

HĂLĂUCEȘTI - IAȘI

REPERE

Nr. 6

IUNIE 2021

Erasmus+
Școala în pandemie

cultural - educaționale

Revista Liceului Teoretic Bogdan Vodă

REPERE

CULTURAL – EDUCAȚIONALE

REVISTĂ BIANUALĂ

Directorul revistei
prof. dr. Iulian Ghercă

Redactor șef
prof. Lidia-Mihaela Neculăeș

Traduceri
prof. Monica Tudorache

Corecturi
prof. Silvia Mîrț

Coperta și desktop publishing
prof. Neculai Juncă

Editura PIM
Iași - 2021

Erasmus+

Colectivul de redacție

- Prof. Neculai Juncă
- Prof. Monica Tudorache
- Prof. Mîrț Silvia
- Prof. Neculăeș Aissa
- Prof. Cășuneanu Alina
- Prof. Paiu Ana Maria

HĂLĂUCEȘTI - IAȘI

REPERE

cultural -
educative

editura pim
Iași, 2021

ISSN: 2668 – 1196

Liceul Teoretic *Bogdan Vodă* Hălăucești

Directorul revistei
prof. dr. Iulian Ghercă

Redactor șef
prof. Lidia–Mihaela Neculăeș

Colectivul de redacție

- prof. Neculai Juncă
- prof. Monica Tudorache
- prof. Silvia Mîrț
- prof. Alina Cășuneanu
- prof. Aissa Neculăeș
- prof. Ana Maria Paiu

Copertă și desktop publishing: Neculai Juncă

Traduceri: Monica Tudorache

Corector: Silvia Mîrț

Disclaimer

Această publicație reflectă numai punctul de vedere al autorilor, care își asumă responsabilitatea corectitudinii și a originalității materialelor publicate. Instituția noastră nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.

Nr. 6 • Anul III • Iunie 2021

SUMAR

- Cuvânt înainte** • Prof. dr. Genoveva Aurelia Farcaș
pag. 7
- EDITORIAL** • *Procesul instructiv educativ în pandemie – demersuri*
pag. 8 - 13 *manageriale* (prof. Lidia Mihaela Neculăeș – pag. 8)
- PROIECTE,** • *Proiectul Erasmus+ K229 – Students Actively Learning*
EXPERIENȚE, *Entrepreneurial Skills – o nouă provocare* (prof. dr. Iulian
VALORI ȘI Ghercă – pag. 14)
PRINCIPII • *Noul program Erasmus + - Programul UE pentru*
EUROPENE *educație, formare, tineret și sport pentru perioada 2021-*
pag. 14 - 28 *2027* (prof. dr. Iulian Ghercă – pag. 21)
- DIN VIAȚA ȘI** *Activitate didactică și educativă*
ACTIVITATEA • *Oferta educațională* (prof. Lidia Mihaela Neculăeș –
 ȘCOLII pag. 29)
 pag. 29 - 82 • *Curriculum opțional la decizia școlii – O oportunitate de*
 a crește gradul de atractivitate a demersului educațional
 (prof. dr. Iulian Ghercă – pag. 33)
 • *Activități CEAC în școlar 2020-2021* (prof. Ana Maria
 Paiu – pag. 39)
 • *Activitatea extrașcolară dincolo de provocările*
 pandemiei (prof. Camelia Axinte – pag. 42)
 • *Biblioteca în pandemie* (prof. bibliotecar Agnesa – pag.
 46)
 • *Relația profesor – elev și efectele sale* (prof. Mîrț Silvia –
 pag. 48)
 • *Dezvoltarea inteligenței emoționale la vârsta*
 adolescenței (prof. Ana-Maria Sandu – pag. 53)
 • *Dezvoltarea profesională, învățare pe tot parcursul vieții*
 (III) (M. Juncă – pag. 60)
 • *Pandemia și revenirea la „normalitate”* (prof. Ana-Maria
 Sandu – pag. 63)

Proiecte și parteneriate

- „Împreună” - un parteneriat școlar cu o vechime de 25 de ani (prof. Mihaela Juncă – pag. 67)

Cu elevii, pentru elevi și despre elevi

- *Elevilor noștri* (prof. Alina Cășuneanu – pag. 77)
- *Impresii la final de liceu* (Gurgu Cătălina, clasa a XII-a B – pag. 79)
- *Scrisoare la final de iubire* (Chicet Paul, clasa a XI-a A – pag. 80)
- *Ultima iubire* (Chicet Paul, clasa a XI-a A – pag. 81)
- *Confesiune* (Paraschiv Iulian Denis, clasa a XI-a A – pag. 82)

**ACTIVITATEA
ȘTIINȚIFICĂ
pag. 83 - 154**

- *Portrete evocări - Pr. Iosif Malinovski* (prof. dr. Iulian Ghercă – pag. 83)
- *Eșecurile încercării de creare a Comunității Europene de Apărare și a Comunității Politice Europene (II)* (prof. dr. Iulian Ghercă – pag. 85)
- *Mobilitatea teritorială a populației comunei Hălăucești în perioada de tranziție (1990 – 2010)* (prof. Aissa Neculăeș – pag. 94)
- *Prezentare de carte - Marco Bandini, Lettere alla Santa Sede* (prof. dr. Iulian Ghercă – pag. 104)
- *Prin fereastra istoriei – Societatea moldovenească la cumpăna secolelor XVII – XVIII* (prof. Daniela Camelia Axinte – pag. 107)
- *Istorie regăsită - România pe Frontul de Est (III): „Ostași! Vă ordon: Treceți Prutul!”* (prof. Neculai Juncă – pag. 123)
- *Evaluarea centrată pe competențe* (prof. Petru Doru Balan – pag. 137)
- *Baremul de evaluare și de notare – componentă a instrumentului de evaluare* (prof. Maria Balan – pag. 146)
- *Educație Financiară - Perspective pedagogice* (prof. Olaru Ionuț – pag. 153)

CALEIDOSCOP
pag. 155 - 190

- *Imunitatea organismului - mecanismul de apărare împotriva agenților patogeni* (prof. Alina Cășuneanu – pag. 155)
- *Pedagogia lui Isus - Metode folosite de Isus Cristos (II)* (prof. Lidia Petrescu – pag. 158)
- *Personalitatea negociatorului (II)* (prof. Neculai Juncă – pag. 163)
- *A patra cateheză a PS Iosif Păuleș din Postul Mare, desfășurată în Parohia Hălăucești - Avem nevoie de Speranță pentru a trăi!* (prof. Lidia Petrescu – pag. 170)
- *Albert Einstein* (prof. Lenuța Enoiu – pag. 174)
- *Târgul de știință - Pagina veselă* (prof. Lenuța Enoiu – pag. 176)
- *Globalizarea* (prof. dr. Lucian Spiridon – pag. 179)

Cuvânt înainte

Am primit cu mare bucurie invitația de a scrie acest Cuvânt înainte pentru că mă leagă multe și profunde amintiri din copilărie, dar și din timpuri recente, Hălăuceștiul fiind nu doar un sat de veche tradiție cultural-religioasă, cu un învățământ de o istorie seculară, ci și locul natal al tatălui meu, învățătorul Aurel Fălmăcel, și unde au trăit, până nu demult, bunicii paterni.

Acum mai bine de 40 de ani, pe vremea când vacanțele de vară petrecute la bunici erau o oază de liniște și bucurie, am remarcat pentru prima dată școala, pe care am regăsit-o începând din 2017, în calitate de inspector școlar general, Liceul Teoretic „Bogdan Vodă”, un spațiu educațional dinamic prin efervescența activităților didactice, prin implicarea colegilor învățători și profesori de aici în diverse proiecte extrașcolare și europene, prin antrenarea comunității în viața școlii, prin inițiative care dezvoltă noi activități și proiecte, cum este și această revistă cultural-educativă.

Tematica propusă în acest număr vine, firesc, în consonanță cu schimbările profunde din sistemul educațional aflat în context pandemic, încercând să dezvolte și să pună accente importante pe probleme stringente de ordin didactic și nu numai: demersuri manageriale eficiente și bune practici, activitățile educative - posibilități de dezvoltare în cadrul actual, educație digitală, vocea elevilor, prezentări de carte, abordări de natură psihologică, articole științifice de interes larg, elemente cultural-religioase din comunitate etc.

Fie că sunt autori sau simpli cititori, elevii și colegii profesori din Liceul Teoretic Hălăucești au oportunități de informare și dezvoltare consistente, demonstrând faptul că educarea elevilor și tinerilor din comunitate presupune, în permanență, căutări, tatonări educaționale și culturale, precum și împărtășirea acestora.

Ca profesor de pedagogie, închei cu o provocare adresată managerilor școlari. Cu cât vor genera mai multă schimbare, adaptare și eficiență la noile contexte, pandemice sau de altă natură, cu atât vor regăsi profesori mai motivați pentru asumarea acestor transformări, elevi mai mulțumiți și mai implicați în continuarea învățării și părinți care să îi așeze pe ei, dasălii, acolo unde le este locul, între apostolii neamului.

*Prof. dr. Genoveva Farcaș
Colegiul Pedagogic „V. Lupu” Iași*

Procesul instructiv-educativ în pandemie – demersuri manageriale

Director, prof. Lidia Mihaela Neculăeș
Liceul Teoretic *Bogdan Vodă* Hălăucești, Iași

Experiența extraordinară, nemaiîntâlnită, provocată de pandemia Covid-19 și-a pus amprenta și asupra procesului instructiv educativ.

În condițiile suspendării cursurilor școlare față în față, în data de 11 martie 2020, coordonarea, gestionarea și monitorizarea activităților de învățare a constituit o provocare pentru identificarea soluțiilor alternative, în funcție de resursele existente. Organizarea activităților de învățare la distanță a trebuit să fie realizată din mers pentru a ajuta pe cât mai mulți elevi și preșcolari să se adapteze noilor condiții.

Până la vacanța de Paște 2020, nu au existat reglementări oficiale, întreaga responsabilitate pentru coordonarea, gestionarea și monitorizarea activităților de la nivelul școlii căzând în sarcina echipei manageriale.

Încă din această perioadă, am început demersurile pentru familiarizarea cu platform G-Suite, pusă gratuit la dispoziția școlilor. Concomitent au fost folosite forme alternative de învățare la distanță. Au fost folosite mijloace de comunicare online: Messenger, WatsApp, Zoom, e-mail și mijloace non digitale: prin telefon sau prin intermediul fișelor de lucru, care au fost distribuite cu ajutorul cadrelor didactice, al șoferului, laborantului și bibliotecarului școlii.

Apariția Covid-19 a pus echipa managerială în fața unor situații de criză. Fără un cadru de reglementare legal, ne-am confruntat cu provocări numeroase. Am fost nevoiți să ne asumăm responsabilitatea în luarea deciziilor privind organizarea activităților de învățare la distanță din cauza lipsei timpului necesar pentru consultare și din lipsa posibilităților tehnice din acel moment. În perioada de început nu au existat reglementări clare sau acestea au fost foarte des modificate. Nu au existat proceduri generale și a trebuit ca acestea să fie întocmite.

Au existat solicitări numeroase, situații de raportat, machete de completat, informații de transmis în timp foarte scurt.

Principalul sprijin al echipei manageriale l-au constituit profesorii. Un număr foarte mic din rândul profesorilor și-au manifestat reticența de a derula

activități de învățare în mediul virtual. Unii din lipsa competențelor digitale sau din teama de a se expune în mediul online.

Colegii care au avut nevoie de dispozitive au primit prin contract de comodat sau și-au organizat activități în școală, folosindu-se de resursele existente în unitatea de învățământ.

Marea majoritate a acestora s-a adaptat din mers și au răspuns prompt la solicitările transmise. Astfel, au participat la activități de instruire privind folosirea platformei sau au pregătit și distribuit material de lucru.

Cu ajutorul învățătorilor și al dirigintilor am identificat elevii aflați în situații de risc, afectați de factori ca: lipsa echipamentelor de accesare, a internetului, competențe digitale reduse etc. Am realizat situații actualizate permanent.

Au fost încheiate contracte de comodat cu elevii fără dispozitive.

Părinții au jucat un rol important, în special în cazul preșcolarilor și a elevilor din clasele primare. Aceștia au sprijinit procesul de predare on-line și au contribuit la obținerea unor progrese semnificative.

În situațiile în care s-a constatat un dezinteres total din partea părinților, am identificat câteva locații unde elevi grupați câte 2-3, au putut să participe la activitățile didactice la distanță. Am colaborat permanent cu serviciul social din cadrul primăriei, cu dispensarul local, cu poliția locală.

Odată cu apariția OMEC 4135 /2020 care a reglementat învățarea la distanță, utilizarea platformelor și a resurselor educaționale, am beneficiat de sprijinul permanent al domnului informatician, Vieru Ștefăniță, care a fost desemnat să sprijine activitatea profesorilor, organizând activități de familiarizare cu platform și care a creat conturi pentru elevi și pentru profesori.

Realizarea orarului on-line a constituit o nouă provocare. Ca de fiecare dată, doamna laborantă, Marcela Pal, a reușit să întocmească un orar echilibrat.

Toate aceste demersuri au avut în centru pe elevii nostri, care au fost sprijiniți să depășească situațiile de anxietate și stres.

Unii dintre elevi au manifestat lipsă de interes și motivație redusă. Lipsa unor reglementări clare care să menționeze obligativitatea participării la activitățile la distanță a constituit o provocare pentru toți.

Un sprijin important l-a constituit Programul “Școala altfel” de acasă, organizat de ISJ Iași, care a debutat în martie 2020 și care a fost coordonat de către doamna inspector școlar general Genoveva Aurelia Farcaș.

Un real ajutor l-au constituit cele 14 ghiduri curriculare, care au fost apreciate de către elevi, cadre didactice, părinți, ele constituind resurse educaționale deschise de calitate.

Site-ul liceului, liceul.halaucesti@yahoo.ro, administrat de către domnul profesor Neculai Juncă, a constituit unul dintre cele mai importante mijloace de comunicare cu elevii și cu părinții acestora. Totodată, site-ul a constituit o sursă de informare în legătură cu resursele educaționale la distanță.

Un alt moment important l-a constituit organizarea examenelor naționale. Au fost identificate cele mai bune măsuri pentru derularea în condiții optime a probelor scrise, precum și de respectare a măsurilor igienico-sanitare, în contextul prevenirii și combaterii infectării cu Sars-Cov-2.

În contextul unor resurse financiare restrânse, au fost identificate cele mai bune soluții pentru ca elevii să revină în sălile de clasă în condiții de siguranță. A trebuit să realizăm un nou design pentru clase, care să permit distanțarea fizică, fluxuri de intrare-ieșire din și în școală și să asigurăm materialele igienico-sanitare. A fost nevoie să suplimentăm și numărul de camera video.

Încă din perioada celor două săptămâni de pregătire am fost atenți la confortul educational al elevilor pentru ca ei să nu aibă de suferit și să resimtă cât mai puțin schimbările impuse de pandemie.

Mobilizarea tuturor, a personalului de conducere, a cadrelor didactice, didactic auxiliar și nedidactic a făcut ca rezultatele la aceste examene să fie foarte bune. În cadrul examenului de bacalaureat 2020, promovabilitatea a fost de 70%, existând discipline cu 100% (logică și informatică) sau cu rezultate foarte bune :limba română 91%, geografie 95%, biologie 84%, istorie 98% și matematică 76%.

Pregătirea pentru debutul anului școlar 2020 – 2021, a însemnat un alt aspect care a necesitat atenția echipei manageriale. Dintre obiectivele majore urmărite s-au evidențiat: asigurarea accesului la educație pentru toți copiii și tinerii, asigurarea bunăstării elevilor, a părinților și a personalului școlii și crearea unui climat sigur.

În ceea ce privește, asigurarea accesului la educație au fost urmărite mai multe aspecte: înlăturarea riscului abandonului școlar și sprijinirea familiilor în risc.

Pentru crearea unui climat favorabil actului de predare – învățare s-au identificat elevii și familiile în risc pentru oferirea unui support pentru elevii și părinții marginalizați, s-a încercat o bună gestionare a volumului de muncă a cadrelor didactice și a celorlalte categorii de personal.

Pe perioada vacanței au fost igienizate toate spațiile, au fost schimbate toate băncile duble, au fost instalate calculatoare, camera, boxe în toate sălile de clasă.

A fost organizat spatiul școlar așa încât toate clasele să-și desfășoare programul într-un singur schimb. Cel mai important aspect urmărit a fost crearea unei școli sigure pentru toți.

Primăria Hălăucești a pus la dispoziția elevilor 100 de tablete cu acces la internet, aspect ce a contribuit semnificativ la creșterea calității actului educativ.

Începerea anului școlar în condiții stricte de asigurare a sănătății actorilor școlari a constituit o provocare.

Din cauza lipsei personalului medical, sarcina a fost preluată de d-na laborantă, Pal Marcela, care a participat la cursuri de formare, s-a implicat în întocmirea procedurii operaționale specifice scenariului de funcționare, a informat întreg personalul despre normele sanitare în vigoare.

Totodată, s-a întocmit un orar flexibil, decalat pe cicluri de învățământ. A fost stabilit un program strict al folosirii toaletelor, pe circuitele stabilite.

Cu ajutorul diriginților și al învățătorilor, elevii au fost instruiți pentru punerea în practică a acestor aspecte.

Au fost organizate spații pentru activități în aer liber, cu resurse financiare limitate.

Un alt aspect important a vizat organizarea activităților remediale și recuperatorii, cu respectarea procedurilor elaborate de către minister. Profesorii au avut un rol cheie în recunoașterea decalajelor educaționale, în evaluarea învățării care a avut loc la domiciliu și în sprijinirea celor care au rămas în urmă.

Efortul comun a adus rezultatele scontate și am reușit să ne menținem în scenariul verde.

Prin Proiectul Rose Bac ++, unitatea școlară a fost dotată cu laptopuri, table interactive și camere video performante.

Cu sprijinul Primăriei Hălăucești, terenul de sport al liceului a fost modernizat, beneficiind astfel de o bază sportivă modernă.

Privim cu încredere spre examenele naționale, care se apropie cu pași repezi, cu speranța în obținerea unor rezultate deosebite.

Indiferent de context și situație, munca susținută a unei echipe încheiate formată din profesori, manageri, personal didactic auxiliar și nedidactic, care colaborează eficient cu părinții și cu reprezentanții comunității locale, duce la rezultate remarcabile.

The Instructive-Educational Process in the Pandemic - Managerial Approaches

The extraordinary, unprecedented experience caused by the Covid-19 pandemic also left its mark on the educational process.

Under the conditions of the suspension of face-to-face classes, on 11th March, 2020, the coordination, management and monitoring of learning activities was a challenge to identify alternative solutions, depending on existing resources. The organization of remote learning activities had to be done on the fly to help as many students and preschoolers as possible to adapt to the new conditions.

Until the Easter holiday 2020, there were no official regulations, the entire responsibility for the coordination, management and monitoring of school activities falling to the management team.

From this period, we started the steps to get acquainted with the G-Suite platform, made available free of charge to schools. At the same time, alternative forms of distance learning were used. Online means of communication were used: Messenger, WhatsApp, Zoom, e-mail and non-digital means: by telephone or through worksheets, which were distributed with the help of teachers, the school bus driver, the laboratory assistant and the school librarian.

The appearance of Covid-19 put the management team in front of crisis situations. Without a legal regulatory framework, we have faced many challenges. We had to take responsibility for making decisions about the organization of remote learning activities due to the lack of time required for consultation and the lack of technical possibilities at that time. In the beginning there were no clear regulations or they were changed very often. There were no general procedures and they had to be drawn up.

In the context of limited financial resources, the best solutions have been identified for students to return to the classroom safely. We had to make a new design for the classrooms which would allow for physical distance, entry-exit flows to and from the school, and to ensure hygienic-sanitary materials. We also needed to supplement the camcorder number.

From the two weeks of training, we had been paying attention to the educational comfort of the students so that they did not suffer and feel as little as possible the changes imposed by the pandemic.

The mobilization of everyone, of the management staff, of the teachers, auxiliary teaching staff and non-teaching staff made the results of these exams very good. In the 2020 baccalaureate exam, the pass rate was 70%, there were school subjects with 100% (logic and computer science) or with very good

results: Romanian language 91%, geography 95%, biology 84%, history 98% and mathematics 76%.

The preparation for the beginning of the school year 2020 - 2021 meant another aspect that required the attention of the management team. Among the major objectives pursued were: ensuring access to education for all children and young people, ensuring the well-being of students, parents and school staff and creating a safe climate.

The school space was organized so that all the classes could carry out their program in a single shift. The most important aspect was the creation of a safe school for all.

Hălăucești City Hall provided students with 100 tablets with internet access, an aspect that significantly contributed to increasing the quality of the educational act. The beginning of the school year in strict conditions to ensure the health of school actors was a challenge.

With the teachers' help, students were trained to put these issues into practice.

Spaces were organized for outdoor activities with limited financial resources.

The joint effort brought the expected results and we managed to stay in the green scenario.

Through the Rose Bac ++ Project, the school unit was equipped with laptops, interactive whiteboards and high-performance video cameras.

With the support of Hălăucești City Hall, the sports field of the high school was modernized, thus benefiting from a modern sports base.

We look with confidence to the national exams, which are fast approaching, with the hope of obtaining outstanding results.

Regardless of the context and situation, the sustained work of a cohesive team of teachers, managers, auxiliary teaching staff and non-teaching staff, who work effectively with parents and local community representatives, leads to remarkable results.

**Proiectul Erasmus+ K229 –
Students Actively Learning Entrepreneurial Skills –
o nouă provocare**

Dir. adjunct, prof. dr. Ghercă Iulian
Liceul Teoretic Bogdan Vodă Hălăuțești

Proiectul câștigat de Liceul Teoretic Bogdan Vodă din Hălăuțești - Students Actively Learning Entrepreneurial Skills, în anul 2020 (Nr. de referință 2020-1-BE02-KA229-074685_2) se referă la parteneriate de schimb interșcolar KA 229, are un buget de 30 480 euro și se va desfășura pe o perioadă de doi ani. Din cauza pandemiei, actuale principalele activități, mai exact vizitele reciproce ale partenerilor, nu au putut fi desfășurate, fiind necesară o decalare a graficului și calendarului proiectului.

Totuși, activitățile de implementare au fost demarate și a fost creat un site special dedicat acestui proiect http://www.liceulhalaucesti.ro/erasmus/erasmus_K229/index.htm. În rândurile următoare vom prezenta câteva informații referitoare la acest proiect și beneficiile acestuia.

Parteneriatul nostru, format din cinci țări complet diferite și îndepărtate, a fost creat din dorința tuturor școlilor implicate de a contribui mai mult la dezvoltarea personală și profesională a elevilor și profesorilor, în scopul dezvoltării criticii și idei creative și pentru a sprijini antreprenoriatul. Școlile noastre fac deja eforturi pentru a încuraja învățarea antreprenorială și, până acum, s-au încercat conectări ale elevilor la afaceri din viața reală pentru a le facilita înțelegerea lumii afacerilor.

Coordonatorul proiectului este De Handelsschool Aalst Belgium, din Belgia iar parteneri alături de Liceul Teoretic Bogdan Vodă din Hălăuțești mai sunt: Professionalna Gimnaziya po Transport, Bulgaria, PrimMat - Soukroma sredni skola podnikatelska, s.r.o. Czech Republic, Kadinhani Zeki Altindag Anadolu Lisesi, Turkey. Așadar, școli din cinci state - Belgia, România, Cehia, Bulgaria și Turcia- vor conlucra și coopera în vederea implementării proiectului și îndeplinirii obiectivelor sale.

Acest proiect a fost creat cu contribuția tuturor partenerilor și toate activitățile și responsabilitățile au fost convenite, în prealabil. Prin urmare, am decis o serie de sarcini comune și specifice care sunt îndeplinite în conformitate cu experiența și expertiza fiecărui partener.

Sarcinile comune sunt legate de implementarea activităților proiectului în conformitate cu formularul de candidatură: diseminarea și promovarea proiectului la nivel local, organizarea activităților pregătitoare, organizarea unui schimb și participarea la alte patru schimburi, monitorizarea și evaluarea activităților proiectului și a participanților, prin raportarea rezultatelor către coordonator și Agenția Națională, completarea documentelor proiectului. Pentru activitățile de învățare, predare și pregătire (LTTA) - gazdă, fiecare echipă identifică resursele necesare organizării, evaluează activitatea LTTA și a studenților, face aranjamente pentru cazarea oaspeților, stabilește parteneriate cu afaceri locale, identifică vorbitori invitați pentru conferințe și ateliere, organizează vizite culturale și relevante în ceea ce privește informațiile culturale și antreprenoriale, implementează evaluările inițiale și finale ale participanților.

La alegerea țărilor partenere, am luat în considerare distribuția geografică și diferențele dintre culturi pentru a realiza o diversitate culturală mai largă, pentru că am vrut să observăm modul în care se gestionează educația antreprenorială și modul în care elevii se pregătesc pentru accesul pe piața muncii sau în lumea afacerilor. Toate declarațiile partenerilor menționează nevoia de a crea un spirit antreprenorial și de a dezvolta deschiderea elevilor către noi culturi și abilități lingvistice, astfel încât credem că parteneriatul nostru va avea succes. Când acționăm cu aceleași obiective, șansele de succes sunt mult mai mari.

Pe durata schimburilor, coordonatorii vor fi prezenți și se vor întâlni față în față pentru a ajuta toți partenerii să respecte aceleași standarde.

Selecția studenților are loc la începutul proiectului. Înainte de aceasta, prezentăm proiectul în rândul grupului țintă, detaliile participării și îi invităm să participe. Stabilim procedura de selecție și elaborăm criteriile de evaluare. Procesul de selecție se va baza pe principiile echității, transparenței și egalității de șanse pentru toți candidații. Vor fi selectați 24 de elevi în fiecare școală și 4 elevi în lista de rezervă. Criteriile de selecție includ aproximativ:

- scrisoare de motivare;
- CV care evidențiază activitățile extracurriculare;
- nivel competențe de comunicare în limba engleză;
- competențe TIC;

- abilități de comunicare, creativitate și socializare - evaluate în timpul interviului;

Înainte de fiecare mobilitate elevii și profesorii participanți vor parcurge:

- Modulul lingvistic – 6 ore – va fi realizat înainte de fiecare schimb cu participanții și va avea ca scop îmbunătățirea abilităților de comunicare și a vocabularului;

- Modulul cultural – 3 ore – elevii cercetează geografia, istoria, tradițiile și caracteristicile țărilor de destinație;

- Modulul practic – 2-3 ore – conține informații despre mobilitate, program, evenimente, reguli. Discutăm așteptările, temerile și preocupările elevilor cu privire la participarea lor.

Școlile gazdă creează programul LTTA (activități de învățare, predare și pregătire) și îl trimit partenerilor cu 2 săptămâni înainte de sosire. Se ocupă de masă și cazare, vizite culturale și de afaceri și programe artistice. Studenții gazdă creează blogul schimbului în care se actualizează date despre organizarea evenimentelor. Școlile a căror elevi participă la schimb fac aranjamente de călătorie și transport - eliberarea documentelor de călătorie, bilete de avion, călătorii locale. Ei transmit toate detaliile gazdelor, astfel încât să poată întâmpina oaspeții. Nevoile speciale ale participanților sunt comunicate gazdei. Pentru a asigura siguranța participanților, verificăm restricțiile privind zona vizată de pe site-urile ambasadelor. În plus, toți participanții vor avea asigurări de călătorie și de sănătate. Toți participanții primesc un certificat medical pentru a dovedi că nu au condiții de sănătate care le pot afecta fie capacitatea lor de a călători, fie pe cea a celorlalți participanți.

Elevii invitați își dezvoltă conștientizarea interculturală, sunt expuși la noi contexte diferite de ei înșiși, deci sunt mai toleranți și mai flexibili față de alte culturi. Vor fi capabili să se gândească critic la asemănări și diferențe, să identifice și să dobândească bune practici.

Elevii români vor recunoaște caracteristicile economiei locale din România, vor discuta cu antreprenorii locali și dezvoltatorii de afaceri din tehnologiile IT, astfel încât aceștia să aibă o imagine mult mai clară a nevoilor locale. Aceștia vor putea apoi să deducă concluziile cu privire la asemănările și diferențele de nevoi și la modalitățile de satisfacere a acestor nevoi, dezvoltându-și în continuare ideile pentru a se potrivi piețelor lor locale.

Se așteaptă ca elevii să-și dezvolte spiritul antreprenorial prin identificarea oportunităților de muncă în conformitate cu nevoile locale. Ca urmare a activităților teoretice și practice, ei devin mai pregătiți să înceapă și să organizeze o inițiativă. Ei vor dezvolta abilitățile de lucru în echipă, de comunicare și lingvistice în contexte multiculturale, care le vor servi pe termen

mediu și lung. Elevii vor lucra împreună pentru a veni cu idei noi pentru a-și dezvolta creativitatea și gândirea critică, precum și pentru a-și îmbunătăți abilitățile de negociere.

Studentii gazdă își vor dezvolta abilitățile corporative, de rezolvare a problemelor și încrederea în sine etc.

Profesorii invitați vor dezvolta, de asemenea, cunoștințe interculturale, abilități sociale și de comunicare. La școala gazdă, ei vor respecta și stabili practicile pe care le pot aplica ulterior la școlile de acasă. Ei își vor îmbunătăți managementul echipei, gestionarea timpului și abilitățile organizaționale prin supravegherea studenților și satisfacerea nevoilor lor.

Aceștia vor avea, de asemenea, o imagine mai clară a caracteristicilor economiei locale, a sistemului de învățământ, a nevoilor profesorilor și studenților și a măsurilor implementate pentru a satisface aceste nevoi. Prin urmare, vor deveni mai flexibili și adaptabili.

Scopul general al proiectului va fi atins prin participarea directă a studenților la schimb, iar calitatea succesului lor va fi testată prin evaluarea ideilor de afaceri și a planurilor realizate de elevi care lucrează în grupuri multiculturale. Evaluarea inițială se face la fața locului de către antreprenori și experți care sunt invitați de școala gazdă pentru a ajuta la implementarea activităților pe această temă, iar a doua va fi făcută de experți din țările partenerilor.

Proiectul nostru va afecta școala la diferite niveluri:

- dezvoltarea resurselor umane - elevii își vor dezvolta creativitatea, gândirea critică, comunicarea și abilitățile organizaționale. În timpul altor activități extracurriculare, aceștia vor dobândi un sentiment de inițiativă și entuziasm care vor aduce beneficii școlii, pe termen mediu. Se așteaptă ca elevii să se simtă motivați și apreciați, creând astfel un mediu de învățare pozitiv folosind colaborarea și inițiativa. Profesorii își vor dezvolta abilitățile de comunicare și lucru în echipă, ceea ce va aduce un plus de valoare atmosferei școlare.

- dezvoltarea de parteneriate cu afaceri locale. Parteneriatele pentru schimburi vor consolida cooperarea dintre școli și întreprinderi, ceea ce va permite demararea proiectelor viitoare care implică instituții locale. De asemenea, intenționăm să organizăm vizite la întreprinderi locale cu studenți din generațiile viitoare.

- dezvoltarea unei baze materiale cu broșuri și foi de lucru care vor fi utilizate pentru a îmbunătăți abilitățile antreprenoriale ale elevilor în viitor. Toate rezultatele vor fi adăugate în baza materială a școlii și vor fi utilizate atât

pentru diseminare, cât și pentru multiplicarea viitoare a impactului proiectului. Vor dovedi succesul cooperării noastre în antreprenoriat.

- îmbunătățirea cooperării europene la nivel instituțional și personal. Școlile vor dobândi și împărtăși cele mai bune practici și fiecare partener va analiza oportunitatea de a transfera aceste practici în școlile lor, în cooperare cu echipa de conducere. Prin participarea directă, profesorii vor putea observa cum sunt abordate probleme similare în diferite școli europene, ceea ce va crește capacitatea instituțiilor de gestionare a riscului. Profesorii cu o experiență similară vor crea context pentru viitorul schimb profesional de idei în domeniul lor.

- promovarea școlilor în comunitățile locale și comunitățile europene. Școlile noastre vor avea o imagine pozitivă ca persoană care joacă un rol cheie în dezvoltarea elevilor din comunitățile locale și, în plus, contribuie la bunăstarea comunității.

- relații îmbunătățite cu oficialii locali care pot sprijini acțiunile viitoare în această problemă.

- îmbunătățirea capacității de gestionare a proiectelor pentru toate școlile partenere.

- prezentarea școlii ca factor cheie în orientarea profesională a elevilor.

Toate rezultatele sunt accesibile gratuit tuturor școlilor relevante și altor părți interesate. Toate rezultatele noastre pot fi utilizate de școli, profesori și elevi în scopuri educaționale. În plus, vom continua să colaborăm cu partenerii după termenul limită al proiectului și vom încerca să ne extindem rețeaua cu noile școli cu care vom colabora pe eTwinning.

Așteptăm cu interes implementarea acestui proiect și sperăm ca în acest an să putem organiza o parte din cele cinci mobilități, dar totul depinde de evoluția pandemiei și posibilitățile de a circula în țările partenere: Belgia, Bulgaria, Cehia și Turcia.

**Erasmus+ K229 project
- Students Actively Learning Entrepreneurial Skills -
A New Challenge**

The project carried out at “Bogdan Vodă” Theoretical High School from Hălăucești - Students Actively Learning Entrepreneurial Skills, in 2020 (Reference No. 2020-1-BE02-KA229-074685_2) refers to KA 229 interschool exchange partnerships, has a budget of 30,480 euro and will run for a period of two years. Due to the pandemic, the current main activities, namely the reciprocal visits of the partners, could not be carried out, requiring a shift in the project schedule and calendar.

However, the implementation activities have started and a special site dedicated to this project has been created http://www.liceulhalaucesti.ro/erasmus/erasmus_K229/index.htm. In the following lines we will present some information about this project and its benefits.

The overall goal of the project will be achieved through the direct participation of students in the exchange, and the quality of their success will be tested by evaluating business ideas and plans made by students working in multicultural groups. The initial assessment is done on the spot by entrepreneurs and experts who are invited by the host school to help implement activities on this topic, the second one being done by experts from partner countries.

Our project will affect the school at different levels:

- human resources development - students will develop their creativity, critical thinking, communication and organizational skills. During other extracurricular activities, they will gain a sense of initiative and enthusiasm that will benefit the school in the medium term. Students are expected to feel motivated and appreciated, thus creating a positive learning environment using collaboration and initiative. Teachers will develop their communication and teamwork skills, which will add value to the school atmosphere.

- developing partnerships with local businesses. The exchange partnerships will strengthen cooperation between schools and businesses, which will allow future projects involving local institutions to start. We also intend to organize visits to local businesses with students from future generations.

- developing a material base with brochures and worksheets that will be used to improve students' entrepreneurial skills in the future. All results will be added to the material base of the school and will be used both for dissemination

and for future multiplication of the project impact. They will prove the success of our cooperation in entrepreneurship.

- improving European cooperation at institutional and personal level. Schools will acquire and share best practices and each partner will consider the opportunity to transfer these practices to their schools, in cooperation with the management team. Through direct participation, teachers will be able to observe how similar issues are addressed in different European schools, which will increase the institutions' capacity of risk management. Teachers with similar experience will create context for future professional exchange of ideas in their field.

- promoting schools in local and European communities. Our schools will have a positive image as a person who plays a key role in the development of students in local communities and, in addition, contributes to the well-being of the community.

- improved relations with local officials who can support future action on this issue

- improving project management capacity for all partner schools

- the presentation of the school as a key factor in the professional orientation of the students.

All results are available free of charge to all relevant schools and to others interested in them. All our results can be used by schools, teachers and students for educational purposes. In addition, we will continue to work with partners after the project deadline and try to expand our network with the new schools we work with on eTwinning platform.

We look forward to the implementation of this project and hope that this year we can organize some of the five mobilities, but it all depends on the evolution of the pandemic and the possibilities of moving to partner countries: Belgium, Bulgaria, the Czech Republic and Turkey.

Noul program Erasmus + - Programul UE pentru educație, formare, tineret și sport pentru perioada 2021-2027

Dir. adjunct, prof. dr. Ghercă Iulian
Liceul Teoretic *Bogdan Vodă* Hălăucești

Anul 2021 aduce cu sine un „nou” program Erasmus+ pentru viitorii șapte ani. În acest scurt material, vom prezenta câteva informații generale despre noul program - pentru componenta **Educație școlară** - cum ar fi: bugetul, standardele de calitate, temele prioritare, noutăți etc.

În anul 2021, bugetul României pentru programul Erasmus+, acțiuni descentralizate, este de **89 144 170 Euro**. Pentru **Educație școlară**: - **ACȚIUNEA CHEIE 1 (AC1) - Proiecte de mobilitate** este prevăzut un buget de **9 143 819 Euro**; - **ACȚIUNEA CHEIE 2 (AC2) - Parteneriate de cooperare** este alocată suma de **6 091 731 Euro**; - **ACȚIUNEA CHEIE 2 (AC2) Parteneriate la scară mică (de mică anvergură)** beneficiază de **1 285 304 Euro¹**.

Menționăm faptul că pentru parteneriatele la scară mică (de mică anvergură) în toate domeniile, întrucât vor exista două termene limită, procentual bugetul disponibil va fi alocat astfel: 50% (primul termen), 50% (al doilea termen).

O noutate de maximă importanță pentru noul program Erasmus+ este cea referitoare la împărțirea fondurilor și a instituțiilor/organizațiilor candidate în acreditate și neacreditate.

Distribuția bugetului de mobilități între instituții/organizații acreditate și cele neacreditate pentru domeniile Educație Școlară, Educația Adulților, Formare profesională (VET) și Tineret la Acțiunea Cheie 1 este următoarea:

- Pentru domeniul Educație Școlară, 80% din fonduri vor fi alocate instituțiilor care au obținut acreditare;
- Pentru domeniul Educația Adulților, 70% din fonduri vor fi alocate instituțiilor care au obținut acreditare;

¹ Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale, *Apelul Național la Propuneri de Proiecte*, https://www.erasmusplus.ro/library/Apeluri/Apel_national_2017_Erasmus_22082017.pdf.

- Pentru domeniul Formare profesională (VET), 85% din fonduri vor fi alocate instituțiilor care au obținut acreditare;

- Pentru domeniul Tineret, 50% din fondurile disponibile pentru proiectele de mobilitate vor fi alocate instituțiilor care au obținut acreditare²;

Pe fiecare domeniu în parte, procentele rămase disponibile se distribuie către proiecte de scurtă durată, care sunt depuse de instituții/organizații neacreditate.

Pentru domeniul Educație școlară, observăm că procentul pentru instituțiile acreditate este de 80% din întreg bugetul de 16 520 854 euro, adică 13 216 683,2 euro și doar

3 304 170,8 euro pentru cele neacreditate. Iar pentru **ACȚIUNEA CHEIE 1 (AC1) - Proiecte de mobilitate** este prevăzut un buget de **9 143 819 Euro** din care 7 315 055,5 pentru instituțiile acreditate și doar 1 828 763,5 pentru cele neacreditate. Așadar, prin această alocare se transmite un mesaj clar și ferm pentru instituțiile și organizațiile care vor dori să fie finanțate prin acest program și anume să facă demersurile și să obțină acreditarea altfel șansele obținerii de fonduri prin acest program se diminuează foarte mult.

Termenele limită pentru depunerea proiectelor pentru anul 2021 sunt:

- 11 mai 2021, Proiecte de mobilitate KA1, ora 12 (oraBruxelles) ;
- 20 mai 2021, Proiecte de parteneriate strategice KA2, ora 12 (oraBruxelles);
- 19 octombrie 2021, Acreditare (SE, VET,AE), ora 12 (oraBruxelles);
- 3 noiembrie 2021, Parteneriate KA2, runda 2, ora 12 (oraBruxelles);

O altă noutate este apariția **standardelor de calitate**. Organizațiile care implementează activități de mobilitate trebuie să respecte un set comun de standarde de calitate Erasmus. Standardele există pentru a asigura o experiență eficientă și benefică de mobilitate și a garanta rezultatele învățării pentru toți participanții. Pentru a se asigura că toate organizațiile care primesc finanțarea programului își îndeplinesc obiectivele asumate prin proiect există aceste standarde de calitate care sunt asumate de toate instituțiile participante la programul Erasmus.

Standardele de calitate Erasmus fac parte din cererea de acreditare Erasmus. De asemenea, acestea sunt parte din formularele de candidatură pe

² *Ibidem.*

diversele programe Erasmus existente. Ele se împart în patru categorii principale³ și în mai multe subcategorii după cum urmează:

1. Principii de bază

- **Incluziune și diversitate:** organizațiile beneficiare trebuie să respecte principiile incluziunii și diversității în toate aspectele activităților lor.

- **Sustenabilitatea și responsabilitate față de mediu:** organizațiile beneficiare trebuie să promoveze un comportament durabil și responsabil din punct de vedere ecologic în rândul participanților lor.

- **Educație digitală - inclusiv cooperare virtuală, mobilitate virtuală și mobilitate mixtă:** organizațiile beneficiare ar trebui să utilizeze instrumente digitale și metode de învățare pentru a-și completa activitățile de mobilitate fizică și pentru a îmbunătăți cooperarea cu organizațiile partenere.

- **Participarea activă la rețeaua organizațiilor Erasmus:** unul dintre obiectivele Programului este susținerea dezvoltării Spațiului European de Educație. Organizațiile beneficiare ar trebui să caute să devină membri activi ai rețelei Erasmus, de exemplu, prin găzduirea participanților din alte țări sau prin participarea la schimburi de bune practici și la alte activități de contact organizate de agențiile naționale sau alte organizații.

2. Buna gestionare a activităților de mobilitate

- **Sarcini de bază - păstrarea proprietății asupra activităților:** organizațiile beneficiare trebuie să păstreze proprietatea asupra sarcinilor de implementare de bază și nu pot externaliza aceste sarcini către alte organizații.

- **Organizații de sprijin, transparentă și responsabilitate:** în aspectele practice ale implementării proiectului, organizațiile beneficiare pot primi sfaturi, asistență sau servicii de la alte organizații, atât timp cât organizațiile beneficiare păstrează controlul asupra conținutului, calității și rezultatelor activităților implementate, descris la „sarcini de bază”.

- **Integrarea rezultatelor activităților de mobilitate în organizație:** organizațiile beneficiare trebuie să integreze rezultatele activităților de mobilitate implementate în propria instituție.

- **Capacitate de dezvoltare:** organizațiile beneficiare ar trebui să utilizeze fondurile programului într-un mod care să-și mărească treptat capacitatea de a lucra la nivel internațional pe o bază durabilă, pe termen lung.

³ Ghidul Programului erasmus+ 2021, Standardele de calitate, https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/documents/erasmus-programme-guide-2021_en, traducere de prof. Tudorache Monica.

- **Actualizări periodice:** organizațiile beneficiare trebuie să actualizeze în mod regulat informațiile despre activitățile de mobilitate planificate și finalizate în instrumentele furnizate în acest scop de către Comisia Europeană.

- **Colectarea și utilizarea feedback-ului participanților:** organizațiile beneficiare trebuie să se asigure că participanții completează raportul standard despre activitățile lor, conform prevederilor Comisiei Europene.

3. Oferirea de calitate și sprijin participanților

- **Aranjamente practice:** organizațiile beneficiare trebuie să asigure calitatea aranjamentelor practice și logistice (călătorii, cazare, cereri de viză, securitate socială etc.).

- **Sănătate, siguranță și respectarea reglementărilor aplicabile:** toate activitățile trebuie organizate cu un standard ridicat de siguranță și protecție pentru participanții implicați și trebuie să respecte toate reglementările aplicabile (de exemplu, în ceea ce privește consimțământul părinților, vârsta minimă a participanților etc.).

- **Selectarea participanților:** participanții trebuie selectați printr-o procedură de selecție transparentă, echitabilă și incluzivă.

- **Pregătirea:** participanții trebuie să primească pregătirea adecvată în ceea ce privește aspectele practice, profesionale și culturale ale șederii lor în țara gazdă.

- **Monitorizare și mentorat:** acolo unde este relevant pe baza formatului activității, organizațiile de trimitere și de găzduire trebuie să identifice un mentor sau o persoană cheie similară care va urmări participantul în timpul șederii la organizația de găzduire și care îi va ajuta să realizeze obiectivul dorit rezultatele învățării.

- **Sprijin în timpul activității:** participanții trebuie să poată solicita și primi sprijin de la organizațiile de găzduire și de trimitere în orice moment al mobilității lor.

- **Suport lingvistic:** organizația beneficiară trebuie să asigure o pregătire lingvistică adecvată, adaptată nevoilor personale și profesionale ale participanților.

- **Definiția rezultatelor învățării:** rezultatele așteptate ale învățării din perioada de mobilitate trebuie convenite pentru fiecare participant sau grup de participanți.

- **Evaluarea rezultatelor învățării:** rezultatele învățării și alte beneficii pentru participanți ar trebui evaluate sistematic.

- **Recunoașterea rezultatelor învățării:** rezultatele învățării formale, informale și non-formale și alte rezultate obținute de participanții la activitățile

de mobilitate trebuie să fie recunoscute în mod corespunzător la organizația lor de trimitere.

4. Împărtășirea rezultatelor și cunoștințelor despre program

- **Împărtășirea rezultatelor în cadrul organizației:** organizațiile beneficiare ar trebui să își facă cunoscută participarea la Program pe scară largă în cadrul organizației și să creeze oportunități pentru participanți de a împărtăși experiența lor de mobilitate cu colegii lor.

- **Împărtășirea rezultatelor cu alte organizații și cu publicul:** organizațiile beneficiare ar trebui să împărtășească rezultatele activităților lor cu alte organizații și cu publicul.

- **Recunoașterea publică a finanțării din partea Uniunii Europene:** organizațiile beneficiare ar trebui să își facă cunoscută participarea la Program în comunitatea lor și în publicul larg.

În vederea aplicării pentru un proiect de mobilitate Key Action 1 (sau alte tipuri de proiecte Erasmus), organizația applicantă trebuie să subscrie la standardele de calitate descrise mai sus și să accepte să fie evaluate pe baza acestor standarde⁴.

Fiecare țară participantă la Program poate decide să se focalizeze mai mult pe anumite **priorități** stabilite la nivel european, în concordanță cu politicile sale naționale. Pentru 2021, următoarele priorități europene sunt considerate deosebit de relevante pentru proiectele depuse în România⁵:

1. Includere și diversitate în toate domeniile educației, formării și tineretului: vor avea prioritate proiectele care promovează includerea socială și își propun să îmbunătățească atragerea persoanelor cu oportunități reduse, inclusiv a persoanelor cu dizabilități și a migranților, precum și a persoanelor care locuiesc în zone rurale sau izolate, a persoanelor care se confruntă cu dificultăți socio-economice sau cu orice altă potențială cauză a discriminării pe motive de sex, rasă sau origine etnică, religie sau credință, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală.

2. Dezvoltare durabilă și lupta împotriva schimbărilor climatice: vor avea prioritate proiectele care își propun să dezvolte competențe în diferite sectoare relevante legate de sustenabilitate, dezvoltând metodologii și strategii care conduc la competențe sectoriale verzi, precum și curricula orientate spre

⁴ Ibidem.

⁵ Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale, *Apelul Național la Propuneri de Proiecte*, https://www.erasmusplus.ro/library/Apeluri/Apel_national_2017_Erasmus_22082017.pdf.

viitor care răspund mai bine nevoilor indivizilor. Programul va sprijini, de asemenea, testarea de practici inovatoare de pregătire a celor care învață, a personalului și a lucrătorilor de tineret pentru a deveni adevărați agenți ai schimbării (de exemplu, de economisire a resurselor, reducerea folosirii energiei și reducerea deșeurilor, compensarea emisiilor de carbon, optarea pentru hrană și mijloace de transport sustenabile etc.).

3. Adresarea transformării digitale prin dezvoltarea pregătirii digitale, a rezilienței și a capacității: vor avea prioritate proiectele care își propun să crească pregătirea și capacitatea instituțiilor de a administra o schimbare eficientă spre educația digitală. Programul va sprijini folosirea intenționată a tehnologiilor digitale în educație, formare și tineret în vederea învățării, evaluării și a participării. Aceasta include dezvoltarea pedagogiei digitale și a expertizei în folosirea instrumentelor digitale pentru profesori, inclusiv a tehnologiilor accesibile și de asistență, precum și crearea și folosirea inovatoare a conținutului educației digitale.

Câteva NOUTĂȚI⁶ față de programul Erasmus+, 2014-2020:

- proiecte de mobilitate și parteneriate la **scară mică**(de mică anvergură). Parteneriatele la scară mică pot fi și **bilaterale**;

- parteneriatele de mică anvergură se vor finanța în regim de **sumă forfetară** globală pe proiect. Fiind instrument de includere, se adresează instituțiilor mici, fără experiență și care doresc să includă persoane cu oportunități reduse în toate activitățile din proiect și, mai ales, în activitățile de formare-învățare;

- se pot solicita atât în cererile de finanțare ale acreditațiilor, cât și în proiectele de scurtă durată –vizite pregătitoare sau ”invited experts”. Acestea au ca scop pregătirea de mobilități mai complexe;

- acțiunea Educație școlară–**mobilitatea elevilor** (pe platforma eTwinning se pot găsi parteneri pentru găzduire);

- la educația adulților a devenit eligibilă mobilitatea celor denumiți ”*learners*”, adică adulți care nu au finalizat 8 ani de școală, care trebuie să fie deja cuprinși într-un *program de formare A Doua Șansă*, în cadrul instituției candidate (se poate accesa EPALE pentru găsirea de parteneri);

- nu vor mai fi parteneriate **doar** între școli.

⁶ Inspectoratul Școlar Județean Iași, Adresa Nr. 2740/06.04.2021, *Noul program Erasmus +, Program UE pentru educație, formare, tineret și sport pentru perioada 2021-2027; Ghidul Programului. Apelul Național. Formulare de candidatură*, Iași, 2021.

Proiectele de mobilitate de *scurtă durată* sunt deschise școlilor care **NU** au acreditare. Sunt încurajate îndeosebi instituțiile cu puțină experiență în proiecte sau deloc, școli mici, din zone defavorizate care au grup țintă cu oportunități reduse. Se pot depune maxim două proiecte consecutive, după care va fi necesară solicitarea acreditării⁷.

Proiectele Erasmus+ reprezintă o oportunitate majoră pentru instituțiile școlare de a crește gradul de internaționalizare, de a adera la principiile, valorile și standardele europene în domeniul educației, de a implementa proiecte importante care să ducă la rezolvarea unor probleme din cadrul instituției. Mobilitățile elevilor și a cadrelor didactice duc la dezvoltarea personală și profesională a acestora prin însușirea activităților de învățare specifice fiecărei mobilități în parte și, finalmente, vor face din școală un spațiu al devenirii și formării în conformitate cu exigențele, nevoile și aspirațiile societății actuale.

⁷ *Ibidem.*

New Erasmus+ Program - EU Program for Education, Training, Youth and Sport for 2021-2027

The year 2021 brings with it a “new” Erasmus+ program for the next seven years. In this short material we will present some general information about the new program - for the School Education component - such as: budget, quality standards, priority topics, grades, etc.

Some NEWS compared to the 2014-2020 program:

- Small-scale mobility projects and partnerships. Small-scale partnerships can also be bilateral;
- Small-scale partnerships will be funded as a lump sum per project. Being an inclusion tool, it is addressed to small, inexperienced institutions that want to include people with reduced opportunities in all project activities and especially in training-learning activities;
- Both in the financing applications of the accredited ones and in the short-term projects, preparatory visits or “invited experts” can be required. They aim to prepare more complex mobilities;
- School education – student mobility action (hosting partners can be found on the eTwinning platform);
- In adult education, the mobility of so-called “learners” has become eligible, i.e. adults who have not completed 8 years of school, who must already be included in a training program A Second Chance, within the candidate institution (EPALE can be accessed to find partners);
- There will no longer be partnerships only between schools.

Erasmus+ projects represent a major opportunity for schools to increase internationalization, to adhere to European principles, values and standards in the field of education, to implement important projects that lead to solving problems within the institution. The mobility of students and teachers leads to their personal and professional development by mastering the learning activities specific to mobility and will finally make the school a space for becoming and training in accordance with the requirements, needs and aspirations of today's society.

DIN VIAȚA ȘI ACTIVITATEA ȘCOLII**Oferta educațională a liceului nostru
pentru anul școlar 2021- 2022**

Director, prof. Lidia Mihaela Neculăeș
Liceul Teoretic *Bogdan Vodă* Hălăucești, Iași

Mă adresez vouă, dragi elevi ai claselor a VIII-a, într-un moment în care va trebuie să alegeți liceul în care vă veți petrece următorii patru ani.

În calitate pe care o am astăzi, vă pot asigura că vă vom susține pe fiecare în parte să finalizați cu succes cursurile liceale. Dacă voi veți aveți determinarea necesară, eu, împreună cu toți colegii mei, vă vom susține.

Vă veți întreba, pe bună dreptate, care sunt argumentele noastre.

În primul rând, colectivul de cadre didactice al liceului este format din cadre didactice foarte bine pregătite, implicate în actul didactic, gata oricând să răspundă cerințelor elevilor noștri.

De altfel, an de an sunt organizate ședințe de pregătire suplimentară, la toate disciplinele de bacalaureat.

În altă ordine de idei , pentru că avem doar două clase de liceu, una profil uman, specializarea filologie și alta, profil real, specializarea științele naturii, suntem o mică familie, care vă va susține să vă autodepășiți și în care preocuparea principală va fi de a descoperi abilitățile personale ale fiecăruia.

În ceea ce privește baza materială a școlii, beneficiem de toate condițiile unui învățământ de calitate: laboratoare de fizică, de chimie, biologie, informatică , sală de sport.

De curând, cu sprijinul Primăriei Hălăucești, liceul beneficiază de un teren de sport modern.

Folosim cu succes platforma G-Suite pentru predarea online. Am pus la dispoziția elevilor noștri un număr de 172 de tablete cu acces la internet și fiecare sală de clasă este dotată cu dispozitivele necesare predării online. Avem asigurări că primăria are în desfășurare alte proiecte care vor duce la îmbunătățirea actului educațional.

Rezultatele pe care le obținem, an de an, la bacalaureat, ne situează printre liceele de top.

Astfel, am obținut în ultimii cinci ani, peste 70%, iar la profilul real am obținut chiar 100%, în cadrul examenului de bacalaureat 2017.

Aceste rezultate sunt cu atât mai deosebite cu cât la admiterea în clasa a IX-a avem mulți elevi cu medii foarte mici.

Pentru acești elevi, am implementat Proiectul Rose Bac ++, în cadrul căruia sunt organizate ore de pregătire suplimentară la toate disciplinele de bacalaureat, începând chiar din clasa a IX-a.

Un alt motiv de mândrie îl constituie faptul că un număr foarte mare dintre absolvenții noștri urmează cursurile universitare. Printre absolvenții noștri se numără doctori, chimiști, asistenți medicali, profesori, juriști etc.

Dragi părinți ai elevilor claselor a VIII-a, mă adresez dumneavoastră cu dorința de a reflecta la viitorul copiilor dumneavoastră.

Liceul nostru este mediul prielnic unde copiii dumneavoastră se pot descoperi, se pot dezvolta și unde, cel mai important, îi veți simți în siguranță.

Alegeți cu încredere Liceul Teoretic Bogdan Vodă Hălăuțești!

Deviza noastră!:

Profesionalism, calitate, siguranță, colaborare și succes!

The Instructive-Educational Process in the Pandemic - Managerial Approaches

The extraordinary, unprecedented experience caused by the Covid-19 pandemic also left its mark on the educational process.

Under the conditions of the suspension of face-to-face classes, on 11th March, 2020, the coordination, management and monitoring of learning activities was a challenge to identify alternative solutions, depending on existing resources. The organization of remote learning activities had to be done on the fly to help as many students and preschoolers as possible to adapt to the new conditions.

Until the Easter holiday 2020, there were no official regulations, the entire responsibility for the coordination, management and monitoring of school activities falling to the management team.

From this period, we started the steps to get acquainted with the G-Suite platform, made available free of charge to schools. At the same time, alternative forms of distance learning were used. Online means of communication were used: Messenger, WhatsApp, Zoom, e-mail and non-

digital means: by telephone or through worksheets, which were distributed with the help of teachers, the school bus driver, the laboratory assistant and the school librarian.

The appearance of Covid-19 put the management team in front of crisis situations. Without a legal regulatory framework, we have faced many challenges. We had to take responsibility for making decisions about the organization of remote learning activities due to the lack of time required for consultation and the lack of technical possibilities at that time. In the beginning there were no clear regulations or they were changed very often. There were no general procedures and they had to be drawn up.

In the context of limited financial resources, the best solutions have been identified for students to return to the classroom safely. We had to make a new design for the classrooms which would allow for physical distance, entry-exit flows to and from the school, and to ensure hygienic-sanitary materials. We also needed to supplement the camcorder number.

From the two weeks of training, we had been paying attention to the educational comfort of the students so that they did not suffer and feel as little as possible the changes imposed by the pandemic.

The mobilization of everyone, of the management staff, of the teachers, auxiliary teaching staff and non-teaching staff made the results of these exams very good. In the 2020 baccalaureate exam, the pass rate was 70%, there were school subjects with 100% (logic and computer science) or with very good results: Romanian language 91%, geography 95%, biology 84%, history 98% and mathematics 76%.

The preparation for the beginning of the school year 2020 - 2021 meant another aspect that required the attention of the management team. Among the major objectives pursued were: ensuring access to education for all children and young people, ensuring the well-being of students, parents and school staff and creating a safe climate.

The school space was organized so that all the classes could carry out their program in a single shift. The most important aspect was the creation of a safe school for all.

Hălăucești City Hall provided students with 100 tablets with internet access, an aspect that significantly contributed to increasing the quality of the educational act. The beginning of the school year in strict conditions to ensure the health of school actors was a challenge.

With the teachers' help, students were trained to put these issues into practice.

Spaces were organized for outdoor activities with limited financial resources.

The joint effort brought the expected results and we managed to stay in the green scenario.

Through the Rose Bac ++ Project, the school unit was equipped with laptops, interactive whiteboards and high-performance video cameras.

With the support of Hălăucești City Hall, the sports field of the high school was modernized, thus benefiting from a modern sports base.

We look with confidence to the national exams, which are fast approaching, with the hope of obtaining outstanding results.

Regardless of the context and situation, the sustained work of a cohesive team of teachers, managers, auxiliary teaching staff and non-teaching staff, who work effectively with parents and local community representatives, leads to remarkable results.

Curriculum opțional la decizia școlii – O oportunitate de a crește gradul de atractivitate a demersului educațional

Dir. adjunct, prof. dr. Ghercă Iulian
Liceul Teoretic Bogdan Vodă Hălăucești

Evoluția sau reușita elevului este în strânsă legătură cu modul în care acesta se simte și se raportează la școală; dacă se simte bine și încurajat la școală, cresc șansele ca pe viitor să aibă o carieră pe care și-o dorește și o viață mai bună, plină de semnificație și, în primul rând, conștientă- bazată pe valori și principii sănătoase. Un rol foarte important în creșterea gradului de atractivitate a actului educațional îl ocupă CDS(Curriculum la Decizia Școlii). Acesta, alături de activitățile extrașcolare, educative și proiectele europene, poate constitui un argument important pentru a face din „școală” un spațiu mai prietenos și mai eficient, în care elevii să vină cu bucurie. În rândurile următoare, voi prezenta succint câteva opționale din aria curriculară ***Om și societate*** care încearcă să conecteze elevii la realitățile, nevoile și cerințele societății actuale și care răspund aspirațiilor și preocupărilor elevilor.

Istoria, ca disciplină școlară, are un rol esențial în formarea caracterului elevului, iar rolul ei constă în contribuția pe care o aduce la formarea culturii generale, a percepțelor, valorilor și principiilor morale și etice, la modelarea personalității elevilor, oferind informații suficiente și date pentru înțelegerea istorie contemporane și a societății actuale. Aportul formativ, dar și prin aplicabilitatea în toate domeniile vieții cotidiene, de la politică la economie, de la relații sociale la manifestări culturale, fac ca istoria să aibă un rol extrem de important în procesul de formare al elevilor.

Disciplina opțională ***Hălăucești – Trecut și prezent. Localitate de veche tradiție culturală*** se adresează elevilor din învățământul gimnazial și liceal care sunt interesați să cunoască alături de informațiile din programa națională, cât mai multe informații și date despre istoria propriei localități, despre instituții și evenimente din trecut care au reverberații și în prezent, în formarea bunicilor, părinților și finalmente a lor, ca elevi, dar, mai important, ca oameni. El își propune familiarizarea elevilor cu aspectele istorice și culturale din orizontul apropiat, precum și dezvoltarea de capacități, deprinderi de a cerceta surse istorice, de a realiza proiecte și mini-cercetări care să le prezinte în fața colegilor. Nu în ultimul rând, elevii ar putea contribui, prin proiectele și

referatele întocmite în cadrul cursului, la o implementare a unor politici publice locale față de monumente, clădiri, obiective istorice, culturale, turistice, în sensul revalorizării, promovării și valorificării lor.

O altă disciplină opțională foarte interesantă și utilă este **Prevenirea abandonului școlar. Este profesia mea!** Aceasta este concepută pentru a ajuta elevii să își păstreze și să își dezvolte o atitudine pozitivă față de necesitatea educației și față de viitorul lor, prezentându-le beneficiile și avantajele economice ale educației pe care o primesc în școală. Pe parcursul derulării programului, elevii participă la diverse activități, prin intermediul cărora înțeleg care pot fi consecințele renunțării timpurii la educație și care pot fi beneficiile obținerii unui nivel cât mai înalt de pregătire.

Prin acest modul, tinerii învață că orice alegere pe care o fac este, de fapt, un schimb în care ei trebuie să dea ceva pentru a primi altceva și că, întotdeauna, alegerea făcută va avea anumite consecințe. Stimulându-i să răspundă unor întrebări precum *Îmi continui studiile după terminarea liceului?*, *Aleg să urmez o facultate sau o școală profesională?*, *Ce profesie sau meserie îmi doresc pentru viitor?*, programul îi ajută pe elevi să înțeleagă cât de important este să ia deciziile potrivite atunci când își planifică viitorul.

Necesitatea racordării actului educațional la realitățile și schimbările societății este un element primordial pentru cadrele didactice și pentru elevi. Noile realități dau naștere la alte nevoi de pregătire pentru elevii noștri în vederea formării lor pentru societate și pentru viață.

În această idee, am considerat oportun stabilirea unui parteneriat cu Junior Achievement România, o instituție care oferă soluții pentru actualizare actului educațional și numeroase programe, proiecte și resurse pentru elevii și profesorii din întreaga lume. Din dorința noastră, a Liceului Teoretic *Bogdan Vodă* din Hălăucești, de a oferi elevilor o educație cât mai înaltă, utilă și în concordanță cu situația actuală din societate, am considerat oportun implementarea în instituție a unor programe internaționale oferite de JA România.

În parteneriat cu Ministerul Educației Naționale și cu sprijinul financiar al comunității de afaceri, Junior Achievement România pune gratuit la dispoziția școlilor și universităților programe de tip *learning by doing* pentru învățământul primar, gimnazial, liceal, universitar, adăugând cursurilor existente module practice, cu activități similare celor din economia reală, cu rol în dezvoltarea competențelor necesare tinerilor în profesie și în viață.

Tinerii învață cum să se pregătească pentru viitorul lor financiar și, totodată, cum să folosească responsabil și în siguranță produse și servicii financiare. Prin informare, instruire și consultanță, își dezvoltă abilitățile și

încrederea pentru a deveni mai conștienți de riscurile și de oportunitățile existente și pentru a face alegeri informate.

Programul național JA de Educație financiară **Finanțe personale și servicii financiare** are ca obiectiv general susținerea tinerilor în dobândirea capacității de a lua decizii înțelepte pentru viitorul lor financiar. Aceștia își îmbunătățesc cunoștințele despre produse și concepte financiare (cum ar fi: bugete, planificare, economisire și investire a banilor personali, venituri și cheltuieli, carduri de debit/credit, asigurări etc.), dar și despre planificarea unei cariere în domeniul financiar.

Programul dezvoltă cultura financiară a tinerilor, abilitățile lor, le oferă încredere și îi inspiră să adopte un comportament responsabil. Coordonați de profesori și de consultanți voluntari din mediul de afaceri, tinerii descoperă instrumente financiare de bază ce pot contribui la un trai mai sigur și mai productiv. Predarea se face în format *blended learning* – lecții susținute în format clasic la care se adaugă cursuri și activități practice online.

Finanțe personale și servicii financiare- este un opțional în cadrul căruia elevii clasei a XI-a vor învăța despre planificarea financiară responsabilă în toate etapele vieții, economisire, investiții, credite și folosirea eficientă a instrumentelor financiare, având la îndemână resurse educaționale moderne și utilizând mijloace și metode moderne, activ-participative, centrate în mod clar pe elevi. Acest program este completat de noțiuni din alt program de educație financiară și anume ABCdar bancar.

Opționalul **Educație juridică** este un element nou al ofertei educaționale din cadrul Liceului Teoretic „Bogdan Vodă” din Hălăucești și dezvoltă o serie de competențe generale și generează o serie de competențe specifice care vor fi realizate prin operarea cu un anumit tip de conținut care vizează teme și capitole ce nu se regăsesc în actualul trunchi comun al disciplinelor socio-umane sau pe care le abordează dintr-o cu totul altă perspectivă.

În România sunt patru milioane de copii, dintre care un milion sunt deja adolescenți. Legislația românească prevede că *începând cu vârsta de 14 ani orice cetățean răspunde penal și contravențional*. Ori, copiii noștri ar trebui să știe ceea ce este permis și ceea ce este interzis să facă chiar înainte de a împlini această vârstă, tocmai pentru a evita consecințele negative asupra lor din cauza unor fapte comise sau a unor anturaje nepotrivite.

Este evident că orele de educație civică și de educație socială trebuie completate cu informații concrete referitoare la modul de a acționa și a reacționa în anumite situații care au tangență cu normele juridice existente. Asemenea cunoștințe se pot dobândi numai la orele de educație juridică.

Scopul imediat al acestei materii este să familiarizeze elevii cu principalele reglementări (legale, statutare și regulamentare) ce se aplică în viața cotidiană. Se insistă nu atât pe drepturi, cât mai ales pe responsabilități: interdicții, permisiuni, proceduri aplicabile, sancțiuni posibile, efecte ale implicării într-o procedură disciplinară sau judiciară asupra individului și viitorului său.

Scopul mediat al materiei este să promoveze supremația legii ca o condiție esențială pentru siguranța individului și ca o valoare intrinsecă a democrației. *Unde-i lege nu-i tocmeală*. Legea trebuie respectată și acest lucru constituie o condiție fundamentală pentru a avea și menține o democrație bazată pe libertate, respectarea drepturilor fiecăruia și asumarea responsabilității.

Provocările educaționale ale secolului al XXI-lea și cele ale societății actuale obligă instituțiile de învățământ să evolueze, să se adapteze și să răspundă necesităților și exigențelor educabililor. Plecând de la această necesitate și realitate și analizând nevoile și dorințele elevilor și părinților, ținându-se cont de rezultatele foarte bune obținute în ultimii ani la Examenale Naționale (peste 80% promovabilitate), s-a ajuns la concluzia că implementarea unor proiecte și programe internaționale privind succesul profesional ar fi un plus și de un real folos pentru elevii instituției noastre.

Opționalul **Succesul profesional** va oferi elevilor posibilitatea de a se cunoaște mai bine, de a-și descoperi abilitățile și calitățile personale, de a descoperi punctele forte și cele slabe ale personalității lor, de a face pași importanți în vederea alegerii privind cariera viitoare, a studiilor pe care le vor urma la finele clasei a XII-a. De asemenea, vor fi îndrumați și ajutați în pregătirea unui CV european necesar pentru angajare etc. Modalitatea de desfășurare a orelor, tematica inedită, concretă și utilă, ancorată în realitatea imediată, provocările lansate și conectarea la viața de zi cu zi a elevilor în cadrul programului, cât și perspectiva asupra viitorului imediat vor face ca elevii să participe cu plăcere și interes la activitățile desfășurate.

Disciplinele prezentate anterior sunt adresate în principal elevilor de liceu. Elevii vor un liceu „bun” care să-i ajute să-și depășească limitele, să-și dezvolte pasiunile, să obțină rezultate bune; doresc o școală în care să fie ascultați, înțeleși și să vină cu plăcere pentru că aici găsesc oameni care îi pot ghida și ajuta să „crească” să se dezvolte și să devină Oameni cu principii și valori, adaptați la schimbările societății în care trăim.

Când alegem liceul ne întrebăm: Există o școală perfectă? Și dacă da, cum ar arăta ea? Nu cred că există o școală perfectă, dar dacă ar exista ea ar arăta diferit pentru fiecare dintre noi, pentru că noi suntem unici! Există însă cu siguranță o școală potrivită pentru fiecare dintre noi- un loc care răspunde cel

mai bine așteptărilor noastre, aspirațiilor și felului nostru de a fi și de a ne forma. Liceul Teoretic *Bogdan Vodă* din Hălăucești este o școală potrivită pentru elevii (părinții elevilor) care doresc să fie pregătiți pentru viață și pentru piața muncii, să-și maximizeze rezultatele academice/școlare în funcție de potențialul pe care îl au, să-și dezvolte abilitățile de comunicare și încrederea în propriile forțe, să-și descopere vocația și să-și cultive pasiunile.

Optional Curriculum at the School's Decision - An Opportunity to Increase the Attractiveness of the Educational Approach

The student's evolution or success is closely related to the way s/he feels and relates to school; if s/he feels good and encouraged at school, the chances increase that s/he will have a career that s/he wants and a better life full of meaning and first of all conscious - based on healthy values and principles. A very important role in increasing the attractiveness of the educational act is played by CDS (Curriculum at the School's Decision). This, together with extracurricular and educational activities and European projects, can be an important argument for making the "school" a friendlier and more efficient space for students to come happily. In the following lines I will briefly present some options from the "Man and Society" curricular area that tries to connect students to the realities, needs and requirements of today's society and that respond to the aspirations and concerns of students.

The subjects presented in this material are mainly addressed to high school students. Students want a "good" high school to help them push their limits, develop their passions, get good results; they want a school in which to be listened to, understood and to come with pleasure because here they find people who can guide them and help them to "grow", to develop and become People with principles and values, adapted to the changes of society in we live.

When we choose high school we ask ourselves: is there a perfect school? And if so, what would it look like? I don't think there is a perfect school, but if it existed it would look different for each of us, because we are unique! But there is certainly a suitable school for each of us - a place that best meets our expectations, aspirations and our way of being and shaping ourselves. "Bogdan Vodă" Theoretical High School in Hălăucești is a school suitable for students (students' parents) who want to be prepared for life and the labour market, to maximize their academic/school results according to their potential, to develop their communication skill and self-confidence, to discover their vocation and to cultivate their passions.

Activitățile CEAC în anul școlar 2021-2022

Prof. Paiu Ana-Maria
Liceul Teoretic *Bogdan Vodă*, Hălăuțești

Conceptul de calitate are o puternică încărcătură culturală, fiind dependent de valorile promovate de indivizi, grupuri și la nivelul societății, în ansamblu. Calitatea educației este definită, promovată, asigurată și evaluată pe baza valorilor exprimate la nivelul social, al sistemului școlar, al școlii și al comunității.

Sistemul de management și de asigurare a calității are ca funcție principală orientarea dezvoltării unității școlare în direcția creșterii calității educației. Astfel, evaluarea calității devine parte integrantă a ciclului de dezvoltare instituțională.

„Asigurarea internă a calității” se referă la înființarea, structura și atribuțiile structurii responsabile cu evaluarea internă a calității, anume Comisia pentru evaluarea și asigurarea calității.

La nivelul fiecărui furnizor de educație, a fost înființată, conform legii, Comisia de Evaluare și Asigurare a Calității (CEAC).

Principalele atribuții ale CEAC, stabilite prin lege, se referă în esență la coordonarea parcurgerii, la nivelul furnizorului de educație, a „ciclului calității”:

- ✓ coordonarea aplicării procedurilor și activităților de evaluare și asigurare a calității ;
- ✓ elaborarea anuală a unui raport de evaluare internă privind calitatea educației în organizația respectivă – adus la cunoștință tuturor beneficiarilor prin afișare sau publicare;
- ✓ formularea propunerilor de îmbunătățire a calității educației.

Întreaga activitate de proiectare, implementare, evaluare internă și îmbunătățire a calității este coordonată de conducerea organizației furnizoare de educație, care trebuie să aprobe, în mod formal, toate documentele și inițiativele CEAC. Ca urmare, rolul CEAC este, cu precădere, unul de concepție, coordonare și raportare, și nu unul decizional.

În perioada de învățare-predare-evaluare online, profesorul a trebuit să facă față mai multor provocări, a trebuit să îmbine creativ metode tradiționale cu cele moderne, care țin de tehnologia digitală. Această tehnologie a completat predarea tradițională, deoarece orele s-au mutat în online. Elevii care aveau

anumite competențe digitale, computer, internet au reușit să participe și să-și însușească noțiunile predate.

Pentru ca activitățile didactice online să se desfășoare cu succes, trebuie să beneficieze și profesorul și elevul de tehnologie, de platforme instalate avizate, suport pedagogic pentru realizarea activităților de învățare adecvate, eficiente și atractive, de resurse digitale specifice disciplinei, instrumente potrivite predării-învățării-evaluării. Toate aplicațiile necesită timp de acomodare, de învățare suplimentar, ceea ce încarcă uneori programul.

Un rol important în actul învățării îl reprezintă motivația elevului.

Clasele virtuale nu pot substitui clasele reale, ele pot completa activitatea didactică, fiind complementare. În mediul online se pot accesa resurse educaționale deschise precum: Kahoot, Learning Apps, muzee virtuale, simulări, Google forms. Elevul nu este obișnuit să învețe online și îi trebuie un timp de acomodare. O dificultate mare o întâmpină și elevul timid, care se exprimă greoi. El trebuie să primească un feedback și din evaluarea scrisă, iar profesorul trebuie să își cunoască foarte bine elevii.

Profesorul trebuie să fie creativ, să aibă mai multă încredere în competențele pedagogice și valoarea acestora pentru proiectarea activităților de învățare la distanță. Trebuie să se centreze pe esențial, pe aspectele semnificative din curriculum.

La liceului nostru, în anul școlar 2020-2021, au avut loc următoarele activități de îmbunătățire a activității online și de evaluare:

- *creșterea numărului de cadre didactice care participă la cursuri de formare specifice învățământului online (15.10.2020-29.01.2021)*

Obiectivele acestei activități:

- ✓ perfecționarea cadrelor didactice;
- ✓ îmbunătățirea metodelor de predare-învățare-evaluare specifice mediului online.

Activități desfășurate:

- ✓ participarea cadrelor didactice la cursuri de formare specifice învățării online;
- ✓ aplicarea în procesul de învățământ a diverselor metode specifice învățării online.
- *modul de implementare a platformei G Suite (28.02.2021-31.05.2021)*

Obiectivele acestei activități:

- ✓ participarea unui număr cât mai mare de elevi la activitățile desfășurate pe platforma G Suite;
- ✓ participarea elevilor la lecțiile online;
- ✓ acomodarea cu aplicațiile de pe platforma G Suite.

Aspecte reținute:

- ✓ progres școlar înregistrat în urma activităților desfășurate online.

Ca urmare, activitatea online susținută de profesorii noștri a fost mai calitativă, iar elevii au avut și ei de câștigat.

CEAC Activities in the School Year 2021-2022

In the period of online learning-teaching-assessment, the teacher had to face several challenges; s/he had to creatively combine traditional methods with modern ones, related to modern technology.

Digital technology has complemented traditional teaching as classes have moved online. Students who had certain digital skills, computer, and internet were able to participate and learn the taught concepts.

At our high school, in the school year 2020-2021, the following activities took place to improve the activity and to evaluate:

- increasing the number of teachers participating in training courses specific to online education (15.10.2020-29.01.2021)

The objectives of this activity: teacher training; improving the teaching-learning-assessment methods specific to the online environment.

- how to implement the G Suite platform (28.02.2021-31.05.2021)

The objectives of this activity: the participation of as many students as possible in the activities carried out on the G Suite platform; accommodating with applications on the G Suite platform.

Activitatea extrașcolară dincolo de provocările pandemiei

Prof. Daniela Camelia Axinte
Liceul Teoretic *Bogdan Vodă*, Hălăucești

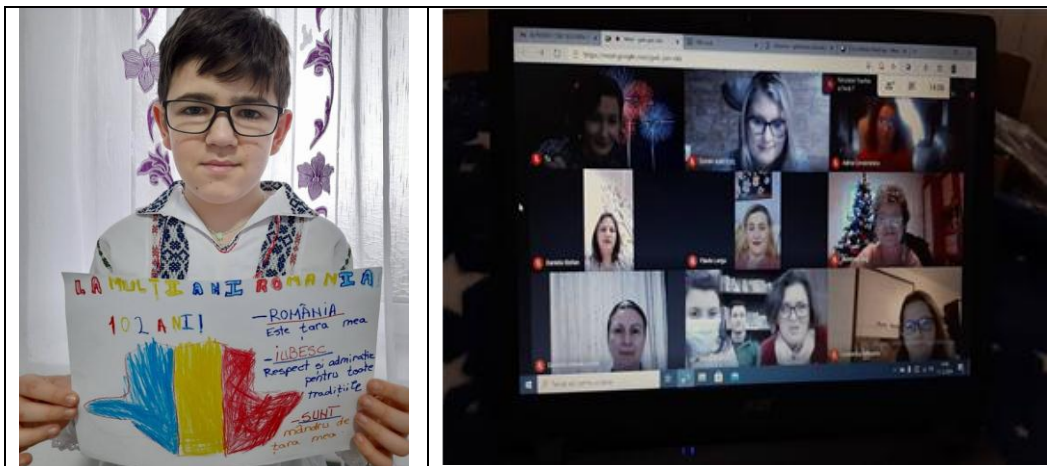
Adaptabilitatea și creativitatea au fost cuvinte cheie în desfășurarea activităților extrașcolare pe fondul derulării unui proces de învățământ în condiții restrictive. Chiar dacă liceul nostru a avut avantajul de a realiza o bună parte a activității didactice din prima parte a anului școlar 2020-2021 prin prezența fizică a elevilor la școală, condițiile impuse de respectarea unor norme sanitare a făcut imposibilă derularea firească a activităților extrașcolare. Cu toate acestea, profesorii și conducerea școlii au căutat soluții pentru a crea oportunități de desfășurare a activităților nonformale, astfel încât elevii să-și mențină viu interesul pentru implicarea în tot ceea ce nu ține de activitatea didactică propriu-zisă.

Provocarea în organizarea activităților extrașcolare a constat în găsirea celor mai potrivite soluții ca desfășurarea lor să nu încalce normele de siguranță sanitară impuse, dar totodată să-și atingă obiectivele, anume identificarea și cultivarea corespondenței optime dintre aptitudini, talente, cultivarea unui stil de viață sănătos, civilizat, precum și stimularea comportamentului creativ în diferite domenii.

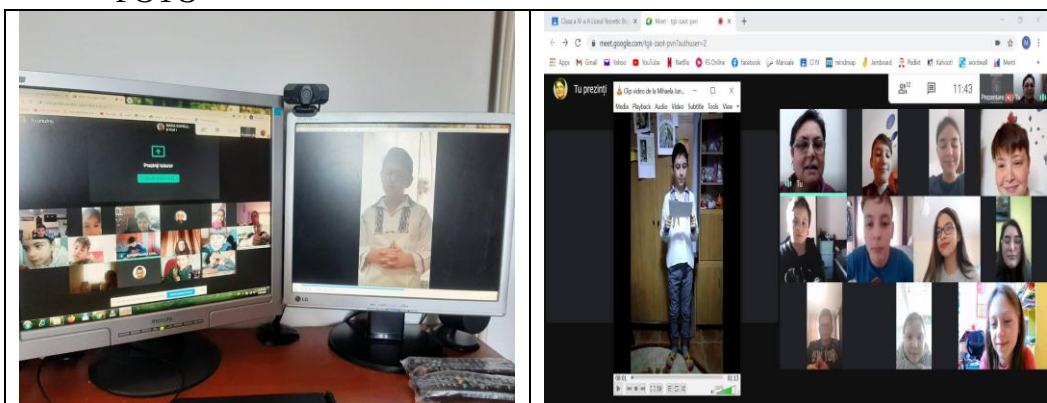
Multe din activitățile extrașcolare au fost nevoite să se desfășoare online sau în mediul familial, altele au îmbrăcat o formă individuală pentru a nu implica încălcarea regulii de distanțare socială impusă sau s-au desfășurat în aer liber.

Factorii implicați în organizarea activităților extrașcolare au fost numeroși: cadre didactice, Consiliul Școlar al Elevilor, parteneri instituționali, asociații nonguvernamentale, I.S.J. Iași, consilierul școlar, părinți, etc.

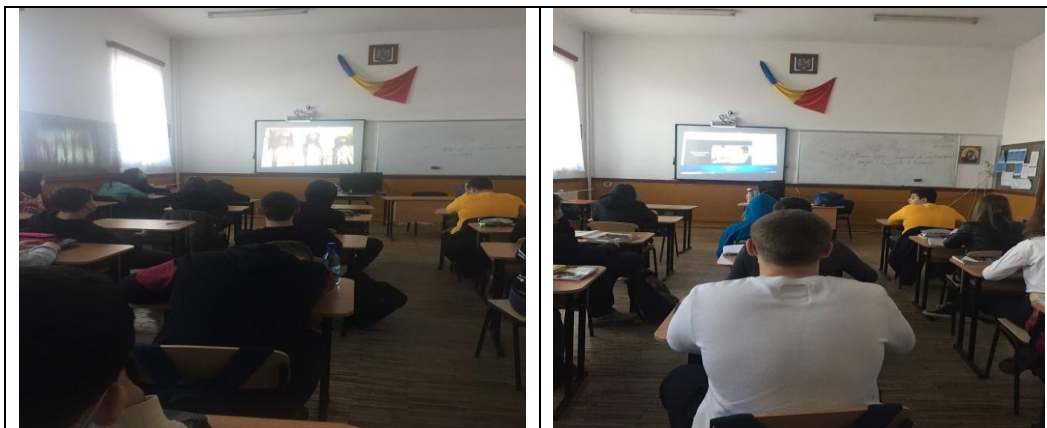
În esență activitățile extrașcolare au urmărit marcarea de evenimente, exprimarea talentului și abilităților artistice, educația pentru cetățenie democratică, educația pentru siguranță personală și un stil de viață sănătos, orientarea în carieră, dezvoltarea empatiei și a toleranței, etc. Au fost desfășurate proiecte precum „La mulți ani România”!, „Mesagerii Unirii”, „Împreună”, „Nu suntem singuri”, „Siguranța pe internet”. Elevii au marcat și au conștientizat pericolul reprezentat de traficul de persoane, ieșirea romilor din robie, venirea primăverii, bucuria sărbătorilor tradiționale, apartenența la Comunitatea europeană, etc.

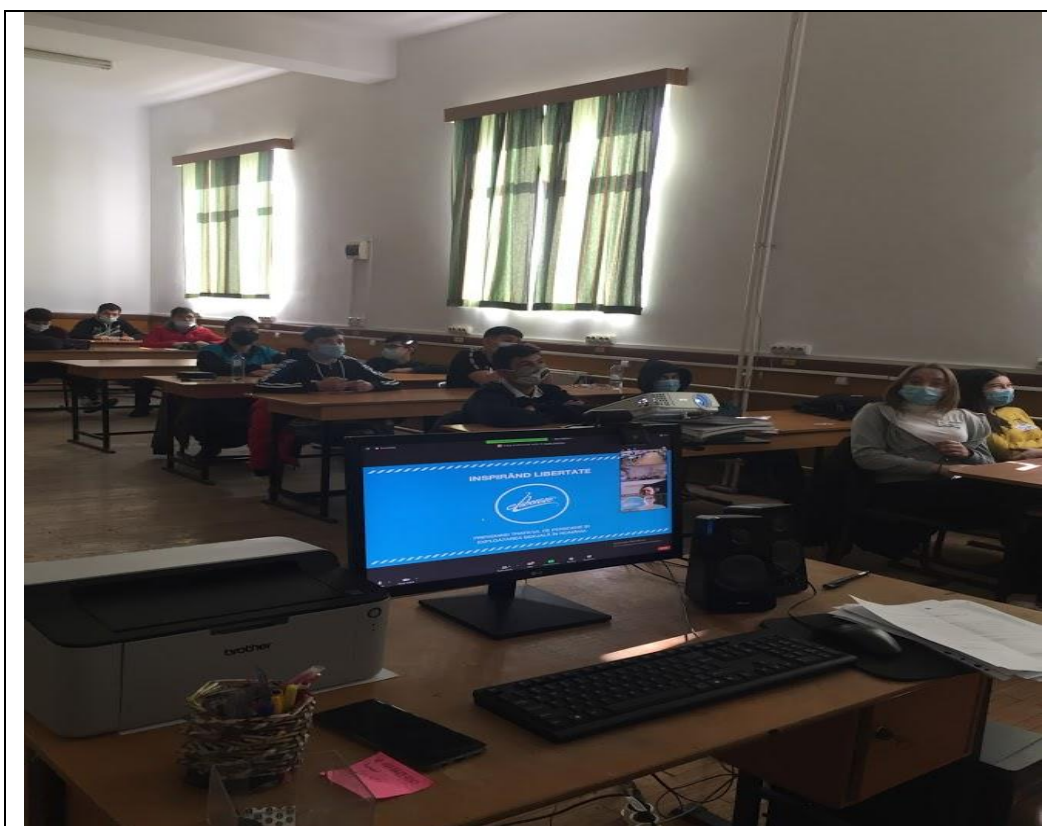
FOTO

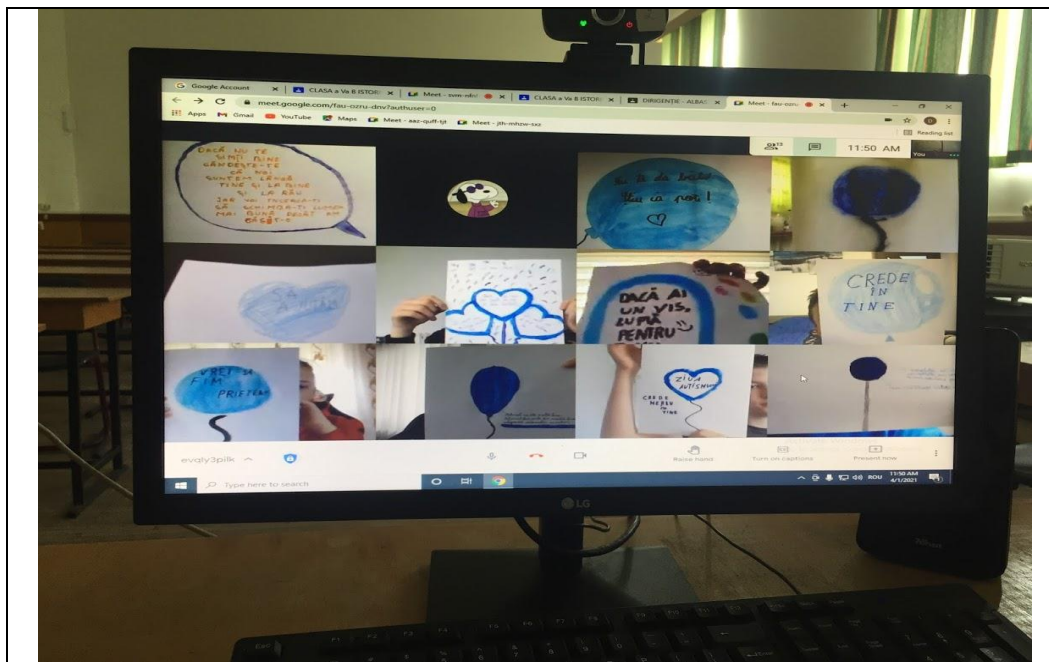
FOTO

FOTO

FOTO

Extracurricular Activity beyond the Challenges of the Pandemic

The school year 2020-2021 began under the sign of restrictions imposed by the coronavirus pandemic, which considerably influenced the formal and non-formal teaching activity. Adaptability and creativity were key words in carrying out extracurricular activities against the background of a restricted educational process.

The challenge in organizing extracurricular activities was to find the most appropriate solutions so that their development did not violate the imposed health safety rules, but also to achieve their objectives, namely identifying and cultivating the optimal correspondence between skills, talents, cultivating a healthy lifestyle, civilized, as well as stimulating creative behaviour in various fields.

Biblioteca în pandemie

Prof. bibliotecar Agnesa Leahu
Liceul Teoretic *Bogdan Vodă* Hălăuțești

„Eu mi-am imaginat întotdeauna Paradisul sub forma unei biblioteci, alte persoane că ar fi o grădină, alții și-l pot închipui ca un palat, eu l-am imaginat întotdeauna ca o bibliotecă și aici mă aflu eu...” (Jorge Luis Borges)

Așa cum fiecare dintre noi simțim că să fim singuri este cel mai greu lucru, la fel este și pentru bibliotecari în această perioadă. Biblioteca înseamnă libertatea de a citi, de exprimare a ideilor, de a comunica, ea înseamnă educație. Cititul de plăcere este unul din cele mai importante lucruri pe care le poate face cineva. Oamenii trebuie să susțină bibliotecile, iar bibliotecarii să susțină păstrarea acestora. Acum este momentul să lucrăm împreună, să fim alături de comunitățile noastre și să le oferim resursele de care au nevoie. Este o lecție pentru noi toți, lecție pe care o învățăm deja de ceva timp, doar că o învățăm de unii singuri. A trebuit, efectiv, în câteva zile să ne schimbăm stilul de lucru, modul de a ne raporta la programele și proiectele noastre, la modalitățile prin care să păstrăm legătura cu utilizatorii noștri și, nu în ultimul rând, a trebuit să inventăm și să ne reinventăm în relația cu ei.

Pentru a veni în întâmpinarea nevoilor de studiu, biblioteca și-a transferat o parte dintre activități în mediul online, respectând, astfel, cerințele de distanțare socială. Încă de la începutul stării de urgență a fost anunțat faptul că perioada de returnare a cărților împrumutate a fost prelungită și că va nu va fi aplicată vreo penalizare pentru nerespectarea termenelor, măsură importantă având în vedere numărul mare de împrumuturi efectuate zilnic.

Secția pentru copii a bibliotecii a menținut legătura cu micii cititori, printr-o serie de activități creative menite să stârnească curiozitatea copiilor, astfel încât aceștia să treacă mai ușor peste perioada de izolare. Cel mai simplu mod prin care se poate asigura că vor crește copii cultivați este să-i învățăm să citească și să le arătăm că cititul este o activitate plăcută. Asta presupune să găsim cărți care să le facă plăcere, să le deschidem drumul către asemenea cărți și să-i lășăm să le citească. Ficțiunea le poate arăta o altă lume, îi poate duce în locuri unde nu au fost niciodată; pot simți lucruri, pot vizita lumi pe care altfel nu le-ar cunoaște. Literatura deschide o ușă, arată lumina soarelui de afară, oferă ocazia de a merge într-un loc unde ei pot controla totul, unde sunt

înconjurați de oameni cu care vor să-și petreacă timpul; mai mult, pe durata evadării cărțile oferă informații care sunt valabile și în lumea reală. În acest scop, biblioteca a pus la dispoziție cărți în format PDF și povești audio, astfel, părinții și copiii deopotrivă, au avut numeroase recomandări pentru ca cei mici să nu își piardă interesul pentru lectură. De asemenea, biblioteca a creat un cont pe platforma de învățare online unde s-au desfășurat ore de lectură, de povestire, ore de abilități practice și mici concursuri.

În anii din urmă, Ziua Bibliotecarului și a Cărții, sărbătorită la 23 aprilie, era marcată prin diverse activități ce implicau copiii mici și mari, deopotrivă; anul acesta, această zi a fost marcată prin realizarea unui filmuleț menit să evidențieze misiunea bibliotecarului ce trebuie să facă față provocării de a îmbina măsurile de izolare și distanțare socială, impuse de autorități. În aceste vremuri, mai mult ca oricând, lectura poate constitui atât un remediu în fața necazurilor, cât și o redescoperire a adevăratei bucurii, cartea transformându-se într-un prieten perfect.

Încercăm, așadar, să transformăm distanțarea fizică într-un lucru pozitiv, continuându-se activitățile noastre în folosul dezvoltării personale a copiilor, conștienți că biblioteca vie o constituie cititorii noștri mici și mari, pe care îi așteptăm cu nerăbdare să pășească din nou pe drumul cunoașterii.

The Library during the Pandemic

In order to meet the study needs, the library transferred some of its activities to the online environment, thus respecting the requirements of social distance. From the beginning of the state of emergency, it was announced that the repayment period of the borrowed books has been extended and that no penalty would be applied for non-compliance with the deadlines, an important measure given the large number of loans made daily.

Relația profesor-elev și efectele sale

Prof. Mîrț Silvia
Liceul Teoretic *Bogdan Vodă*, Hălăucești

„*Omul este o ființă care trebuie să se orienteze potrivit posibilei sale perfecțiuni*”
(Alain Bloom)

Actul educativ este un act ce ține de sfera relațiilor interpersonale, eficiența sa se decide pe terenul raporturilor concrete zilnice dintre profesor și elev. În problema relației profesor-elev, pe lângă o bogată experiență pozitivă ce s-a acumulat în decursul anilor se constată că, uneori, predomină arbitrajul, practicile învechite și prejudecăți pe care o atitudine conservatoare le menține. Pentru perfecționarea relației profesor-elev este necesar să se ia în considerare obiectivele educației, pe de o parte, și psihologia tineretului contemporan, pe de altă parte, actul instructiv-educativ fiind un proces ce continuă să fie o invenție socială.

Relațiile dintre profesor și clasă se polarizează, în general, în sentimente de simpatie, încredere reciprocă sau, dimpotrivă, de antipatie, neîncredere și chiar ostilitate. Sunt și cazuri când contactul spiritual dintre profesor și elev nu trece de zona indiferenței (clasa nu există pentru profesor și nici profesorul pentru clasă). Inițiativa trebuie să aparțină însă profesorului, care ținând seama de legea esențială a relațiilor afective interumane potrivit căreia: „simpatia și bunăvoința nasc simpatie și bunăvoință, antipatia și ostilitatea trezesc sentimente de aceeași calitate”, trebuie să conducă, să dirijeze aceste relații și să le structureze pe relații de colaborare. În urma studiilor efectuate, s-a constatat că o parte dintre profesori nu reacționează adecvat nici în cazul răspunsurilor bune (corecte) ale elevilor și nici în cazul răspunsurilor greșite (nule) ale elevilor.

Deosebit interes psihologic prezintă reacția acelor profesori care, după opinia elevilor, nu se bucură când aceștia dau răspunsuri corecte, ci dimpotrivă, le pare rău sau se arată surprinși, se miră că răspund bine, stau la îndoială dacă să le pună nota, îi ironizează etc. S-a ajuns la concluzia că, în aceste cazuri nu se respectă un principiu fundamental al educației, și anume, încurajarea printr-o judicioasă folosire a laudei și a dojenei. Un profesor care dojenește mai mult

decât laudă sau care nu spune nimic atunci când ar trebui să spună, nu folosește suficient criteriile aprecierii pozitive pentru formarea și schimbarea comportamentului elevului.

Sursa de nemulțumire a elevilor își are originea în comportamentul unor cadre didactice, în imaginea deformată pe care unii elevi o au despre profesori și profesorii despre ei. Utilizarea noilor tehnologii didactice, instruirea programată, duc în cele din urmă tocmai la selecționarea și întărirea comportamentelor adecvate, la realizarea în condiții optime a conexiunii inverse, la aprecierea performanțelor școlare ale elevilor pe baze științifice și în condițiile unei obiectivități știute.

După cum rezultă în urma constatărilor, o parte însemnată din profesori, în aprecierile pe care le fac asupra elevilor, pun accentul cu precădere pe eșecurile acestora, fac prognoze descurajatoare, pierzând din vedere perspectiva optimistă a viitorului elevului.

Autoritatea agresivă a profesorului trebuie înlocuită cu una întemeiată pe relații în care profesorul are rol de îndrumător și coordonator al activității elevului. Se poate scoate în evidență consecințele dezastruoase pe care îl are controlul agresiv asupra elevilor. Orice încercare de a umili sau înkurca un elev, mai ales în prezența colegilor săi, va sfârși printr-un rezultat nedorit; elevul ori se retrage în sine refuzând să mai comunice, ori reacționează violent față de încercarea de a fi înkurcat sau umilit.

Indiferența față de personalitatea elevului amenință nevoile și trebuințele spirituale de bază ale acestuia față de sine, nevoia de răspuns afectiv din partea celor din jur, nevoia de securitate pe termen lung, de succes, precum și nevoia de a aparține unui grup și a fi acceptat de acesta.

Practica școlară tradițională ne-a lăsat imaginea profesorului care vrea să domine elevii și să-i subordoneze. Într-un asemenea climat nimic nu se face din convingere și pasiune. Este necesar să se facă trecerea de la vechiul tip de relații la relații în care profesorul colaborează cu elevii.

Principala activitate a acestuia nu va fi predarea, ci angajarea elevilor în investigații și lucrări independente. Relațiile bazate pe stimă și respect reciproc reclamă și un limbaj adecvat. Expresiile ironice și jignitoare tulbură atitudinea elevilor față de profesorul lor și îngreunează crearea unui climat favorabil muncii creatoare în clasă.

Este greșită părerea unor profesori că este suficient ca elevii să asculte explicațiile și doar atât. Este necesară participarea directă a elevilor în procesul de predare. O asemenea implicare devine posibilă doar atunci când predarea alternează cu perioade de întrebări-răspunsuri de verificare a conceptelor și înțelesurilor, explicații și discuții destinate detalierii acestora.

Un profesor care are o comunicare cât mai bună cu elevii trebuie să știe să gândească modalități de înlăturare a unor dificultăți și obstacole posibile. Deseori, profesorii sunt tentați să poarte discuții cu elevii buni, să le asculte explicațiile, iar cei slabi să fie marginalizați. În acest caz, elevii, îndeosebi cei pasivi la lecție întâmpină o serie de obstacole, mai ales în înțelegerea noțiunilor și în interpretarea acestora. Comunicarea trebuie făcută cu toți elevii, antrenându-i pe fiecare în parte, în funcție de particularitățile și caracterul fiecăruia. Depinde, în primul rând de conduita profesorului, pentru ca toți elevii să fie implicați în actul didactic. De multe ori, relația dintre profesor și elevii mediocri lasă de dorit. În general, aceștia sunt marginalizați și suferă din cauza neantrenării lor în actul de comunicare pe timpul ascultării sau predării unei teme, plecând din clasă cu lecția neînvățată. Acești elevii, cu precădere cei timizi, trebuie încurajați, motivați, antrenați în cadrul unei lecții. Profesorul care cunoaște arta comunicării și care a dobândit aptitudini pedagogice știe că lecția se poate preda împreună cu clasa, că informația nu trebuie să fie unidirecțională, doar ca un bagaj de informații pe care elevul trebuie să și le însușească.

Rezultatele obținute în urma cercetărilor au scos în evidență faptul că, cu cât formele de penalizare

(ironia, jignirea, ridiculizarea, notele proaste etc) sunt mai des folosite, cu atât efectul lor scade. Profesorul care cunoaște valoarea aprecierii pozitive nu se va feri de o ușoară supraapreciere a performanțelor elevului. Va aprecia pe elev mai mult decât merită, spre a-l face să merite pe deplin aprecierea, să se ridice la nivelul aprecierilor făcute. Experiența ne arată că profesorul cu rezultate bune în activitatea lui didactică își îmbunătățește relațiile cu elevii slabi și prin faptul că le acordă suficientă apreciere pozitivă. Chiar și unele performanțe școlare minore, profesorul care cunoaște valoarea aprecierii pozitive, o folosește încercând să dezvolte în mod permanent încrederea elevilor în propriile lor forțe.

Neacordând o atenție mai mare modului de distribuire a formelor de intrare, balanței pedepselor și recompenselor, a aprecierii pozitive și negative, se poate ajunge la o depreciere a personalității elevului, atunci când se folosește în mod exagerat dojana și mai ales, atunci când dojana nu păstrează un caracter limitat („astăzi nu ai învățat lecția”), ci ia forma unei deprecieri globale. Nu este deloc întâmplător că profesorii ce impulsionează elevii mai mult prin laudă obțin rezultate mai bune în procesul de educație. Aceștia apreciază pozitiv „elevii dificili” chiar și pentru unele progrese minore, încercând în felul acesta să dezvolte, mod permanent, încrederea elevilor în propriile forțe.

Raporturile dintre profesor și elev nu prezintă numai o latură intelectuală. Factorul afectiv are o importanță deosebită asupra randamentului intelectual al elevului. Crearea de bună dispoziție în clasă reprezintă o condiție necesară

pentru evitarea eșecului școlar. Fiecare lecție se desfășoară într-un climat afectiv particular, dispoziția clasei variază în funcție de cea a profesorului.

Prin apreciere profesorul trebuie să schițeze o perspectivă. Dacă un profesor spune unui elev: „din tine nu va ieși nimic”, el nu apreciază numai o situație prezentă, ci exprimă și convingerea lui asupra dezvoltării viitoare a elevului, ceea ce ar putea duce în final la un rezultat nedorit. Performanțele elevului, nu numai că nu vor crește, ci vor scădea atât de mult încât ar putea pune în pericol dezvoltarea psihică viitoare a acestuia. De aceea, profesorii trebuie să aibă grijă ca în derularea procesului de învățământ să nu lezeze personalitatea elevului, ci să-l ajute să și-o dezvolte, să-l ajute să învețe, să gândească singur pentru că, atunci când va părăsi băncile școlii să nu depindă de nimeni, cel puțin din punct de vedere intelectual.

Privind, prin analogie, procesul de învățare ca pe o afacere și elevul ca pe un partener, ar fi de dorit ca profesorul să aibă măiestria de a-l face pe elev conștient că nu poate fi dezinteresat de ora de curs, tocmai pentru că este copartner în învățare și are în egală măsură de câștigat.

Traducând în termeni pedagogici, elevul trebuie să fie conștient de rolul său unic în cadrul lecției. Pe parcursul unei ore de curs, mesajul transmis de profesor este unul singur și totuși, în funcție de personalitatea și participarea, respectiv conectarea la activitatea din clasă a fiecărui elev, modul de percepere este diferit. Astfel, în funcție de feed-back-urile primite (verbale, paraverbale, mixte) profesorul își poate conduce cu mai multă eficiență activitatea didactică. Procentajul câștigului din partea elevului va fi și el direct proporțional cu gradul de implicare al acestuia în propria instruire.

În concordanță cu principiul participării active trebuie să ne facem din elev un partener. Și nu orice fel de partener, ci unul activ, curios, atent, care să învețe, un partener în care să investim încredere și pe care să-l respectăm. Numai astfel resursele umane, temporale, materiale pe care le implicăm în procesul instructiv-educativ se vor transforma în satisfacții. Și ce satisfacție mai mare și mai profundă poate fi decât aceea de a vedea „chipul luminat” al unui elev care a înțeles azi, care caută mâine și care va descoperi singur, în curând, că a învăța este un adevărat spectacol ! A fi profesor înseamnă nu numai a poseda cunoștințe de specialitate dar, foarte importantă este și capacitatea de a le transmite și traduce didactic.

Relația profesor-elev este reciprocă. Fiecare transmite mesaje-semnale, fiecare le percepe diferit, dar se influențează reciproc. Anumite cerințe influențează personalitatea fiecăruia, putând deveni, cu timpul, constante ale personalității.

The Teacher-Student Relationship and its Effects

The school is one of the most important places where collaboration with the community can be achieved, precisely due to the fact that it is in constant contact with both students and their families, as well as with other social actors.

It can be said that the teaching staff, through direct contact with students and their families, is the one who best understands all the transformations that have taken place in the family structure in recent years (regarding the occupations of family members, their standard of living, the level of their values, practices and life projections). At the same time, teachers witness the fact that some of their students and their families are victims of marginalization and / or discrimination due to their socio-economic status or belonging to an ethnic minority group, their chances of success in social and professional life depending largely and how much will and interest there is in the community to support them.

Teachers play a key role in these situations, when we talk about social cohesion and civic responsibility to develop a communication network that could lead to the implementation of real actions to support students and their families.

Dezvoltarea inteligenței emoționale la vârsta adolescenței

Prof. consilier școlar *Ana-Maria Sandu*
CJRAE Iași – Liceu Teoretic *Bogdan Vodă* Hălăuțești

Adolescența reprezintă o perioadă distinctă în evoluția noastră ontogenetică, cu anumite caracteristici și sarcini specifice de dezvoltare. Există o serie de mituri care susțin faptul că adolescența reprezintă o etapă problematică. În realitate, vorbim despre o perioadă tipică de dezvoltare, a cărei înțelegere corectă facilitează semnificativ interacțiunea adulților cu adolescenții. În intervalul de vârstă 10 și 20 de ani, se produc cele mai multe schimbări din punct de vedere fizic, cognitiv, social, emoțional, moral etc. Ceea ce este esențial de reținut e faptul că dezvoltarea optimă a adolescentului și a tânărului depinde de calitatea interacțiunii dintre caracteristicile biologice de dezvoltare și influențele externe (părinți, cadre didactice, prieteni, modele culturale, religie, comunitate). (American Psychological Association, 2002)

Făcând referire la latura emoțională, Băban (2009) menționează faptul că nivelul fiziologic este cel care determină intensitatea trăirii emoționale, în timp ce nivelul cognitiv determină tipul și calitatea emoției. În funcție de calitatea/ tipul emoției vorbim de afectivitate pozitivă și afectivitate negativă. Afectivitatea negativă este efectul repetitiv al trăirilor emoționale negative și se manifestă prin anxietate (stare de neliniște sau teamă, derivată din perceperea unor pericole), depresie (evaluare depreciativă de sine, a lumii), iritabilitate (tendința de a evalua lumea ca ostilă), lipsa de speranță, sentiment de neajutorare. Afectivitatea pozitivă se referă la stările și trăsăturile emoționale care induc percepții pozitive de sine (stima de sine, autoeficacitatea), ale lumii (sentiment de coerență, controlabilitate) și ale viitorului (optimism). (Băban, 2009)

Experiența emoțională a adolescenților diferă ca intensitate, frecvență și persistență de cea a persoanelor mai în vârstă sau mai tinere. În comparație cu părinții lor, adolescenții au limite mai extinse în ceea ce privește extremele emoționale și cele între care oscilează dispozițiile; afirmația este adevărată în special în ceea ce privește emoțiile negative (Adams, 2009 apud Băban, 2009).

Băban (2009) subliniază faptul că un rol esențial în prevenirea afectivității negative îi revine educației afective. Acest concept educațional este strâns legat de cel de inteligență emoțională, care se referă la abilitatea persoanei de a identifica, exprima și controla emoțiile.

Conceptul de inteligență emoțională este unul dintre conceptele psihologice care a primit o atenție considerabilă în literatura de specialitate, fiind studiat încă din anul 1920 de către E. D. Thorndike. Inițial, a fost folosit pentru a descrie o formă de inteligență socială, formă care a fost definită ca fiind capacitatea de a înțelege și acționa inteligent în cadrul relațiilor interumane. Această formă de inteligență a fost delimitată și, astfel, au fost introduși termenii de inteligență interpersonală, care reprezintă abilitatea de a-i înțelege pe ceilalți, și inteligență intrapersonală, care este abilitatea de a-ți îndrepta atenția către propria persoană pentru o autocunoaștere bună și pentru atingerea echilibrului din punct de vedere emoțional. (Sava, 2018)

Primii autori care au definit inteligența emoțională în literatura de specialitate au fost Salovey și Mayer (1990), iar în cel mai recent model aceștia definesc inteligența emoțională astfel: *“Inteligența emoțională include capacitatea de a percepe corect, de a evalua și exprima emoția; capacitatea de a accesa și/sau genera sentimente când acestea facilitează gândirea; capacitatea de a înțelege emoția și cunoștințele emoționale; și capacitatea de a regla emoțiile pentru promovarea dezvoltării emoționale și intelectuale”*. (Bar-On, 2011)

Un alt model prin care este explicată inteligența emoțională este modelul mixt al lui Daniel Goleman (1995), conform căruia inteligența emoțională constă într-o *„serie de capacități noncognitive, competențe și abilități care influențează capacitatea de a face față cererilor și presiunilor mediului”*. (Bar-On, 2011)

Toate aceste componente înglobează la nivelul inteligenței emoționale anumite dimensiuni emoționale (conștiința de sine emoțională, empatia), dar și dimensiuni de altă natură, precum și dimensiuni de personalitate sau aptitudini socio-emoționale (testarea realității, asertivitatea). Modelul inteligenței emoționale (Bar-On, 1997) este format din cinci componente: componenta intrapersonală; componenta interpersonală; componenta managementului stresului; componenta adaptabilitate emoțională și starea generală. (Bar-On, 2011)

Inteligența emoțională la adolescenți

Inteligența emoțională în rândul adolescenților are o influență semnificativă asupra diferitelor aspecte din perioada adolescenței. Multe studii au demonstrat faptul că adolescenții care se percep ca având o capacitate mai mare de reglementare a emoțiilor par să fie mai adaptativi la noile situații. (Davis și Humphrey 2012 apud Sava, 2018) De asemenea, conform altor studii este reglementat faptul că experiențele din copilărie și

adolescență au un impact semnificativ asupra inteligenței emoționale, iar cei care au antecedente de maltratare prezintă dificultăți în ceea ce privește recunoașterea, exprimarea și reglementarea emoțiilor. (Smith și Walden 1999 apud Sava, 2018) Capacitatea de înțelegere a stărilor emoționale este un indicator extrem de important al sănătății mintale. Conform unor studii anterioare, adolescenții delincvenți, care provin din familii ce sunt dezechilibrate din punct de vedere emoțional, au dificultăți atât în etichetarea propriilor emoții, cât și în etichetarea emoțiilor altora și totodată, au probleme în controlarea furiei și în stabilirea unor relații semnificative cu colegii lor.

În același timp, la adolescenții cu antecedente de auto-vătămare, impactul abuzului sexual asupra comportamentului suicidar a apărut în mod exacerbant la cei care au niveluri mai scăzute de inteligență emoțională. Mai mult, s-a constatat că nivelurile extrem de ridicate ale abilității inteligenței emoționale au amplificat efectul socio-economic asupra depresiei adolescenților, iar nivelurile ridicate ale trăsăturilor inteligenței emoționale au atenuat în mod semnificativ efectele disfuncției familiale asupra comportamentului perturbator. (Davis și Humphrey, 2012 apud Sava, 2018)

Așadar, având în vedere toate aceste informații, puteam ajunge la concluzia că dezvoltarea inteligenței emoționale la adolescenți are un impact major asupra calității vieții acestora, atât a celei prezente, cât și a celei viitoare. Deci, e necesar să se facă eforturi pentru a ajuta adolescenții să își dezvolte această inteligență emoțională, atât de necesară pentru gestionarea eficientă a situațiilor de viață.

Profilul emoțional la adolescență

Raportându-ne la latura emoțională, în timpul adolescenței au loc schimbări evidente, care provoacă de cele mai multe ori un dezechilibru. Cu toate că adolescenții dezvoltă abilități de gândire din ce în ce mai complexe, aceștia experimentează emoții noi, care îi fac să se abată de la partea logică și rațională. Aceste emoții sunt declanșate de modificările hormonale care apar în timpul pubertății. Glandele suprarenale eliberează hormoni care influențează direct neurotransmițătorii din creier. Neurotransmițătorii joacă un rol important în reglarea dispoziției și a excitabilității. Cu toate acestea, zonele cerebrale responsabile de judecarea reacțiilor emoționale sunt încă în curs de dezvoltare, acesta fiind motivul pentru care *stările adolescenților se pot schimba atât de repede*.

Acest dezechilibru hormonal îi motivează, de asemenea, pe mulți adolescenți *să caute experiențe palpitate și incitante*. Din păcate, regiunile

creierului care inhibă comportamentul riscant și impulsiv sunt încă în curs de dezvoltare, așa că de multe ori nu există frâne interne asupra dorințelor căutărilor de experiențe palpitate ale adolescenților și ale emoțiilor de tip roller-coaster. Până când creierul adolescent se maturizează suficient, psihologii dezvoltării recomandă ca părinții să servească drept frână de urgență externă pentru copiii lor.

Emoțiile sporite ale multor adolescenți sunt însoțite de o *conștientizare sporită a faptului că sunt evaluați de alții*. Indiferent dacă este adevărat sau nu, crezând că alte persoane îi evaluează îi poate face pe aceștia mai conștienți de sine. Astfel, adolescenții pot dezvolta un „*public imaginar*”, o convingere că alte persoane își concentrează în mod constant gândurile, sentimentele și comportamentul asupra lor. De exemplu, unii adolescenți pot fi atât de convingși că toți ceilalți vor observa o pată minoră de pe fața lor astfel încât aceștia pot refuza să părăsească casa. Unul dintre motivele pentru care apare această conștiință de sine sporită este că zonele creierului care controlează capacitatea de a înțelege motivațiile altor persoane sunt încă în curs de dezvoltare. (Franzoi, 2011)

Conștiința de sine sporită determină mulți adolescenți să fie absorbiți de sine, ceea ce duce la *dezvoltarea unei „fabule personale”*. Aceasta este tendința de a crede că *nimeni nu a simțit sau gândit vreodată ca și ei*. De exemplu, adolescenții îndrăgostiți pot crede că nimeni nu a simțit vreodată emoțiile intense pe care ei le simt. Când relațiile se termină, ei pot crede că nimeni nu poate înțelege prin ce trec – și mai cu seamă părinții.

Modalități de dezvoltare a inteligenței emoționale la adolescenți

Adesea, adolescenții au nevoie de îndrumări cu privire la ce să facă cu emoțiile lor. Unii adolescenți experimentează emoții puternice și este posibil să nu aibă instrumentele necesare pentru a le gestiona. Dezvoltarea abilităților sociale și emoționale se produce prin activități specifice de autocunoaștere, bazate pe identificarea corectă și managementul emoțiilor, dezvoltarea empatiei, rezolvarea constructivă a conflictelor (managementul conflictului și rezolvarea de probleme), cooperarea cu ceilalți (lucrul în echipă) etc.

Analizând literatura de specialitate din acest domeniu, un cadru conceptual este oferit de organizația Collaborative for Academic, Social and Emotional Learning (sau CASEL).

Conform CASEL, o dezvoltare sănătoasă a adolescentului presupune dezvoltarea următoarelor 5 competențe:

1. *conștientizarea sinelui (emoțională)* (de ex., identificarea emoțiilor, recunoașterea punctelor tari, încredere în sine, autoeficacitate);

2. *autoreglare /management/ control emoțional* (de ex., controlul impulsurilor, manage-mentul stresului, autodisciplina, autoreglare emoțională);
3. *abilități sociale/ conștientizare socială* (empatie, respect pentru ceilalți, acceptarea necondiționată a celorlalți, acceptarea perspectivelor);
4. *competențe de relaționare* (de ex., construirea relațiilor, intimitate etc.);
5. *luarea deciziilor în mod responsabil* (de ex., competitivitate, reflecție, rezolvarea conflictelor, responsabilitate etică și socială etc.).

Modalități de dezvoltare a competențelor de conștientizare a sinelui:

- Exersarea recunoașterii și numirea propriilor emoții;
- Înțelegerea cauzelor emoțiilor și a conexiunii dintre acestea și comportamente/gânduri;
- Exersarea descrierii evenimentelor și a gândurilor care provoacă reacții emoționale;
- Reflecția asupra propriului comportament, cu scopul de a învăța din acesta;
- Recunoașterea performanței și cultivarea punctelor tari și a atributelor pozitive;
- Reflecția asupra felului în care, schimbând interpretarea cu privire la un eveniment, se poate modifica emoția cu privire la acesta;
- Reflecția asupra emoțiilor personale și asupra manierei în care persoana le exprimă în diferite situații;
- Scrierea expresivă - descrierea în scris a unor situații emoționale, cu scopul de a conștientiza și de a facilita descărcarea emoțională;
- Identificarea credințelor deficitare în privința autoeficacității și identificarea unor surse de creștere a autoeficacității.

Modalități de dezvoltare a competențelor de autoreglare/ control emoțional:

- Identificarea stimulilor care activează anumite gânduri;
- Diferențierea gândurilor sănătoase/ raționale de cele nesănătoase/ iraționale;
- Identificarea stimulilor care activează emoțiile puternice negative (ca de ex., furia);
- Exemplificarea situațiilor în care își pierde controlul;
- Identificarea strategiilor prin care ar putea să își controleze comportamentele/ reacțiile impulsive.
- Identificarea experiențelor (propriei) anterioare de succes;
- Identificarea abilităților personale care îi pot ajuta în atingerea unor

scopuri.
Modalități de dezvoltare a abilităților sociale: • Identificarea poziției actuale pe scala introvert-extrovert; • Autoevaluarea influenței interacțiunilor sociale asupra propriei persoane și asupra celorlalți; • Planificarea unor strategii de echilibrare a comportamentelor de tip extrovert-introvert. • Exersarea unor strategii de acceptare a punctelor de vedere diferite de ale celorlalți cu privire la o situație/ context social. • Formularea asertivă a unui răspuns la o situație relațională neplăcută/ stresantă.
Modalități de dezvoltare a unor abilități de comunicare eficientă: • Identificarea impactului major pe care asumarea responsabilității o are asupra imaginii noastre de sine și în ochii altora; • Exprimarea regretelor și a scuzelor pentru un comportament greșit sau o reacție inadecvată. • Identificarea factorilor care contribuie la apariția și menținerea conflictelor; • Explorarea consecințelor interacțiunilor conflictuale; • Exersarea strategiilor prin care se poate bloca exacerbarăa unui conflict. • Explorarea modului în care schemele cognitive dezadaptative timpurii pot obstrucționa identificarea și aplicarea unei soluții eficiente în cazul unei probleme de adaptare.
Modalități de dezvoltare a competenței de luare a deciziilor: • Explorarea strategiei de analiză a costurilor și a beneficiilor alternativelor în cadrul unui proces decizional; • Identificarea componentelor fundamentale ale unui proces decizional; • Recunoașterea impactului emoțiilor asupra deciziilor;

Așadar, analizând toate informațiile menționate anterior, este esențial de reținut faptul că dezvoltarea optimă a adolescentului și a tânărului depinde de calitatea interacțiunii dintre caracteristicile biologice de dezvoltare și influențele externe. Părinții și profesorii devin astfel piloni principali în a oferi adolescentului contextul potrivit și sprijinul necesar în parcurgerea drumului spre o sănătoasă dezvoltare emoțională.

Bibliografie:

- Bar-On, Reuven; Parker, D. A. James (coord), *Manual de inteligență emoțională*, București, Editura Curtea Veche, 2011.
- Băban, Adriana (coord.), *Consiliere educațională: ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere*, Cluj-Napoca, Editura ASCR, 2009.
- Elias, M., Tobias, S., Friedlander, B., *Stimularea inteligenței emoționale a adolescenților*, Curtea Veche, 2003.
- Franzoi, Stephen L., *Psychology: A Discovery Experience*, South-Western, Cengage Learning, 2011.
- Opre, Adrian (coord.), *Dezvoltare socială și emoțională. Ghid pentru licee*. Ministerul Educației și Cercetării, București, 2020
- Sava, M. E., (2015/2018). *Inteligența emoțională, suportul social și autoeficacitatea generală la adolescenți și tinerii adulți: o analiză comparativă*. Studia Doctoralia. Psychology and Educational Science, 9-10, 16-35.

Development of Emotional Intelligence in Adolescence

Adolescence is a distinct period in our ontogenetic evolution, with certain characteristics and specific developmental tasks. There are a number of myths that claim that adolescence is a problematic stage. In reality, we talk about a typical period of development, the correct understanding of which significantly facilitates the interaction of adults with adolescents. Between the ages of 10 and 20, most changes in terms of physical, cognitive, social, emotional, moral, etc take place. What is essential to remember is that the optimal development of the adolescent and the young depends on the quality of the interaction between the biological characteristics of development and external influences (parents, teachers, friends, cultural models, religion, and community). (American Psychological Association, 2002)

Analyzing all the information mentioned above, it is essential to remember that the optimal development of the adolescent and the young depends on the quality of the interaction between the biological characteristics of development and external influences. Parents and teachers thus become the main pillars in providing the adolescent with the right context and the necessary support in paving the way to a healthy emotional development.

Dezvoltarea profesională, învățare pe tot parcursul vieții (III)

prof. înv. primar Mihaela Juncă
Liceul Teoretic *Bogdan Vodă* Hălăucești - Iași

În contextul actual al situației de criză provocată de Covid 19, se resimte o schimbare radicală în sistemul de învățământ. Cadrele didactice au fost nevoite să se adapteze învățării în mediul online și să „transmită un mesaj important elevilor / studenților: învățarea continuă dincolo de școală și cu instrumente online accesibile tuturor și multă determinare; se poate face progres; se pot încuraja elevii / studenții să învețe și să lucreze independent. Schimbarea trebuie să includă implicarea mai largă a cadrelor didactice, a părinților, dar și a membrilor comunității, în calitate de parteneri activi ai cadrelor didactice în educația tinerei generații.”¹

Din perspectiva gestionării conținutului și a adaptării lui, a asigurării metodologiei de predare - învățare - evaluare, a mijloacelor necesare procesului didactic și, nu în ultimul rând, a pregătirii resursei umane (profesori, elevi, părinți, deopotrivă), organizarea procesului paideutic în mediul online presupune o pregătire specială. Astfel, conform OM nr. 3.844/27.03.2020 *privind instituirea unor măsuri referitoare la desfășurarea programelor de formare continuă acreditate, destinate personalului didactic din învățământul preuniversitar, în contextul pandemiei COVID-19*, pentru o perioadă cel puțin egală cu aceea a suspendării cursurilor în unitățile de învățământ preuniversitar de stat și particular, pentru programele de formare continuă acreditate, având forma de organizare de tip *față-în-față*, aflate în implementare la data suspendării cursurilor în unitățile de învățământ preuniversitar de stat și particular și suspendate conform prevederilor legale în vigoare, **activitățile de formare și de evaluare finală ale programelor de formare continuă acreditate față-în-față vor fi reorganizate și desfășurate în regim online, numai cu respectarea cumulativă a următoarelor condiții.**”²

Și în școala noastră toți profesorii au participat la cursuri de formare online acumulând cunoștințe și deprinderi în domeniu:

- *CRED - Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți*

¹ <https://www.didactform.snsh.ro/baza-de-date-online-cu-bune-practici-pentru-educatie-incluziva-de-calitate/pregatirea-si-perfectionarea-cadrelor-didactice-pentru-invatamantul-online>

² <https://edu.ro/ordin-nr-42462020-pentru-modificarea-%C8%99i-completarea-ordinului-nr-38442020-privind-instituirea-unor>

- *Curs online în Școala mea*
- *JAR Planificarea și susținerea lecțiilor online*
- *Managementul organizației școlare*
- *Intensiv de educație digitală*
- *Eroii internetului*
- *Platforme de învățare la distanță Google Classroom și Zoom*
- *Profesor în online*
- *Program de formare constituirea Corpului de profesori evaluatori pentru examenele și concursurile naționale (CPEECN)*
- *Program pentru experți evaluatori de manuale CEEM*
- *Inovare și schimbare în managementul instituțiilor de învățământul preuniversitar*
- *Resurse umane în managementul educațional*
- *Evaluare formativă online*
- *Eficientizarea managementului instituțiilor de învățământ preuniversitar*
- *Leadership și management în organizațiile școlare*
- *Democrație participativă*
- *Resurse interactive pentru predarea sincronă și asincronă*

Pe lângă aceste cursuri online, pe care cadrele didactice din școală le-au urmat, profesorii au fost implicați și într-o varietate de activități care s-au concretizat prin studiu individual de specialitate sau activități desfășurate în cadrul cercurilor pedagogice.

Astfel în cadrul Cercului Metodic al Învățătorilor și Profesorilor de Informatică și TIC, care s-a desfășurat pe 14 decembrie 2020 în școala noastră. Tema a fost *Instrumente digitale pentru organizarea activității de predare-învățare-evaluare în ciclul primar. Exemple de bune practici educaționale utilizate în evaluarea continuă și sumativă în mediul online* și au participat profesorii de informatică și TIC, profesorii pentru învățământ primar, învățătorii de la Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri” Mircești, Școala Gimnazială Muncelu de Sus, Școala Gimnazială Răchiteni și Liceul Teoretic „Bogdan Vodă” Hălăucești. Motivația activității a constat în prezentarea unor modele orientative de proiectare, desfășurare și valorificare a activităților online în contextul pandemiei de coronavirus, iar scopul a fost derularea unor activități și secvențe relevante de utilizarea instrumentelor digitale și a noilor tehnologii de organizare a activității de predare-învățare-evaluare online, în ciclul primar. Ca activități propuse amintim:

- material realizat de I.S.J. Iași în parteneriat cu Școala Primară Junior *Platforme educaționale - resurse digitale și aplicații interactive*;
- activitate demonstrativă - clasa a IV-a A, prof. Juncă Mihaela - O

iarnă de poveste. Textul literar - *Darul lui Moș Crăciun (T.O. Bobe)*;

- *Profesorul digital* - Kahoot! - instrument de evaluare, prof. Vasile Lucia-Simona Școala Gimnazială "Vasile Alecsandri" Mircești;

- *Repere metodice în proiectarea lecțiilor digitale* - material conceput de prof. de geografie / TIC Monica Popa de la Colegiul Tehnic „Ioan C. Ștefănescu” în cadrul proiectului „Profesorul digital - oportunități de formare pentru noua misiune în școala ieșeană” (Centrul de Formare pentru Educație Digitală din I.S.J. Iași)

- *Mozabook - Utilizarea ortogramelor - clasa a III-a* - resursă educațională, autor Anca Teutu, manager Quartz Matrix

- scrisori metodice prezentate de responsabili sercului interdisciplinar;

- *Educația Continuă (Învățământ primar)* - recomandare webinar nr.13 MEC /26. 11.2020.

Un alt eveniment important pentru școala noastră a fost activitatea Cercului Metodic al Profesorilor de Informatică și TIC nr. 4 din zona Pașcani, Hârlău, Târgu Frumos, derulat online în data de 20 ianuarie 2021. Tema a fost *Profesorul digital. Oportunități de formare pentru noua misiune în școala ieșeană 2020 - 2021*, unde d-na profesor Neculăș Aissa Ana Maria a susținut un material interesant cu titlul *Aplicațiile Wheel Decide și Wordwall*.

Professional Development, Lifelong Learning (III)

In the current context of the crisis situation caused by Covid 19, there has been a radical change in the education system as well. Teachers have been forced to adapt to online learning and “send an important message to students: continuous learning beyond school and with online tools accessible to all and a lot of determination; progress can be made; students can be encouraged to learn and work independently. The change must include the wider involvement of teachers, parents and community members, as active partners of teachers, in the education of the younger generation.”

Teachers have participated in online training courses and activities carried out within methodical meetings.

Pandemia și revenirea la „normalitate”

Prof. consilier școlar *Ana-Maria Sandu*
CJRAE Iași – Liceul Teoretic *Bogdan Vodă* Hălăucești

Pandemia COVID -19 a afectat funcționarea și rezultatele sistemelor de educație. Acest lucru s-a întâmplat în întreaga lume și a afectat toți copiii, deși în diferite grade, în funcție de mai mulți factori precum țara/ regiunea în care trăiesc, vârsta, mediul familial și gradul de acces la unele oportunități educaționale. De asemenea, mari schimbări s-au petrecut și la nivelul relațiilor familiale, prin faptul că copiii au petrecut o mare parte din timp acasă și foarte multe din rutine s-au schimbat, provocând un stres suplimentar și o mare nevoie de readaptare. Având în vedere toate aceste lucruri și faptul că suntem puși în situația de a ne întoarce ușor, ușor la „normalitate”, este necesar să avem acces la câteva informații legate de așa zisa „normalitate” și ce anume presupune acest proces de reacomodare.

De ce revenirea la normalitate este o provocare pentru unii oameni și, mai ales, pentru copii?

Există multe motive pentru care revenirea la normal ar putea provoca anxietate în rândul copiilor. Principalele îngrijorări sunt legate de:

- Durerea resimțită din cauza modificărilor stilului de viață:
- „Normal” nu va fi la fel ca înainte de COVID-19:
- Revenirea la stresul pre-COVID-19, cum ar fi problemele legate de agresiunea școlară:
- Viața percepută ca fiind mai bună în izolare (mai mult timp liber, program mai lejer):
- Sentimentul de siguranță de acasă și cel de nesiguranță din spațiile publice:
- Frica de a se îmbolnăvi de COVID-19.

Susținerea unui copil îngrijorat

Este foarte normal ca atât copiii, cât și tinerii să experimenteze anxietate ca urmare a revenirii la rutinele pe care le aveau înaintea pandemiei. Iată câteva lucruri care vă pot ajuta, ca adulți, să gestionați această situație:

• **Fii curios.** Puneți întrebări deschise și ascultați activ pentru a înțelege mai multe despre gândurile și sentimentele copilului.

- **Normalizează și validează sentimentele lor.** Aceasta înseamnă să le transmiți că ceea ce simți este normal, că ceilalți oameni simt la fel și că nu este nimic în neregulă cu sentimentele lor. De exemplu, „Trebuie să fie greu să ai atâtea griji, dar este normal să-ți faci griji”.

- **Ajutați-i să limiteze expunerea la mass-media și timpul petrecut în online.** Dacă vorbim de copii mai mici, aceasta ar putea include reducerea expunerii la știri și la jocurile video. Dacă vorbim de cei la vârsta adolescenței, s-ar putea să-i ajute să se gândească în mod critic la mesajele media la care sunt expuși sau să se asigure că accesează surse de încredere.

- **Faceți pași mici pentru a vă reintegra în societate.** Unele temeri pot fi ameliorate cu expuneri mici, controlate. De exemplu, un prim pas minunat ar putea fi o călătorie scurtă sau organizarea pentru ca copilul să se întâlnească cu prietenii într-un parc.

- **Rezolvați problemele împreună.** Mulți tineri susțin că principalele lor temeri se învârt în jurul agresiunii, conflictului cu prietenii sau stresului legat de școală / studiu și acest lucru contribuie la anxietatea lor în legătură cu revenirea la „normal”. Vorbind împreună despre aceste lucruri și despre anumite strategii prin care ei pot aborda problemele pe care le întâlnesc, îi puteți ajuta pe copii să-și îmbunătățească abilitățile de rezolvare a problemelor și să se simtă mai stăpâni pe situație.

Care este diferența dintre comportamentul normal și comportamentul îngrijorător?

Unele schimbări în comportamente sunt normale, ca urmare a pandemiei și timpului prelungit pe care copiii l-au petrecut acasă, urmând cursurile școlii online.

Cercetările privind efectele psihologice ale anxietății și izolării asupra sănătății au constatat că o serie de modificări emoționale pe termen scurt sunt normale, inclusiv confuzie, furie, anxietate și depresie. Unele schimbări de comportament pe termen scurt sunt, de asemenea, normale. Aceasta include insomnie, epuizare, iritabilitate sau evitare.

În ceea ce privește impactul negativ al pandemiei și apariția comportamentelor îngrijorătoare, în timp ce majoritatea copiilor își vor reveni și se vor recupera în timpul lor, există și situații în care se pot declanșa simptomele tulburării de stres acut (TSA). Trauma este un răspuns la un eveniment profund tulburător sau deranjant care îi copleșește pe oameni, aceștia neavând capacitatea de a face față. Aceasta implică de obicei sentimente intense

de frică, neputință sau groază. Dacă observăm astfel de manifestări la copiii, e important să solicităm ajutor specializat.

Cum pot părinții să își ajute copiii să se readapteze la programul școlar?

A fi departe de școală și a reveni la un mediu care s-a schimbat poate provoca anxietate. Iată câteva modalități prin care vă puteți sprijini copilul:

- **Reveniți la rutină.** Rutinele sunt sigure și familiare, ceea ce poate ajuta la reducerea anxietății.

- **Concentrați-vă pe ceea ce puteți controla.** Este greu să fii prins de necunoscut și de „ce-ar fi dacă?”. A fi un sprijin pentru copilul dumneavoastră pentru ca acesta să identifice ceea ce poate controla și lucrurile practice pe care le poate face, îl poate ajuta să fie mai mult în momentul prezent și să reducă anxietatea. Strategiile practice pot include organizarea, planificarea pentru weekend, pregătirea ghiozdanului etc.

- **Revizuiți regulile de distanțare socială și bunele practici de igienă.** Revizuirea acestora îi poate ajuta pe copii să se simtă mai în largul lor în ceea ce privește siguranța lor atunci când se află în spații publice.

- **Oferiți asigurare.** Uneori nu putem rezolva toate problemele copiilor noștri, dar nu întotdeauna au nevoie de soluții – uneori vor doar să se simtă înțeleși și susținuți.

- **Explorați și laturile pozitive ale vieții.** Chiar dacă sunt îngrijorați de întoarcerea la școală, pot exista unele lucruri pe care le așteaptă cu nerăbdare. Pot fi utile diverse discuții în aceste direcții.

- **Fiiți un model.** Copiii vor reacționa și vă vor urma reacțiile. Ei învață din exemplul dumneavoastră.

Așadar, având în vedere toate informațiile de mai sus, putem concluda faptul că drumul spre normalitate și gestionarea tuturor schimbărilor provocate de pandemie, necesită foarte multă răbdare, tact și o mare capacitate de reorganizare. Chiar dacă există o mulțime de pericole, criza actuală poate oferi și oportunități neașteptate. Mai mult decât atât, gestionarea provocărilor prezente, poate contribui la creșterea stimei de sine și la un grad avansat al dezvoltării personale. Dezvoltarea personală reprezintă conștientizarea unei dezvoltări psihologice comparativ cu nivelul anterior de funcționare sau cu viziunile anterioare asupra vieții. Prin urmare, o gestionare de succes a stresului poate determina o dezvoltare personală, ceea ce la rândul ei duce la o întărire a sentimentului competențelor proprii și devine un factor de protecție împotriva factorilor de stres ulteriori.

Pandemic and Return to “Normality”

The COVID-19 pandemic has affected the functioning and outcomes of education systems. This has happened all over the world and has affected all children, though to varying degrees, depending on several factors such as the country/region in which they live, age, family environment and degree of access to some educational opportunities. There have also been major changes in family relationships, with children spending much of their time at home and many of the routines having changed, causing additional stress and a great need for rehabilitation. Given all these things and the fact that we are in a position to return easily, easily to “normality”, it is necessary to have access to some information about the so-called “normality” and what this process of readjustment entails.

We can conclude that the road to normality and the management of all changes caused by the pandemic requires a lot of patience, tact and a great capacity for reorganization. Even if there are a lot of dangers, the current crisis can also offer unexpected opportunities. Moreover, managing the present challenges can contribute to increasing self-esteem and an advanced degree of personal development. Personal development is the awareness of a psychological development compared to the previous level of functioning or previous visions of life. Therefore, successful stress management can lead to personal development, which in turn leads to a strengthening of the sense of self-competence and becomes a protective factor against further stressors.

Împreună

prof. înv. primar Mihaela Juncă
Liceul Teoretic *Bogdan Vodă* Hălăucești - Iași

Oricare dintre noi își amintește cu drag de momentele copilăriei noastre, în care am fost mici artiști; cântând, recitând sau interpretând un rol dintr-o scenetă. Din aceste momente petrecute pe o scenă școlară s-au născut marii artiști ai lumii: actori, interpreți, dansatori, muzicieni etc.

Sebarea școlară este una dintre cele mai îndrăgite activități extracurriculare atât de copii, cât și de profesori sau părinți. Ea oferă posibilitatea antrenării, afirmării și valorizării tuturor în pregătirea costumelor și interpretarea rolurilor, îmbunătățind relațiile de prietenie și într-ajutorare din cadrul grupului. Elevii se descoperă și au șansa de a reuși indiferent de nivelul de dezvoltare a aptitudinilor, orice serbare devenind o sărbătoare pentru toți cei implicați.

Pornind de la aceste considerente, încă din anul 1996 am inițiat parteneriatul „Împreună”, care a devenit și proiect educațional oficial, cu acte în regulă, în octombrie 2004 și în care au fost și sunt implicați toți elevii care au trecut prin „măinile” noastre.

„ÎMPREUNĂ” - proiect educațional –

Motto: *Înțelege diferența, respectă egalitatea!*

Argument:

Avem nevoie unii de ceilalți. Fiecare raport interpersonal ne îmbogățește, ne oferă informații pentru interacțiunile viitoare, ne dezvoltă competența intercunoașterii.

Acest parteneriat sprijină dezvoltarea unei atitudini pozitive, autonome, care să armonizeze relațiile cu sine și cu ceilalți, cu mediul înconjurător. Dorința noastră se îndreaptă spre a stabili noi și reale punți de comunicare între copil-părinte-învățător.

Considerăm că relația de prietenie nu e numai o posibilitate, ci și o necesitate. La această vârstă, micii școlari au nevoie să învețe să ia în considerare punctul de vedere al altor copii, să facă schimb de idei și să înțeleagă mai bine experiențele prietenilor lor.

Tipul proiectului: local

Echipa de proiect: prof. Mihaela și Neculai Juncă

DESCRIEREA PROIECTULUI

Scopul proiectului

Dezvoltarea capacităților de comunicare și interrelaționare între elevi, cadre didactice, părinți, întărirea spiritului de toleranță, acceptare și cooperare, optimizarea relației școală - familie - comunitate.

Obiective specifice:

a. Privind copiii implicați în proiect:

- Dezvoltarea capacităților de comunicare și interrelaționare între elevii claselor partenere;
- Însușirea unor norme de comportament eco-civic;
- Cultivarea spiritului de acceptare, cooperare, toleranță;
- Stimularea imaginației, a creativității, a spiritului de competiție;
- Dezvoltarea capacităților de autocunoaștere / autoevaluare, cultivarea încrederii în sine.

b. Privind cadrele didactice:

- Încurajarea cadrelor didactice pentru crearea unui mediu educațional care să favorizeze dezvoltarea unor trăsături pozitive de caracter;
- Promovarea unor metode și tehnice noi de lucru cu elevii;
- Realizarea unui management eficient la nivelul clasei și a unei comunicări optime școală - familie.

c. Privind părinții și ceilalți parteneri educaționali:

- Conștientizarea părinților cu privire la rolul pe care îl au în educarea copiilor din perspectiva dezvoltării spiritului de comunicare, prietenie, toleranță, acceptare în relația cu persoanele din jurul lor;

• Creșterea implicării acestora în acțiunile promovate de școală pentru crearea unui mediu familial și social pozitiv, sănătos.

Grupul țintă:

- elevi ai claselor I A și a IV-a A
- părinții acestora
- cei doi învățători

Durata proiectului: 1 septembrie - sfârșitul lunii iunie

Metode și tehnici de lucru: serbări desfășurate cu anumite ocazii, activități educative din cadrul proiectului, excursia tematică, vizite, plimbări

Forme de organizare: frontal, în perechi, pe echipe, grupuri de lucru părinți-copii;

Resurse umane: • cadre didactice;

- părinții copiilor;
- elevii claselor I A și a IV-a A;

EVALUARE: • PPT – uri, portofolii, albume de fotografii, materiale ilustrate;

- CD-uri pentru fiecare copil cu poze realizate în urma fiecărei activități comune;
- serbări școlare, realizarea unor filmulețe de la serbări.

BUGETUL PROIECTULUI: surse de autofinanțare

Beneficiari: elevii implicați în proiect, cadrele didactice coordonatoare, reprezentanți ai comunității locale, elevi și adulți participanți la serbări.

Sustenabilitate:

Proiectul aflat la cea de-a șaptesprezecea ediție, se bazează pe ciclicitate, pe reluarea unor activități și perfecționarea lor prin evoluția capacităților interpretative ale elevilor odată cu vârsta, prin adaptarea și îmbunătățirea permanentă a repertoriului, prin implicarea unui număr mare de părinți și elevi.

Interesul manifestat se datorează activităților practice de terapie prin artă, posibilităților de comunicare prin intermediul artei, dar și pentru că valorifică disponibilitatea resurselor implicate și promovează cooperarea dintre

participanți, schimbul de experiență, prezentarea aspectelor deosebite din cadrul activităților extracurriculare, având premisele de a deveni o tradiție a claselor implicate.

Mediatizare și diseminare:

- a) promovarea și popularizarea implementării proiectului prin anunțuri în (fostele) reviste ale școlii „Columna” și „Alb și negru” și afișe pe avizierul clasei, pe grupurile de facebook al părinților, pe grupul de WatsApp al clasei;
- b) realizarea parteneriatelor cu partenerii implicați;
- c) realizarea activităților din calendar;
- d) postarea pe rețelele de socializare a filmulețelor, pozelor;
- e) realizarea și înmânarea diplomelor de participare în proiect.

Parteneri implicați:

- Primăria Comunei Hălăucești, reprezentată prin d-l primar;
- Biblioteca Comunală Hălăucești, reprezentată prin d-na bibliotecar;
- Căminul Cultural Hălăucești, reprezentat prin d-na director.

CALENDARUL ACTIVITĂȚILOR:

Nr. crt.	Denumirea activității	Perioada
1.	• Să-i primim pe bobocei! - primirea copiilor în clasa pregătitoare într-un cadru festiv;	<i>septembrie</i>
2.	• Mergem în excursie! - excursie tematică la Casa memorială Vasile Alecsandri	<i>octombrie</i>
3.	• Hai să facem o serbare! - învățarea pașilor de dans, a colindelor, a strigăturilor, rolurilor la capră și urs	<i>noiembrie</i>
4.	• Colinde, colinde... E vremea colindelor - program artistic pentru întâmpinarea sărbătorilor de iarnă	<i>decembrie</i>
5.	• Eminescu și copiii - compoziții artistice: poezii, jocuri dramatice a unui fragment din opera poetului, compuneri	<i>ianuarie</i>
6.	• Ne pregătim pentru ziua mamei - învățarea rolurilor, a pașilor de dans și a strigăturilor, punerea în scenă a unor fragmente din „D-l Goe” și „Cănuță, om sucit” după I. L. Caragiale, realizarea cadourilor pentru mame	<i>februarie</i>

7.	Mama - ființa cea mai dragă - program artistic închinat zilei de 8 Martie;	<i>martie</i>
8.	Paștele la români - tradiții și obiceiuri pascale – portofolii pe echipe despre Învierea Domnului, încondeierea ouălor, realizarea unor icoane, colaje sau alte lucrări religioase folosind suporturi, instrumente și tehnici de lucru diverse;	<i>aprilie</i>
9.	Ne pregătim pentru sebaria abecedarului - învățarea rolurilor, a versurilor cântecelor, a liniilor melodice, repetarea pașilor de dans popular	<i>mai</i>
10.	A venit vacanța mare! - premiera (sărbătoarea abecedarului)	<i>iunie</i>

Puncte tari:

- 17 ani de experiență în derularea proiectului (debutul la 15 oct. 2004);
- cooperarea reușită între copiii celor două clase;
- implicarea activă a părinților în activitățile derulate;
- relații de colaborare și de prietenie stabilite între clasele partenere (activități educative și cultural-artistice comune, serbări, excursii, plimbări).

I. Activitatea din proiect: „Colinde, colinde e vremea colindelor”

Perioada derularii: 12 noiembrie - 19 decembrie

Scopul proiectului:

- Formarea și dezvoltarea unor trăsături morale și de caracter (dragostea și respectul față de valorile spirituale ale neamului), păstrarea și continuarea tradițiilor locale;
- Îmbunătățirea relațiilor de comunicare între copii;

Obiective:

- să identifice principalele sărbători ale iernii și semnificațiile lor;
- să memoreze rolurile scenetelor, strigăturile, poeziile, colindele;
- să interpreteze rolurile;
- să execute corect pașii de la „Capră”, „Urs”, „Malanci”, să respecte ritmul, linia melodică și strigăturile;
- să realizeze felicitări de Crăciun utilizând tehnici și instrumente de lucru diferite;

- să-și sincronizeze mișcările cu ale partenerului de dans, dar și cu ale celorlalți dansatori;

Resurse umane:

- copiii claselor I A și a IV-a A
- învățătorii celor două clase
- părinți, bunici

Resurse materiale: imagini, rolurile pentru copii, negative pentru cântece, hârtie colorată, lipici, carioca, acuarele, flori și frunze presate, costume populare, aparat foto digital, laptop, chitară, orgă, stație, boxe, microfoane etc.

Metode și procedee: exercițiul, jocul de rol, demonstrația, explicația, observația, dramatizarea, munca independentă, turul galeriei

Locul de desfășurare: sala de clasă, sala căminului cultural

Instrumente de evaluare:

- planul de implementare a activităților
- expoziție, serbare, spectacol dedicat mamei pe scena căminului cultural
- analiza produselor activităților realizate pe parcursul derulării activității

Metode de evaluare:

- lucrările practice
- autoevaluarea
- activitatea independentă
- expoziție de desene, colaje, felicitări
- album foto pe grupurile de socializare, stick de memorie, CD
- diplome

Nr. crt.	Obiectivul	Activități
1.	- să identifice principalele sărbători ale iernii și semnificațiile lor;	- Povestea lui Moș Nicolae - Steaua Bethleemului - Scrisoare lui Moș Crăciun - Datini de Anul Nou - Casting - Distribuirea rolurilor

2.	- să memoreze rolurile, strigăturile, versurile poeziilor, colindelor;	- vizionarea de filmulețe cu datini și obiceiuri; - exerciții de îmbogățire și activizare a vocabularului - exerciții de memorare a versurilor;
3.	- să interpreteze rolurile	- exerciții de interpretare a rolurilor, de respectare a cadenței strigăturilor;
4.	- să interpreteze pașii de dans de la Capra, Urs, Mălănci	- exerciții de învățare a pașilor de dans; - exerciții de sincronizare a mișcărilor cu ritmul tobelor și a muzicii
5.	- să realizeze felicitări de Crăciun utilizând tehnici și instrumente de lucru diferite; - să realizeze ornamente	- tăiere, lipire, decupare; - exerciții de verbalizare a acțiunilor; - scrierea textului felicitării
6.	- să relaționeze cu partenerii de dans	- repetarea pașilor de dans cu și fără melodie; - repetarea figurilor de dans.

2. Pregătirea sălii de clasă:

- pregătirea ornamentelor: steluțe, fulgi, ghirlande, globuri, clopoței, fundițe, oameni de zăpadă, Moș Crăciun din hârtie;
- decorarea sălii de clasă;
- împodobirea pomului de iarnă.

3. Serbarea școlară

- asamblarea tuturor elementelor într-un program artistic
- repetiții generale împreună cu elevii clasei a III-a
- prezentarea spectacolului în fața părinților

4. „Deschide ușa creștine” - cu colindul la Primăria Hălăucești

- participarea cu unele momente artistice la Festivalul datinilor și tradițiilor de la Căminul Cultural;
- participare la unele concursuri județene sau naționale propuse în calendarul activităților educative.

II. Activitatea din proiect: „MAMA, FIINȚA CEA MAI DRAGĂ”

Perioada derulării: februarie - martie 2016

Scopul activității:

- Formarea și dezvoltarea unor trăsături morale și de caracter (dragostea și respectul față de valorile spirituale ale neamului, față de mame), păstrarea și continuarea tradițiilor locale;
- Îmbunătățirea relațiilor de comunicare între copii;

Obiective:

- să identifice semnificația zilei de 8 Martie și rolul mamei în viața copilului
- să memoreze rolurile, strigăturile, versurile poeziilor, cântecelor;
- să interpreteze rolurile, cântecele;
- să danseze hora, ciobănașul și sârbă respectând pașii, ritmul, linia melodică și strigăturile;
- să-și sincronizeze mișcările cu ale partenerului de dans dar și cu ale celorlalți dansatori;
- să realizeze tablouri pentru mame utilizând tehnici și instrumente de lucru diferite;

Resurse umane: - copiii claselor I A și a IV-a A
- învățătorii celor două clase
- părinți, bunici

Resurse materiale: imagini, rolurile pentru copii, negative pentru cântece, hârtie colorată, lipici, carioca, acuarele, flori și frunze presate, costume populare, aparat foto digital, calculator etc.

Metode și procedee: exercițiul, jocul de rol, demonstrația, explicația, observația, dramatizarea, munca independentă, turul galeriei

Locul de desfășurare: sala de clasă, sala căminului cultural

Instrumente de evaluare:

- planul de implementare a activităților;
- expoziție, serbare, spectacol dedicat mamei pe scena căminului cultural;
- analiza produselor activităților realizate pe parcursul derulării activității.

Metode de evaluare: - lucrările practice;

- autoevaluarea;
- activitatea independentă;
- expoziția de desene, colaje, felicitări;
- album foto pe CD, stick de memorie
- diplome

1. Pregătirea serbării

Nr. crt.	Obiective	Activități
1.	să identifice semnificația zilei de 8 Martie și rolul mamei în viața copilului	- citirea unor texte lirice și în proză despre mamă; - chipului mamei în compuneri simple și desene;
2.	să memoreze roluri, strigături, versurile poeziilor, cântecelor	- exerciții de receptare și înțelegere a textelor dramatice și lirice (acțiune, personaje); - explicarea și activizarea vocabularului cu noile cuvinte din texte; - exerciții de sinonimie, antonimie; - exerciții de utilizare a dicționarului explicativ, de sinonime, de antonime; - exerciții de memorare a versurilor; - exerciții de recitare a versurilor poeziilor și cântecelor respectând intonația; - învățarea cântecelor despre primăvară și mamă;
3.	să interpreteze rolurile, cântecele;	- exerciții de citire în ritm propriu a textului dramatic; - casting pentru obținerea rolurilor; - exerciții de repetare a rolurilor și de îmbunătățire a redării lor; - exerciții de recitare în ritm sacadat a strigăturilor fără și cu linie melodică; - exerciții de interpretare a cântecelor cu negativ sau acompaniament la orgă sau chitară; - vizionarea unui fragment din filmul „Veronica”;
4.	să danseze hora,	- exerciții de numire a elementelor

	ciobănașul și sârbă respectând pașii, ritmul, linia melodică și strigăturile;	portului popular moldovenesc: cămeșă, catrință, ițari, bărneată; - vizualizarea pe internet a unor costume populare din alte zone ale țării; discuții; - exerciții de executare a pașilor de dans cu și fără melodie; cu și fără strigături;
5.	să-și sincronizeze mișcările cu ale partenerului de dans și cu ale celorlalți dansatori;	- repetarea pașilor de dans cu și fără melodie; - repetarea figurilor de dans.
6.	să realizeze tablouri pentru mame utilizând tehnici și instrumente de lucru diferite;	- tăiere, lipire, decupare. - exerciții de verbalizare a acțiunilor; - scrierea textului pe tablou;

2. Serbarea propriu-zisă

- asamblarea tuturor elementelor într-un program artistic;
- repetiții generale împreună cu elevii claselor;
- prezentarea spectacolului în fața părinților, bunicilor.

3. “La mulți ani, măicuța mea”

- participarea cu unele momente artistice la spectacolul organizat la Căminul Cultural;

Together

The school celebration is one of the most beloved extracurricular activities by both children and teachers or parents. It offers the possibility to train, affirm and value everyone in the preparation of costumes and the roles playing, improving friendships and helping within the group. Students discover themselves and have the chance to succeed regardless of the level of skills development, any celebration becoming a celebration for all involved.

Based on these considerations, in 1996 we initiated the “Together” partnership which also became an official educational project, with proper documents, in October 2004 and in which were and are involved all the students whom we have taught.

Elevilor noștri

Prof. Cășuneanu Alina
Liceul Teoretic *Bogdan Vodă* Hălăușești

Dragii noștri elevi din clasele a XII-a,

Știm că unii dintre voi erați nerăbdători să sosească această zi: “mai este un an,... o luna,... o săptămână, ... o zi”.

A sosit ziua mult așteptată, deși astăzi e un pic altfel decât ne-am fi imaginat finalul liceului, cu sinceritate, vă mărturisesc, că și eu așteptam acest moment, momentul în care, copiii noștri își vor lua zborul purtați pe aripile vieții asemenea fulgilor de pădărie .

În urmă cu aproape 4 ani, începea periplul nostru prin minunata existență de liceeni, al meu, deopotrivă, din postura de dirigintă la clasă de liceu, cu siguranță la fel de speriată și eu ca și voi, văzându-vă pierduți, dezorganizați, unii copleșiți de probleme cărora nici adulți mai că nu le-ar fi făcut față... Am început călătoria, alături de voi, copiii mei, și îmi permit să vă spun *ai mei*, căci, probabil din momentul în care v-am văzut în clasă, v-am simțit atât de aproape de sufletul meu.

Dar, iată, anii au trecut, iar teama mea s-a transformat odată cu ei în mândrie, dar și o imensă tristețe deoarece v-au fost răpite de situația actuală extrem de multe șanse în a vă crea amintiri dragi din liceu, cum ar fi organizarea Balului Bobocilor, posibilitatea de a participa la petrecerile de majorat ale colegilor, multe activități pe care sunt sigură că le-am fi făcut cu mare drag și, desigur, organizarea banchetului care ar fi marcat finalul anilor de liceu.

Fiind la momentul bilanțului, mă simt extrem de împlinită să văd cât de departe ați ajuns, cât de frumos v-ați maturizat și aștept cu nerăbdare rezultatele examenului de bacalaureat pentru a vedea rezultatele celor 4 ani .

Știm că viața vă va pune la încercare în cele mai ciudate moduri, dar noi știm că veți reuși să ne surprindeți de fiecare dată. Mai știu că uneori ați considerat că nu am fost obiectivi, că v-am nedreptățit, că v-am cicălit, că poate

nu am făcut suficient pentru voi, dar, vă asigur, că mereu v-am pus mai presus de noi .

În demersul meu de dirigintă, dar și de profesor, am încercat să vă insuflu anumite valori umane, să vă ocrotesc, să vă pregătesc pentru societate și pentru lupta pentru viitorul vostru care va începe curând, odată cu examenul de bacalaureat.

Mi-am dorit, asemenea unui părinte, să înțelegeți că lucrul bine făcut este indispensabil în existența noastră, că valorile cu care vă înconjurați vă determină personalitatea și că atunci când vă doriți ceva de la viață, numai cerul vă poate limita...

Mi-ați fost dragi în egală măsură, cei de la A și cei de la B, v-am admirat în secret tinerețea, frumusețea, inteligența, buna creștere, determinarea, v-am reținut cu ușurință trăsăturile, încît îmi veți rămâne adânc zugrăviți în suflet. Am încercat să fur de la fiecare câte ceva și cred că am reușit, altfel, nu-mi explic determinarea și dragostea cu care am căutat mereu să vă fiu aproape, să vă susțin.

De asemenea, m-au tulburat momentele voastre de neliniște, de teamă sau cele de nemulțumire, dar am toată convingerea că mă veți înțelege cândva, toți acești 4 ani, cu bune și cu rele, vor rămâne mereu în amintirea noastră. Amintirile vor fi cele care ne vor lega de toate aceste momente.

Sub frământarea unor emoții care m-au copleșit, dar de care nu am mai ținut cont în încercarea de a-mi așeza pe hârtie gândurile, vă transmit să trăiți frumos, să fiți optimiști și să aveți grijă de voi!

Sunt sigură că ați învățat în liceul nostru nu doar **Să știți**, cât, mai ales, **Să fiți!**

Aș vrea să mulțumesc tuturor colegilor profesori, care fac ca instituția noastră să fie un loc deosebit .

Vă mulțumim, dragilor, că ați ales să fiți elevii noștri!

Cu drag, diriga!

Impresii la final de liceu

Gurgu Cătălina, clasa a XII-a B

Anii de liceu pentru mine au însemnat prietenie, implicare, responsabilitate, comuniune și dezvoltare. Ca absolventă a celor 12 ani de școală la Liceul Teoretic „Bogdan Vodă” din Hălăucești, pot spune că mă simt profund recunoscătoare că am ales să îmi termin studiile liceale în această unitate de învățământ.

Acești patru ani au trecut cu o viteză mult prea mare și au adus o mulțime de amintiri și experiențe atât plăcute, cât și mai puțin plăcute. Gândindu-mă la câte lucruri am realizat în această perioadă, mă cuprinde un val de emoții și, totodată, o stare de negare la ideea că s-a terminat. Totuși, acesta nu este un final, ci un început pentru mine și pentru colegii mei pe care sper să îl întâmpinăm cu entuziasm.

Suntem generația care a avut parte de multe lucruri nemaiauzite până acum: învățământul online, distanțare socială, carantină și chiar izolare. Cu toate acestea, am reușit să rămânem uniți și să realizăm activități ținând totodată cont de noua normalitate.

Clasa a XII-a pentru noi a fost anul cel mai imprevizibil, anul în care a picat cel mai mult internetul și curentul, anul cel mai stresant, totuși cel mai frumos. Simt că în acest an s-au legat prietenii strânse, am reușit să fim uniți și să trecem peste obstacolele și restricțiile impuse de pandemie.

Cu prilejul acestui articol, țin să mulțumesc acum, în pragul absolvirii, tuturor profesorilor care ne-au sprijinit și susținut, care ne-au încurajat să ne exprimăm liber, să credem în propriile noastre forțe și care au avut încredere în noi. Fiecare dintre dumneavoastră ați contribuit la dezvoltarea noastră personală și la șlefuirea caracterului nostru prin lecții de viață, exemple de corectitudine, spiritualitate și grijă părintească.

Urez tuturor elevilor să aibă o experiență de liceu cel puțin la fel de frumoasă și unică precum a mea. Realizez abia acum, la finalul studiilor, că această perioadă o voi numi una dintre cele mai frumoase din viața mea, de care îmi voi aminti cu emoție și nostalgie mereu.

Scrisoare la final de iubire

Chicet Paul, clasa a XI-a A

După patru luni de singurătate, rece și liniștită ca noaptea, timp în care am încercat să te las în urmă ca pe un chiștoc de țigară, am rămas doar cu dorul nemărginit cu care m-ai blestemat și cu amintiri fără sens.

Încercând să îți uit ochii verzi, buzele calde și părul auriu persistă doar un portret vag în mintea mea. În fiecare secundă în care mă gândesc la tine și făcând tot posibilul de a te găsi, mă pierd și mai mult în vagi amintiri. Nu știu dacă ai rămas aceeași persoană de care m-am îndrăgostit sau te-ai schimbat, dar presimt că nu va fi ultima clipă în care am să îți scriu cu lacrimi și regrete. Știu că m-ai uitat și ai trecut peste, dar uite, după atâta timp tot la tine îmi este gândul și în fiecare fată cu care vorbesc tot pe tine te văd, observând defectele care te deosebesc de celelalte fete.

Din dorința nestavilită de control, dorința de a schimba o persoană și, nu în ultimul rând, caracterul care te face să inspire sentimente reci și triste, încercând să mă schimb ușor-ușor, ai început să mă pierzi sau, mai bine spus, să mă pierd și să mă uit într-o oglindă în care nu mă vedeam pe mine, vedeam doar personajul pe care ți-l doreai.

Nu știu dacă lipsa somnului sau doza de cofeină mă fac să scriu în fiecare seară aceleași cuvinte goale și fără valoare, dar știu că, dacă ai fi în fața mea, nu te-aș mai privi cu aceeași ochi. Vreau doar să știi că ai pierdut o persoană caldă, luptătoare și care ar face orice îi stă în putere pentru a te face fericită. Am făcut multe sacrificii pentru a te avea, multe greșeli pe care nu le-aș face pentru alte persoane, mi-am deschis inima și ți-am spus de ce prefer să nu trăiesc în trecut și de ce am atâtea urme pe inimă și corp. Încercând de a te face să înțelegi de ce nu mă schimb pentru oameni. Te vedeam ca pe o oază de apă din deșert, noaptea stând să mă înec într-un ocean de gânduri, uitându-mă în gol la tavanul alb al camerei mele și gândindu-mă de ce mi s-a oferit șansa la viața, uitându-mă la oamenii din jurul meu și venindu-mi greață, deoarece oamenii nu te văd la fel cum te vezi într-o oglindă. Oamenii văd doar exteriorul și nu pun preț pe interior. Dar, în continuare, sper că o sa te întorci la mine doar pentru a te respinge ca să îți dai seama că nu trebuie să îți alegi iubiți sau prieteni după cazier sau faptele pe care le fac. Mereu am trăit cu certitudinea că dacă te cerți cu părinții nu îți cauți alți părinți, așa este și cu persoana care și-ar da și viața pentru tine sau pentru prietenii tăi.

Noaptea se duce ușor, soarele răsare și mica mea scrisoare pe care nu o vei citi niciodată se termină și îngheață în conținutul inimi mele deoarece m-ai lăsat rece ca un cub de gheață, învățând că nu toți îți vor binele oricât de bine ar mima acest lucru. Cum spunea și idolul meu "cafeaua se răcește, țigara se stinge și oamenii se schimbă doar pentru a te face fericit, ca să te izbească de pământ după o perioadă", doar ca să îți arate cât de duri sau de încrezuți pot fi, făcându-te să te închizi în tine și să faci alegeri punându-ți în balanță viața și onoarea. După această despărțire cu continuare tragică, într-o seară târzie am ieșit pe terasa casei ca să beau o cafea și să fumez o țigară și mi-a vorbit diavolul și mi-a spus că mă voi simți mult mai bine dacă mă voi răzbuna. Într-un timp gândeam așa, dar voința și îngerul meu păzitor, cărora le mulțumesc, nu m-au lăsat să o fac, deoarece voi fi și eu un om de o valoare scăzută. Vreau doar să știi că nu e ușor să te prefaci că ești bine și să te vadă toți cu zâmbetul pe față doar ca să pari puternic.

Ultima iubire

Chicet Paul, clasa a XI-a A

Alo, e cineva? simt că duc un război.
 Stai liniștit, sunt mintea ta, deci îl ducem amândoi.
 Pleacă, eu nu-s ca tine, eu cred că sunt psihopat.
 C-am iubit multe persoane care nu au meritat.
 De ce te mai miri așa la cât de mult ai iubit?
 Atac de panică ai? Cu anxietatea cum stai?
 La capitolul ăsta cred că mai bine nu-ntrebai.

Că mi-am dorit moartea de-atâtea ori și-am chemat-o să vină,
 Și-o vedeam cum îmi făcea cu mâna de după cortină.
 Las' să te prindă! Sincer n-am cum.
 Știu c-ar suferi două persoane dragi de-aș pleca acum.
 Ai cedat de la alcool? Ia zi, prin bar te-ai bătut?
 Ai iubit aceeași fată după ani la fel de mult?
 Oare-i lipsești? Spune-mi, încă o iubești?

Nici n-am întrebat pe cine, dar tu deja te gândești.
 La chipul ei, numele ei și la tot ce însemna ea.
 Ai dreptate-n tot ce-ai spus, după ani încă-i așa.
 Deci te-ai convins?.... Am ajuns un psihopat!
 C-am să iubesc aceeași fată și când voi fi îngropat...

Confesiune –

Paraschiv Iulian Denis, clasa a XI-a A

Când sunt supărat pe a mea viață
Scriu versuri triste, fără rimă, pe foi.
Promit că-ngrop amintirile dimineată
Dar lasă-mă acum să mai scriu de noi.

Înconjurat de chipuri angelice fericite
Ce ascund demoni urâți la interior,
Îmi scriu drama vieții cu lacrimi mărunte
Și aplec capul când sunt judecat de strigoi.

Tu, chipul perfect, corpul idealist ce îl adori
Cu pielea fină și vocea suavă, un înger rebel.
Eu, omul pierdut în mulțime, ce-l știi de ieri
Piele aspră și păr negru, stângaci în cartier.

Trăiesc în ritmul meu alert, ce e lent uneori,
Urăsc să văd perfecțiunea căutată în gunoi.
Îmi știu defectele-mi și nu le ascund de voi,
Societate ce omoară prin cuvinte, inimi moi!

Pr. Iosif Malinovski

Dir. adjunct, prof. dr. Ghercă Iulian
Liceul Teoretic Bogdan Vodă Hălăușești

S-a născut în 1857, la Cordun (Neamț). A urmat liceul la Bârlad, iar în 1876 intră în ordinul franciscan, făcând noviciatul la Cherso (Italia). A studiat teologia la Innsbruck, unde a fost hirotonit în 1881¹. Deschizându-se seminarul din Iași, este numit profesor de limbă română și religie, această ultimă disciplină o mai propunea și la „Notre Dame”².

În 1908, a voit să înființeze o publicație: „Foaia catolică”, dar n-a reușit. A fost însă un harnic colaborator al celor două reviste locale ce aveau să apară peste câțiva ani³.

A alcătuit mai multe cărți religioase foarte importante: *Catehismul mic*, Iași, 1885; *Catehism*, Iași 1885; *Călăuza creștinului*, Iași, 1885; *Istoria sacră*, (prescurtare după Schuster Mey), Iași 1887; *Catehismul catolic cu o prescurtare a istoriei bisericești* (pentru tineri și adulți, de J. Deharbe, traducere), Iași, 1908; *Manualul dascălului catolic*, Iași, 1908. A lăsat și alte scrieri, nepublicate.

La 30 iulie 1903, a fost aprobată demisia episcopului Dominic Jaquet, moment în care conducerea episcopiei a fost încredințată preotului Iosif Malinovski, în calitate de administrator apostolic. A realizat unele reforme, printre care cea expusă prin circulara nr. 290, din 7 iulie 1904, prin care a adus la cunoștință preoților diecezani obligațiile clericale pe care le au înainte de sfințire, în mod special cele privind sistemul de administrare colectivă a bunurilor parohiale. Această măsură a fost pe placul episcopului Camilli, care, atunci când s-a întors în țară, l-a numit vicar general și i-a încredințat misiunea de a-l ajuta la organizarea diezei⁴.

¹ I, Naghiu, *Figuri de educatori*, în “Almanahul Presa Bună”, 1944, p. 104-111.

² E. Dumea, *op. cit.*, p. 129.

³ Revistele „Lumina creștinului” și „Sentinela catolică”.

⁴ Alois Moraru, Iosif Răchiteanu, *Păstorii diezei de Iași și rectorii Seminarului diezean*, Editura Sapienția, Iași, 2004, p. 18-19.

Părintele Malinovski s-a îmbolnăvit în anul 1913 și a plecat în Polonia pentru îngrijire medicală. Boala i s-a agravat și, astfel, moare la Cracovia, în august 1916.

Priest Iosif Malinvski

He was born in 1857 in Cordon (Neamț). He attended high school in Bârlad, and in 1876 entered the Franciscan order, doing the novitiate in Cherso (Italy). He studied theology in Innsbruck, where he was ordained in 1881. Opening the seminary in Iasi, he was appointed professor of Romanian language and religion, the latter discipline he also proposed at "Notre Dame".

In 1908, he wanted to set up a publication, "Foaia catolică" but was unsuccessful. However, he was a diligent collaborator of the two local magazines that would appear in a few years.

He composed several very important religious books: "Catehismul mic", Iași, 1885; "Catehism", Iași, 1885; "Călăuza creștinului", Iași, 1885; "Istoria sacră", (abbreviation after Schuster Mey), Iași 1887; "Catehismul catolic cu o prescurtare a istoriei bisericești" (for young people and adults, by J. Deharbe, translation), Iași, 1908; "Manualul dascălului catolic", Iași, 1908. He left other writings, unpublished.

On 30th July 1903, the resignation of Bishop Dominic Jaquet was approved, at which time the leadership of the diocese was entrusted to the priest Iosif Malinovski, as apostolic administrator. He carried out some reforms, among which the one exposed by circular no. 290, of 7th July 1904, by which he informed the diocesan priests of the clerical obligations they had before the consecration, especially those regarding the system of collective administration of the parish goods. This measure was to the liking of Bishop Camilli, who, when he returned to the country, appointed him general vicar and entrusted him with the mission of helping him organize the diocese.

Father Malinovski fell ill in 1913 and went to Poland for medical care. His illness worsened and he died in Krakow in August 1916.

Eșecurile încercării de creare a Comunității Europene de Apărare și a Comunității Politice Europene (II)

Dir. adjunct, prof. dr. Ghercă Iulian
Liceul Teoretic Bogdan Vodă Hălăuțești

Comunitate Europeană de Apărare ca mijloc denaturat de a obține reînarmarea Germaniei – aceasta era concepția celei mai mari părți a opiniei publice franceze; cercuri tradiționaliste considerate ca „europene” nu agreează să vadă tehnica federalistă extinsă și la domeniul militar – opoziția anti-europeană clasică, formată din RPF și Partidul Comunist, se va sprijini, într-o asemenea conjunctură, pe majoritatea grupului parlamentar socialist SFIO și pe aproape o jumătate din grupul deputaților radicali. Chiar și în Germania confuzia este mare: mișcarea pacifistă condusă de pastorul Niemö Uer, se opune oricărei reînarmări; șeful opoziției social-democrate, Kurt Schumacher, revendică pentru Germania federală egalitatea drepturilor și o apărare puternică pe Elba; guvernul de la Bonn va rămâne mult timp ezitant – până la numirea deputatului Theodor Blanck în fruntea delegației sale¹.

Consiliul atlantic ia act de proiectul francez și admite principiul a două negocieri simultane. Prima va reuni, în castelul de la Petersburg din apropierea Bonnului, pe înalții comisari ai celor trei puteri occidentale ocupate și pe reprezentanții guvernului Republicii federale în scopul definirii participării militare germane la Alianța atlantică și fixării garanțiilor ce vor fi cerute Germaniei. A doua va fi angajată la Paris, în vederea stabilirii principiilor care vor coordona constituirea unei armate europene².

Conferința de la Paris din 15 februarie 1951, care nu s-a deschis sub auspicii prea favorabile datorită reținerilor manifestate de numeroase state europene³ și care trebuia să stabilească principiile generale ce coordonau constituirea armatei europene nu a luat o decizie clară referitoare la viitorul acestei armate. O altă negociere se desfășura simultan cu cea de la Paris, la Bonn, și reunea înalții comisari ai celor trei puteri ocupante și delegații

¹ Charles Zorgbibe, *Construcția europeană. Trecut, prezent, viitor*, trad. Speranța Dumitru, București, Ed. Trei, 1998, p. 34.

² *Ibidem*.

³ Henry Noel, *Vers la Fédération de l'Europe par l'armée intégrée*, articol apărut în „Le Monde” la 17 februarie 1951, disponibil la [www.ena.lu](http://www.ena.lu?lang=1&doc=169015) (<http://www.ena.lu?lang=1&doc=169015>).

Germaniei federale, trebuia să se pună de acord cu privire la participarea militară a Germaniei la NATO și la fixarea garanțiilor ce urmau a fi cerute acestei țări⁴. Se dorea ca regimul rezervat Germaniei federale să nu fie extrem de discriminatoriu, dar, în același timp, să fie menajate și susceptibilitățile franceze.

În noiembrie 1951, la Consiliul atlantic de la Roma, generalul Eisenhower s-a arătat un adevărat campion al unei armate europene, spre deosebire de unele state, precum membrele BENELUX, care refuzau să abandoneze suveranitatea armatelor lor naționale⁵.

După alte negocieri ce au inclus și Consiliul Europei și Consiliul NATO, soluția găsită a fost elaborată în termenii tratatului de la Paris din 27 mai 1952 care punea bazele CEA⁶. Doar cele 6 state membre ale CECO au acceptat să semneze textul, celelalte țări europene occidentale fiind nemulțumite de suveranitatea pe care trebuiau să o delege instituțiilor de conducere a CEA. Semnatarii își garantau asistență mutuală în caz de agresiune. Armata europeană, care nu avea autonomie operațională, ci era pusă sub comandamentul NATO, urma să aibă 40 de divizii, fiecare cu un efectiv de 13 000 de militari de aceeași naționalitate. Franța furniza 14 divizii, RFG 12, Italia 11 și țările BENELUX 3⁷. Germania federală accepta să renunțe la fabricarea de arme atomice, chimice și biologice și era singura care nu dispunea de o armată națională⁸. În cadrul tratatului, un articol (38) introdus de Alcide de Gasperi viza realizarea unei structuri federale sau confederale care să asigure funcționarea eficientă a comunităților deja create sau care urmau să fie create în viitor.

Imediat după semnarea acestui tratat, la Bonn, cele trei puteri ocupante semnavă un protocol prin care acordau Germaniei egalitatea în drepturi, dar punerea acestuia în aplicare era subordonată de ratificarea tratatului instituind CEA⁹. Astfel, această problemă a ratificării devenea una esențială pentru politica europeană și americană.

⁴ Charles Zorgbibe, *op. cit.*, p. 34.

⁵ Jean-Baptiste Duroselle, André Kaspi, *Histoire des relations internationales des 1945 à nos jours*, tome 2, 12e édition, Paris, Armand Colin, 2001, p. 81.

⁶ Textul tratatului poate fi consultat la www.ena.lu (<http://www.ena.lu?lang=1&doc=793>).

⁷ Vasile Vese, Adrian Ivan, *Istoria integrării europene*, Cluj-Napoca, PUC, 2001, p. 68.

⁸ Gheorghe Văduva, Mihai Dinu, *Strategia europeană a integrării*, București, Ed. Universității Naționale de Apărare, 2005, p. 23

⁹ Jean-Baptiste Duroselle, André Kaspi, *op. cit.*, p. 85.

Reacțiile au fost din cele mai diverse. A doua zi de la semnarea tratatului CEA, cotidianul *Le Monde* publica un articol¹⁰ exprimând opinia că reînarmarea Germaniei în cadru european nu ar fi cea mai bună soluție, situându-se chiar pe un drum periculos. Existau în Franța partizani ai tratatului, precum militanții integrării europene și cei convinși că CEA era singurul mijloc capabil să întărească alianța cu Statele Unite. Adversarii erau însă mai numeroși, printre ei numărându-se nume sonore precum președintele Franței, Vincent Auriol, generalul de Gaulle¹¹, mareșalul Juin, Edouard Herriot, care reproșau „deznaționalizarea” armatei franceze¹². La aceștia se adăugau cei care erau ostili reînarmării Germaniei și comuniștii, care se opuneau din principiu. Aceștia din urmă apreciau că preconizata CEA era o mașină de război antisovietică¹³. Acest punct de vedere se aseamăna cu cel de la Moscova, care vedea în toate aceste mișcări occidentale începutul unei hegemonii americane asupra Europei¹⁴. Germania, care își dorea recuperarea suveranității, a primit, în general, favorabil tratatul CEA, cu excepția pacifiștilor conduși de Niemö Uer, opuși oricărei reînarmări¹⁵. Presa germană prezenta adesea rezervele înregistrate în Europa cu privire la CEA¹⁶. Astfel de rezerve puteau fi găsite în fiecare din țările semnatare ale tratatului de la Paris din 1952¹⁷.

Seria ratificărilor tratatului a fost deschisă de Olanda în februarie 1954, urmată de Belgia în martie, Germania în aceeași lună, pe când Italia, deși ratificarea părea certă aici, a hotărât să aștepte votul Franței. În aceste condiții,

¹⁰ *Sur une route périlleuse*, articol publicat în „Le monde” în 28.05.1952, disponibil la www.ena.lu (<http://www.ena.lu?lang=1&doc=8874>).

¹¹ La 25 februarie 1953, generalul Charles de Gaulle ține la Paris o conferință de presă pe parcursul căreia se pronunță pentru o cooperare în domeniul militar a statelor europene, dar se opune ferm creării CEA. Textul conferinței este poate fi consultat la www.ena.lu (<http://www.ena.lu?lang=1&doc=944>).

¹² Jean-Baptiste Duroselle, André Kaspi, *op. cit.*, p. 155.

¹³ Anne-Cécile Robert, *La gauche dans son labyrinthe*, apărut în „Le monde diplomatique” în mai 2005, disponibil la www.monde-diplomatique.fr (<http://www.monde-diplomatique.fr/2005/05/ROBERT/12183>).

¹⁴ Karen E. Smith, *Politica externă a Uniunii Europene*, trad. Radu Eugeniu Stan, București, Ed. Trei, 2004, p. 49.

¹⁵ Charles Zorgbibe, *op. cit.*, p. 34.

¹⁶ Spre exemplu, articolul lui Borchardt Robert, *Ein pakt mit Mängelt (Un pact cu insuficiențe)*, apărut în cotidianul german „Süddeutsche Zeitung” la 30.05.1952, consultabil la www.ena.lu (<http://www.ena.lu?lang=1&doc=3295>).

¹⁷ În Belgia, senatorul catolic Paul Struye, în articolul *Le difficile dosage du réarmement nécessaire* publicat în „La Libre Belgique” la 18 august 1952, își exprima neîncrederea în proiectul CEA și părerile pacifiste argumentate de distrugerile războiului mondial. Articolul poate fi consultat la www.ena.lu (<http://www.ena.lu?lang=1&doc=16948>).

toate privirile s-au îndreptat asupra Franței. Franța părea însă că nu se grăbește. Moartea lui Stalin în martie 1953 a dus la o temperare a sentimentului de insecuritate ce guverna Europa occidentală. Dezghețul grăbește finalul războiului din Coreea și posibilitatea reluării unui dialog Est-Vest a făcut ca problema reînarmării Germaniei de Vest să fie mai puțin presantă¹⁸.

Încercările de întârziere și chiar refuzare a ratificării franceze pot fi sesizate de la începutul anului 1953, când guvernul francez încep să stabilească în declarațiile lor o listă ce trebuia să fie satisfăcută înaintea ratificării, cuprinzând semnarea unui acord franco-german asupra europenizării provinciei Sarra și asumarea unor angajamente de către britanici și americani de a menține forțe militare pe continent. Pe de altă parte, se încerca și negocierea unor protocoale adiționale la tratat¹⁹.

Până spre sfârșitul lunii aprilie 1953, ambele condiții puse de francezi erau satisfăcute, astfel că se aștepta ratificare în Adunarea națională franceză. S-a încercat tergiversarea ratificării, această perioadă caracterizându-se printr-o puternică instabilitate politică internă în Franța. Guvernele care se succedau, „interesate mai mult de supraviețuire decât de politică”²⁰, se fereau să propună spre confirmare impopularul tratat. S-a ajuns chiar ca secretarul de stat american John Dulles să amenințe, în decembrie 1953, cu revizuirea politicii americane în Europa, însă fără nici un rezultat²¹.

Abia la 28 august 1954 se pune în Adunarea națională franceză problema ratificării tratatului CED. Detractorii acestui proiect se agită însă de chestiuni procedurale și reușesc, după două zile, să respingă ratificarea²².

Americanii au fost dezamăgiți de reacția franceză, declarându-se nemulțumiți, alături de celelalte semnatare ale tratatului din 1952. În septembrie 1954, la scurt timp după refuzul francez, secretarul de stat Dulles întreprinde o vizită la Bonn și Londra, refuzând să treacă prin Paris²³.

Se părea că va fi realizat un acord americano-britanico-german, aranjament din care Franța era exclusă. La propunerea britanică, se ajunge

¹⁸ Henry Kissinger, *Diplomația*, ed. a III-a, trad. Miruna Ștefănescu și Radu Paraschivescu, București, Ed. All, 2002, p. 440.

¹⁹ Vasile Vese, Adrian Ivan, *op. cit.*, p. 74.

²⁰ Urwin Derek, *Dicționar de istorie și politică europeană 1945-1995*, trad. Areta Voroniuc, Iași, Institutul European, 2000, p. 134.

²¹ Gheorghe Văduva, Mihai Dinu, *Strategia europeană a integrării*, București, Ed. Universității Naționale de Apărare, 2005, p. 24.

²² Scorul electoral a fost de 319 voturi „contra” și 263 „pentru”, în sală ajungând să se cânte *Marseleza* și *Internaționala*. (*La communauté européenne de défense*, articol disponibil pe site-ul <http://www.armees.com/La-Communaute-europeenne-de.html?suite=0>).

²³ Jean-Baptiste Duroselle, André Kaspi, *op. cit.*, p. 157.

totuși la o soluție nord-atlantică, dar cu „față umană”²⁴. Acordurile de la Paris din 23 octombrie acordau suveranitate deplină Germaniei federale, lucru ce îi va permite câteva luni mai târziu aderarea la NATO și crearea Uniunii Europei Occidentale²⁵, o alianță defensivă mutuală realizată între Marea Britanie, țările BENELUX, Franța, Germania de Vest și Italia.

O armată a Europei părea necesară la începutul războiului rece. Fantomele trecutului, ca și neîncrederea în organizațiile suprastatale, nu au lăsat însă ca proiectul CEA să supraviețuiască. Tindem să apreciem Franța drept principalul vinovat al acestui eșec, însă nemulțumiri existau în toată Europa. Spre exemplu, Winston Churchill era la început un luptător devotat al ideii unei armate europene unificate. Lucrurile s-au schimbat în momentul revenirii lui la putere și au culminat cu refuzul participării la CEA, astfel că poate fi suspectat că a sprijinit CEA doar pentru a face opoziție guvernului laburist.

Consecințele respingerii ratificării au fost multiple. În primul rând, construcția europeană primea o lovitură serioasă și se demonstra că Europa nu era pregătită pentru niște pași atât de mari într-un timp atât de scurt. Odată cu eșecul CEA, devin caduce și eforturile depuse de constituire a unei comunități politice, în baza articolului 38 al tratatului CEA. Reculul înregistrat de unificarea europeană va fi atenuat în 1955, când Jean Monnet constituie *Comitetul de acțiune pentru Statele Unite ale Europei*, care reunea personalități europene ce vor juca un rol major în edificarea Uniunii Europene²⁶. Franța a pierdut pe moment inițiativa construcției europene, care va fi preluată de reprezentanții BENELUX – Paul-Henri Spaak, Jean Beyen²⁷.

În aceeași măsură, eșecul CEA exprimă și disponibilitățile reduse de delegare a unor părți de suveranitate de către unele state europene și teama că un nou Wehrmacht ar putea mărșălui pe continent. În ciuda opoziției Franței, Germania federală va primi acceptul reînarmării și chiar aderarea la NATO. Temerile de militarismul exagerat german s-au dovedit a fi false, deoarece germanii nu au căutat să se înarmeze excesiv, având chiar nevoie de timp

²⁴ Pierre Gerbet, *Apărarea comună și problemele instituționale*, în Raoul Girardet (coord.), vol. cit., p. 37.

²⁵ *Traité de collaboration en matière économique, sociale, culturelle et de légitime défense collective* (Paris, 23 octobre 1954), disponibil la [www.ena.lu](http://www.ena.lu?lang=1&doc=13192) (<http://www.ena.lu?lang=1&doc=13192>).

²⁶ Christian Hen, Jacques Léonard, *Uniunea Europeană*, pref. Vasile Pușcaș, trad. Ioana Gligor, București, Ed. CNI Coresi, 2002, p. 24.

²⁷ Pascal Fontaine, *Construcția europeană de la 1945 până în zilele noastre*, trad. Mihaela Gafițescu, Iași, Institutul European, 1998, p. 13-14.

suplimentar să constituie cele 12 divizii pe care Germania trebuia să le pună la dispoziția NATO²⁸.

Acest act și dezbaterile care l-au precedat au adus în discuție și necesitatea creării unei autorități politice vest-europene, în parte din considerentul că o armată integrată în Europa Occidentală ar fi constituit instrumentul unei politici determinate, dar și pentru a liniști opinia publică puțin pregătită încă pentru un asemenea salt ideologic, prin acoperirea Europei militare în formare cu promisiunea unei viitoare Europe politice. Armata comună ar fi necesitat, deci, existența unui guvern vest-european investit cu puterile necesare exercitării sarcinilor; acest guvern trebuia supus controlului unui Parlament european format din reprezentanții desemnați de țările membre, cu sarcina de a superviza noua autoritate, de a exprima diversele opinii și de a consimți la cheltuieli comune²⁹. Un alt proiect mai cuprinzător în ceea ce privește uniunea europeană aparține lui Anthony Eden, care a propus, în 1952, ca CECO, Consiliul Europei și Consiliul de Apărare să fuzioneze. În cazul materializării, această propunere ar fi avut consecințe considerabile în sensul unei largi participări și a unor puteri extinse³⁰. Cei șase membri ai CECO hotărâsc, la propunerea lui Paul-Henri Spaak, să convoace o adunare comună *ad-hoc*, formată din membrii Adunării CECO, ajutați de membri suplimentari, pentru a ajunge la numărul prevăzut de tratat pentru adunarea CEA. În virtutea articolului 38 din tratatul de instituire a CEA, Adunarea *ad-hoc* a fost mandatată să realizeze un proiect de Comunitate Politică³¹. Acesta este prezentat guvernelor pe 10 martie 1953; cu un text final cuprinzând 117 articole și două protocoale, proiectul de convenție era îndrăzneț, prevăzând realizarea, pe lângă o autoritate politică federală și a unei piețe comune între statele membre, fondate pe libera circulație a persoanelor, a mărfurilor și capitalurilor³².

Pentru realizarea acestui proiect amplu, ar fi fost însă necesar ca parlamentele celor șase țări să ratifice tratatul de instituire a CEA, care îl generase. Însă noul prim-ministru francez, Pierre Mendés-France, s-a manifestat relativ indiferent față de proiectul CEA. După ce însărcinează pe doi miniștri ai săi (unul favorabil, iar celălalt împotriva noii comunități) cu realizarea unui compromis între cele două puncte de vedere divergente din sânul clasei politice franceze, iar aceștia eșuează în încercarea lor, Mendés-

²⁸ Pierre Gerbet, *op. cit.*, p. 37.

²⁹ Charles Zorgbibe, *op. cit.*, pp. 34- 35.

³⁰ Stuart Miller, *Modern European History*, Macmillan Press, London, 1997, p. 425.

³¹ Derek Urwin, *op. cit.*, p. 135.

³² Dumitru Olaru, *Integrarea vest-europeană, realități și controverse*, Ed. Politică, București, 1988, p. 49.

France propune, pe 18 august 1954, celor cinci parteneri europeni o formă nouă de organizare, care anula caracterul supranațional al CEA, aceasta în condițiile în care patru dintre țările vizate ratificaseră tratatul, în forma propusă de fosta administrație franceză. Evident, partenerii refuză propunerea...³³

Deznodământul se produce pe 30 august 1954, când Adunarea Națională refuză să ia în discuție ratificarea tratatului de instituire a CEA, amânând această discuție pentru un termen nedeterminat. O dată eșuată această încercare, proiectul mai vast de constituire a unei comunități politice devine caduc. Acest eșec va determina o perioadă de stagnare a construcției europene și o diminuare a rolului Franței ca lider în acest proces. Inițiativa următorului pas, care se va dovedi deosebit de important pe calea integrării, va aparține reprezentanților Beneluxului: Paul-Henri Spaak și J. Beyen.

Miza unei Germanii remilitarizate era foarte mare, indiferent sub ce formă s-ar fi produs ea. Este, probabil, și unul din motivele pentru care Stalin va face o propunere occidentalilor în martie 1952, care va determina lungi dezbateri. Liderul de la Kremlin sugerează blocului democratic o recunoaștere a *status-quo*-ului european, propunând interpunerea între cele două Europe a unei Germanii unificate, înarmate și neutre, care ar fi fost oricum mai bună pentru U.R.S.S. decât una raliată structurilor de securitate occidentale, chiar dacă aceasta se reducea doar la RFG. Aceasta se datorează faptului că majoritatea potențialului strategic (economic și demografic) al fostei Germanii se afla în partea occidentală a acesteia³⁴. Occidentalii refuză însă propunerea sovietică, iar Germania este integrată mai întâi în Organizația Tratatului de la Bruxelles, apoi în NATO, alături de Italia (după recunoașterea, în prealabil, a suveranității Germaniei). Acordurile de la Londra (3 octombrie 1954) și Paris (23 octombrie 1954) consfințesc această nouă stare de fapt. Uniunea Occidentală devine astfel Uniunea Europei Occidentale, organism ce se va subordona NATO, datorită includerii membrilor săi în alianța atlantică³⁵.

În perioada discuțiilor pentru comunitățile politică și de apărare, au existat și alte propuneri de integrare, lucru firesc dacă avem în vedere largile dezbateri ale subiectului unității europene. Marea lor majoritate au rămas la nivelul de inițiative prezentate și discutate în cadrul Consiliului Europei. Adunarea sa parlamentară ceruse, încă din august 1950, crearea unei instituții europene „însărcinată cu organizarea producției și distribuției produselor

³³ Charles Zorgbibe, *op. cit.*, p. 36.

³⁴ Henry Kissinger, *op. cit.*, pp. 447-448.

³⁵ Serge Bernstein, Pierre Milza, *Istoria Europei*, vol. V, trad. Monica Timu, ed. îngrijită, note și comentarii de Doina Barcan Sterpu, Iași, Institutul European, 1998, pp. 267-268.

agricole”. Ca urmare, în toamna aceluiași an, ministrul francez al agriculturii, Pierre Pflimlin, propunea deja realizarea pe etape a unei piețe comune agricole care să cuprindă grâul, zahărul, vinul și produsele lactate. Noul organism urma să fie dotat cu instituții similare celor prevăzute de Planul Schumann. O altă viziune, mai liberală, de realizare a unui „pool verde” aparținea lui Sico Mansholt, omologul olandez al lui Pflimlin. Elemente din ambele planuri au fost sintetizate de francezul Charpentier în vederea creării unei Asociații Europene a Agriculturii. Ca de obicei, britanicii nu se raliază ideii comunitare, prezentând un alt proiect, care nu prevedea fixarea prețuri comune produselor agricole. După îndelungi dezbateri privind „pool-ul verde” desfășurate la Paris, proiectul se va dilua în cadrul OECE, fără rezultate concrete. Alte două inițiative franceze, una în vederea realizării unui Oficiu European al Transporturilor, iar celălalt vizând instituirea unei Comunități Europene a Sănătății, vor avea aceeași soartă cu proiectul agricol³⁶.

³⁶ Dumitru Olaru, *op. cit.*, pp. 67-68.

Failures to Attempt to Create the European Defense Community and the European Political Community (II)

At the end of World War II, Europe was a destroyed continent. Although the war was longer in other territories, the human balance was catastrophic on the “old continent”, and from a material point of view the old economic ties were broken and heavy and basic industry was largely destroyed. All these elements led to the manifestation of a strong current that militated for European unity. One of its exponents was undoubtedly Winston Churchill, who on 16th September 1946, in Zurich, only a few months after his speech in Fulton, Missouri, drew attention to the “iron curtain” that had descended over Europe, calls for Franco-German reconciliation and the unity of the continent.

During the discussions for the political and defense communities, there were other proposals for integration, which is natural if we take into consideration the wide debates on the subject of European unity. The vast majority of them remained at the level of initiatives presented and discussed at the Council of Europe. His parliamentary assembly had called, since August 1950, for the creation of a European institution “charged with organizing the production and distribution of agricultural products.”

As a result, in the autumn of the same year, the French Minister of Agriculture, Pierre Pflimilin, already proposed the staging of a common agricultural market comprising wheat, sugar, wine and dairy products. The new body was to be equipped with institutions similar to those provided for in the Schumann Plan. Another, more liberal vision of creating a “green pool” belonged to Sico Mansholt, Pflimilin’s Dutch counterpart. Elements of both plans were synthesized by the Frenchman Charpentier in order to create a European Agricultural Association. As usual, the British did not agree with the Community idea, presenting another project, which did not provide for the fixing of common prices for agricultural products. After lengthy debates on the “green pool” in Paris, the project would be diluted within the OECE, with no concrete results. Two other French initiatives, one to set up a European Transport Office and the other to set up a European Health Community, would have the same fate as the agricultural project.

Mobilitatea teritorială a populației comunei Hălăucești în perioada de tranziție (1990 – 2010)

Prof. Neculăeș Ana Maria Aissa
Liceul Teoretic *Bogdan Vodă* Hălăucești

După anul 1989, care marchează căderea regimului comunist, România traversează o perioadă caracterizată de tranziții:

- o tranziție de la economia centralizată, bazată pe proprietatea colectivă, la o economie de piață, bazată pe proprietatea privată;
- o tranziție a României către un nou loc în economia mondială și modificarea corespunzătoare a structurii de ramură a economiei naționale;
- o tranziție de la o structură socială de clasă la alta;
- o tranziție politică, de la dictatură la democrația pluralistă și, în acest context, de la statul totalitar la statul democratic de drept;
- o tranziție de la un mod de viață al populației și de la un comportament al ei la altele noi¹.

Lipsa unei strategii eficiente care să ajute România să traverseze această perioadă a determinat instaurarea unei acute crize economice în primul deceniu de după anul 1990. Politica defectuoasă de privatizare a întreprinderilor românești nu a contribuit la o relansare a economiei, ci a determinat creșterea numărului de șomeri, accentuarea sărăciei și a nivelului scăzut de trai, creșterea inflației etc. Resursele monetare ineficient gestionate, precum și slaba investiție internă sau străină, au impus incapacitatea re tehnologizării și ritmul lent al restructurării industriei românești.

Agricultura revine și ea, după 1990, la proprietatea privată însă fragmentarea accentuată, lipsa utilajelor moderne, distrugerea treptată a sistemului de irigații a transformat România dintr-o binecunoscută țară agrară într-un mare importator de produse agro-alimentare. Acest fapt a dezechilibrat balanța comercială națională și a determinat instalarea unei concurențe neloiale pentru producătorii interni. De altfel, evoluția comerțului exterior al țării noastre în această perioadă reflectă blocajul economic în care se afla România: exporturile au scăzut cu 40%, iar importurile au crescut cu 40%².

¹ Dobrescu E., *Sociologie economică*. Curs în tehnologie ID-IFR, Ed, Fundației „România de mâine”, București, 2014.

²<http://ro.scribd.com/doc/50034424/Economia-Romaniei-dupa-1989>

Criza economică, fiscalitatea apăsătoare, corupția au răspândit sentimentul că libertatea de expresie și de liberă circulație erau singurele avantaje ale căderii regimului comunist.

Populația României a scăzut continuu în această perioadă din următoarele motive:

- creșterea vârstei medii a căsătoriei și reducerea numărului de nașteri, ca urmare a condițiilor precare în care se putea încropi un cămin, dat fiind accesul limitat la o locuință și la un loc de muncă;
- emigrarea cu preponderență a tineretului peste hotare în căutarea unui loc de muncă sau studiu care să-i aducă satisfacțiile așteptate.

Tranziția la economia de piață a adâncit disparitățile dintre zonele slab dezvoltate și cele dezvoltate, impunând mișcări mecanice ale populației între acestea datorită faptului că resursele umane tind să se orienteze spre acele zone unde maximizarea utilizării lor este posibilă. Studiarea mobilității teritoriale a populației comunei Hălăucești în această perioadă de tranziție economică ne oferă posibilitatea stabilirii unor cauzalități, evaluării aspectelor pozitive și negative, dar și identificarea consecințelor și a responsabilităților survenite în urma acestora.

Relansarea economiei țării noastre începe în 1999, când se înregistrează o creștere a PIB-ului de 1,8% și se concretizează o dată cu intrarea României în Uniunea Europeană, în 2007.

Mobilitatea teritorială a populației între anii 1990 și 2000

Mobilitatea teritorială a populației semnifică migrația, care presupune deplasarea populației dintr-un teritoriu în altul având ca scop principal schimbarea locului de muncă sau a domiciliului.

Deplasările temporare interne sunt forme ale mobilității teritoriale a populației care se realizează fără schimbarea domiciliului stabil; ele se împart în migrații sezoniere care au loc periodic, migrații săptămânale pentru muncă, studiu sau comerț și migrații pendulatorii, diurne de tip navetism. Rolul cel mai important în cazul migrațiilor temporare din comuna Hălăucești l-au avut factorii socio-economici. Astfel, până în 1990 determinante pentru migrațiile de tip navetism au fost: industrializarea (care a funcționat ca factor de atracție a populației active rurale spre unitățile economice din Pașcani și Roman), cooperativizarea agriculturii (care a constituit factorul de respingere). Retrocedarea unor suprafețe de teren prin Legea 18/1991 a determinat deplasări pentru muncile agricole în perioada de week-end, din spațiul urban al orașelor

menționate spre zonele periurbane, inclusiv spre zona studiată.

Migrațiile sezoniere. Pentru comuna Hălăucești, acest tip de migrație s-a manifestat prin deplasarea unor grupuri umane din zona pe care o studiem către alte zone ale țării cu ocazia unor munci sezoniere cum ar fi: în Bărăgan la culesul recoltelor, în Subcarpații Curburii la culesul viilor, în Delta Dunării la tăiatul stufului etc. După terminarea muncilor ei se întorceau în zona de unde au plecat. O altă categorie importantă a migrațiilor sezoniere o reprezentau deplasările pentru construcții cu ritm sezonier ce vizau construirea cartierelor de locuințe și a obiectivelor industriale atât din orașele apropiate cât și din alte centre urbane ale țării. Migrațiile sezoniere au scăzut mult în intensitate după anul 1990, odată cu retrocedarea terenurilor, cu regresul sau chiar falimentul întreprinderilor industriale și apariției șomajului, atingându-se valori pozitive.

Migrațiile săptămânale reprezintă o formă de deplasare temporară a populației cu o durată mai mare de 48 de ore, care implică populația flotantă care se deplasează pentru muncă și studii în altă localitate. În prezent, migrațiile cu caracter săptămânal afectează în mică măsură populația școlară ce se deplasează spre liceele din Pașcani sau Roman și centrul universitar Iași, existând preferința efectuării navetismului.

Deplasările zilnice (navetismul) constituie o formă particulară a migrațiilor temporare fiind cauzate de imposibilitatea asigurării unui loc de muncă în localitatea de origine. În perioada 1970-1990, navetismul a antrenat un număr mare de persoane, când datorită industrializării forțate, populația rurală din Hălăucești a avut posibilitatea de a-și găsi locul de muncă în unitățile industriale din Roman sau Pașcani. În aceeași perioadă, deplasările zilnice au afectat și populația urbană, un număr mare de ingineri, tehnicieni agronomi și cadre didactice efectuând naveta spre mediul rural. În prezent, în localitate, fenomenul navetismului a început să se diminueze deoarece o parte a populației lucrează la societățile comerciale de pe raza comunei; în schimb, în acest tip de deplasare este angrenată o mare parte a populației de vârstă școlară care își continuă studiile în învățământul liceal și universitar.

Migrațiile ocazionale sunt reprezentate prin deplasările din zona rurală spre zona comercială a orașelor apropiate, cu scopul valorificării produselor agro-alimentare obținute în gospodăriile proprii, în piețele de profil. Contactul populației din comuna Hălăucești cu orașul este frecvent prin migrația ocazională apelând la serviciile economice și culturale ale acestuia. Contactul permanent a populației rurale cu cea urbană contribuie la urbanizarea modului de viață rural; acesta joacă un important rol în reconstrucția așezării rurale, dar și în răspândirea normelor și standardelor vieții urbane. În cea mai mare parte, scopul călătoriei are caracter comercial determinat de necesitatea efectuării

cumpărăturilor (70%).

Deplasările definitive au drept rezultat schimbarea domiciliului. În perioada regimului comunist, migrațiile au îmbrăcat forma exodului rural, când migrația s-a produs în general spre municipiile Pașcani și Roman, care au funcționat drept centru de polarizare până în 1990. Creșterea puterii de atracție a orașului, modernizarea căilor de transport, mecanizarea agriculturii care a creat forța de muncă disponibilă unităților industriale nou-înființate, au facilitat migrațiile definitive în urma cărora o parte a locuitorilor din comuna Hălăuțești s-au stabilit în mediul urban. Din această cauză, comuna studiată a fost populată cu locuitori veniți din alte zone ale țării pentru a compensa forța de muncă în agricultură, dar și datorită atracției locurilor de muncă disponibile în apropiere sau chiar în comună.

În privința deplasărilor definitive, situația stabilirilor de domiciliu și plecărilor cu domiciliu în perioada 1990 – 2000 pentru comuna Hălăuțești se poate observa în tabelele și graficele de mai jos.

<i>Tabel nr. 2</i>											
Comuna	SOSIRI CU DOMICILIU										
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Hălăuțești	23	56	48	58	60	123	65	156	62	64	68

Tabelul nr. 2 relevă faptul că, în perioada 1990 – 1994, pe fondul unei crize economice generale, valoarea absolută a sosirilor cu domiciliu în comuna Hălăuțești este destul de redusă. Un reviriment se înregistrează în anii 1995 și 1997, când această comună manifestă o putere certă de polarizare a forței de muncă aflată în apropierea sa, după care evoluția este stagnantă.

Plecările cu domiciliu din comuna Hălăuțești au fost numeroase la începutul perioadei studiate, fapt determinat de restructurarea industriei și agriculturii, dar și de deschiderea granițelor țării. După anul 1995, numărul acestora devine redus și constant, așa cum arată și *Tabelul nr. 3*.

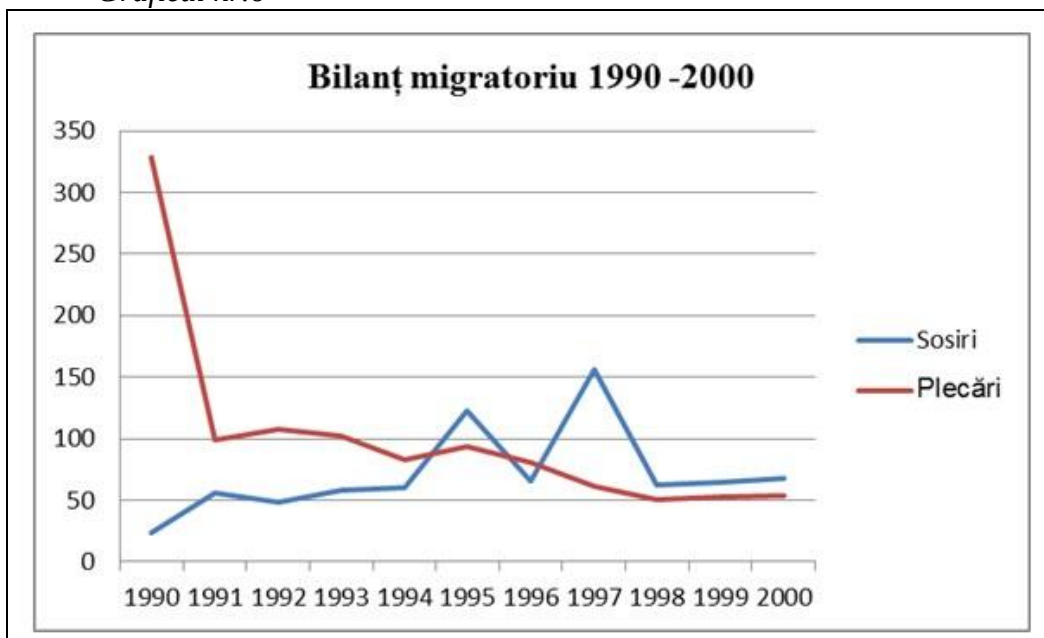
<i>Tabel nr. 3</i>											
Comuna	PLECĂRI CU DOMICILIU										
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Hălăuțești	329	99	108	102	83	94	81	61	50	53	54

Astfel, din punctul de vedere al bilanțului migratoriu se constată oscilații mari ale valorilor, de la o minimă negativă de -306 persoane în anul 1990 (vezi *Tabelul nr. 4*), la valori pozitive ale acestuia începând cu anul 1997. Acest an marchează și valoarea maximă pozitivă a soldului mobilității din perioada studiată, respectiv, 95de persoane. Din *Graficul nr. 6*, se poate observa faptul că liniile ce reprezintă sosirile și plecările cu domiciliu din comuna studiată descriu, din anul 1998, un oarecare paralelism, valoarea sosirilor depășind-o sensibil pe cea a plecărilor, reflectând un ușor bilant pozitiv. Pe ansamblu, comuna Hălăuțești înregistrează în intervalul 1990 – 2000 un sold negativ total de 331 de persoane.

Tabel nr. 4

Comuna	BILANȚ MIGRATORIU											Bilanț total
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	
Hălăuțești	-306	-43	-60	-44	-23	29	-16	95	12	11	14	-331

Graficul nr.6

Deplasările internaționale sunt o formă a mobilității teritoriale care implică trecerea granițelor, având drept rezultat schimbarea domiciliului dintr-o țară în alta. Înainte de 1990, această formă de migrație avea valori foarte scăzute pentru populația comunei Hălăucești și îmbrăca forma deplasărilor în străinătate, cu contracte de muncă în statele din lumea a treia precum: Iran, Irak, Libia, Afganistan, în unele state din Africa sau către U.R.S.S.

După revoluție, această formă de migrație devine din ce în ce mai accentuată și își schimbă direcția către Europa Occidentală și către America. Statele cele mai vizate sunt: Italia, Spania, Germania, Franța, Marea Britanie, S.U.A., Canada etc. Dacă în primii ani de după revoluție numărul persoanelor care plecau în străinătate era destul de redus, în prezent acest număr a crescut atât de mult ajungând să cuprindă cam 1/5 din populația zonei pe care o studiem. Cele mai frecvente sunt deplasările sezoniere în străinătate în căutarea unui loc de muncă sau pentru a urma cursurile unei universități. De regulă, aceste persoane și-au lăsat în țară familiile și se reîntorc ocazional pentru a le vizita. După terminarea studiilor sau după ce își rezolvă problemele financiare și reușesc să-și deschidă în țară o afacere, aceste persoane se reîntorc în comună.

Nu lipsesc însă nici stabilirile definitive în străinătate. Cam 5% din cei plecați la muncă în străinătate, după ce au obținut un contract de muncă și un statut în țara unde au lucrat, își iau cu ei familiile și se stabilesc acolo definitiv.

Mobilitatea teritorială a populației între anii 2001 și 2010

Deplasările temporare interne afectează, în intervalul 2001 – 2010, un număr redus al populației comunei Hălăucești, rămânând apanajul navetismului zilnic sau săptămânal al populației de vârstă școlară și al populației flotante care se deplasează spre locurile de muncă din orașele apropiate.

Deplasările definitive înregistrează, ca și în perioada precedentă, evoluții oscilante.

<i>Tabel nr. 6</i>										
Comuna	SOSIRI CU DOMICILIU									
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2000
Hălăucești	61	56	41	57	61	49	73	81	77	90

Sosirile cu domiciliu în comuna Hălăucești, evidențiate în *Tabelul nr. 6*, relevă un număr redus dar constant al acestora între anii 2001 – 2006, pe fondul

unei crize economice generalizate. Începând cu anul 2007 se constată creșteri ale numărului de persoane stabilite cu domiciliu în zona studiată, acest an marcând intrarea României în Uniunea Europeană și un oarecare reviriment economic în mediul rural, prin accesarea proiectelor europene.

În ceea ce privește plecările cu domiciliu din comuna Hălăucești în perioada 2001 – 2010, acestea nu înregistrează fluctuații majore, situându-se în jurul valorii medii de 70 de persoane, așa cum reflectă și *Tabelul nr. 7*.

Tabel nr. 7

Comuna	PLECĂRI CU DOMICILIU									
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2000
Hălăucești	64	82	56	67	77	75	71	50	71	81

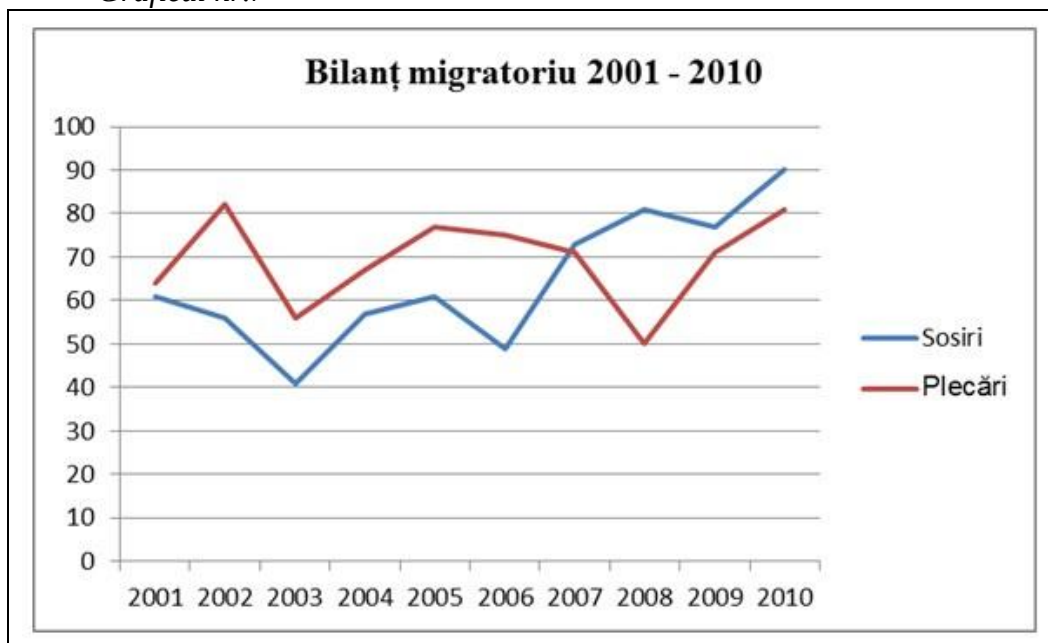
Bilanțul migratoriu al acestui interval prezintă valori negative până în anul 2006 (vezi *Tabelul nr.8*), scăderea progresivă a acestui bilanț fiind cauzată nu atât de reducerea stabilirilor de domiciliu, cât de creșterea constantă a emigrațiilor urbane. Din anul 2007, valoarea stabilirilor cu domiciliu o depășește sensibil pe cea a plecărilor cu domiciliu și, prin urmare, putem vorbi de un bilanț pozitiv ce atinge valoarea maximă, de 31 de persoane, în 2008, așa cum ilustrează și *Graficul nr. 7*. În intervalul 2001 – 2010, comuna Hălăucești înregistrează un bilanț negativ total de 48 de persoane.

Tabel nr. 8

Comuna	BILANȚ MIGRATORIU										Bilanț total
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2000	
Hălăucești	-3	-26	-15	-10	-16	-26	2	31	6	9	-48

Comuna Hălăucești prezintă o slabă atractivitate pentru imigrații internaționali în intervalul 2001 – 2007, dar, începând cu anul 2008, se remarcă o creștere a numărului acestora. Nici în această perioadă nu lipsesc stabilirile în străinătate, criza economică afectând mai puțin statele Europei central-vestice, unde populația zonei studiate a fost atrasă de un nivel de trai ridicat și de locuri de muncă atractive din punctul de vedere al remunerației.

Graficul nr.7

Per ansamblu, bilanțul total al migrațiilor internaționale se prezintă, în perioada 2001 – 2010, tot negativ, așa cum demonstrează datele din *Tabelul nr. 9*.

Tabel nr. 9

Comuna Hălăucești	MIGRAȚII INTERNAȚIONALE										Bilanț total
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	
Imigranți	0	0	0	0	0	0	0	1	2	4	7
Emigranți	0	2	0	1	6	4	3	0	1	2	19
Bilanț migratoriu	0	-2	0	-1	-6	-4	-3	1	1	2	-12

Mobilitatea teritorială a populației, componentă indispensabilă a epocii moderne contemporane, este condiționată de o mulțime de cauze, însă cele economice au un rol hotărâtor. Printre acestea, amintim dorința permanentă de îmbunătățire a calității vieții, adică o remunerare mai bună, condiții civilizate de locuit, satisfacerea optimă a necesităților culturale, de asistență medicală etc. De aceea, migrațiile se orientează din mediul rural spre oraș, din județele cu

dezvoltare economică mai lentă spre cele cu deficit de forță de muncă sau din țară spre alte state europene dezvoltate.

Perioada de tranziție economică pe care a traversat-o România între anii 1990 – 2010 și care caracterizează încă situația actuală a țării, a afectat, în bună măsură, și populația comunei Hălăucești, determinând o intensă mobilitate. Mobilitatea teritorială a populației acestei comune a înregistrat fluctuații însemnate în intervalul 1990 – 2000 pentru ca, după acest an, numărul persoanelor care au plecat cu domiciliu în alte regiuni ale țării, cât și numărul emigranților să se reducă treptat. Din analizarea datelor statistice, oferite de Direcția Județeană de Statistică Iași, a rezultat un bilanț migratoriu negativ care reflectă o diferență mare între „intrările” și „ieșirile” din comuna Hălăucești.

Trebuie avută în vedere, însă, și o dimensiune necunoscută a acestor deplasări, respectiv *migrația externă temporară*³, neînregistrată statistic. Profilul celor implicați în această mișcare migratorie se înscrie, de regulă, în categoria de vârstă 25-40 ani, reprezentând o forță de muncă cu un nivel mediu de calificare și cu specializări în domeniile: construcții (Germania), sănătate (Italia, Marea Britanie), hotelier, alimentație publică (piața occidentală) sau forță de muncă necalificată sau semicalificată în activități din agricultură, salubritate, construcții (Spania, Italia, Grecia). Numărul acestora depășește cu mult numărul emigranților înregistrați statistic și explică, într-o oarecare măsură, declinul numeric al populației comunei Hălăucești, dar și evoluția altor caracteristici demografice. Plecând în străinătate, mulți dintre ei își amână căsătoria și, implicit, aducerea pe lume a copiilor. Pericolul cel mai mare este acela că, după ce ajung în străinătate, o parte dintre cei plecați nu vor să se mai întoarcă, aceștia făcând tot posibilul să-și regularizeze șederea și să-și obțină documente de ședere nelimitată.

Având în vedere că mortalitatea este un indicator stabil, iar natalitatea presupune modalități de intervenție în evoluția sa, mobilitatea teritorială devine un element de importanță majoră pentru influențarea evoluției demografice a unei regiuni.

Bibliografie:

1. Dobrescu E., *Sociologie economică*. Curs în tehnologie ID-IFR, Ed. Fundației „România de mâine”, București, 2014.

³Ghețau V., *Declinul demografic și viitorul populației României. O perspectivă din anul 2007 asupra populației României în secolul 21*, Ed. Alpha MDN, Buzău, 2007.

2. Ghețau V., *Declinul demografic și viitorul populației României. O perspectivă din anul 2007 asupra populației României în secolul 21*, Ed. Alpha MDN, Buzău, 2007.
3. Giosu V., Apăvăloaie M., *Formele migrației definitive ale populației din județul Iași*, Ed. U.A.I.C., Iași, 1978.
4. Miftode V., *Migrațiile și dezvoltarea urbană*, Ed. Junimea, Iași, 1978.
5. *** *Recensământul populației județului Iași- 1992*, D.J.S., Iași
6. *** *Recensământul populației județului Iași- 2002*, D.J.S., Iași.
7. *** *Recensământul populației județului Iași- 2011*, D.J.S., Iași.
8. <http://ro.scribd.com/doc/50034424/Economia-Romaniei-dupa-1989>

Rezumat

Mobilitatea teritorială a populației semnifică migrația, care presupune deplasarea populației dintr-un teritoriu în altul având ca scop principal schimbarea locului de muncă sau a domiciliului. Mobilitatea teritorială a populației, componentă indispensabilă a epocii moderne contemporane, este condiționată de o mulțime de cauze, însă cele economice au un rol hotărâtor. Printre acestea amintim dorința permanentă de îmbunătățire a calității vieții, adică o remunerare mai bună, condiții civilizate de locuit, satisfacerea optimă a necesităților culturale, de asistență medicală etc. De aceea migrațiile se orientează din mediul rural spre oraș, din județele cu dezvoltare economică mai lentă spre cele cu deficit de forță de muncă sau din țară spre alte state europene dezvoltate.

Perioada de tranziție economică pe care a traversat-o România între anii 1990 – 2010 și care caracterizează încă situația actuală a țării, a afectat, în bună măsură, și populația comunei Hălăucești, determinând o intensă mobilitate. Mobilitatea teritorială a populației acestei comune a înregistrat fluctuații însemnate în intervalul 1990 – 2000 pentru ca, după acest an, numărul persoanelor care au plecat cu domiciliu în alte regiuni ale țării cât și numărul emigranților să se reducă treptat. Din analizarea datelor statistice, oferite de Direcția Județeană de Statistică Iași, a rezultat un bilanț migratoriu negativ care reflectă o diferență mare între „intrările” și „ieșirile” din comuna Hălăucești.

Având în vedere că mortalitatea este un indicator stabil, iar natalitatea presupune modalități de intervenție în evoluția sa, mobilitatea teritorială devine un element de importanță majoră pentru influențarea evoluției demografice a unei regiuni.

Prezentare de carte

Dir. adjunct, prof. dr. Ghercă Iulian
Liceul Teoretic Bogdan Vodă Hălăuțești

Marco Bandini, *Lettere alla Santa Sede (Epistole către Sfântul Scaun)*, ediție bilingvă, Cuvânt înainte de Ioan-Aurel Pop, Notă asupra ediției, traducere din limba latină și postfață Traian Diaconescu, traducere din limba italiană- Giuseppe Munarini și Christian Tămaș, Editura “Ars Longa”, Iași, 2008

Marco Bandini, “arhiepiscop mitropolit de Marcianopol și administrator apostolic al Moldovei și Transilvaniei” (titlatură pe care însuși o folosește la un moment dat), datorită funcției pe care a avut-o pe teritoriu românesc, a reprezentat un subiect abordat de istorici precum V. A. Urechia¹, Romul Cândea², Andrei Veress³, a coordonatorilor colecției *Călători străini despre Țările române* (1623-1659), vol. V și alții⁴.

Sub acest aspect, autorii volumului de față “nu au pornit pe un teren nedeștelenit când au decis să se ocupe de scrisorile trimise din Moldova de prelatul Marco Bandini”⁵. Totuși ineditul acestei lucrări (scopul cercetării) constă în publicarea pentru prima dată în ediție bilingvă a scrisorilor dintre anii 1644 și 1650 referitoare la realitățile întâmpinate de Bandini în Moldova.

Aceste scrisori adresate în mare parte Congregației *De Propaganda Fide* sau către secretarul acesteia, Francesco Ingoli, sunt în limba italiană, excepție făcând cele adresate episcopului de Bacău, Ioan Zamoyski, regelui Poloniei și vice-generalului iezuiților care sunt în limba latină. Această corespondență se referă la activitatea lui Marco Bandini în Moldova (1644, anul când a ajuns) în perioada în care domnea Vasile Lupu. Problemele abordate în scrisorile prelatului Bandini provin dintr-o întreagă evoluție (internă și externă) prin care se poate explica situația catolicismului din Moldova la jumătatea secolului al XVII-lea.

¹ V.A. Urechia, *Codex Bandinus – Memoria asupra scrierei lui Bandinus dela 1646*, 1895.

² R. Cândea, *Catolicismul în Moldova în secolul al XVII-lea*, 1917.

³ A. Veress, *Scrisorile misionarului Bandini din Moldova – 1644-1650*, 1926.

⁴ L. Periș, *Le missioni gesuite in Transilvania e Moldavia nel Seicento*, 1998, T. Ferro, *Misionarii catolici în Moldova*, vol. I, 2006, etc..

⁵ Marco Bandini, *Lettere alla Santa Sede (Epistole către Sfântul Scaun)*, Iași, 2008, p. 6.

Scrisorile lui Marco Bandini către Sfântul Scaun redactate între 1644-1650 (perioada în care a fost episcop vicar în Moldova) sunt 31 la număr (29 în limba italiană și 2 în limba latină). În prezentul volum mai sunt incluse două scrisori, în limba latină, trimise în Polonia, datorită faptului că tratează același subiect ca și celelalte⁶. Toate cele 33 de scrisori au fost adunate și editate de Andrei Veress cu titlul *Scrisorile misionarului Bandini din Moldova (1644-1650)*, București, 1926, sub egida Academiei Române.

Editarea bilingvă a scrisorilor lui Marco Bandini către Sfântul Scaun reprezintă un important act de cultură deoarece reflectă realități istorice românești, dar și pentru că sunt scrise de un martor ocular, cu funcție de episcop vicar și de administrator apostolic. Aceste scrisori polarizează, deopotrivă, interesul pentru configurația istorică a epocii lui Vasile Lupu, dar și pentru viața cultului catolic din România⁷.

Secvența de viață cuprinsă în aceste scrisori îmbogățește pe de o parte patrimoniul istoric al Bisericii Catolice din Moldova, iar pe de altă parte sporește numărul izvoarelor care stau la baza cunoașterii secolului al XVII-lea din istoria Țărilor Române. Istoriografia românească are de acum în limba română noi surse de sorginte epistolară, pentru cunoașterea societății din Moldova de la jumătatea secolului al XVII-lea. Aceste scrisori sunt utile reconstituirii evenimentelor, istoriei confesionale, dar și istoriei mentalităților (pentru reconstituirea mecanismelor alterității, ale gândirii unui prelat catolic, venit practic din altă lume, față de domnitor, de societatea locală românească, etc.)⁸.

⁶ *Ibidem*, p. 32.

⁷ *Ibidem*, p. 33.

⁸ *Ibidem*, p. 16.

Book presentation

Marco Bandini, *Lettere alla Santa Sede (Epistole către Sfântul Scaun)*, bilingual edition, Foreword by Ioan-Aurel Pop, Note on the edition, translation from Latin and afterword by Traian Diaconescu, translation from Italian - Giuseppe Munarini and Christian Tămaș, Publishing House “Ars Longa”, Iași, 2008.

Marco Bandini, “Metropolitan Archbishop of Marcianopol and Apostolic Administrator of Moldavia and Transylvania” (a title he himself used at one time), due to the position he held on Romanian territory, was a topic addressed by historians such as V. A. Urechia, Romul Căndea, Andrei Veress, of the coordinators of the collection *Călători străini despre Țările române* (1623-1659), the 5th volume, and others.

Prin fereastra istoriei – Societatea moldovenească la cumpăna secolelor XVII - XVIII

Prof. Daniela Camelia Axinte
Liceul Teoretic *Bogdan Vodă*, Hălăuțești

I. Economie, societate și cultură

În condițiile în care la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea în Occidentul Europei se observau semne evidente ale modernizării societății, ritmul dezvoltării social-economice în spațiul românesc era destul de lent. Majoritatea elementelor ce țin de viața economică și socială în Țara Moldovei, în perioada amintită, țineau mai mult de evul mediu decât de epoca modernă. Acest lucru s-a datorat condițiilor politice de instabilitate, apăsării fiscale, războaielor și distrugerilor ce le-au însoțit, deteriorării poziției internaționale a Imperiului Otoman și, nu în ultimul rând, agravării statutului internațional al Țărilor Române prin creșterea dependenței de Imperiul otoman.

Cultivarea pământului și creșterea animalelor ocupau locul principal în rândul activităților economice. Opera lui Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei*, conține informații relevante referitoare la aceste ocupații. Alte amănunte le aflăm din jurnalele de călătorie ale celor care au trecut prin Țara Moldovei în această perioadă. Aceștia laudă rodnicia pământului românesc, dar tot ei fac observații asupra întinselor suprafețe necultivate. O creștere a producției s-a realizat mai mult prin sporirea suprafețelor cultivate și mai puțin prin folosirea unor tehnici moderne, aceasta era încă înapoiată, un lot de pământ fiind folosit, în general, până la epuizare. Cerealele care se cultivau erau meiul, grâul, orzul și ovăzul, meiul fiind un aliment de bază a omului simplu. După spusele lui Dimitrie Cantemir, în Moldova, meiul de cea mai bună calitate creștea în Țara de Jos. La începutul secolului al XVIII-lea era generalizată cultura grâului de toamnă, dar acesta era cultivat în special pentru uzul claselor stăpânitoare și pentru export, fiind o cultură de lux. Tot Cantemir afirmă că ovăzul se cultiva relativ puțin, caii fiind hrăniți cu orz. Alături de aceste cereale, la sfârșitul secolului al XVII-lea, au pătruns în Moldova culturile de porumb care va deveni în scurt timp un alt aliment de bază atât pentru oameni, cât și pentru animale. Faptul că porumbul era destul de intens cultivat, este

demonstrat de introducerea de către Constantin Duca a unei dări noi, pogonul de păpușoi.

Tutunul ocupă și el un loc în cultivarea pământului, obiceiul fumatului fiind destul de răspândit cel puțin în rândul boierimii. Pe lângă cultura cerealelor, culturile de legume, viță de vie, pomi fructiferi, albinăritul și creșterea animalelor completeau cu produsele lor alimentația oamenilor, dar și veniturile.

Prin întinsele suprafețe cultivate cu viță de vie, boierii și mănăstirile își crease una din cele mai importante surse de venit. Izvoarele documentare atestă pentru această perioadă și viile țăranilor, dar ele erau în mare parte căzute în paragină din cauza fiscalității apăsătoare. În actele legate de transmiterea proprietăților, sunt des menționate existența livezilor și a grădinilor, ceea ce demonstrează larga lor răspândire. În *Descrierea Moldovei*, Cantemir specifică întinderea mare a unor livezi și mulțimea de „pometuri”, o regiune cu multe fructe fiind cea din zona Bacăului.

Creșterea albinelor era o ocupație la fel de importantă, numărul de stupi în Moldova era mare, mierea era de calitate, la fel și ceara, ambele produse fiind căutate pe piețele străine. În privința pescuitului, erau puține proprietăți boierești care să nu aibă heleșteu, iar râurile erau și ele bogate în pește.

Dintre animale, se creșteau cu precădere cornute mari, cai și cornute mici, în special oi, la începutul secolului al XVIII-lea numai ocolul Câmpulungului oferea anual o producție de 240.000 de miei. Vitele erau numeroase și de calitate superioară, Cantemir deosebește boii mici de munte de cei mari și frumoși de la câmpie, la fel și caii, prețuiți în întreaga Europă.

Aceste activități economice nu reprezentau doar surse de subzistență pentru populația țării, ele erau totodată și surse pentru o bună parte din plata datoriilor față de domnie și față de puterea suzerană. Moldova, după cum se știe, plătea în calitate de țară vasală Porții un tribut în bani și produse la care se adăugau nenumărate daruri și peșcheșuri care o epuizau. Numai haraciul Moldovei era la începutul secolului al XVIII-lea de aproximativ 26 000 de galbeni. Haraciul era însoțit de peșcheșuri, care constau în daruri substanțiale (bani, blănuri de samur și de răs, stofe scumpe). Ca și cum nu ar fi fost suficient, la îndatoririle Moldovei de stat vasal se mai adăugau alte cadouri ce erau trimise la Constantinopol cu diferite prilejuri sultanului sau diferiților funcționari superiori ai statului otoman. La aceste îndatoriri față de Poartă se adăugau dările către domnie.

Evenimentele politice de la sfârșitul secolului al XVII-lea au influențat și activitățile economice din Țara Moldovei, dar pacea de la Karlovitz părea să aducă semnele unei așezări în făgașurile normale. În ultimul an al primei

domnii, Antioh Cantemir a întreprins o serie de măsuri care aveau ca scop redresarea economică a țării sale, acestea au fost întrerupte însă de înlocuirea lui cu Constantin Duca în toamna anului 1700. Ion Neculce deplânge această situație în cronică sa: „... ce fără de noroc țară și oameni, că numai șapte –opt luni didese Dumnedzău de era răsuflare în țară și se bucurase țara tare; dacă de ar fi ținut șapte-opt sau zece ani, așe n-ar fi putut oamenii și dobitoacele încăpea în țară. Dară Dumnedzău nu va erta păcatul și greșala acestei țări tot mai tare și mai rău și mai amar și mai suspin se adauge”¹. Pe baza experienței din prima domnie, atitudinea internă în fața celei de a doua domnii a lui Constantin Duca a fost una de respingere și ostilitate. La fel ca și în cazul primei domnii, și la începutul celei de a doua domnii, Duculeț a luat măsuri care priveau latura fiscală și a început încasarea dărilor „...ca gorștina de oi și deseatina de stupi, sau mai pe vin, câte doi bani pe vadră...”², dar presiunea creditorilor l-au făcut pe domn să le concesioneze. În același timp, reintroduce darea văcaritului „doi lei de cal și un galbăn de vacă”³ pe care Antioh Cantemir o scosese în vremea sa. Darea trebuia plătită de toți cei care aveau vite și aducea un venit substanțial. Presat mereu de creditori, Constantin Duca concesionează și încasarea văcaritului. Aceste măsuri le adâncește și mai mult nemulțumirea contemporanilor față de domn, dar îi și nelămurește, pentru că încasarea directă a acestor dări ar fi adus mai mulți bani la vistierie. Cum nevoile lui Duca sunt tot mai mari, el înmulțește dările, dublând sferturile de la patru la opt și îngreunează darea mazililor. Ca o reacție la impunerea și înmulțirea acestor dări, a crescut numărul fugarilor și a boierilor pribegiți pe la curțile vecine.

Situația economică a Moldovei a fost afectată în timpul evenimentelor de la sfârșitul secolului al XVII-lea și turcii au fost nevoiți să înceteze exploatarea „fiind țara stricată în risipă”⁴, dar după pacea de la Karlovitz aceștia au reînceput perceperea tuturor obiceiurilor „bairamlăcul, mucarerul și cearslăul și toate celelalte obișnuite”⁵ fără să mai facă concesii. În aprilie 1701, sultanul Mustafa adresa domnului Moldovei, Constantin Duca, o poruncă în legătură cu darea de bairam, pe care opt boieri ai țării se angajaseră prin zăpis pecetluit să o plătească⁶, să strângă respectivii bani și să-i trimită la Istanbul.

¹ I. Neculce, *Letopisețul Țării Moldovei*, București, Editura Minerva, 1986, p. 158.

² N. Costin, *Letopisețul Țării Moldovei*, Ediția M. Kogălniceanu, vol. II, Iași, 184, p.52.

³ I. Neculce, *op. cit.*, p.164.

⁴ N. Costin, *op. cit.*, p. 52.

⁵ *Ibidem*.

⁶ Thasim Gemil, *Relațiile Țărilor Române în documente turcești (1601-1712)*, Direcția Generală a Arhivelor din România, București, 1984, p. 459.

La începutul secolului al XVIII-lea cea mai mare parte a pământului, peste două treimi, intra în stăpânirea domniei, boierilor și mănăstirilor și aproximativ o treime era în stăpânirea răzeșilor. Din cauza lipsei unor izvoare statistice pentru prima jumătate a secolului al XVIII-lea nu se cunoaște exact această situație.

Întrucât stăpânii de moșii aveau nevoie să obțină din ce în ce mai mult de pe moșiile lor atribuțiile vornicelului, unul dintre slujitorii care făceau legătura dintre obște și autoritatea de stat, au crescut fiind întărite de poruncile speciale ale domniei. În acest sens stă mărturie cartea dată de Constantin Duca la 4 martie 1701 pentru „biv-vel vistiernic și vornicul și vătămanului dumisali de la seliști de la Pietroasa ce este la ținutul Covârluiului să aducă locuitori de peste graniță ca să facă slobozite”⁷; la fel și cartea din 1 februarie 1702 dată „vornicului și vătămanului din Dumești să caute vecinii fugiți din satul răposatului stolnic Iordache Cantacuzino și să-i aducă înapoi”⁸. Alături de boieri și domnia era interesată să păstreze și chiar să sporească numărul contribuabililor și de aceea acorda sprijin cercetării vecinilor fugiți. În această perioadă, de la începutul secolului al XVIII-lea, continuă procesul de vecinire în masă care începuse în a doua jumătate a secolului al XVII-lea. În sfera obiceiurilor de vecinire intră o mulțime de cazuri.

După cum arată o poruncă a lui Constantin Duca din 23 iunie 1702 către starostele de Cernăuți de a cerceta plângerea unui boier că un număr de țărani călărași cotmani ar fi vecini de pe moșia sa, vecinirea se întindea și asupra locuitorilor care, intrați în rândurile slujitorilor, stătuse mai înainte pe moșii boierești. Pentru a-i ține mai aproape sub supraveghere, boierii puteau cu aprobarea domnului, să-i așeze pe fugari și pe altă moșie decât cea de baștină.

O carte a lui Constantin Duca din 1701 încuviințează lui Andrei Prăjescu de la Stolniceni

să-și caute vecinii fugiți la ruptură și să-i așeze unde va voi el⁹. Acțiunea de vecinire în masă nu era și în interesul domnului care vedea că țăranul aservit devenea un contribuabil mai anevoios și, de aceea, ori de câte ori putea evita conflictul cu boierii, domnia lua apărarea locuitorilor în cauză. Din plângerile făcute la domnie de către țăranii aserviți s-a constatat că, pentru a le reduce împotrivirea, boierii le luau vitele, lăsându-i în situația de a nu-și putea plăti datoriile. Un oarecare Chiril, îngrijitor la stupii Mănăstirii Socola, se plângea la

⁷ V. Mihordea, *Relațiile agrare din secolul al XVIII-lea în Moldova*, București, Editura Academiei, 1978, p. 74.

⁸ Gh. Ghibănescu, *Ispisoace și zapise*, vol. V, nr. 44, p. 31-32.

⁹ V. Mihordea, *op. cit.*, p. 113.

1702 lui Constantin Duca împotriva vornicesei răposatului Ion Racoviță că i-a luat vaca, dată de stareț pentru ca să aibă cu ce se hrăni și-l trage la vecinătate deși a demonstrat cu acte că nu este vecin¹⁰. Căutând să limiteze acțiunea de vecinare, Constantin Duca a venit cu un corectiv potrivit căruia cei care puteau dovedi cu martori că n-au fost vecini puteau ieși din vecinătate. Numai că numărul celor care jurau trebuia să fie mai mare pe vremea lui Duculeț.

Preocupările domniei de a limita procesul de vecinare și fuga de pe moșii, pentru a-i proteja pe contribuabili, au fost destul de susținute. În vederea readucerii în satele de baștină a locuitorilor pribegiți s-a extins practica fiscală a „ruptei” prin care se înlocuia vechea dare colectivă cu una personală, corespunzătoare cu impozitul modern pe venitul global. Începând din 1700 acest sistem practicat numai în slobozii a fost generalizat la întreaga populație a Moldovei. Cu toate aceste măsuri, sumele adunate la vistierie erau la începutul secolului al XVIII-lea de șase ori mai mici¹¹ pentru că numărul fugarilor nu a scăzut, mulți dintre ei îmbrățișând meseria armelor. Astfel de moldoveni se întâlneau în Ucraina, Polonia, Rusia și chiar în Suedia și erau prețuiți pentru valoare lor militară.

Despre starea locuitorilor Moldovei la cumpăna secolelor XVII-XVIII stau mărturie scrierile de călătorie ale străinilor care au trecut în acele vremuri prin țară. Starețul rus Leontie a călătorit prin Moldova la începutul anului 1701 îndreptându-se spre Constantinopol. Acesta s-a arătat indignat de taxele și dările apăsătoare ale oamenilor simpli și necăjiți pe care i-a întâlnit: „omul sărac care se tocmește să facă agricultură, dă domnului 150 de copeici pe an, afară de dările turcești”¹², ca și cum n-ar fi fost suficient, ei trebuiau să plătească mult chiar și pentru articolele de strictă necesitate, ca lemnul de foc și păcura, spre exemplu. Trecând prin Soroca, Leontie a fost impresionat de sărăcia locuitorilor care „nu au ce mânca... sunt împovărați de dări de către sultan și de către domnul Moldovei”¹³. Același Leontie descrie frumusețea Iașului la începutul secolului al XVIII-lea, dar deplânge sărăcirea lui de către turci, poloni și de către domn care a vândut grecilor mănăstirile frumoase și care ia mulți bani pentru ele. Casele frumoase ale boierilor erau pustii fiind părăsite de boierii pribegiți prin vremea aceea. Aceste descrieri ale starețului

¹⁰ *Ibidem*, p. 121.

¹¹ Nicolae Grigoraș, *Dările în Moldova de la întemeierea statului și până în 1741*, în „Cercetări istorice”-serie nouă, nr. XIV-XV, 1983-1984, p. 153.

¹² *Călători străini despre Țările Române*, vol. VIII, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983, p. 188.

¹³ *Idem*, p. 185.

rus reliefează o țară cu posibilitați și resurse, dar prost organizată și crunt exploataată.

În afară de cultivarea pământului și creșterea animalelor, locuitorii Moldovei aveau și alte îndeletniciri precum pescuitul, practicarea meșteșugurilor, extragerea unor minereuri și efectuarea de schimburi comerciale.

Meșteșugurile în Țara Moldovei la cumpăna secolelor XVII-XVIII au avut o situație mai bună decât a agriculturii, acest lucru datorându-se unei perioade de înviorare a producției meșteșugărești din ultima parte a secolului al XVII-lea. Dezvoltarea meșteșugurilor s-a făcut într-un ritm mai rapid la orașe și mai lent pe domenii¹⁴.

Morăritul ocupa locul de frunte în rândul meșteșugurilor alimentare, după cum reiese din prezența peste tot a morilor. Stăpânirea morilor aparținea oamenilor liberi și era apărută de domnie prin porunci date chiar împotriva unor stăpâni de moșie. Prin intermediul morilor se aprovizionau, parțial, cu făină brutăriile și atelierele *franzelarilor, simigiilor și covrigarilor*. Stăpânii de mori plăteau adeseori în natură darea numită bezmen sau embatic. Cele mai multe mori din Moldova funcționau în Iași, pe râul Bahlui, dar se găsea cel puțin una în orice oraș sau târg unde existau cursuri de ape și unele dintre ele erau făcute pe cheltuiala domniei. Brutăriile sau pităriile produceau pâinea, un aliment de bază mai mult pentru orașeni și târgoveți, pâinea albă superioară era un lux și se vindea scump. *Măcelarii* sau *casapii* practicau un alt meșteșug alimentar de bază ocupându-se de sacrificarea animalelor, tranșarea și comercializarea cărnii.

Alături de meșteșugurile alimentare se practicau și celelalte meșteșuguri ce țin de evul mediu: *prelucrarea pieilor, a seului și a cerii, țesutul, prelucrarea lemnului, a pietrei, a metalelor* etc. Prelucrarea pieilor era făcută de meșteșugari numiți *tăbăcari* și *tălpălari*, care își aveau de cele mai multe ori atelierele la marginea orașelor sau târgurilor, lângă o apă curgătoare. Țesutul era un meșteșug practicat în gospodării și în ateliere, din secolul al XVII-lea sunt atestate instalații de țesut pe moșiile unor boieri și pe domeniile unor mănăstiri. De prelucrarea metalelor se ocupau mai ales o parte a robilor țigani. Cei mai numeroși erau *fierarii* și *potcovarii*; *căldărarii* reparau și spoiau vasele de aramă, iar *rudarii* adunau firișoarele de aur din nisipurile râurilor.

Procesul de organizare al meșteșugarilor la cumpăna secolelor XVII-XVIII se afla în Moldova către forma superioară a breslelor, conduse de un staroste, ales dintre meșterii mai în vârstă și cu o situație materială și

¹⁴ Șt. Olteanu, C. Șerban, *Meșteșugurile din Țara Românească și Moldova în evul mediu*, București, Editura Academiei, 1969, p. 244.

profesională mai bună. Meșterii care erau membri ai breslelor trebuiau să respecte conduite clar stabilite de conducătorii acestora. Spre exemplu, nu aveau voie să angajeze ucenici sau calfe în atelierele lor fără știrea starostelui. Breslele aveau printre atribuții controlul asupra producției, rezolvarea litigiilor profesionale dintre membri, excluzându-se amestecul în acest domeniu, al organelor de judecată obișnuite.

Iașul era pentru Moldova acestei perioade cel mai important centru al practicării meșteșugurilor. Brutăriile funcționau în mahalaua Tălpălari și Târgul de Jos de pe ulița Podul Vechi, tot în această parte de oraș se găseau și scaunele de carne sau mesearnițele pe ulița numită și Podul Meseriilor. În afară de Iași, Focșani și Suceava erau alte două centre meșteșugărești importante.

Cârciumele erau numeroase în Țara Moldovei și aveau căutare, deși *cârciumarii* trebuiau să plătească multe „dări și angarale ... camână, bezmen, burărie gheață, pdvoade”¹⁵. După numărul mare de menționări în țară erau mulți evrei care de obicei luau în arendă izvoarele de păcură.

Comerțul era practicat atât de localnici, cât și de străini. În Țara Moldovei se practica un comerț intern, cu celelalte provincii românești, Transilvania și Muntenia, un comerț de tranzit și, chiar dacă erau puține, până către sfârșitul secolului al XVII-lea nu lipseau nici legăturile cu ținuturi mai îndepărtate, ca de exemplu cu Rusia, Polonia, Imperiul Habsburgic, Veneția și chiar cu Anglia.

În această perioadă pentru schimbul de mărfuri se foloseau târgurile și piețele din orașe, târgurile organizate săptămânal, bâlciurile și chiar unele hanuri care aveau mai multe caturi și pivnițe necesare depozitării mărfurilor. Târgurile săptămânale atrăgeu pe piața orașelor un aflus de populație rurală și serveau la stabilirea schimburilor între sat și oraș. La multe din aceste târguri veneau și negustori din afară, astfel, ele jucau și un rol în comerțul extern. Bâlciurile aveau o amploare mai mare decât târgurile săptămânale, ele bucurându-se de obicei de o durată mai mare.

La activitatea comercială participau țăranii, stăpânii de domenii laici și mănăstirești, meșteșugarii și negustorii. Meșteșugarii își vindeau produsele direct sau prin intermediul negustorilor. La fel ca și meșteșugarii, și negustorii erau organizați în bresle. La sfârșitul secolului al XVII-lea, breslele negustorești au devenit din ce în ce mai puternice și au avut tendința să se substituie în multe domenii autorității orășenești a pârgarilor.

¹⁵ *Catalogul Documentelor moldovenești din Direcția Arhivelor Centrale*, vol. I, 1701-1702, pag. 3, doc. nr. 3;

Produsele comercializate pe teritoriul Moldovei erau destul de variate, de la materii prime (ca metalele, spre exemplu) și alimente, până la arme și produse de lux.

În această perioadă încă nu fusese introdus cu desăvârșire monopolul otoman, astfel încât se mai puteau stabili legături comerciale și cu alte state, dar din cauza evenimentelor politice de la cumpăna secolelor XVII-XVIII, care au transformat Moldova în teatru de război, legăturile cu teritorii mai îndepărtate s-au împuținat. Vremurile de la mijlocul secolului al XVII-lea, când Moldova atinsese intensitatea maximă a exportului, erau apuse. Din Moldova, la sfârșitul secolului, se mai exporta către Polonia doar silistră și potasă.

În timpul celei de a doua domnii, Constantin Duca a prezentat interes pentru politica economică a lui Petru cel Mare și într-o scrisoare către țarul rus îi cere acestuia să le poruncească negustorilor moscoviți să treacă și prin Țara Moldovei, ca altă dată, dar aceștia și-au găsit alte rute.

După pacea de la Karlovitz, în condițiile în care Austria a devenit vecină directă cu Țara Românească și Moldova, raporturile economice ale austrieilor cu regiunea carpato-dunăreană

s-au intensificat, fiind fondate și din punct de vedere juridic, de dispozițiile tratatelor dintre Austria și Poarta Otomană care includeau și raporturi comerciale. Acest tip de raporturi aveau ca factori activi negustorii austrieci, pe de o parte, și negustorii din Transilvania, Moldova, Muntenia și de la Sudul Dunării, pe de cealaltă parte¹⁶.

Politica economică a lui Constantin Duca a fost îndreptată către găsirea de soluții care

să-i asigure strângerea rapidă a sumelor necesare pentru plata datoriilor. Asemeni viitorilor domni fanarioți, domnia lui nu s-a desfășurat în condiții normale. Presiunea creditorilor nu i-a permis lui Duculeț să fie un domn atent la nevoile țării. De aceste lucruri a profitat cea mai mare parte a boierilor care doreau sfârșitul acestei domnii.

Clasele sociale din Moldova la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea erau cele caracteristice evului mediu românesc: *boierii*, pătura superioară a societății; *țărănimea*, care era stratificată în *țărănimea liberă* sau *răzeși* și *țărănimea aservită* sau *vecini*; *orășenimea*, stratificată și ea în funcție de bunurile deținute, orășenimea săracă alcătuind cea mai mare parte a acestei categorii. Boierimea era stratificată în funcție de mărimea stăpânirii și de importanța rolului în treburile țării. În rândurile

¹⁶ C. C. Giurescu, *Les relations economiques austro-roumains aux XVe- XVIIe siecle*, în „Revue Roumaine d'Histoire”, T. VII, 1968, p. 189.

boierimii moldovene pătrund elemente greco-levantine, fenomen ce s-a soldat cu preluarea treptată a principalelor dregătorii și cu trecerea în proprietatea acestora a sute de ocini zălogite de către proprietari români care nu și-au mai putut achita datoriile. Către sfârșitul secolului al XVII-lea, se observă schimbări și în rândul ierarhiei boierești, în timpul domniei sale Constantin Cantemir se sprijină și-i ridică mai mult pe reprezentanții păturii inferioare a boierimii. Pe razeși, Dimitrie Cantemir îi socotește printre boieri datorită faptului că dețin stăpâniri, dar numărul lor era în scădere, pentru că, așa cum am arătat mai sus numărul vecinilor a crescut în această perioadă și asta în dauna țăranilor liberi. Țărănimea dependentă avea, față de boierul pe moșia cărui era așezat, obligații care decurgeau din dreptul de folosire ereditară a lotului de pământ primit. Aceste obligații s-au agravat în timp, determinând din partea vecinilor forme de protest de tipul nerespectării sarcinilor, fuga de pe moșie sau haiducia.

Orășenii alcătuiau o comunitate de oameni liberi care, ca și în perioada anterioară, funcționa pe baza unor privilegii date de domnie, față de care avea obligații mai ales fiscale. Locuitorii orașelor erau în majoritate meșteșugari, negustori, dar și agricultori. Spre sfârșitul secolului al XVII-lea, orașele Moldovei au cunoscut o perioadă de stagnare economică și chiar de decădere, în secolul fanariot situația lor înrăutățindu-se și mai mult.

Sub aspect cultural, perioada de la cumpăna secolelor XVII-XVIII corespunde manifestării umanismului și la răsărit de Carpați.

Dintre cărturarii umaniști moldoveni, cei care au fost contemporani lui Constantin Duca, au fost Ion Neculce și Nicolae Costin. Ion Neculce, apropiat Cantemireștilor, a urcat pe scara ierarhică și a ocupat de-a lungul vieții mai multe funcții în aparatul de stat: în tipul lui Antioh a fost înaintat până la rangul de spătar, în vremea lui Dimitrie a fost făcut mare hatman. Cea mai importantă operă a lui Neculce a fost *Letopisețul Țării Moldovei de la Dabija-vodă până la domnia lui Constantin Mavrocordat, (1662-1743)*. Este important faptul că Neculce a fost contemporan cu evenimentele din viața politică, economică și socială a Moldovei cuprinsă în letopisețul său. Ion Neculce nu era foarte învățat, dar era înzestrat cu bun simț și pricepere în a judeca lucrurile, precum și cu un mare talent de povestitor. Cronicarul folosește un stil simplu și atrăgător, găsind cu ușurință cuvintele potrivite pentru a descrie o situație sau trăirile unor oameni. Letopisețul scris de Ion Neculce constituie unul din izvoarele istorice importante care ajută la reconstituirea istoriei Țării Moldovei pentru o perioadă de mai bine de trei sferturi de secol și este precedat de câteva file ce poartă titlul *O samă de cuvinte* în care sunt cuprinse mai multe tradiții referitoare la diferiți domni.

Pe Constantin Duca, Neculce nu l-a simpatizat, dar uneori cronicarul s-a străduit să păstreze o distanță obiectivă când îi prezintă cele două domnii și îi găsește parcă scuze atunci când relatează acțiunile care au determinat împovărarea Țării Moldovei și pe locuitorii ei.

Nicolae Costin, o altă personalitate culturală a vremii, era fiul cronicarului Miron Cosatin. Nicolae Costin s-a înrudit direct cu Constantin Duca prin căsătoria sa cu una din surorile domnului. Aceste legături de rudenie cu Duca-vodă i-a asigurat lui N. Costin o poziție strălucită în aparatul de stat. În timpul vieții (1660-1712), N. Costin a ocupat poziții înalte: vornic, hatman, mare logofăt, dar a avut și perioade când a fost nevoit să pibegească din cauza adversarilor politici. În domeniul literaturii, N. Costin a fost autorul *Ceasornicului domnilor* o scrisoare filosofică și a unor scrieri istorice *Cartea descălecacului de-ntâiu* și *Letopisețul Țării Moldovei* care cuprinde evenimentele din istoria Moldovei care s-au desfășurat între 1661 și 1711.

Deși s-a aflat în fruntea Moldovei într-o conjunctură deloc favorabilă, nu trebuie omisă o latură importantă a personalității lui Constantin Duca, aceea de om de cultură. Crescut la Constantinopol, Duculeț a avut parte de o educație aleasă. Tatăl său, fostul domn Gheorghe Duca, s-a îngrijit cu seriozitate de instruirea fiului său, oferindu-i posibilitatea de a dobândi ceea ce el nu a putut avea - o frumoasă pregătire intelectuală. Rivalul său, Dimitrie Cantemir, vorbește despre Duculeț ca despre unul care poate sta mai presus decât cei mai mulți dintre greci în greaca veche și filosofie. A studiat cu unii dintre cei mai vestiți dascăli ai timpului: Ioan Comnean, Azarie Cigola, Spandoni (mare rector și hartofilax al Patriarhiei și profesor de științe la Școala din Pera), Antonio Renzi (misionar catolic care l-a inițiat în cunoașterea culturii apusene).

La adresa lui Constantin Duca, Alexandru Mavrocordat Exaportul nu are decât cuvinte de laudă, numindu-l ca „cel mai distins dintre înaintași, care posedă pe lângă domnie (se referea la prima domnie) studii, erudiție și râvnă pentru eleganță și stil”¹⁷. Constantin Duca a lăsat și unele scrieri personale, în biblioteca orașului Zagora (în Tesalia) s-a găsit un manuscris miscelian, în care se afla și cronică Țării Românești scrisă de Mitrofan. Din păcate, aceste scrieri ale fostului domn moldovean au rămas inedite până astăzi¹⁸.

Constantin Duca a întreținut o prietenie și corespondență interesantă cu Hrisant Notara, arhidiacon de Ierusalim, mitropolit de Cesareea și Patriarh al Ierusalimului. Din această corespondență aflăm că încă foarte tânăr, în 1687,

¹⁷ Victor Papacostea, *Tradiții românești de istorie și cultură*, București, Editura Eminescu, 1996, p. 106.

¹⁸ *Ibidem*, p. 107.

Constantin Duca îi cere înapoi lui Hrisant pe Laonic Chalcocondil și pe Nikefor Gregoras¹⁹.

Colecția de documente „Hurmuzaki” cuprinde câteva scrisori care ilustrează corespondența domnului moldovean cu personalități ca Hrisant Notara, Alexandru Exaporitul sau Dosoftei – Patriarh al Ierusalimului. Într-una din scrisorile către Hrisant, cea din februarie 1695, Duca pomenește de o lucrare despre China, care probabil îi aparține: „Ți-am trimis și lucrarea despre China și mă rog să am parte când se va tipări”²⁰ (vezi Anexa 4).

Legăturile lui Constantin Duca cu lumea Bizanțului și influența pe care a primit-o prin educație se regăsesc în unele preocupări și măsuri pe care domnul Moldovei le ia în domeniul spiritual în perioada celei de a doua domnii²¹. Astfel, în al doilea an al domniei, zidește din temelii la Galați o „mănăstire frumoasă și foarte iscusită”²² cu harul „Adormirea Maicii Domnului”. După alte opinii însă, biserica fusese ridicată de tatăl său, Gh. Duca. Duca o înzestrează cu moșii, veșminte scumpe și o închină la „la sânta mănăstire de la Mavromal, care mănăstire este deasupra Fanarului”²³. Domnul Moldovei ridică biserica numită „a lui Danco” care fusese „de mir” la rangul de mănăstire, o înzestrează și pe aceasta cu moșii și o închină. De atenția lui Duculeț s-au bucurat și alte lăcașuri de cult: „Așzderea și mănăstirea de la Copou, care au fost zidită de Vasile-vodă și fiind răscoale s-au pustiet de câteș ani fiind arsă, numai piatra rămăsese o au tocmnit ca de iznoavă Constantin Duca-vodă cu de toate podoabele, și pe dinăuntru și pe dinafară”²⁴. În continuare, domnul zidește case domnești la Mitropolia din Iași și la Biserica Albă ridicată de mama sa, doamna Anastasia. Tot Duca este cel care aduce meșteri și repară fereuul cel mare al Bisericii „Trei Ierarhi” distrusă de Sobiescki, în timpul invaziei sale. Nici biserica catolică din Moldova nu a fost ignorată, într-o scrisoare către împăratul Leopold I domnul îl asigură că va ocroti această instituție²⁵. Un număr destul de mare de documente emise de Duculeț în timpul domniei sale au ca scop scutiri acordate mănăstirilor, în special cele închinăte. În această perioadă, numărul

¹⁹ Andrei Pippidi, *Tadiția politică bizantină în Țările Române în secolele XVI-XVIII*, București, Editura Academiei, 1983, p. 142.

²⁰ *Documente privitoare la istoria României, culese de Eudoxiu Hurmuzachi*, vol. IV, p. 297.

²¹ V. Papacostea, *op. cit.*, p. 139.

²² N. Costin, *op. cit.*, p. 41.

²³ *Ibidem*, p. 51.

²⁴ *Ibidem*.

²⁵ *Documente privitoare la Istoria României, culese de Eudoxiu Hurmuzachi*, vol. IX, partea I, p. 363.

călugărilor greci prezenți în Moldova era foarte mare. Starețul rus Leontie, în călătoria lui către Constantinopol, este neplăcut impresionat de viciile și corupția existente la nivelul clerului levantin, dar nu-i cruță și îi critică și pe acei slujtori autohtoni care s-au lăsat corupți de viciile lumești. Călugării greci câștigase mare teren în defavoarea călugărilor autohtoni, iar închinarea mănăstirilor, chiar dacă a ajutat la supraviețuirea ortodoxiei din Balcani, a însemnat totuși ieșirea din țară a unor însemnate cantități de bunuri.

Această latură a domnului, care-i dezvăluie preocupări intelectuale și grija pentru patrimoniul Moldovei, nu l-au ajutat pe Constantin Duca prea mult. Calitățile de om instruit l-au făcut să suporte și mai greu privațiunile și sărăcia în care a trăit după a doua mazălire. Volumul de „Documente grecești” îngrijite de N. Iorga conține și câteva scrisori ale fostului domn al Moldovei trimise după 1703 lui Hrisant Notara, din care transpare starea materială precară a lui Duculeț.

I. Organizarea internă

Sub aspectul organizării interne, în Țara Moldovei la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea se înregistrează o continuare a vechilor structuri medievale. Caracteristic acestei perioade era creșterea puterii marii boierimi și constituirea unui regim nobiliar. Esența acestui tip de regim se exprimă prin preluarea directă a puterii de către boierime, alegerea unor domni slabi, tutelarea politicii lor și împiedicarea formării unor noi dinastii. Datorită situației interne și externe în care se găsea Imperiul otoman, acesta caută să se amestece tot mai mult în alegerea domnilor, astfel încât, de multe ori, factorii de decizie din țară, în speță marea boierime, erau puși în fața faptului împlinit.

În privința **instituției domniei**, atât izvoarele narative interne din ultimul sfert al secolului al XVII-lea, cât și cele străine, în speță cele turcești, precum și alte categorii de surse ce au stat în atenția cercetătorilor acestei perioade dovedesc faptul că statutul ei juridic a înregistrat o degradare severă. Acest lucru s-a datorat agravării consecințelor aplicării tuturor mijloacelor de natură economică sau politică folosite de otomani. Chemarea la divanul împărațesc, îmbrăcarea caftanului și a cucii cu surguci și „închinarea la picioarele înaltului tron, în fața padișahului” sunt doar câteva din elementele care ilustrează degradarea instituției domnești la cumpăna secolelor XVII-XVIII²⁶.

²⁶ Cătălina Chelcu, *Statutul juridic al instituției domniei în Moldova oglindit în izvoarele narative românești și străine (sec.XVII)*, în vol. *Raportul putere centrală-factori politici interni*:

Din descrierea Moldovei a lui Dimitrie Cantemir, aflăm exact care erau atribuțiile interne ale domnului la începutul secolului al XVIII-lea: dreptul de a face legi, de a judeca în instanța supremă, de a-i numi pe dregători, de a ridica dări, de a conduce oștile, exercita un patronat asupra bisericii, numindu-l pe mitropolit și pe episcopi. În realitate, puterea domnului în această vreme era controlată de marea boierime. După numire, domnul, ca cea mai importantă personalitate în stat, își exercită atribuțiile, dar, totodată, era și ținta unor comploturi a acelor

care-l doreau înlăturat. De cele mai multe ori, domnul trebuia să facă multe eforturi financiare și să pună în funcțiune mecanisme mai mult sau mai puțin diplomatice și etice pentru a se menține în scaunul domniei. Constantin Duca a fost un astfel de domn. Prima domnie a obținut-o și și-a menținut-o pentru doi ani cu ajutorul puternicului voievod muntean Constantin Brâncoveanu și nici în timpul celei de a doua domnii nu a fost străin de intrigă. Politica internă a lui Duculeț a fost îndreptată cel mai mult în direcția găsirii de soluții care să-i asigure strângerea unor sume cât mai mari și anihilarea adversarilor, fără a reuși însă o întărire a autorității domnești, cu atât mai mult cu cât sprijinul intern i-a lipsit aproape cu desăvârșire. Cele mai multe cărți emise de Constantin Duca în timpul celor două domnii, se referă la întărire de dani și proprietăți și soluționări de judecată, dar nu lipsesc nici cărțile care acordă scutiri de taxe sau dani propriu-zise. În timpul celei de a doua domnii, Constantin Duca a încercat să evite conflictul cu boierii care nu-l doreau, a înscenat chiar o împăcare oficială, dar, din nefericire pentru domn, nu a fost și una reală. În general, aceste conflicte între boierime și domnii din această perioadă nu au făcut decât să slăbească puterea de rezistență a țării și a permis amestecul Porții.

În privința raporturilor externe, Poarta interzicea domnilor din Moldova și Țara Românească exercitarea unei politici externe proprii, totuși ei au încheiat o serie de alianțe și tratate sau au întreținut legături în aceste direcții. Deși dator Porții, Constantin Duca a întreținut și el relații cu principii străini fără știrea acesteia. În prima domnie, a reînnoit un tratat cu austriei, iar în timpul celei de a doua domnii a făcut eforturi să se apropie de Rusia lui Petru cel Mare.

Sfatul domnesc era format în secolele XVII-XVIII din cei mai de seamă dregători, logofătul, banul, vornicul, vistiernicul, hatmanul, postelnicul, stolnicul și comisul și avea atribuții mărite atunci când autoritate centrală se dovedea slăbită. Dimitrie Cantemir arată că în această perioadă în Moldova existau 278 de dregătorii dintre care cele mai importante erau cele opt mai sus

reflex al statutului juridic al Principatelor Române (sec.XVII-XVIII), volum coordonat de Veniamin Ciobanu, Iași, Editura Junimea, 2006, p. 15-51.

amintite, numite și „de sfat”, alte 40 de dregătorii erau de rangul al doilea, „de divan”, iar restul erau dregătorii mărunte. Principalele funcții ale domniei și dregătorilor ei, în afara cârmuirii de zi cu zi, erau cele judecătorești și fiscale. În Moldova, în a doua jumătate a secolului al XVII-lea s-a introdus sistemul de a se remunera serviciile marilor dregători prin concedarea unor venituri locale. La acestea se adăugau veniturile realizate din îndeplinirea unor servicii de stat, judecată, hotărnicii, obținerea unor privilegii scrise care comportau plata unor taxe în folosul dregătorilor.

În această perioadă s-a înregistrat o fluctuație a partidelor boierești cu influență. Astfel, în vremea lui Constantin Cantemir domnia s-a axat mai mult pe pătura inferioară a boierimii întrucât marea boierime era bănuită de simpatii polone. Victime ale acestei atitudini au căzut membrii familiei Costineștilor, Miron și Velicico Costin fiind asasinați. În schimb, s-au ridicat în timpul lui Constantin Cantemir, Bogdan hatmanul și Iordache Ruset vistiernicul care, după spusele lui Ion Neculce, „schiverniseau și mâncau țara cum li era voia”²⁷. La venirea lui Constantin Duca în scaunul Moldovei în 1693 situația marilor boieri pare să se fi reabilitat pentru că „început-au a prinde pe boierii lui Cantemir-vodă, cei rădicați din neamuri proaste ... și începură a-i bate și a-i închide în temnițe ...”²⁸.

Potrivit informațiilor oferite de același Neculce, în timpul primei domnii „boierii lui Constantin Duca-vodă cine-au fost: Dumitrașco Căurul, vel-logofăt; Tudosiie biv-logofăt, l-au pus ban; Dubău, după moartea lui Dumitrașco l-au pus logofăt mari; Vasili Costachi, vel-vornic; Neculaiu Donici, vel-vornic; Neculaiu Costîn, hatman; Vlasto, vel-postelnic; Vasilașco Cantacuzino, vel-spătar; Antohie Jora vel-paharnic; Lupul Costachi, vel-vistiernic, Iordăcuț Cantacuzino, vel-stolnic; Ilie Cantacuzino, vel-comis”²⁹.

Componenta divanului Țării Moldovei se schimba de fapt odată cu sfârșitul și începutul fiecărei domnii, pentru că dregătorii erau ai domniei și nu ai țării, partidele boierești succedându-se în funcție de cât de apropiat sau de rival le era domnul. La sfârșitul primei domnii, odată cu Constantin Duca și-au părăsit dregătoriile și boierii din divanul țării.

În timpul celei de a doua domnii a lui Duculeț, în afară de Nicolae Costin, toți ceilalți dregători erau diferiți de cei care alcătuiseră divanul domnului din prima domnie: „Ioan Buhuș, vărul lui vel-logofăt; Mitre vel-vornic de Țara de Sus; Neculaiu Costîn, cumnatu-său, hatman; Panaite Mrona vel-postelnic;

²⁷ I. Neculce, *op. cit.*, p. 114.

²⁸ *Ibidem*, p. 124.

²⁹ *Ibidem*, p. 137.

Cuzea vel-spătar; Savin Zmucilă vel- ban; Gavril Miclescu vel-paharnic; Ghiorghiță Mitre vel-vistiernic; Pătrașco Zosin vel-stolnic; Manolachi Hristoverghi vel-comis”³⁰.

Adunarea țării, o altă instituție era formată din reprezentanții clerului, ai boierimii mari și mijlocii și din reprezentanții țăranimii libere și avea rolul de a adopta hotărâri de mare importanță pentru viața statală. Gh. Brătianu, referindu-se strict la această perioadă de sfârșit de secol XVII și început de secol XVIII, afirmă că în ciuda „antagonismelor dintre marea boierime și slujitori nu se renunță la sistemul de consultare a Stărilor în împrejurări mai însemnate”³¹.

Din punct de vedere **administrativ**, Țara Moldovei era împărțită în ținuturi conduse de căpitani de ținut (de la jumătatea secolului al XVII-lea, vătafii de ținut fuseseră înlocuiți cu căpitani de ținut), starosti sau pârcealabi acolo unde erau cetăți. Acești dregători aveau cu precădere atribuții judecătorești, fiscale și militare. Satele domnești erau cuprinse în ocoale. Orașele aparțineau domniei și își aveau propria organizare administrativă la care se adăuga, în paralel, autoritatea domnească, reprezentată de vornicii de târg. Între atribuțiile conducerii orășenești intrau repartizarea dărilor fiecărui orășean, după puterea lui din suma datorată vistieriei, sechestrarea averilor imobile din oraș ale celor care nu-și plătiseră dările față de domnie. Șoltuzul și pârgarii trebuiau să întrețină corespondența în probleme de comerț și uneori în chestiuni cu caracter politic cu orașele ardelen.

Organizarea judecătorească nu era diferită în această perioadă de organizarea inițială de la începutul statului medieval. S-a păstrat instituția „oamenilor buni și bătrâni”, practica martorilor, iar judecățile se făceau precumpănitor pe baza „obiceiului pământului”, dar și prin aplicarea legiurilor scrise, în 1646 fusese tipărită la Iasi *Cartea românească de învățătură*. Atribuțiile judiciare aparțineau stăpânilor de moșii și dregătorilor, domnia rămânând instanța supremă de judecată.

La fel ca în organizarea celorlalte instituții, nici nici în **organizarea bisericească** nu erau modificări față de perioadele anterioare, jurisdicțiile asupra credincioșilor fiind exercitate de episcopiile de la Roman, Rădăuți și Huși. Și-au menținut existența numeroasele mănăstiri, scutite sau închinete, care au jucat un rol complex pe parcursul întregului ev mediu.

În **organizarea militară** s-a înregistrat încă de la jumătatea secolului al XVII-lea un regres care s-a datorat involuției statutului politico-juridic, numărul

³⁰ *Ibidem*, p. 161.

³¹ Gh. I. Brătianu, *Sfatul Domnesc și Adunarea Stărilor în Principatele Române*, București, Editura Enciclopedică, 1995, p. 171;

oștenilor fiind mult scăzut față de perioadele anterioare. Oastea Moldovei era constituită din *curteni*, boieri mici, care aveau atribuții militare în schimbul unor scutiri fiscale; *slujitori*, care proveneau din rândurile țăranimii libere și primeau pentru serviciile lor pământ și *mercenari* sau *lefegii*, luptători români sau străini care primeau soldă. Curtenii erau organizați pe ținuturi, fiind conduși de căpitani de ținut, ajutați de vâtafi, ceauși și stegari, care comandau grupuri mai mici. Slujitorii erau organizați de obicei în jurul unor orașe de garnizoană. În timp de pace, curtenii și slujitorii îndeplineau atribuții administrative.

Through the Window of History - Moldavian Society at the Turn of the Seventeenth and Eighteenth Centuries Economy, Society and Culture

Given that at the end of the seventeenth century and the beginning of the eighteenth century in Western Europe there were obvious signs of modernization of society, the pace of socio-economic development in Romania was quite slow. Most of the elements related to economic and social life in Moldavia, in the mentioned period, were more related to the Middle Ages than to the modern era. This was due to the political conditions of instability, fiscal pressure, wars and destruction that accompanied them, the deterioration of the international position of the Ottoman Empire and, last but not least, the worsening of the international status of the Romanian Countries by increasing dependence on the Ottoman Empire.

The article proposes an incursion into the economic, social and cultural life of Moldova at the turn of the seventeenth and eighteenth centuries, during the reigns of Constantin Duca (1693-1695 and 1700-1703), one of the last earthly lords before the establishment of the Phanariot rulers.

Istorie regăsită - România pe Frontul de Est (III) "Ostași! Vă ordon: Treceți Prutul!"

prof. Neculai Juncă
Liceul Teoretic Bogdan Vodă Hălăucești Iași

Ultimatumul sovietic

„În anul 1918 România folosindu-se de slăbiciunea militară a Rusiei a desfăcut de la Uniunea Sovietică (Rusia) o parte din teritoriul ei, Basarabia, călcând prin aceasta unitatea seculară a Basarabiei, populată în principal cu ucrainenii, cu Republica sovietică ucraineană.”¹ Așa începea textul ultimatumului² dat României la 26 iunie 1940 de Uniunea Sovietică, care ”nu s-a împăcat niciodată cu faptul luării cu forța a Basarabiei”, iar acum ”când slăbiciunea militară a URSS este de domeniul trecutului” [...]consideră necesar și oportun ca în interesul restabilirii adevărului să pășească împreună cu România la rezolvarea imediată a chestiunii înapoierii Basarabiei la Uniunea sovietică.”³

Aceasta, se preciza în textul ultimatumului, era legată ”în mod organic [...]cu cât transmiterea părții de nord a Bucovinei către URSS ar putea reprezenta, este drept că numai într-o măsură neînsemnată, un mijloc de despăgubire a acelei mari pierderi care a fost pricinuită URSS-ului și populației Basarabiei prin dominația de 22 de ani a României în Basarabia.”⁴

Prin prisma acestor considerente, Stalin se considera îndreptățit să solicite Guvernului Regal al României:

1. Să înapoieze cu orice preț Uniunii sovietice Basarabia;
2. Să transmită Uniunii sovietice partea de nord a Bucovinei cu frontierele potrivit cu harta alăturată.⁵

În finalul textul guvernul sovietic își exprima ”speranța că Guvernul român va primi propunerile [...]și că aceasta va da posibilitatea a se rezolva pe cale pașnică conflictul prelungit dintre URSS și România.”⁶

¹ <http://www.geostrategic.eu/ultimatumul-sovietic-din-26-iunie-1940.html>

² AMAE, fond 71/1920-1944. URSS, vol. 130, f. 245-246.

³ idem

⁴ idem

⁵ idem

⁶ idem

Prin ceea ce poate fi numit dictatul de la Moscova, România a pierdut un teritoriu de 50 762 km², cu o populație de 3,9 milioane de locuitori, iar consecințele au fost prezentate în numărul trecut al revistei și au contribuit în mod cert la trecerea României de partea Germaniei naziste, în vederea reîntregirii teritoriului său, dar și pentru a repara onoarea militară, grav afectată de amputărilor teritoriale impuse de ultimatumul sovietic (26 iunie 1940) și a *Dictatului de la Viena* (30 august 1940), care au condus la pierderea unei treimi din țară, fără să fi tras un foc de armă.

Războiul static (22 iunie - 3 iulie 1941)

Duminică, 22 iunie 1941, Puterile Axei atacă Uniunea Sovietică. Generalul Ion Antonescu a ordonat armatei să treacă Prutul și să elibereze Basarabia și Nordul Bucovinei: *"Ostași, Vă ordon: Treceți Prutul, Zdrobiți vrășmașul din Răsărit și Miazănoapte. Reîmpliniți în trupul țării glia străbună a Basarabilor și codrii voievodali ai Bucovinei, ogoarele și plaiurile voastre (...)"*. După lupte crâncene, pe 26 iulie 1941, opinia publică românească saluta cu satisfacție Eliberarea Basarabiei și a Nordului Bucovinei. În acțiunile din această perioadă au fost angajați peste 450.000 de militari români.

Grupul de Armate Sud, comandat de mareșalul Gerd von Rundstedt, (din cadrul cărora făceau parte și forțele românești, era împărțit în două. Pricipalul său efort în declanșarea *Operațiunii Barbarossa* urma să aibă loc la nord de Mlaștinile Pripiat, în timp ce forțele aflate în România trebuiau să aștepte ca ofensiva să progreseze mai mult în Ucraina, până să înceapă și ele atacul.

Aceasta decizie a fost luată de OKH⁷ în primavara anului 1941, deoarece gen. col. Franz Halder considera Prutul ca fiind o bariera prea grea pentru o ofensivă motorizată și pentru că, în ochii comandanților germani, potențialul ofensiv al trupelor romane nu era prea ridicat. De aceea, marea majoritate a forțelor mecanizate germane ale Grupului de Armate Sud era concentrată în Polonia.

Pe frontul românesc se aflau, în principal, doar unitățile motorizate românești și după cum urma să se vadă, Prutul nu reprezenta o barieră chiar atât de fomidabilă în condițiile unui atac surpriza, soldații români reușind să ocupe câteva poduri intacte peste râu, încă de la începutul războiului. Probabil ca o ofensivă puternică încă din prima zi pe frontul din Moldova ar fi cauzat probleme serioase Frontului de Sud-Vest sovietic, care a opus o puternică rezistență armatelor lui von Rundstedt.

⁷ Oberkommando des Heeres (OKH) reprezenta înaltul comandament al armatei germane

În urma acestor hotărâri, perioada cuprinsă între 22 iunie - 2 iulie 1941 a fost denumită „*așteptarea strategică*“, în cadrul căreia, trupele române și germane aflate pe teritoriul României au desfășurat acțiuni de luptă pentru îmbunătățirea dispozitivului de plecare la ofensivă, au executat incursiuni în dispozitivul inamic și au constituit capete de pod peste râul Prut.

În zorii zilei de 22 iunie 1941, la ora 3:00, primele avioane de recunoaștere, germane și românești au trecut Prutul. După numai un sfert de oră, ora 3:15, primele bombardiere decolau de pe aerodromurile din Moldova având ca țintă bazele aeriene sovietice din Basarabia, în timp ce artileria începea să tragă asupra pozițiilor Armatei Roșii. Unitățile din prima linie întreprind primele incursiuni în rîndul liniilor inamice.

Conform arhivelor militare, din cei 1.139.594 cetățeni înscrși în planurile de mobilizare ale armatei române la 22 iunie 1941 (39.476 ofițeri, 57.002 subofițeri și 1.043.116 trupă), 325.685 de militari au încadrat marile unități, unități și formațiuni din Grupul de armate „General Antonescu”.⁸ Aceștia erau distribuiți în 12 divizii de infanterie, o divizie blindată, o divizie de infanterie rezervă, o divizie de grăniceri, 3 brigăzi de munte, 3 brigăzi de cavalerie și 2 brigăzi de fortificații. La aceste forțe se adăugau 5 divizii de infanterie germane.

Grup de armate „General Antonescu” acoperea întreaga graniță și avea următoarea dispunere a forțelor române și germane:

- În nordul Bucovinei - Armata a 3-a română (Corpul de munte cu brigăzile 1, 2, 4 mixtă munte, Divizia 7 infanterie, Brigada 8 cavalerie), comandată de generalul Petre Dumitrescu;
- În nord-estul Moldovei - Armata 11 germană, comandată de generalul Eugen von Schöbert, având în compunere corpurile 11, 30 și 54 armată cu diviziile 46, 50, 76, 170, 198, 239 și ulterior 72 infanterie, Corpul de cavalerie român (brigăzile 5 și 6 cavalerie) și diviziile române 5, 6, 8, 13, 14 infanterie și 1 blindată,;
- Pe aliniament cuprins între Comarna (sud-est de Iași) și confluența Siretului cu Dunărea - Armata a 4-a română, sub comanda generalului Nicolae Ciupercă, având în compunere corpurile 3, 5 și 11 armată cu diviziile 11, 15, 21 și 35 infanterie, 1 gardă, 1 grăniceri, Brigada 7 cavalerie, brigăzile 1 și 2 fortificații și Regimentul 17 infanterie;
- Pe brațul Chilia și în Deltă - Corpul 2 armată, cu Divizia 10 infanterie între Galați și Ismail și cu Detașamentul maritim numărul 1 (compus din 3 batalioane de infanterie marină). Trupelor terestre li s-au adăugat forțele Aeronauticii și Marinei Militare.

⁸ <https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/trecerea-prutului-de-la-extaz-la-agonie>

Operațiunile militare din Basarabia și nordul Bucovinei

Ofensiva generală pe frontul Prutului, denumită Operațiunea *München*, a fost planificată pentru data de 2 iulie. Lovitura principală urma să fie dată de experimentata Armată a 11-a germană, susținută de Corpul 11 german (Diviziile 76 și 239 Infanterie germane) și de Corpul de Cavalerie român (Brigazile 5 și 6 Cavalerie) și Diviziile 1 Blindată și 6 Infanterie române, pe direcția Iași – Moghilev – Podolsky. În operațiunile militare au fost angajate efectivele a două armate, care totalizau 12 divizii de infanterie, o divizie blindată și 6 brigăzi independente, precum și aviația militară (672 de avioane, dintre care 219 de bombardament și 146 de vânătoare).

- Armata 3 avea misiunea să ocupe nordul Bucovinei, iar pentru aceasta a primit comanda operativă a Corpului de Munte (Brigada 8 Cavalerie, Brigăzile 1, 2 și 4 Munte și Divizia 7 Infanterie).

- Corpurile 30 (Divizia 198 Infanterie germană, Diviziile 8, 13 și 14 Infanterie române) și 54 germane (Diviziile 50 și 170 Infanterie germane, Divizia 5 Infanterie română) aveau misiunea să ocupe târgurile Bălți și Dubăsari.

- Armata 4 română urma să atace împreună cu Corpul 3 (Diviziile 35 Infanterie Rezervă, 11 și 15 Infanterie) către Chișinău, iar Corpul 5 (Divizia de Gardă, Divizia de Grăniceri și Divizia 21 Infanterie) către Tighina.

- În Delta Dunării, Corpul 2 (Diviziile 9 și 10 Infanterie) trebuia să forțeze traversarea brațului Chilia și să curățe litoralul până la Limanul Nistrului.

- Corpul 11 (Brigăzile 1 și 2 Fortificații) rămânea pe poziții defensive.

Primele acțiuni ofensive ale armatei române au fost purtate de către trupele Armatei a 3-a române, intrate în confruntare pentru eliberarea părții de nord a Bucovinei și a ținutului Herța cu unități aparținând Armatei a 18-a sovietice. Pe 2 iulie, la ora 4.00, după o pregătire de artilerie de zece minute Divizia 7 Infanterie a început atacul. Înaintarea a fost oprită după circa două ore și jumătate de puternice contraatacuri sovietice. Însă, datorită pătrunderii trupelor germane până la Rovno, care le amenința spatele, Corpului 17 din Armata 12 sovietică a fost nevoit să bată în retragere.

Generalul de divizie Gheorghe Avramescu, comandantul Corpului de Munte, a ordonat atacul pe tot frontul. Atacul principal a fost declanșat la 3 iulie, de către Brigada 1 mixtă munte, în direcția Storojineț. Batalioane 1 și 2 ale Brigăzii 1 Munte au înaintat până în apropierea Storojinețului, au trecut Siretul prin apă, (podul fusese dinamitat în timpul retragerii), și au distrus ariergarda sovietică aflată în oras. Folosind o manevră dublă de învăluire,

Brigăzile 1 și 4 mixtă munte au reușit să înfrângă rezistența sovietică din zona orașului Cernăuți.

În dreapta Brigăzii 1 Munte, Brigada 4 Munte a ajuns pe Siretul Mic împingând înapoi ariergarda Diviziei 60 Munte sovietice. Aripa dreapta a Armatei 3 era formată din Divizia 7 Infanterie și Brigada 2 Munte, Brigada 8 Cavalerie fiind în rezervă. Brigada 2 a înaintat spre Molnița, cu Batalionul 15/Grupul 4 Vânători de Munte în avangardă, care a dus lupte grele pentru cucerirea Dealului Bourului. Grupul 5 a ocupat Dealul Porcului. Divizia 7 a dus lupte în zonele Fântâna Albă, Cerepcăuți și Petricani, fără a reuși să înainteze. Au fost pierduți în luptă 88 de oameni (7 morți, 72 răniți și 9 dispăruți).

În ajutorul acesteia a venit Brigada 4 Munte, care a executat pe 4 iulie la ordinul gen. Petre Dumitrescu o manevră de învăluire în spatele trupelor sovietice care luptau în zona Fântâna Alba – Cerepcăuți, forțându-le să se retragă. Divizia 7 Infanterie și Brigada 8 Cavalerie au traversat Siretul. Brigada 1 Munte a continuat înaintarea și a ajuns cu Grupul 1 Vânători de Munte comandat de col. Albert Ludwig la marginea Cernăuțiului. Acesta a fost decorat ulterior cu Ordinul *Mihai Viteazul* clasa a III-a pentru înaintarea rapidă a detașamentului său.

A doua zi, Grupul "Col. Mociulski" din Brigada 1 Munte (Batalioanele 1, 2 și 23 Vânători de Munte, Divizionul 1 Obuziere Munte, o baterie de tunuri de munte, o companie anticar și Escadronul 1 Vânători Călări) a atacat frontal orașul. Restul brigăzii a manevrat spre vest, iar Brigada 4, pe la est. Amenințate cu încercuirea, trupele sovietice s-au retras.

În după-amiaza zilei de 5 iulie, la ora 17:00 primele unități române - Batalioanele 3 și 23 Vânători de Munte - pătrund în capitala istorică a Bucovinei.

Brigada 2 Munte a trecut Prutul și a înaintat spre Hotin. Lupte grele s-au dat la Noua Sulița și Dincăuți, unde trupele sovietice au trecut la contraatac. Situația a fost salvată de intervenția Escadronului 2 Vânători Călări. Pentru ocuparea orașului, gen. de brigada Ioan Dumitrache, comandantul Brigăzii 2 Munte, i s-a subordonat și Brigada 8 Cavalerie.

Pe 6 iulie Regimentul 2 Călărași trebuia să fixeze forțele inamice. Detașamentul "Lt. col. Ciubotaru" (comandantul Batalionului 7) și Escadronul 1/Regimentul 3 Călărași au manevrat pe la est. Două batalioane de vânători de munte și un divizion de artilerie de munte au atacat prin nord-vest.

În zona conacului Rateș, trupele române au fost oprite de o rezistență puternică, cpt. Fortunescu, comandantul unității, fiind rănit. Escadronul a fost întărit cu două plutoane, pentru a învălui poziția trupelor sovietice pe la est și a le forța să se retragă.

Asaltul asupra orașului a început seara, la ora 18:00. La ora 19:30 Batalionul 16 a fost puternic atacat dinspre Rucșin. Intervenția Batalionului 9 Vânători de Munte a restabilit situația.

Astfel, la ora 20:00, Batalionul 16 a intrat în partea de sud a pădurii Hotin, urmat de aproape de Batalionul 9. Detașamentul "Ciubotariu" a înaintat până pe Dealul Imașului, unde a surprins o coloană sovietică în retragere.

Pe timpul nopții, pozițiile române au fost atacate puternic de trupe de infanterie sprijinite de tancuri, dar au rezistat eroic, blocând replierea spre sud-est a sovieticilor.

Pe 7 iulie, pe o ploaie torențială, luptele au continuat. Batalionul 10 Vânători de Munte a reușit să pătrundă în nordul orașului, iar Batalionul 16 s-a apropiat de satul Atahi, punctul de trecere peste Nistru folosit de sovietici. În ziua următoare, Divizioanele 52 și 57 Artilerie Grea au redus la tăcere artileria inamică de pe malul stâng al Nistrului. La ora 14:00, Brigada 2 Munte a declanșat atacul și a eliminat ultimele rezistențe de pe Dealul Cetății și de la Atahi. La ora 17:00, Hotinul era în mâinile armatei române.

La 8 iulie, ostașii Brigăzii 2 munte eliberează orașul Hotin. Concomitent, forțele principale ale Armatei a 3-a au primit ordin să se deplaseze spre est, paralel cu fluviul, pentru a ajunge pe Nistru în zona Moghilev.

În zona mediană a frontului, tot în dimineața zilei de 2 iulie, la orele 3.00, trupele germano-române au declanșat atacul pe direcția generală nord Iași-Moghilev, fiind puternic sprijinite de artilerie și aviație. Lupte deosebit de grele s-au dat pentru constituirea unor capete de pod dincolo de Prut, dar și pentru dezvoltarea ulterioară a înaintării. În aceste lupte s-au evidențiat trupele aparținând Corpului de cavalerie român, comandate de generalul Mihail Racoviță. Numeroase contraatacuri sovietice au fost respinse prin acțiuni de învăluire duse la bun sfârșit prin colaborarea eficientă cu trupele germane.

Trecerea Prutului s-a făcut în etape succesive, între 2 și 4 iulie, marile unități forțând râul în funcție de situația concretă din zona fiecăreia. Evoluția inițială a ofensivei a întâmpinat o serie de dificultăți, îndeosebi în fâșia de ofensivă a Corpului 3 armată care, pentru surprinderea inamicului, a decis să forțeze trecerea cu Divizia 15 infanterie fără o pregătire prealabilă de artilerie.

Aceasta a dus la pierderi însemnate de vieți omenești și la încetinirea ritmului de înaintare, deoarece cuiburile de mitraliere, aruncătoare de mine și artileria inamicului nu au putut fi neutralizate numai prin tragerile de sprijin ale infanteriei. La aceasta s-a adăugat faptul că lunca plină de mlaștini a Prutului, se afla sub focul susținut al sovieticilor. Prin lupte extrem de grele, Corpul 3 armată a reușit până la 7 iulie, să treacă Prutul, să mențină capete de pod și ulterior să treacă la urmărirea inamicului.

Aflat în acele zile în prima linie, Mihai Popovici, pe front sergent-major în unul din regimentele de dorobanți ale Diviziei 14 infanterie povestea:

„În zorii zilei de 2 iulie 1941, subunitățile Regimentului 13 dorobanți (Divizia 14 infanterie) se găseau în apropierea malului vestic al Prutului, în zona satului Bogdănești (16 km nord-vest de Iași), cu batalioanele 1 și 2 în cap, gata să forțeze râul. Inamicul ne-a descoperit prezența și a început să tragă cu artileria și aruncătoarele asupra noastră, provocându-ne pierderi destul de mari în oameni și materiale. [...] Traversarea Prutului a fost grea, fiindcă sovieticii au dezlănțuit un puternic foc de arme automate, deși artileria noastră a ținut continuu sub lovituri puternice malul stâng al râului. Pe timpul traversării, o barcă din imediata mea apropiere a fost lovită și s-a scufundat. Doi militari au fost uciși, dar trei au scăpat ca prin minune nevătămați. [...] Pentru mine a fost cutremurător momentul când am văzut primii morți și răniți căzând în jurul meu, loviți de schije sau de gloanțe, dar mi-am păstrat credința fermă că voi învinge toate emoțiile și greutățile războiului și am mers înainte fără a ezita“.

Fortărea Prutului de către Corpul 5 armată (4 iulie 1941) a întâmpinat și ea dificultăți. Acțiunea a fost desfășurată de Divizia 1 gardă comandată de generalul Nicolae Șova. Soldații români au adus bărcile de asalt de la 3-4 km, sub focul susținut al sovieticilor. Până în seara zilei de 5 iulie, trupele române nu înaintaseră mai mult de 300-500 de metri de malul stâng al Prutului, fiind nevoie de sprijinul Diviziei 21 infanterie.

Luptele grele care s-au purtat între 22 iunie – 16 iulie 1941 pentru traversarea Prutului au adus moartea unui număr foarte mare de ostași români.

Cele mai sângeroase lupte s-au dat în zonele Țiganca și Epurenii. Despre luptele violente din zona satului Țiganca povestește dr. Pantelimon Nedelescu, sergent în Regimentul 6 dorobanți gardă „Mihai Viteazul” (Divizia 1 gardă):

„Duminică 6 iulie 1941. O zi de vară cu cer senin și soare fierbinte, care în debutul ei nu prevestea nimic. Împovărați de gânduri, ne așteptăm masa de prânz, până la care ne mai consumăm timpul cu probleme de ordin administrativ. Se făcuse ora 10. Din satele românești ce se aflau în apropierea noastră, se auzeau triste dangăte de clopot, care anunțau derularea sfintei liturghii. Se împliniseră două săptămâni de când izbucnise războiul și nu înțelegeam de ce rămâneam în aceste locuri de unde în prima noapte gândisem că în câteva zile vom izgoni cotorpitorii din Basarabia! Și deodată firul acestor gânduri a fost întrerupt de ordinul ce se transmitea fulger: pregătirea de atac! După câteva minute, am pornit în iureș spre Prut [...] După trecerea Prutului, am și devenit țintele inamicului, care continua să ocupe linii succesive pe dealul Țiganca – Gheltosu, perpendicular pe direcția noastră de atac. Atacam

pe un front larg de-a lungul Prutului, în salturi om cu om, pe grupe, plutoane etc. Pe măsura înaintării noastre, focul inamic devenea tot mai nimicitor, cu toate armele din dotare. Șuieratul gloanțelor, asociat cu cel al schijelor, ne sugera ideea că eram în iad, din care nu mai aveam scăpare.

Am ajuns la nivelul unui pod (pe partea stângă a atacului nostru) peste un pârau care tăia șoseaua care lega localitățile Țiganca și Hârtoape. Am fost nevoiți să ne oprim pentru un timp, pentru ca artileria să intervină asupra apărării inamice. Pierderile noastre erau foarte mari: peste 50% din efective numai în câteva ore de atac. Lacul Țiganca era plin de cadavre ca și râulețul în care se zbăteau și cereau ajutor cei răniți [...] În acest vacarm, peste care plutea coasa morții, am continuat să respingem prima linie a inamicului situat în dealul din fața noastră, astfel încât, la căderea, serii, ocupam tranșeea inamică. Din efectivul companiei mele rămăsesem 17 oameni în viață! Pe timpul nopții, ocupând aceste tranșee, nu mai adânci de 50-60 de centimetri, am continuat schimburi violente de foc cu linia a doua a inamicului fixat în teren. Noaptea a fost un infern la fel de înspăimântător ca și în cursul zilei. Spre zori, inamicul s-a retras, iar noi am continuat înaintarea.“

Aceste mărturii evidențiază atât ferocitatea luptelor, cât și moralul foarte bun al soldaților români, convinși de justetea cauzei pentru care luptau: reintegrarea teritoriilor rupte din trupul Țării cu doar un an înainte. Dar virtuțile ostășești nu au putut suplini gravele deficiențe organizatorice și greșelile în îndeplinirea misiunilor, consecințe directe ale lipsei de pregătire în timp de pace.

Luptele desfășurate în prima jumătate a lunii iulie 1941, în capul de pod de la Țiganca, situată la 3 km est de Prut, au fost comparabile cu marile bătălii purtate de armata română în zonele Cornești, Odessa, Cotul Donului, Kuban, Caucaz, Stalingrad sau Crimeea în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, potrivit once.ro. Țiganca a fost considerată cea mai sângeroasă luptă purtată pentru reîntregirea Țării. Analele armatei au consemnat 3 382 de morți, 7 962 de răniți și 3 492 de dispăruți.

Luptele au fost atât de crâncene, încât, cum spun martorii, apa Prutului era roșie de atâta sânge, iar pe Prut se formaseră poduri din trupurile ostașilor români împușcați de inamici, adevăr spus în cântec popular: *"Pe șoseaua din Țiganca, / Curge sângele ca apa / Cu căruța cărăm morții / Când plângeam, plângeam cu toții"*, potrivit www.mitropoliabasarabiei.md.

Din cauza pierderilor mari înregistrate pentru atingerea alinimentului Cania — Stoienești — Țiganca (peste 2.300 de morți, din totalul celor 4.271 înregistrați în luptele dintre Prut și Nistru), în zonă au fost amenajate peste 25 de cimitire de campanie, precum cele de la Cania, cu 938 de morți sau Dealul

Epureni — Țiganca, cu 1.020 de morți, în memoria cărora, în toamna lui 1941, a fost înălțată o troiță.

Eroii înhumați aici, se menționează pe site-ul amintit mai sus, proveneau din: regimentele 1/2 și 2/9 Vânători de Gardă, 6 Infanterie Gardă, 3 Artilerie Gardă, 1, 11, 12, 17, 21 și 24 Infanterie, 5 și 30 Artilerie, 3 Artilerie Grea, 8 Călărași, 5 Pionieri, Compania 40 Anticar și Flotila 1 Vânătoare. Cei mai mulți soldați români înhumați — din totalul celor 830 identificați cu sprijinul Serviciului Istoric al Armatei și Centrului de Studii și Păstrare a Arhivelor Militare Istorice — au aparținut regimentelor 24 Infanterie (237 militari), 12 Infanterie (184 militari), 11 Infanterie (179), 1/2 Vânători de Gardă (95 militari), 6 Infanterie (72 militari), 21 Infanterie (18 militari) și 2/9 Vânători de Gardă (17 militari).

Mulți dintre cei căzuți în luptele de la Țiganca au fost aduși în țară și depuși în cavourile familiilor sale sau în cimitirele de onoare, însă în vara anului 1944, când acțiunile militare s-au mutat la vest de Prut, a început demolarea tuturor cimitirelor și însemnelor comemorative de război, amenajate în întregul spațiu în care armata română a luptat în timpul Campaniei din Est.

Oștenii au îndeplinit întocmai ordinul de luptă din 22 iunie 1941: „Înainte! Fiți mândri că veacurile ne-au lăsat aici strajă dreptății și zid de cetate creștină. Fiți vrednici de trecutul românesc!”.

Pe 7 iulie Corpul 3 a primit misiunea de a înainta pe direcția Lăpușna – Hâncești – Chișinău. Divizia 35 Infanterie Rezervă a început înaintarea pe două direcții: spre Vărzărești – Șendreni – Vorniceni și spre Călărași, iar Divizia 11 spre Leușeni – Carpineni – Sărata Galbenă, pentru a ocupa malul vestic al pârâului Lăpușna. Aceasta din urma a fost oprită pe Lăpușna de focul artileriei sovietice, Regimentul II Romanai nr. 19 suferind pierderi considerabile.

Ziua următoare, Regimentele 3 Dorobanți și 19 Infanterie ale diviziei, ajutate de artileria grea a corpului au reușit să ajungă pe înălțimile de la est de Sărata Galbenă. În sectorul Diviziei 15 Infanterie, înaintarea a fost ușoară, seara ajungând lângă Hâncești.

Pentru Divizia 35 Infanterie Rezervă lucrurile au fost mult mai dificile. Grupul 53 Cercetare a raportat că a ocupat dealul de la nord de Miclăușeni și Pădurea Răcățau și că trupele sovietice se retrag spre Chișinău. Raportul s-a dovedit fals, deoarece din exact acea zonă a pornit contratacul sovietic care a lovit spatele și flancul Batalionului II/Regimentul 67 Infanterie.

Acesta a cedat, iar soldații au început să se retragă în debandadă, antrenând și o parte a Batalionului III și trupele de intendență. Trupele sovietice au flancat Valea Bucovățului, unde se deplasa Regimentul 63 Artilerie, care a fost surprins de infanteria și tancurile sovietice.

Col. Cocinschi, comandantul unității, a dat imediat ordinul de a pune tunurile în poziție de tragere. În lupta care a urmat, colonelul însuși a fost rănit în timp ce trăgea cu mitraliera din poziția Bateriei 1.

Batalionul I/Regimentul 50 Infanterie, aflat în rezervă, a contraatacat și a oprit înaintarea sovietică la est de Șendreni și Vărzărești. Gen. de brigadă Emil Procopiescu, comandantul diviziei, a reușit să oprească retragerea și să reorganizeze o linie de apărare.

Pe lângă pierderile umane ridicate (pana pe 15 iulie divizia avea 177 morți, 2.295 dispăruți și 309 răniți) s-a pierdut tot echipamentul Regimentului 63 Artilerie și două baterii ale Divizionului 55 Artilerie Grea Moto. Regimentul 55 Infanterie (constituind Gruparea de nord a diviziei) a reușit să ajungă la nord de Călărași, dar nu a reușit să pătrundă în oraș.

Seara, aripa stângă a fost respinsă de un atac sovietic. Situația Diviziei 35 Infanterie a fost și mai critică: Grupul 53 Cercetare era încercuit la Răcătau, iar Regimentul 55 Infanterie era izolat pe Valea Bacului. Pe 9 iulie 1941, Corpul 3 a oprit înaintarea Diviziilor 11 și 15 Infanterie și a trecut în defensivă. Presiunea sovietică asupra Diviziei 35 Infanterie Rezerva s-a menținut. Gruparea Aeriană de Luptă a trebuit să execute peste 80 de ieșiri/avion și să arunce 22,25 tone de bombe în zonă pentru a dezorganiza concentrările de trupe inamice.

Concomitent cu operațiile militare desfășurate de Armata a 3-a română și de diviziile germane și române din compunerea Armatei 11 germane, la sud de masivul Cornești și în sudul Basarabiei a acționat Armata a 4-a română, aflată în coordonarea directă a Marelui Cartier General român.

În fâșia de ofensivă a acesteia se găseau 4 corpuri de armată sovietice însumând 8 divizii, dintre care una blindată. În conformitate cu concepția generală de desfășurare a operațiilor militare, Armata a 4-a română a primit misiunea ca în prima fază a ofensivei Armatei 11 germane să desfășoare o acțiune intensă de fixare prin atacuri demonstrative și foc pe tot frontul în zonele cele mai accesibile, creându-și în același timp condiții favorabile pentru înaintare. Ulterior, după ce acțiunea Armatei 11 germane ar fi progresat, Armata 4 urma să treacă și ea la ofensivă cu forțele de la flancul stâng și de la centrul dispozitivului.

La data de 8 iulie 1941, aflată în masivul Cornești, Divizia 35 infanterie română a fost surprinsă de un contraatac viguros al trupelor sovietice, fiind silită să se retragă. Situație de criză a fost rezolvată prin intervenția Corpul 54 armată german, care a atacat din nord cuiburile inamice. Luptele declanșate în dimineața zilei de 14 iulie s-au desfășurat cu succes, astfel că în după-amiaza zilei de 16 iulie unități aparținând Diviziei 1 blindate române au pătruns în

Chișinău. În cursul serii au pătruns în oraș și primele elemente ale Diviziei 72 infanterie germane.⁹ Din punct de vedere tactic, victoria a fost deosebit de importantă, înlesnind la nord-est forțarea Nistrului în zona Moghilev, iar la sud înfrângerea trupelor sovietice din partea de sud a Basarabiei.

După înfrângerea din centrul Basarabiei, trupele sovietice s-au retras pe Nistru, aliniament care a fost atins de trupele aliate începând cu data de 12 iulie.

Până la 12 iulie unitățile s-au regrupat, în condiții grele din cauza căilor de comunicație devenite impracticabile în urma ploilor abundente. După ajungerea la Nistru, Armata a 3-a a forțat apărarea inamicului, căutând să străpungă linia fortificată „Stalin”. Declanșând operațiunile de forțare în dimineața zilei de 17 iulie 1941, unitățile au realizat capete de pod în zona de acțiune a Corpului de munte și a Corpului de cavalerie, pe care în zilele următoare, până la 20 iulie, le-au consolidat. Din aceste capete de pod, la 21 iulie Armata 3 română va declanșa asaltul pe Bug.

La scurt timp după intrarea trupelor aliate în capitala Basarabiei, Grupul de armate „general Ion Antonescu” a fost restructurat, în noaptea de 17 spre 18 iulie, constituindu-se Frontul de Nord, compus din Armata 11 germană (incluzând 4 divizii de infanterie române) și Armata 3 română, sub comanda generalului Eugen von Schöbert, care avea misiunea de a forța Nistrul la Moghilev.

Frontul de Sud, comandat de generalul Ion Antonescu, care avea în subordine grupul de divizii „general Mattenklot” (cu 3 divizii românești și una germană) și Armata a 4-a română, avea misiunea de a elibera definitiv sudul Basarabiei.

Pe 19 iulie Divizia 5 Infanterie a reușit să cucerească Movila Spânzuraților, unde fusese oprită de trupe sovietice, iar seara a ajuns în zona Cosernița – Boscana – Ohrancea. La Corpul 3, Divizia 11 a ajuns pe aliniamentul Selemt – Ciofinceni, Divizia de Grăniceri lângă Cimișlia și Cazangic, iar Divizia 35 Infanterie Rezervă la Grădiștea, Sahaidac și Gălbenița. Corpul 5 a ajuns cu Divizia de Gardă la vest de Valea Sasghiol.

Pe 20 iulie, Divizia 15 Infanterie a cucerit Tighina, atingând Nistrul. Armata 4 și-a continuat înaintarea având mai multe probleme cu drumurile desfundate de ploi decât cu trupelor sovietice, care se retrageau.

Concomitent cu înaintarea Corpurilor 3 și 5 armată spre Nistru, a intrat în acțiune Corpul 11 armată român, care a forțat Prutul la 20 iulie, îndreptându-se la rândul său spre Nistru. Batalionul II/Regimentul 53 Infanterie a pătruns în Cahul, fără să întâmpine rezistență. Corpul 2 a început trecerea Dunării de abia

⁹ <https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/trecerea-prutului-de-la-extaz-la-agonie>

pe 21 iulie, la ora 7:30, cand Regimentul 33 Infanterie din Divizia 10 Infanterie a realizat primul cap de pod. Până seara Chilia, Pardina, Isbrieni și Vâlcov erau în mâinile românilor.

A doua zi, a forțat Dunărea pe la Isaccea și Divizia 10 infanterie din compunerea Corpului 2 armată, care împreună cu Detașamentul maritim numărul 1 asigurase apărarea cursului inferior al fluviului și a Deltei.

Un document întocmit după primele săptămâni de lupte de către Marele Stat Major în 1941(nu apare data exactă a emiterii lui) prezintă o serie de concluzii ale înfruntărilor dintre trupele române și cele sovietice, la trecerea Prutului de către o *M[are]U[nitate]* când s-au constatat o serie de greșeli:

- trecerea s-a făcut fără nicio protecție de aviație, deși se aveau la dispoziție forțe aeriene importante, neangajate;
- artileria antiaeriană de care se dispunea pentru apărarea trecerii nu sosisese în dispozitiv în momentul trecerii;
- din artileria de câmp și grea nu se dispunea, în momentul trecerii, decât de un divizion de artilerie de câmp și o baterie de artilerie grea;
- în zona de trecere, unitățile de infanterie erau masate, în loc de a fi dispersate într-un dispozitiv articulat și camuflat; strigăte și comenzi cu voce tare însoțeau operațiunea, deși țărmlul inamic era la o depărtare de 100-150 metri.¹⁰

Vechea frontieră de stat a fost atinsă pe 26 iulie, dată care marchează sfârșitul operațiunilor militare din Bucovina de Nord și Basarabia. Divizia 21 infanterie elibera Cetatea Albă. Cu puțin timp înainte, Marele Cartier General român făcea cunoscut țării, printr-un comunicat, că „*lupta pentru dezrobirea brazdei românești de la răsărit s-a terminat. Din Carpați până la Mare suntem din nou stăpâni pe hotarele străbune*”.

În timpul acestor lupte, trupele române au suferit pierderi grele: 22.765 de oameni (4.271 morți, 12.326 răniți și 6.168 dispăruți) și 58 de avioane. Pierderile sovietice se ridică la 17.893 (8.519 morți și dispăruți și 9.374 răniți).¹¹

Pe 21 august 1941, Antonescu a devenit al treilea mareșal din istoria României, drept răsplată pentru victoria trupelor comandate de el în Bucovina de Nord și Basarabia. A primit de asemenea și clasele a II-a și I-a ale Ordinului *Mihai Viteazul* și Crucea de Cavaler a Crucii de Fier.

¹⁰ <https://www.culorile trecutului.ro/categorii/armata/item/71-un-document-zguduitor-cum-s-au-desfasurat-luptele-din-basarabia-in-vara-anului-1941>

¹¹ https://ro.wikipedia.org/wiki/Opera%C8%9Biunea_M%C3%BCnchen

”Se poate afirma, fără nici un fel de exagerare, că rezistența Armatei Roșii a cunoscut, în Basarabia, una din zonele de maximă intensitate, explicabilă, cum s-a arătat, prin concentrarea, în sectorul sudic al frontului, a unor unități și comandanți de înaltă valoare, având misiunea de a apăra Ucraina cu marele ei potențial economic. Așa se explică și pierderile armatei române, care, până la 31 iulie, s-au ridicat până la 24 396 de morți, răniți, bolnavi și prizonieri.”¹²

Bibliografie

1. Gheorghe Buzatu, *Mareșalul Antonescu la judecata istoriei*, București, Editura Mica Valahie, 2002 - coordonare și colaborare; ediția a II-a - Trecutul la judecata istoriei. Mareșalul Ion Antonescu: Pro și contra, București, Editura Mica Valahie, 2006.
2. Gheorghe Buzatu, *România cu și fără Antonescu: documente, studii, relatări și comentarii*, Iași, Editura Moldova, 1991.
3. Gheorghe Buzatu, Hitler, Stalin, Antonescu, I, Ploiești, Editura Mileniul III, 2005.
4. Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*, Ed. Univers Enciclopedic Gold, 2014
5. Dinu Zamfirescu, *Tragedia României, 1939-1947. Texte apărute în „Dialog”*, revistă din Germania a exilului politic românesc, selectate și îngrijite de Ion Solacolu, prefață Neagu Djuvara, postfață Florin Constantiniu (București: Editura Pro Historia, 2004)
6. Jean Ancel, *Roumanian-German Relations, 1936-1944*, vol. 9, Documents Concerning the Fate of Romanian Jewry During the Holocaust (New York: Beate Klarsfeld Foundation, 1986) (în continuare; Ancel, Documents); The War Years, June 23, 1941- December 11, 1941, vol. 8, ser. D, Documents on German Foreign Policy 1918-1945 (London: Her Majesty's Stationery Office, 1964).
7. Rebecca Haynes, *Politica României față de Germania între 1936-1940* (Iași: Polirom, 2003)
8. Harry M. Howard, *The Policy of National Socialist Germania in Southeastern Europe*, Harry S. Truman Library, pp. 10-529.
9. Andreas Hillgruber, *Hitler, König Carol und Marschall Antonescu. Die deutsch-rumänischen Beziehungen 1938-1944* (Wiesbaden: Steiner 1954)
10. *** *Pe tarmul nord pontic*, Editura Fundatiei Culturale Romane, 1999

¹² Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*, Ed. Univers Enciclopedic Gold, 2014, p. 403

11. Duțu A., Dobre F., Loghin L. *Armata Romana in al doilea razboi mondial (1941-1945) - Dictionar Enciclopedic*, Editura Enciclopedica, 1999
12. Scafes C., Serbanescu H., Scafes I., Andonie C., Danila I., Avram R. *Armata romana 1941-1945*, Editura R.A.I., 1996
13. Ichim E. *Ordinul militar de razboi Mihai Viteazul*, Editura Jertfa & Modelism, 2000
14. Glantz D., House J. *When Titans clashed*, University Press of Kansas, 1995
15. <https://www.worldwar2.ro/operatii/?language=ro&article=5>
16. <https://www.worldwar2.ro/operatii/?article=4>
17. <https://www.culoriletrecutului.ro/categorii/armata/item/71-un-document-zguduit-cum-s-au-desfasurat-luptele-din-basarabia-in-vara-anului-1941>
18. <https://www.rumaniamilitary.ro/luptele-din-basarabia-1941>
19. <https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/trecerea-prutului-de-la-extaz-la-agonie>
20. https://ro.wikipedia.org/wiki/Opera%C8%9Biunea_M%C3%BCnchen

History Retrieved - Romania on the Eastern Front (III) “Soldiers! I Command You: Cross the Prut!”

On the night of June 21st – 22nd, 1941, General Ion Antonescu issued the famous order to cross the Prut, thus launching the military operations for the liberation of Bessarabia and Northern Bukovina.

According to the military archives, out of the 1,139,594 citizens registered in the mobilization plans of the Romanian army on June 22, 1941 (39,476 officers, 57,002 non-commissioned officers and 1,043,116 troops), 325,685 soldiers included the large units, units and formations of the Army Group “General Antonescu”. They were distributed in twelve infantry divisions, an armoured division, a reserve infantry division, a border guard division, three mountain brigades, three cavalry brigades and two fortification brigades.

To these forces, five German infantry divisions were added.

Over 71,000 Romanian soldiers would die in the particularly difficult battles of this war of temporary reunification.

Evaluarea centrată pe competențe

Prof. Petru – Doru Balan

Liceul Teoretic *Bogdan Vodă* Hălăucești

Competența școlară este capacitatea de selecție și combinare a cunoștințelor și capacităților susținute valoric și atitudinal de a rezolva cu succes o sarcină de învățare în raport custandardele determinate (Dan Potolea).

Pentru a fi evaluată, competența școlară trebuie să beneficieze de situații concrete în care elevul va arăta că este capabil să aplice în practică noțiunile învățate.

Evaluarea centrată pe competențe este un model integrator al evaluării, care corelează cunoștințe, deprinderi, capacități de aplicare a cunoștințelor, valori și atitudini ale elevului.

Testul alăturat a fost aplicat elevilor clasei a VI-a.

Test de evaluare a cunoștințelor

Clasa a VI-a

Fenomene termice

I. Completați spațiile libere: (1,5 puncte)

- 1) La contactul termic dintre două corpuri, corpul cu temperatură mai mică se
- 2) Trecerea unui corp de la o temperatură dată la una mai ridicată se numește, iar procesul invers se numește
- 3) Încălzind o cantitate de apă de la grade Celsius, la grade Celsius, volumul apei scade în loc să crească.

II. Transformați, efectuând calculele, în unitatea de măsură cerută:
(2 puncte)

t (°C)	15		60		
--------	----	--	----	--	--

T (K)		270		300	373
-------	--	-----	--	-----	-----

III. Încercuțiți răspunsul corect:

1) Densitatea unui corp care se dilată

(1 punct)

a)	b)	c)	d)
Crește	Scade	Rămâne constantă	Depinde de suprafața corpului

2) Un resort cu 10 spire se încălzește de la temperatura de 20°C la temperatura de 40°C. Numărul de spire al resortului la 40°C va fi

(1 punct)

a)	b)	c)	d)
20	40	10	30

IV. Ionel a măsurat temperatura ceaiului din cană la diferite momente de timp și a obținut următoarele rezultate:

Timp (min)	0	2	4	6	8	10
t(°C)	80	75	69	61	54	49

Folosind rezultatele obținute, trasați graficul răcirii ceaiului din cană.

(2,5 puncte)

Timp de lucru: 45 min

Se acordă 2 puncte din oficiu.

Toate subiectele sunt obligatorii.

Barem de evaluare și notare

SUBIECTUL I (1,5 p)

1)	La contactul termic dintre două corpuri, corpul cu temperatură mai mică se încălzește.	0,5p
2)	Trecerea unui corp de la o temperatură dată la una mai ridicată se numește încălzire, iar procesul invers se numește răcire.	0,5p
3)	Încălzind o cantitate de apă de la 0 grade Celsius la 4 grade Celsius, volumul apei scade în loc să crească.	0,5p

SUBIECTUL II (2 p)

1.	288 K	0,4 p
2.	- 3° C	0,4p
3.	333 K	0,4p
4.	27°C	0,4p
5.	100°C	0,4p

SUBIECTUL III (2 p)

1	b	1 p
2	c	1 p

SUBIECTUL IV (2,5 p)

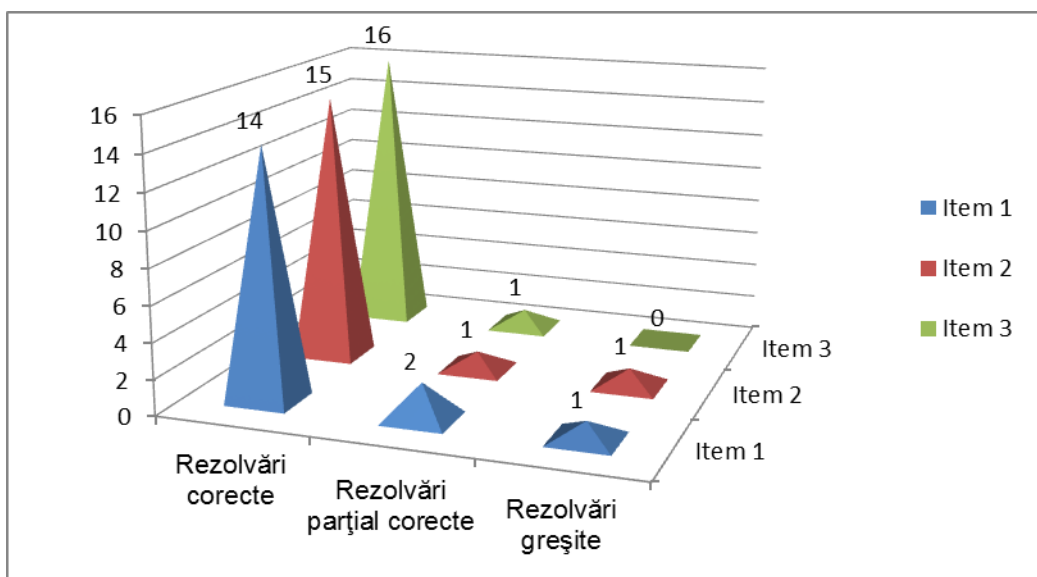
1	Alegerea sistemului de axe de coordonate	0,5 p
2	Reprezentarea punctelor pe axe	0,5 p
3	Reprezentarea punctelor pe grafic	0,5 p
4	Trasarea graficului	1 p

Analiza rezultatelor

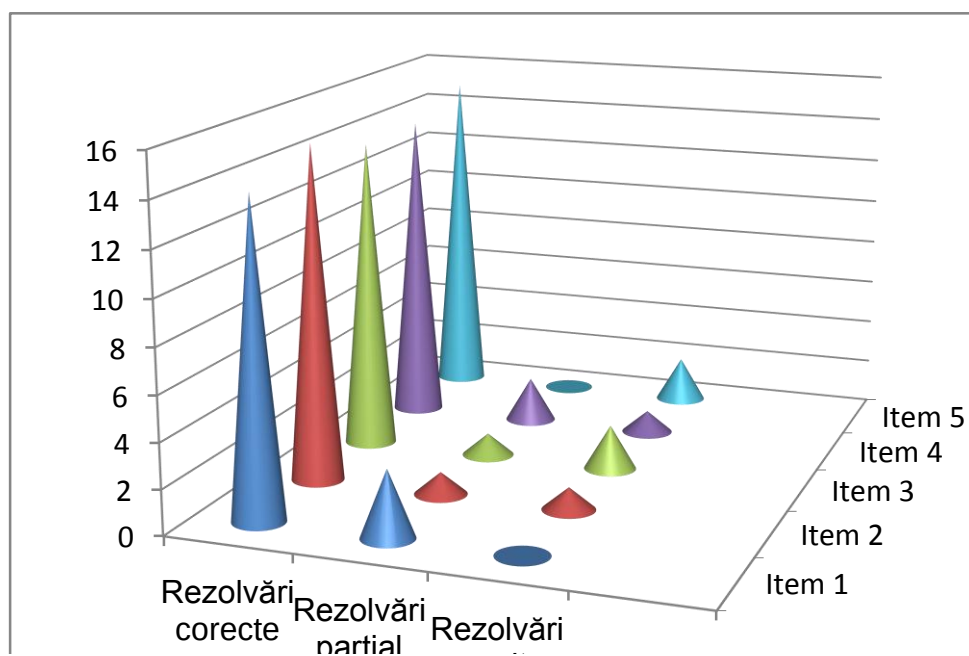
Total elevi care au susținut testul: 17

Subiectul I

Nr. item	Nr. elevi cu rezolvări corecte	Nr. elevi cu rezolvări parțial corecte	Nr. elevi cu rezolvări greșite
1	14	2	1
2	15	1	1
3	16	1	0

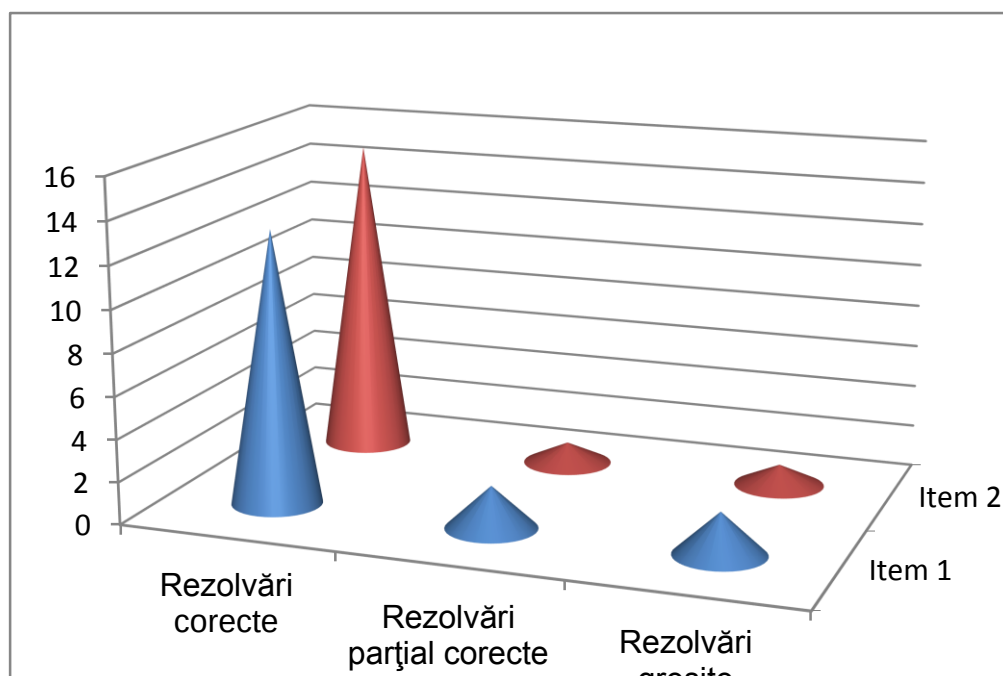

Subiectul al II-lea

Nr. item	Nr. elevi cu rezolvări corecte	Nr. elevi cu rezolvări parțial corecte	Nr. elevi cu rezolvări greșite
1	14	3	0
2	15	1	1
3	14	1	2
4	14	2	1
5	15	0	2

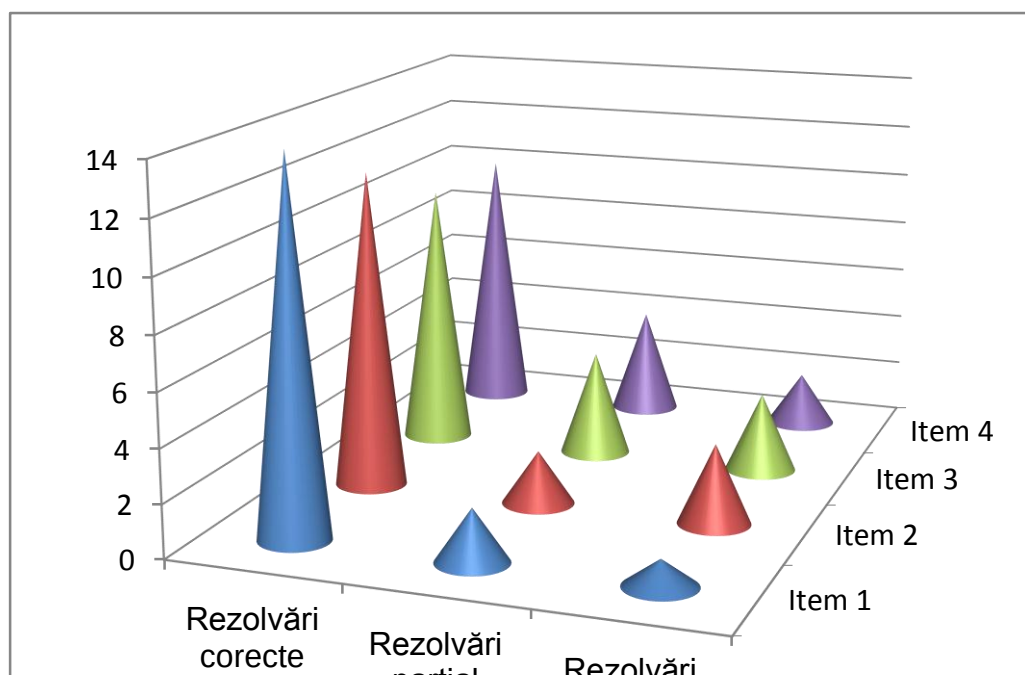
Subiectul al III-lea

Nr. item	Nr. elevi cu rezolvări corecte	Nr. elevi cu rezolvări parțial corecte	Nr. elevi cu rezolvări greșite
1	13	2	2
2	15	1	1

Subiectul IV

Nr. item	Nr. elevi cu rezolvări corecte	Nr. elevi cu rezolvări parțial corecte	Nr. elevi cu rezolvări greșite
1	14	2	1
2	12	2	3
3	10	4	3
4	13	2	2

Concluzii

Competențe specifice vizate conform Programei Școlare pentru disciplina Fizică

Clasele a VI-a – a VIII-a

Anexa nr. 2 la OMEN nr. 3393 / 28.02.2017

Subiectul	Competențe specifice vizate
I	1.1 Explorarea proprietăților și fenomenelor fizice în cadrul unor investigații simple 2.1 Identificarea în natură și în aplicații tehnice uzuale a fenomenelor fizice studiate 3.1 Extragerea de date și informații științifice relevante din observații proprii
II	3.2. Organizarea datelor experimentale în diferite forme simple de prezentare 4.1. Utilizarea unor mărimi fizice și a unor principii, teoreme, legi, modele fizice pentru a răspunde la întrebări/probleme care necesită cunoaștere factuală
III	1.1 Explorarea proprietăților și fenomenelor fizice în cadrul unor

	investigații simple 1.3. Formularea unor concluzii simple pe baza datelor experimentale obținute în cadrul investigațiilor științifice
IV	1.2. Folosirea unor metode de înregistrare și reprezentare a datelor experimentale 3.2. Organizarea datelor experimentale în diferite forme simple de prezentare

Ce am vizat?	Evaluarea competențelor elevilor vizând: • Descrierea sensului schimbului de căldură dintre corpuri • Definirea procesului de încălzire - răcire • Descrierea anomaliei dilatării termice a apei • Descrierea consecințelor și aplicațiilor practice ale procesului de încălzire - răcire • Relația dintre scara Celsius și scara Kelvin • Reprezentarea grafică a variației unei mărimi fizice (temperatura) în funcție de timp
Ce rezultat am obținut?	• 75% dintre elevi descriu corect sensul schimbului de căldură dintre corpuri • 60% dintre elevi definesc corect procesul de încălzire și de răcire; 20% le definesc corect dacă primesc explicații suplimentare • 40% dintre elevi explică anomalia dilatării termice a apei; 20% explică fenomenul folosind explicații suplimentare • 75% dintre elevi explică și exemplifică în mod corect consecințele și aplicațiile procesului de încălzire - răcire; 25% dintre elevi le aplică folosindu-se de explicații suplimentare • 75% dintre elevi stabilesc corect relațiile dintre cele două scări de temperatură; 25% dintre elevi au nevoie de explicații suplimentare • 70% dintre elevi reprezintă corect variația temperaturii cu timpul; 20% dintre elevi au nevoie de explicații suplimentare
Ce decid pe mai departe?	• Evaluarea centrată pe competențe îmi permite să identific cu precizie punctele tari și punctele slabe ale activității fiecărui elev • În funcție de punctele slabe identificate, fiecărui elev îi

	trasez sarcini de lucru individualizate, pentru a ajunge la nivelul de performanță cerut de programa școlară • Pentru elevii cu un nivel scăzut de pregătire întocmesc și aplic un plan de intervenție personalizat, în colaborare cu dirigintele clasei și cu psihologul școlar, vizând recuperarea rămănelor în urmă față de prevederile programei și față de nivelul clasei • Întărirea legăturilor cu familiile elevilor în vederea ameliorării nivelului de pregătire al fiecărui elev • Trasarea de sarcini diferențiate de lucru pentru elevii cu potențial înalt • Stabilirea unor sarcini de lucru pe grupe eterogene, astfel încât elevii cu nivel scăzut să colaboreze cu elevii cu nivel ridicat de performanță, care le pot oferi un model mai ușor de asimilat vizând pregătirea pentru fizică.
--	---

Competence-based Assessment

School competence is the ability to select and combine knowledge and skills supported by value and attitude to successfully solve a learning task in relation to certain standards (Dan Potolea).

In order to be assessed, the school competence must benefit from concrete situations in which the student will show that s/he is able to apply in practice the notions learned.

Competence-based assessment is an integrative model of assessment, which correlates the student's knowledge, skills, knowledge application skills, values and attitudes.

Baremul de evaluare și de notare – componentă a instrumentului de evaluare

Prof. Maria BALAN
Liceul Teoretic *Bogdan Vodă*, Hălăuțești

O probă de evaluare trebuie să fie mai mult decât o enumerare de întrebări sau de sarcini de lucru. Elaborarea acesteia este o activitate complexă care solicită respectarea unor cerințe epistemologice, logice, psihologice și pedagogice, alături de parcurgerea unor etape impuse de anumite exigențe metodologice. Asigurarea fidelității unei probe de evaluare presupune elaborarea unui barem de evaluare și de notare cu grad înalt de obiectivitate și aplicabilitate, menit să reducă la minim diferențele de notare dintre corectori. Realizarea acestuia se constituie într-o etapă laborioasă și dificilă, din cauza complexității obiectivelor evaluării și a varietății probelor și a itemilor de evaluare.

Elaborarea baremului de evaluare și de notare se concretizează în stabilirea punctajului pentru fiecare item, iar în cazul itemilor subiectivi, ce presupun un nivel ridicat de originalitate în elaborarea răspunsurilor, chiar pentru componentele fiecărui item. În accepția lui I. T. Radu (2000, pp. 220-221), în contextul evaluării rezultatelor școlare, termenul de „barem” are două semnificații:

- pe de o parte, etalon de apreciere a unei probe, indicând condițiile principale ale răspunsului așteptat și punctajul atribuit fiecărui item; în contextul evaluărilor, examenelor și concursurilor naționale, se operează cu această accepțiune a baremului de corectare și notare;
- pe de altă parte, performanțele minime în legătură cu realizarea obiectivelor corespunzătoare conținuturilor verificate, indicând nivelul minim de pregătire al elevului necesar continuării programului cu șanse de reușită; sub acest aspect, baremele sunt concepute pentru evaluarea randamentului elevilor și reglarea activității instructiv-educative, constituindu-se ca repere pentru definirea performanțelor acceptabile în vederea delimitării stării de reușită de cea de eșec.

Proiectarea unei probe de evaluare este o activitate complexă, ce presupune parcurgerea mai multor etape, obiectivate în anumite componente ale probei, fiecare având anumite funcții și semnificații în raport cu proba de evaluare privită ca întreg.

Elaborarea probei de evaluare are caracter procesual, realizându-se în etape consacrate unor demersuri specifice (Panțuru, coord., 2008, pp. 310-322):

- stabilirea scopului probei – presupune anticiparea finalității evaluative, respectiv, a funcțiilor pe care este destinată să le îndeplinească evaluarea; scopul probei determină natura probei;
- precizarea obiectivelor/competențelor vizate de evaluare – delimitarea acestora determină structura probei;
- stabilirea conținuturilor supuse verificării;
- construirea matricei de specificații – presupune stabilirea corespondențelor dintre competențe și conținuturi;
- redactarea probei în concordanță cu competențele vizate;
- alcătuirea grilei de corectare (modelul răspunsurilor corecte și complete);
- elaborarea baremului de evaluare și de notare.

Chiar dacă, temporal, baremul este plasat la finalul elaborării unei probe de evaluare, el se constituie ca un reper semnificativ în toate etapele și componentele acesteia. Și în acest caz, devine adevărată afirmația potrivit căreia în educație trebuie „început cu sfârșitul”. În fond, un barem de corectare reprezintă un referențial de evaluare care, înainte de această ipostază, se regăsește în referențialul de formare. Astfel, construirea probei de evaluare în ansamblu trebuie realizată pornind de la referențialul de formare care devine și referențial de evaluare. Precizarea este cu atât mai necesară dacă avem în vedere orientarea învățământului românesc spre formarea, respectiv evaluarea competențelor elevilor și nu a informațiilor punctuale, izolate, însumate.

Evaluarea competențelor înseamnă, înainte de toate, a determina în detaliu ansamblul componentelor sale care permit ca ea să fie înțeleasă de evaluator. Așa cum precizează J. Vogler, „competența nu este reductibilă la o sumă de activități sau exerciții prezentate într-o ordine oarecare. Ea nu este un punct de sosire, ci un punct de plecare, pornind de la care trebuie reorganizate activitățile de evaluare și situațiile de învățare” (apud Potolea, Manolescu, 2005, p. 65).

Proiectarea baremului de evaluare și de notare se constituie într-un demers complex ce presupune realizarea corespondențelor dintre competențe, unitățile de conținut și criteriile de evaluare. Baremul obținut este determinat de natura disciplinei, competențele vizate, conținuturi și tipologia itemilor care intră în componența probei.

După cum arată D. Potolea și M. Manolescu (2005, pp. 227-228), baremul de evaluare și de notare conține indicatori de natură cantitativă și calitativă, astfel:

- în cazul itemilor de tip obiectiv, predomină criteriul de corectare cantitativă; în cazul examinărilor orale se pot face și descrieri privind calitatea răspunsului (spre exemplu, se apreciază rapiditatea răspunsurilor la întrebări, sprijinul/lipsa de sprijin din partea cadrului didactic, concentrarea atenției elevului/candidatului etc.);

- în cazul itemilor semiobiectivi și, în special, al celor subiectivi, reperele de corectare își diminuează aspectul cantitativ, intervenind criteriile calitative, cărora li se asociază puncte sau note.

În viziunea autorilor menționați, în cadrul procesului de evaluare, asocierea aspectelor cantitative cu cele calitative este firească și necesară, întrucât „două dintre operațiile principale ale evaluării sunt măsurarea și aprecierea. Măsurarea se exprimă cantitativ, aprecierea se exprimă calitativ”. (*idem*, p. 228).

În accepția lui A. Stoica (2007, p. 108), există două modalități principale de proiectare a baremului de evaluare și de notare, bazate pe două tipuri de notare: notarea analitică și notarea holistică (globală). Notarea analitică se utilizează, în special, în cazul testelor de tip formativ, când principalul scop este acela de a identifica și analiza erorile elevilor, în vederea ameliorării procesului instructiv-educativ. Procedul presupune determinarea principalelor performanțe (unități de răspuns) pe care elevul trebuie să le evidențieze în răspunsul său la fiecare item. Unităților de răspuns li se acordă puncte care, însumate, determină punctajul pentru fiecare item (Stoica, 2001, p. 85).

În ceea ce privește nota atribuită probei de evaluare, I. T. Radu (2000, pp. 221-222) distinge două situații posibile:

- când totalul punctajului stabilit este corespunzător sistemului de notare pe scala 1 – 10; în acest caz, nota atribuită reprezintă totalul punctelor acumulate la fiecare dintre itemii probei;

- când totalul punctajului depășește lungimea scalei de notare (punctajul total este de 100); în acest caz, se recurge la convertirea punctajului obținut în note, folosindu-se formula:

nr. total de puncte obținute x 10 număr total puncte.

Notarea analitică are avantajul de a asigura rigurozitatea corectării, favorizând realizarea unei aprecieri obiective. Fiind utilizată și în cazul evaluărilor, examenelor și concursurilor naționale, această procedură este destinată diminuării diferențelor de notare dintre profesorii corectori.

Referindu-se la aspectele critice ale notării analitice, A. Stoica subliniază următoarele dezavantaje:

- oricât de bine ar fi determinată lista performanțelor (unităților de răspuns), deoarece în cazul itemilor semiobiectivi și, în special, al celor subiectivi, nu există „răspunsuri fixe”, ne putem aștepta oricând din partea

elevilor la un răspuns corect neanticipat. O atare situație poate ridica probleme serioase în cazul unui examen național, când mii de examinatori utilizează același barem de evaluare și de notare. Pentru evitarea acestui dezavantaj, în unele țări, odată cu proiectarea testului, se alcătuiește o schemă de notare provizorie, care va fi definitivată după ce un număr semnificativ de lucrări au fost corectate (aproximativ 20% din numărul total);

- profesorii evaluatori au nevoie de un efort de concentrare și de un timp îndelungat pentru corectarea lucrărilor pe baza schemei/baremului de evaluare și de notare;

- pentru evitarea erorilor de aplicare a schemei/baremului de evaluare și de notare, este necesară corectarea fiecărei lucrări de cel puțin doi examinatori (cf. Stoica, 2007, p. 108).

Notarea holistică (globală) se utilizează în cazul itemilor subiectivi, evaluarea realizându-se pe baza unui barem care cuprinde categorii de răspunsuri cărora le corespund diferite intervale de punctaj. Această procedură constă în formarea de către examinator a unei impresii generale despre răspuns și încadrarea acestuia într-una din categoriile stabilite anterior.

L. M. Carey (1988, *apud* Stoica, 2007, p. 109) distinge șapte etape în proiectarea unui barem de evaluare și de notare de tip holistic:

- stabilirea categoriilor care vor fi utilizate. De exemplu, răspunsurile pot fi plasate într-una dintre următoarele categorii: admis/respins; bun/satisfăcător/slab; 0 – 2 puncte/2 – 4 puncte/4 – 6 puncte/6 – 8 puncte/8 – 10 puncte. Numărul categoriilor depinde de scopul testului și nu trebuie să fie prea mic sau prea mare. În caz contrar, devine dificilă încadrarea răspunsurilor în diferite categorii (de regulă, se consideră că cinci este un număr corespunzător de categorii) (CNCEIP, 2008: 122);

- determinarea criteriilor de evaluare pentru fiecare categorie. Spre exemplu, ce capacități trebuie să demonstreze candidatul pentru ca răspunsul său să fie clasificat drept „excelent”?

- citirea rapidă, de către examinator, a tuturor răspunsurilor la proba de evaluare și formarea unei impresii generale. Dacă numărul lucrărilor este prea mare, se va alege un eșantion de 30 – 40 de lucrări pentru a avea o imagine globală asupra performanțelor elevilor;

- încadrarea răspunsurilor în categoriile stabilite. Dacă se vor stabili cinci categorii denumite A, B, C, D și E, profesorul evaluator va alege cea mai bună și cea mai slabă lucrare și le va încadra în categoriile A, respectiv, E. Pasul următor constă în identificarea unei lucrări din categoria C, aflată la jumătatea „distanței” valorice dintre A și E. În final, se vor alege două lucrări care se

situează calitativ între A și C, respectiv între C și E. Aceste cinci lucrări vor constitui reperele pentru aprecierea celorlalte;

- recitirea lucrărilor plasate în cadrul aceleiași categorii și realizarea de comparații;
- reîncadrarea anumitor lucrări în categorii superioare sau inferioare categoriei în care au fost plasate inițial;
- acordarea aceleiași note tuturor testelor încadrate în aceeași categorie. De exemplu, toate lucrările din categoria „bine” vor primi 4 puncte, cele din categoria „foarte bine” vor fi notate cu 5 puncte etc.

Baremele de evaluare și de notare corespunzătoare probelor orale/scrise administrate în evaluările, examenele și concursurile naționale sunt caracterizate de existența unor repere (trei sau patru, în funcție de specificul fiecărei discipline de studiu) care favorizează evaluarea *pozitivă* prin acceptarea oricărei modalități de rezolvare corectă a cerințelor și care stabilesc, în mod unitar, la nivelul întregii lucrări scrise, modul de acordare a punctajului, respectiv cel de calculare a notei.

Proiectarea itemilor în cadrul probelor scrise ține cont de câteva calități indispensabile:

- validitatea = acuratețea cu care testul respectiv măsoară asumarea unor competențe;
- fidelitatea = calitatea unui item de a produce rezultate constante în urma aplicării sale repetate;

Relația dintre validitate și fidelitate
Fidelitatea este o condiție necesară, dar nu și suficientă pentru validitate.
Un item poate fi fidel fără a fi valid, deoarece poate măsura altceva decât și-a propus să măsoare.
Dacă un item nu este fidel, el nu este nici valid.
În încercarea de a îmbunătăți fidelitatea, este important ca un asemenea demers să nu afecteze validitatea itemului respectiv.
Asigurarea validității are prioritate față de fidelitate.

- obiectivitatea = gradul de concordanță între aprecierile făcute de evaluatori independenți;
- aplicabilitatea = calitatea unui item de a fi administrat și interpretat cu ușurință.

Evaluarea, ca activitate în sine, cuprinde trei etape principale:

- măsurarea rezultatelor prin procedee specifice, utilizând instrumente adecvate scopului urmărit (probe orale/practice, practice etc.);

- aprecierea acestor rezultate pe baza unor criterii unitare (bareme de corectare și notare, descriptori de performanță etc.);
- formularea concluziilor desprinse în urma interpretării rezultatelor obținute, în vederea adoptării deciziei educaționale adecvate.

Evaluarea reprezintă totalitatea activităților prin care se colectează, organizează și interpretează datele obținute în urma aplicării unor instrumente de măsurare în scopul emiterii unor judecăți de valoare pe care se bazează deciziile în plan educațional.

În general, evaluarea performanțelor candidaților are următoarele funcții:

- diagnostică, pentru a face cunoscute situațiile și factorii care conduc la obținerea anumitor rezultate ale elevilor/candidaților, cu scopul de a stabili eventualele proceduri de remediere a punctelor critice;

– prognostică, în sensul anticipării performanțelor viitoare ale elevilor/candidaților, pe baza rezultatelor înregistrate, dar și în sensul planificării secvențelor următoare ale activității de învățare; de obicei, această funcție a evaluării se asociază celei de diagnoză, fiind complementare;

– de certificare a nivelului de cunoștințe și abilități al elevilor/candidaților, la sfârșitul unei perioade lungi de instruire (ciclu de învățământ, învățământ obligatoriu etc.);

– de selecție a candidaților pentru accesul într-o etapă superioară de învățământ sau într-un program specific de instruire (gimnaziu, liceu, învățământ superior, cursuri postuniversitare, cursuri speciale în domenii artistice etc.); realizarea acestei funcții permite ierarhizarea elevilor/candidaților în urma rezultatelor obținute, în condițiile existenței, de obicei, a unui număr limitat de locuri pentru frecventarea cursurilor/formei de învățământ respective;

În afara funcțiilor generale menționate anterior, evaluarea mai îndeplinește și o serie de funcții specifice, dintre care menționăm:

– funcția motivațională, de natură să stimuleze activitatea de învățare a elevilor/candidaților prin valorificarea optimă a feedbackului pozitiv oferit de actul evaluării în sine;

– funcția de orientare școlară și profesională, prin intermediul căreia evaluarea performanțelor furnizează informații utile elevilor/candidaților în vederea alegerii formei corespunzătoare de învățământ.

Bibliografie:

1. Potolea, D., Neacșu, I., Manolescu, M., *Metodologia evaluării realizărilor școlare ale elevilor*, ERC PRESS, București, 2011;
2. Radu, I.T., *Evaluarea în procesul didactic*, EDP, București, 2000;

3. Stoica. A. (coord.), *Evaluarea curentă și examenele. Ghid pentru profesori*, Prognosis, București, 2001;
4. Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare în Învățământul Preuniversitar – CNCEIP, București, 2008;
5. *Programul Național „Dezvoltarea competențelor de evaluare ale cadrelor didactice (DeCeE)”*, Euro Standard, București.

Assessment and Grading Scale - Component of the Assessment Tool

The evaluation represents the totality of the activities through which the data obtained following the application of some measuring instruments are collected, organized and interpreted in order to issue value judgments on which the educational decisions are based.

In general, the evaluation of candidates' performances has the following functions:

- diagnosis, in order to make known the situations and factors that lead to the obtaining of certain results of the students/candidates, in order to establish the possible procedures for remedying the critical points;
- prognosis, in the sense of anticipating the future performances of the students/candidates, based on the registered results, but also in the sense of planning the next sequences of the learning activity; usually, this evaluation function is associated with the diagnostic one, being complementary;
- certification of the level of knowledge and skills of students/candidates, at the end of a long training period (education cycle, compulsory education, etc.);
- selection of candidates for access to a higher stage of education or a specific training program (gymnasium, high school, higher education, postgraduate courses, special courses in artistic fields, etc.); the accomplishment of this function allows the ranking of students/candidates following the results obtained, in the conditions of the existence, usually, of a limited number of places for attending the respective course /form of education;

In addition to the general functions mentioned above, evaluation also fulfils a number of specific functions, of which we mention:

- the motivational function, likely to stimulate the learning activity of the students/candidates through the optimal capitalization of the positive feedback offered by the evaluation act itself;
- the function of school and professional orientation, through which the performance evaluation provides useful information to the students / candidates in order to choose the appropriate form of education.

Educație Financiară - Perspective pedagogice

Prof. Olaru Ionuț

Liceul Teoretic *Bogdan Vodă* Hălăucești

Una dintre temele centrale de discuție din ultima vreme în spațiul public este reformarea sistemului de învățământ din România, accentul căzând pe eliminarea unor discipline sau limitarea ponderii lor în totalul de ore alocate și eventual promovarea altor discipline, printre care și *Educația financiară*.

Cunoașterea unor aspecte fundamentale de educație financiară este una dintre abilitățile de bază ale supraviețuirii cu succes în lumea modernă. Elevii se dezvoltă într-o lume din ce în ce mai complexă, unde, la un moment dat, vor trebui să facă și alegeri ce implică aspecte financiare. Întregul lor viitor depinde de cunoașterea unui alfabet economico-financiar.

Paradoxal însă, deși educația financiară îi privește în mod deosebit pe ei, mai multe statistici arată că în cele mai multe țări alfabetismul financiar în rândul tinerilor este extrem de scăzut¹, lucru care se reflectă de multe ori în alegerile mai puțin fericite pe care le fac atunci când, de exemplu, aleg un produs de natură financiară sau atunci când își fac un plan financiar cum ar fi cumpărarea unui imobil, unui autoturism sau pur și simplu coordonarea activităților financiare lunare, cheltuielile de zi cu zi etc. Încă de la primele stadii ale copilăriei, indivizii ar trebui să fie capabili să distingă posibilitățile pe care le au din punct de vedere economic, dar și educațional, să-și administreze pe cât posibil singuri fondurile monetare pe care le dețin, cum ar fi alocația sau plăți pentru diferite munci prestate pentru fracțiuni de normă. Eventual, deja putem vorbi de economii în depozite bancare sau carduri proprii. La nivel european se recomandă de altminteri introducerea educației financiare pe cât de devreme posibil în școli tocmai pentru învățarea acestor noțiuni de bază².

Trebuie înțeles că educația financiară nu este un obiect ce se poate discuta și înțelege într-un singur an școlar, ci este un proces îndelungat ce presupune atât tratarea sa independentă, cât și înglobarea sa în alte discipline cum este matematica, economia sau educația socială.

Modul cum este acum abordată această problemă în România este în mod particular deficitar. Educația financiară se studiază de cele mai multe ori sub

¹ OECD PISA financial literacy assessments of students

² OECD-INFE Core Competencies Framework on Financial Literacy for Youth

formă de diferite opționale, fiind uneori atinse probleme de natură financiară la educație antreprenorială și economie, dar întotdeauna vag și la nivel superficial, strict teoretic ori educația financiară nu este un domeniu al teoreticului. Dimensiunea pragmatică și practică trebuie să primeze în abordarea acestui domeniu al cunoașterii. A se pune credința în faptul că elevii vor învăța ce le trebuie din punct de vedere financiar de la părinți ori din media este o credință fără fundament real, pentru că lumea în care au evoluat părinții și societatea de acum 10 ani, de exemplu, era una complet diferită, iar prioritățile și felul în care se raportau oamenii la muncă și bani era evident de altă factură. Schema serviciu, program fix, salariu, deși în continuare valabilă pentru largi categorii de persoane, nu mai este însă singura modalitate de a munci și de a câștiga bani. O altă problemă este ce se întâmplă cu acei bani după ce individul i-a primit.

Există acum o multitudine de forme de investire și capitalizare a banilor, noțiuni de cheltuire eficientă și cost de oportunitate, asigurări și planificare pe termen mediu și lung. O serie lungă de oportunități de care tinerii ar trebui să poată profita, dar pentru ca acest lucru să se întâmple este nevoie de cunoașterea instrumentelor necesare ori asta este posibil doar prin educație.

Financial Education - Pedagogical Perspectives

One of the central topics of discussion lately in the public space is the reform of the Romanian education system, the emphasis falling on eliminating some disciplines or limiting their share in the total hours assigned and possibly promoting other disciplines, including Financial Education.

Knowledge of some fundamental aspects of financial education is one of the basic skills of successful survival in the modern world. Students are developing in an increasingly complex world, where, at some point, they will have to make choices that involve financial issues. Their entire future depends on knowing an economic and financial alphabet.

CALEIDOSCOP**Imunitatea organismului-
mecanismul de apărare împotriva agenților patogeni**

Prof. Cășuneanu Alina
Liceul Teoretic *Bogdan Vodă* Hălăuțești

Acum mai mult ca oricând, tema imunității este de actualitate. Sistemul imunitar este extrem de complex având la bază subsisteme care interrelaionează permanent pentru a feri organismul de agenții patogeni, dar și pentru a-l menține în echilibru. Este important să notăm că un sistem imunitar deficitar este responsabil în mod direct de apariția bolilor, având totodată importanță și în procesul de îmbătrânire prematură.

Ce este imunitatea?

Imunitatea este capacitatea organismului de a se apăra de agenții patogeni - virusuri, bacterii, paraziți și toxine cu care intră în contact. Imunitatea se dezvoltă încă de la naștere, însă pe parcursul vieții poate fi afectată de mai mulți factori. Persoanele cu imunitate puternică se îmbolnăvesc rar și au capacitatea de a se vindeca mai repede, dar și de a face față stresului mai ușor.

Cum funcționează sistemul imunitar?

Sistemul imunitar este format din mai multe structuri, însă cele mai importante sunt globulele albe, acestea având capacitatea de a se mișca independent prin sânge și de a depista agenții patogeni, totodată fiind capabile să treacă prin pereții celulari până la locul infecției și să o îndepărteze.

Limfocitele sunt o categorie specială de celule care aparțin familiei leucocitelor și au funcții de bază în cadrul sistemului imunitar, fiind implicate în răspunsul imun umoral și celular. Există două clase de limfocite, **limfocitele T** și **limfocitele B**.

Tipuri de imunitate

Imunitatea poate fi de mai multe tipuri, în funcție de modul în care este dobândită: natural sau artificial.

Imunitatea dobândită în mod natural poate fi înăscută sau adaptativă.

Imunitatea înăscută este cea cu care ne naștem și care nu se modifică pe parcursul anilor, dar nici nu este capabilă să ofere protecție pe termen lung organismului.

Imunitatea adaptativă este cea pe care o dobândim în timp ca urmare a faptului că intrăm în contact cu agenți patogeni, iar organismul este setat să-și creeze anticorpi. Astfel, agentul patogen este memorat, iar la un nou contact, organismul își va folosi anticorpii creați pentru anihilarea sa. Este deosebit de importantă pentru menținerea sănătății pe termen lung.

Imunitatea dobândită în mod artificial

Imunitatea dobândită în mod artificial presupune expunerea la anumiți agenți patogeni în mod intenționat pentru a crea rezistența organismului și cea mai comună cale este vaccinarea.

Imunizarea dobândită prin vaccinare este o metodă de imunizare artificială valabilă pe termen lung. Astfel, prin vaccin, se introduc în organism cantități mici de agenți patogeni, incapabili să declanșeze o boală, dar și antigeni, substanțe care vor stimula producția de anticorpi, în vederea formării unei memorii celulare, iar la un nou contact cu agentul patogen, organismul deja să dispună de anticorpii necesari pentru distrugerea sa.

De interes este și imunizarea dobândită prin serumizare. Această metodă de imunizare artificială este valabilă pe termen scurt, în majoritatea cazurilor, activă doar pentru 30 de zile. Astfel, prin administrarea serurilor imune, se introduc în organism niște anticorpi specifici unei anumite boli care sunt capabili să lupte cu aceasta o perioadă scurtă.

Cum testăm imunitatea?

Testele pentru imunitate sunt hemoleucograma și imunograma. Acestea sunt două analize de sânge care evaluează componentele sistemului imun. Hemoleucograma permite identificarea numărului și procentului celulelor – leucocite, macrofage și fagocite, celule implicate în asigurarea imunității. Imunograma evaluează anticorpii pe care aceste celule le produc – imunoglobulinele (Ig).

Există 4 clase de imunoglobuline:

Ig A - constituie cel mai important element de apărare împotriva bacteriilor și virusurilor;

Ig E - responsabilă pentru alergii;

Ig M - prima imunoglobulină secretată atunci când organismul este amenințat de un antigen;

Ig G - se secretă după Ig M și are funcția de a neutraliza toxinele bacteriene; este singura care traversează bariera placentară, protejând nou-născutul în primele luni de viață.

În ce situații scade imunitatea?

Cele mai cunoscute situații de **scădere** a imunității sunt în cazul unor boli cum ar fi: SIDA, cancerul, diabetul zaharat, precum și în cazul

anumitor tratamente medicale (cu citostatice sau cortizonice) și chirurgicale (splenectomie). Diminuarea imunității o întâlnim la vârstele extreme (copii și vârstnici), la alcoolici, fumători, obezi, în cazul stresului emoțional și fizic, tulburărilor de somn, alimentației de proastă calitate.

Cum ne putem îmbunătăți imunitatea?

Sistemul nostru imunitar nu are nevoie de foarte mult ajutor pentru a ne proteja imunitatea. Din păcate nu am găsit corelații științifice între stilul de viață și răspunsul imun.

Pe de altă parte, schimbările benefice pentru sănătatea noastră nu pot decât să ne ajute, așa că, iată câteva dintre ele: o viață echilibrată și vizitele regulate la medic sunt cele mai bune lucruri pe care le putem face pentru imunitatea noastră și pentru a ne menține sănătoși.

Bibliografie

- Mihele D., *Imunologie pentru farmaciști*, Pop Ed.Tehnoplast, București, 2011
- Olinescu A., *Imunologie*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1995

The Body's Immunity - the Defense Mechanism against Pathogens

Now more than ever, the topic of immunity is topical. The immune system is extremely complex based on subsystems that constantly interrelate to protect the body from pathogens, but also to keep it in balance.

The immune system is made up of several structures, but the most important are white blood cells, which have the ability to move independently through the blood and detect pathogens, while being able to pass through the cell walls to the site of infection and remove it.

Immunity can be of several types, depending on how it is acquired: natural or artificial. Naturally acquired immunity can be innate or adaptive, and artificially acquired immunity involves exposure to certain pathogens intentionally to create resistance in the body. The most common way is vaccination.

Immunity testing is done through immunity tests such as hemoleukogram and immunogram. These are two blood tests that assess the components of the immune system.

Our immune system does not need much help to protect our immunity, but a balanced life and regular visits to the doctor are the best things we can do for our immunity and keep us healthy.

PEDAGOGIA LUI ISUS (II)

Metode folosite de Isus Cristos

Prof. Petrescu Lidia

Liceul Teoretic Bogdan Vodă Hălăucești

A. De ce vorbește Isus în parabole?

Parabola își trage originile, în primul rând, din necesitatea atât de dragă orientalilor *de a vedea un adevăr prin imagini*. Adevărul este îmbrăcat în elemente pitorești, care îl fac mai viu, mai direct și mai accesibil. În limbajul figurat al parabolei, intervine un alt factor decisiv, care pare să fie în contrast cu scopul deja afirmat. Omul oriental simțea o adevărată plăcere în *a acoperi* până *la a ascunde adevărul*, făcând recurs la tot felul de ziceri enigmatice, care stimulau curiozitatea ascultătorilor și-i determinau la căutarea adevărului. Toate aceste aspecte sunt prezente în parabolele lui Isus. Trebuind să prezinte și să reprezinte misterul împărăției lui Dumnezeu, și implicit, misterul persoanei sale, unui public eterogen, și în parte, nepregătit, Isus a folosit, în scop pedagogic și didactic, parabolele, care oferind o idee oarecum vagă despre adevăr, îl constrângenu pe ascultător să reflecteze și mai mult asupra acestuia, pentru a descoperi noi și inedite interpretări. Așa se explică întrebarea firească a discipolilor lui Isus: „De ce le vorbești în parabole?” (Mt 13,10)

Isus nu face nici un secret din faptul că parabolele împărăției, pe lângă funcția *pedagogico-didactică*, au și un scop *teologic*. Parabolele trebuiau să ascundă, de ochii răuvoitorilor, misterul profund al împărăției, adică „de privit să privească, dar să nu vadă, de ascultat să asculte, dar să nu înțeleagă; ca nu cumva să se întoarcă și să fie iertați” (Mc 4,12, care parafrazează, Is 6,9-10). Împărăția cerurilor, promisă de Dumnezeu și vestită de Isus, este acum coneretizată în persoană sa. Împărăția cerurilor este, înainte de toate, un dar divin. Acest mister, prin intermediul credinței, îi împarte pe cameni în două categorii. Pe de o parte, sunt cei care văd și cărora lor le este dat să înțeleagă „misterele împărăției lui Dumnezeu” (Mt 13,11); pe de altă parte, sunt „cei de afară” (Mc 4,11), cei care își închid inima și mintea în fața harului divin. Primii sunt numiți de Isus însuși „fericiți” (Mt 13,16); ceilalți, în schimb, sunt vrednici de pedeapsa cea veșnică (Mt 13,42).

Drumul cel mai direct pentru a cunoaște marea personalitate a lui Isus din

Nazaret, este câmpul vast al parabolilor, în ele se ascunde viața de fiecare zi cu problemele și tensiunile ei, cu conflictele și bucurile ei, așa cum a trăit-o Isus odinioară în Palestina și care i-a oferit, din abundență, teme și imagini pentru conținutul parabolilor.

Isus a fost cu adevărat un Maestru în a relata la momentul potrivit o parabolă. Se poate spune că Isus a fost un mare cunoscător al sufletului uman. El a știut să vorbească simplu și pe înțelesul tuturor, adică, cu exemple luate din viața de fiecare zi a evreilor. Parabolele lui Isus nu sunt opere de artă literară, ele nu au ca scop să ne transmită principii de natură generală, dimpotrivă, fiecare dintre parabole, a fost pronunțată într-un anumit moment în viața lui Isus, în împrejurări cu adevărat imprevizibile.

Parabolele sunt modul cel mai lesne, dar și cel mai simplu, prin care Isus își expune învățătura. Prin parabole, cunoaștem mărinimia lui Dumnezeu și dragostea lui Isus Cristos față de noi, oamenii, conform principiului: „nu cei sănătoși au nevoie de medic, ci cei bolnavi” (Mc 2,17) Isus se adresa unei mase de oameni care cuprindea toate categoriile: bărbați și femei, tineri și vârstnici, bogați și săraci, evrei și greci, pentru că toți aveau nevoie de medic, adică de Dumnezeu.

Din modul în care Isus se adresează acestor oameni aflați în căutarea adevărului, din modul în care își selectează temele ce urmează să le supună atenției interlocutorilor săi, din modul în care concepe conținutul respectivelor parabole, adică forma, limbajul și implicațiile lor, avem astăzi tot atâtea domenii de cercetare și analiza. De asemenea, tonul cu care Isus pronunță parabolele, blândețea și bunătatea sa fără margini, spiritul de îngăduință și toleranța dus până la limita posibilului, au făcut din parabole adevărate bijuterii, care cer să fie studiate și azi cu aceeași pasiune.

Pe drept cuvânt, în parabole, noi auzim și astăzi cuvintele lui Isus, așa cum le-a pronunțat el odinioară, fără nici o modificare sau schimbare de sens. În parabolele lui Isus, noi ascultăm acum, ca și odinioară, *sua ipsissima vox*. Prin urmare, este firesc să învățăm din parabole pedagogia extraordinară a lui Isus, pentru că prin intermediul lor ne aflăm la sursă, la origini.

B. Principalele metode didactice folosite de Mântuitorul Isus Cristos

1. **Expunerea** - metoda ce se potrivea cel mai bine pentru mesajul pe care Mântuitorul îl transmitea, folosind mai multe tipuri de prelegere:

a) Prelegerea magistrală - predica de pe munte (Mt 5-7). Cuvântarea este ținută în Galileea pe un munte, la circa 3 km de Cafarnaum, în care se dă ascultătorilor mai multe învățături moral-religioase.

b) Prelegerea dialog - Predica din Sinagoga din Cafarnaum (In 6,26-71) are loc în urma unei discuții cu ucenicii, Isus dezvăluind-și mesianitatea și dumnezeirea sa: „*Eu sunt pâinea vieții*” (In 6,48), „*Eu sunt pâinea vie, care s-a pogorât din cer* . Cine mănâncă din pâinea aceasta, viu va fi în veci. Iar pâinea pe care Eu o voi da pentru viața lumii este Trupul Meu.” (In 6,51) Spre sfârșitul cuvântării avem de-aface cu o prelegere dialog (In 6,67-70), Isus răspunzând întrebărilor lui Simon Petru.

c) Prelegerea cu oponent (In 8,31-59). Este folosită când Isus mustră necredința iudeilor, iar aceștia îl întrerup și-l întreabă: „Cum zici Tu că: Veți fi liberi?” (In 8,33). Iudeii erau robiți de cele ale legii (mai ales de litera ei), iar Isus încearcă să le dovedească mesianitatea sa. Astfel de momente dramatice cresc treptat pe măsură ce argumentele Mântuitorului sunt contestate de iudei, prelegerea încheindu-se furtunos: „Adevărat, adevărat zic vouă: Eu sunt mai înainte de a fi fost Avraam” (In 8,58) .

2. **Conversația** - este folosită de Mântuitorul sub cele două forme ale sale:

catehetică și euristică. Conversația catehetică este folosită în sens de expunere cu dialog. Exemplu: În convorbirea lui Isus cu Nicodim (*In 3, 1-21*) și convorbirea cu samariteanca la fântâna lui Iacob (*In 4,1-26*). Cunoștințele sunt expuse într-o logică firească exultând unele din altele.

Cele două tipuri de conversație (catehetică și euristică) nu sunt total separate; ele apar laolaltă când Petru îl mărturisește pe Cristos, Fiul lui Dumnezeu (*Mt 16,13-19*). După natura întrebării „Cine zic oamenii că sunt Eu, Fiul Omului?” (*Mt 16,13*) este o conversație catehetică necesitând un răspuns strict, la obiect, însă ucenicii o transformă într-o conversație euristică (*Mt 16,14*): „Unii, Ioan Botezătorul, alții Ilie, alții Ieremia sau unul dintre proroci”; doar Petru fiind cel ce va răspunde la obiect: „Tu ești Cristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui Viu” (*Mt 16,16*)

Alteori conversația este îmbinată cu expunerea. Exemplu: Pilda samariteanului milostiv - pe învățătorul de lege îl întreabă: „Ce este scris în lege? Cum citești?” (*Lc 10,26*), apoi expune pilda.

Alte momente în care Isus folosește metoda conversației: convorbirea cu fariseii despre ziua sâmbetei, convorbirea cu Pilat și cu arhiereul la judecată (*Lc 23, 1-9*); convorbirea cu Luca și Cleopa spre Emaus (*Lc 24,15-27*); convorbirea cu ucenicii (*Lc 24,35-44*).

(continuarea în numărul următor)

Jesus' Pedagogy Methods Used by Jesus Christ (part I)

The parable has its origins, first of all, in the need so dear to Orientals to see a truth through images. The truth is clothed in picturesque elements, which make it more vivid, more direct and more accessible, in the figurative language of the parable. The Oriental man felt a real pleasure in covering up to hide the truth, resorting to all sorts of enigmatic sayings, which stimulated the curiosity of the listeners and determined them to search for the truth.

Jesus makes no secret of the fact that the parables of the kingdom, in addition to the pedagogical-didactic function, also have a theological purpose. The parables were to hide from the eyes of the wicked the profound mystery of the kingdom. The kingdom of heaven, promised by God, is, above all, a divine gift. Through parables, we know the generosity of God and the love of Jesus Christ for us, according to the principle: “It is not the healthy who need a doctor, but the sick.”

The main teaching methods used by Jesus Christ:

1. Exposure:

- a) the keynote speech - the sermon on the mountain (Mt, 5-7)
- b) dialogue lecture - towards the end of the sermon in the Synagogue at Capernaum (Jn, 6, 67-70)
- c) the lecture with the opponent - used by Jesus when he rebukes the unbelief of the Jews, who were enslaved by those of the Law (especially in its letter), and Jesus tries to prove His messianism: "Truly, truly, I say to you, I am before to have been Abraham." (Jn, 8-58)

2. Conversation - catechetical and heuristic - these two types often appear together or are combined with exposure:

Example: Jesus' conversation with Nicodemus (Jn 3: 1-21);

Peter confesses Christ the Son of God (Matt. 16: 13-19)

The Parable of the Merciful Samaritan (Lk, 10-26).

Personalitatea negociatorului (II)

prof. Neculai Juncă
Liceul Teoretic *Bogdan Vodă* Hălăușești

1. Temperamentul negociatorului

Temperamentul reprezintă dimensiunea dinamico-energetică a personalității care se exprimă cel mai pregnant în conduită. Elementele care configurează temperamentul sunt: energia psihică – **forța**, viteza de reacție – **mobilitatea**, raportul excitație/inhibiție – **echilibrul**.

În general se cunosc patru tipuri de personalitate:

- **Coleric** - definit prin: sensibilitate, sociabilitate, viteză de reacție, forță redusă de argumentare și compromis, gesturi vii și mimică, irascibilitate și decizii pripite ;
- **Sangvin** – definit prin: viteză mare de reacție, sensibilitate redusă, sociabilitate, forță de argumentare, tendință de compromis, decizii rapide, pripite, gesturi și mimică vii, dispoziție predominantă spre optimism ;
- **Flegmatic** – definit prin: mare forță de argumentare, sensibilitate scăzută la stimuli, tendință spre compromis, mimică și gesturi reținute, decizii lente, tenacitate, perseverență ;
- **Melancolic** – definit prin sensibilitate mare la stimuli, forță de reacție, tendință spre compromis mică, viteză și forță de argumentare, gesturi și mimică șterse, sociabilitate redusă, decizii lente.

Din perspectiva negocierii, configurația negociatorului pe cele opt categorii temperamentale (studiile olandezilor G. Heymans, E.D. Wiersman sau ale lui C.G. Jung) ar putea fi rezumată:

Nervosul: emotiv în gândire, mereu în cautare de noi experiențe, impulsiv, instabil și nu tocmai activ (se plictisește ușor, creează tensiuni în echipă).

Colericul: activ, emotiv, chiar exuberant, optimist, de o mare vitalitate

(uneori devine violent, manifesta o mare nevoie de activitate).

Sentimentalul: este emotiv, inactiv, sensibil, idealist, scrupulos, iubitor de adevăr și cu un puternic simț al demnității, timid și melancolic.

Pasionatul: emotivitate excesivă, nerabdare și independență, este dominator, insistent, dar are tendința de a-și nesocoti interesele.

Sangvinicul: controlează emoțiile, este optimist, expansiv, sociabil, ușor adaptabil, realist și stabil psihic, poate fi analitic, dar relativ lipsit de profunzime, intuiție și tenacitate.

Flegmaticul: emotivitate scăzută, inactiv sau calm și lent, stăpân pe sine și plin de respect pentru reguli, este greu influențabil, lipsit de elasticitate.

Apaticul: lipsit de emotivitate, inactiv, inert, secretos, greu de descifrat, dispus să renunțe.

Amorful: pasiv, lipsit de ambiție și nepăsător până la neglijență, poate fi frivol, nonșalant și foarte stabil psihic, dar gata să braveze, să simplifice lucrurile.

2. Stiluri de negociere

Atitudinea pe care o are negociatorul față de activitatea de negociere îi conferă tendința de adoptare a unui stil specific de abordare a acestor procese. Stilul de negociere trebuie interpretat ca reprezentând doar ceva potențial, o înclinație a individului negociator de a adopta anumite comportamente, determinat de personalitatea și aria sa de competență.

Thompson, Medvec, Seiden și Kopelman (2000) au schițat trei stiluri de manifestare emoțională a negociatorilor (apud L. Thompson):

- **Neemotiv** și rațional (stilul inexpressiv)
- **Pozitiv** (stilul prietenos și amabil)
- **Negativ** (stilul „scârțâitor” sau „zgomotos”)

Leigh Thompson sublinia că negociatorii aleg între două stiluri sau maniere complet diferite de negociere: stilul dur și stilul maleabil. *„Există și o a treia cale de negociere o cale și blândă și dură”, „metoda negocierii principale”, concepută în cadrul Proiectului de Negociere Harvard, bazată pe găsirea de „beneficii comune oricând e posibil” și al cărei rezultat „să se bazeze pe standarde juste, independente de voința oricărei părți.”*¹

În „Negocierea perfectă”, Gavin Kennedy sugerează o clasificarea a personalității de ansamblu

¹ Roger Fisher, William Ury, Bruce Patton - *Răspunsul lor... "DA"! Negociază înțelept fără a ceda*, Ed. Amaltea, 2007

a unui negociator după un cod al culorilor:

- **Roșu** - agresiv și dominator, pornit să intimideze, să stăpânească și să exploateze;
 - **Albastru** - blând, concesiv și supus, gata să ofere fără să ceară;
 - **Violet** - nu oferă fără să ceară, dar nici nu cere fără să ofere la schimb.
- H. Souni (1998) descrie unele dintre atitudinile frecvente ale negociatorilor:
- **cooperant**, incluzând atât accentul pus pe apropiere de partener și conlucrare sinceră, cât și pe generarea unor soluții creative;
 - **conflictual** - preferă abordarea însoțită de un comportament abuziv;
 - **inflexibil** - recurgând la amenințări, strigând mai tare pentru a dovedi că are dreptate sau pentru

a-1 destabiliza pe partener;

- **afectiv** - dominat de sensibilitate și adesea influențat de sentimentele și emoțiile de moment;
- **demagogic** - recurge la instrumente din zona înșelăciunii (minciuna, disimulare, manipulare,

duplicitate), de regulă, în lipsa unor resurse sau a unor mijloace intelectuale adecvate.

Stoian et al. (1992), descriu și alte stiluri de negociere, în esență diferite:

- **creativ** - se adaugă la cooperare și abilitatea de a scoate negocierile din impas prin propuneri noi, atractive pentru ambele părți;
- **rațional** - mizează pe maniera logică de abordare, pe politețe și obiectivitate, chiar în condițiile unei încrederi reciproce limitate;
- **pasiv** - atitudine de indiferență față de propunerile și argumentele partenerului, aceasta abordare reprezintă însă mai degrabă o stratagemă pentru deconcertarea acestuia;
- **ostil** - se manifestă prin tendința de a-și impune punctul de vedere propriu, în ciuda inconsistenței argumentelor, posibil și datorită supraevaluării capacității profesionale și intelectuale;
- **agresiv** - atitudine de forță, datorată abordării cu rea-credință a negocierii;
- **dependent** - atitudinea negociatorului de a conlucra cu un partener mult mai puternic.

Raportul care se creează între astfel de tipuri de atitudini dau o coloratură specifică unei negocieri. Situația cea mai favorabilă este desigur atunci când are loc o întâlnire cooperant-cooperant, ceea ce conduce la o negociere integrativă, creatoare. Alte combinații creează un dezechilibru: negociatorul cooperant va încerca mai întâi să aducă partenerul pe același teren

al înțelegerii iar, dacă aceasta nu este posibil, își va schimba el însuși atitudinea, adoptând registrul celuilalt.

3. Influența culturii naționale asupra stilului de negociere

Cultura națională influențează stilul de negociere, putând fi sesizate (după T. Georgescu, 1992): mai multe trăsături specifice pentru negociatorii din diferite zone geografice :

Negociatorul american (SUA și Canada) consideră negocierea ca fiind un proces competitiv constructiv; este prietenos, neprotocolar, manifestă tendințe de "egalitarism" între șefi și subalterni, este individualitate puternică, are gândire pozitivă, nu prezintă interes față de culturile străine; acordă importanță mare organizării, punctualității, eficienței și ia decizii cu rapiditate (datorită și mandatelor elastice pe care, de regula, le primesc); își ia o marja de preț substanțială, acordă o mare atenție aspectelor financiare, are tendința de asumare de riscuri; argumentarea este centrată pe elemente de eficiență, preferă negocierea "punct cu punct", cu apropiere treptată de soluția de compromis.

Negociatorul francez consideră negocierea ca fiind o competiție dură, o dezbateră amplă și o căutare a unor soluții bine fundamentate; apreciază punctualitatea, acordă atenție factorului social, manifestă umor și ironie, agreează momentele de destindere; în cazul marilor companii, deciziile sunt luate centralizat.

Negociatorul englez este bine instruit, bine pregătit pentru negociere; are scheme de negociere pregătite, dețin informații relevante și are chiar fișe de caracterizare a partenerilor; este politicos, punctual, protocolar; negociază pe baza de date concrete, judecă bine deciziile luate și își respectă cuvântul.

Negociatorul german se străduiește să obțină cele mai bune condiții, dar lăsând și partenerul să câștige; este serios, calm, sigur pe sine, politicos, meticulos, exact, perseverent și manifestă empatie față de partener; se tine de cuvânt, respectând cele convenite cu exactitate.

Negociatorul italian cunoaște bine domeniul de negociere, abordează subiectele direct și deschis; apreciază tocmeala, chiar dacă pare că a realizat o afacere bună; este deschis, temperamental, se entuziasmează ușor, combină argumentația logică cu cea emoțională, flexibil, dar își poate pierde răbdarea (sub presiunea timpului), apreciază umorul, glumele și protocolul de calitate.

Negociatorul chinez acordă o mare atenție prețului și acceptă să negocieze doar după ce acesta a fost scăzut la un nivel considerat negociabil; este ospitalier, apreciază complimentele, manifesta reținere față de femei și negociatori tineri; nu se grăbește niciodată și negocierile sunt greoaie; chinezii

utilizează echipe de negociere numeroase, cu mulți specialiști care întreabă permanent câte ceva; adesea echipa este schimbată, în totalitate sau parțial, pe parcurs.

Negociatorul japonez își încadrează strategia de negociere unei strategii mai largi, agresive, privind piața și concurența; este educat, bine instruit, inteligent și creativ, își pregătește bine negocierea, pe baza de multiple informații și cunoașterea contextului, a partenerilor (fișe personale ale partenerilor); nu agreează glumele, ironiile, protocolul are aspect de ceremonial; consideră că negocierea cere experiență, răbdare, concentrare.

Negociatorii ruși au o serie de caracteristici, care releva temperamentul lor slav: nu au noțiunea timpului, având tendința să târăgăneze negocierile; le lipsește prevederea și nu au simțul organizării; nu suportă să piardă teren și, de aceea, își lasă întotdeauna o porțiță de scăpare.

Negociatorii suedezi sunt persoane reci, caracterizate prin modestie, punctualitate, eficiență și seriozitate. Au o solidă pregătire profesională, sunt politicoși și exacti în tot ceea ce întreprind. Au predilecția pentru evitarea riscurilor, inducând negocierilor un mare grad de siguranță.

Negociatorii din zona Benelux sunt persoane care își respectă cuvântul dat, fiind foarte sensibili la atenții protocolare cu valoare simbolică; includ în preț o marja de risc, pentru o eventuală nerespectare a clauzelor contractuale, sunt cinstiți, corecți și perseverenți în atingerea scopului. Este și cazul lui Jean-Claude Juncker, unul dintre cei mai eficienți și abili negociatori europeni, care prin capacitatea sa personală de negociere, dezvoltă o influență mai mare decât a unor țări cu o populație de 12-14 milioane locuitori (Luxemburg are o populație de 400.000 locuitori). Ca o recunoaștere a calităților sale în literatura studiilor europene se întâlnește frecvent expresia: „*Juncker's say*”.

Negocierile cu partenerii din **Europa de Est și Centrală** sunt, de regulă, dificile și obositoare, durând mai mult decât cu organizații similare din vestul Europei, lucru ce duce la creșterea costului negocierii. Preferă partenerii cunoscuți, cu care au avut anterior relații de afaceri, chiar dacă ofertele acestora sunt mai puțin avantajoase, se simt onorați de sosirea specială la negocieri a unor conducători de companii cu notorietate, receptivi la concesiile de preț făcute de persoanele foarte importante, apreciază glumele bune, utilizează o serie de tactici, în vederea obținerii a cât mai multor avantaje.

Negociatorii din **America Latină** preferă negocierile directe, realizate cu ocazia unor întâlniri protocolare, neoficiale și în spatele 'cortinei'. Ritmul afacerilor este lent, sunt persoane calde, prietenoase, ospitaliere, le place să

vorbească de familie, prieteni, orașul și țara lor, nu suportă nepunctualitatea, cu toate ca ei întârzie adesea la negocieri.

Arabilor le place expresivitatea, au manifestari emoționale și se supără ușor; tipic pentru ei sunt așteptările îndelungate, întreruperile frecvente și răspunsurile ambigue, religia joacă un rol major și trebuie acordat un respect deosebit practicilor și obiceiurilor musulmane, ei aprecindu-i pe cei care le cunosc cultura și le înțeleg modul de viață.

Dincolo de caracteristicile temperamentale, asociate cu trăsăturile de caracter, cu experiența de viață și în afaceri, ca și cu gradul de însușire a științei de a negocia, care conduc la conturarea unor trăsături de personalitate și calități mai complexe, negociatorul de succes are întotdeauna ceva în plus, "*ceva inefabil ce ține de charismă*."²

Bibliografie:

1. Boncu, Ștefan, Negocierea și medierea. Perspective psihologice, Editura Institutul European, 2006;
2. Fisher, Roger, Ury, William, Patton, Bruce, - Răspunsul lor..."DA"! Negociază înțelept fără a ceda, Ed. Amaltea, 2007;
3. Johns, Gary, Comportament organizațional, București, Editura Economică, 1998
4. Kennedy, G. Negocierea Perfectă - Ed. Național, București, 1998
5. Prutianu, Ștefan, Manual de comunicare și negociere în afaceri, II, Negocierea, Iași, Ed. Polirom, 2000;
6. Stoica-Constantin, Ana, Conflictul interpersonal. Prevenire, rezolvare și diminuarea efectelor, Iași, Ed. Polirom, 2004;
7. Thompson, Leigh, Mintea și inima negociatorului. Manual complet de negociere, Editura Meteor Press, 2007

² Ștefan Prutianu, Manual de comunicare și negociere în afaceri, II, Negocierea, Iași, Ed. Polirom, 2000, p 138

The personality of the negotiator

Many people live with the impression that negotiation is used only during hostage-taking situation because we see it in the news and because many films have been made on this topic. Scientific negotiation has something noble in it, it is an art, it represents a specialized form of communication, based on study, experience, talent and principledness, the difference between “marketer” and professional negotiator, can be likened to the difference between the “creative” effort of a kitschy carpet with deer and a painting by van Gogh.

The personality traits of the negotiator can influence the way s/he approaches and behaves in negotiation, although, in the case of professional negotiators, the natural inclinations of his/her personality are overshadowed by other factors: preparation for negotiation, negotiating of the negotiation, circumstances, professional experience, different techniques applied (e.g. transactional analysis), etc.

A patra cateheză a PS Iosif Păuleț din Postul Mare, desfășurată în Parohia Hălăucești

Avem nevoie de Speranță pentru a trăi!

Prof. Petrescu Lidia

Liceul Teoretic *Bogdan Vodă* Hălăucești

În seara zilei de joi, 11 martie 2021, credincioșii Parohiei Hălăucești, au participat la Sfânta Liturghie prezidată de Preasfințitul Iosif Păuleț. A urmat apoi, cateheza propusă pentru comunitatea noastră, adică a IV-a cateheză din Postul Mare, cu tema: "Cultul nostru spiritual". Această inițiativă, este bine venită și utilă în aceste vremuri, în care simțim cu toții o nesiguranță a zilei de mâine și avem nevoie mai mult ca oricând de Speranță.

După proclamarea unui text din Sfânta Scriptură: Iubirea față de frați (Rom 12,1-2; 9-21) și cateheza episcopului (Cultul nostru spiritual), au urmat câteva mărturii din partea unei familii, o soră franciscană și un cadru didactic.

Prima mărturie a fost cea a familiei Mihălcuț Iulian și Petronela. Soția,

mamă a trei copii, ne-a împărtășit cum a cunoscut suferința cu ani în urmă, alături de mama sa, care a fost imobilizată la pat, necesitând îngrijiri speciale. Preotul din vremea aceea, a știut să o susțină, îndemnând-o să se roage, căci rugăciunea ne dă putere și speranță. Apoi, tot rugăciunea a fost cea care a dat forță și încredere în perioada de pandemie: rugăciunea făcută împreună cu întreaga familie, iar sufrageria a fost transformată în biserică, creând un ambient favorabil ascultării Sfintei Liturghii și recitării Rozariului. Soțul a trăit cu atât mai mult acest aspect pozitiv al pandemiei, cu cât înainte de perioada de criză, se plângea mereu că nu are timp și, iată, timpul a venit fără voia nimănui și a fost bine, pe de o parte, pentru că a putut desfășura multe activități, ce nu le mai făcuse de mult în familie, împreună cu copiii: să citească din Biblie, să admire natura, să se joace etc. Această criza i-a dat de gândit că trebuie să reorganizeze piramida vieții sale și să pună la baza ei, pe primul loc, familia, apoi celelalte lucruri.

Iată cum trebuie să luăm aminte și să învățăm și noi ceea ce trebuie să apreciem mai mult în viața noastră și astfel să ajungem la înțelepciunea voită de Dumnezeu!

O altă mărturie a fost dată din partea Surorilor Franciscane Misionare de Assisi, ce își desfășoară activitatea în centrul de zi de la Hălăucești, reprezentate de sora Cristina Reti. Ea ne-a împărtășit experiențele trăite în acest timp de încercare și cum numai dragostea față de aproapele "le-a scos din casă", atunci când, pandemia pune restricții, încercând să aducă alinare în viața celor neajutorați. Cu toții ne dorim reîntoarcerea la normalitate, inclusiv surorile, care speră ca bunul Dumnezeu să readucă liniștea și libertatea pentru a-și desfășura activitatea ca înainte. Cu toate acestea, surorile sunt recunoscătoare Domnului, pentru că l-au simțit alături întotdeauna, cu atât mai mult în pandemie.

Ultima mărturie a fost dată de profesoara de religie, din cadrul Liceului Teoretic "Bogdan Vodă", din Hălăucești, subsemnata, Lidia Petrescu. În acest timp de încercare, familia, biserica și școala au fost nevoite să se adapteze din mers la noile condiții și restricții. Școala și-a mutat periodic activitatea didactică în mediul online, unde elevii abia așteptau să împărtășească din experiențele lor trăite, ori să se roage împreună, fie pentru cei aflați în suferință, fie pentru darul sănătății. Copiii caută uneori răspunsuri, fără să pună întrebări, căci urmăresc exemplul nostru, iar dacă noi suntem încrezători și plini de speranță în Dumnezeu, atunci și ei vor fi la fel. De aceea, trebuie să fim responsabili și să ținem cont că sufletele lor sunt asemenea unor cutii de rezonanță pentru

cuvintele noastre. Iar modelul suprem al oricărui pedagog trebuie să fie Isus - Marele Învățător, care a privit asupra tuturor cu blândețe și a știut, prin cuvinte simple, să transmită marile adevăruri ale mântuirii noastre.

Cine îl are pe Isus în inima sa, **are Speranța**, pe care o poate da și celorlalți cu bucurie!

The Fourth Catechesis of PS Iosif Păuleț from Lent

We need hope to live

On Thursday evening, 11th March 2021, the believers of Hălăucești Parish participated in the Holy Mass presided over by His Holiness Iosif Păuleț, followed by the catechesis proposed for our community, i.e. the fourth catechesis of Lent, with the theme “Our spiritual worship”. This initiative is welcome and useful in these times when we all feel insecure about tomorrow and need more hope than ever to strengthen ourselves.

After the proclamation of a text in Holy Scripture: Love for the Brethren (Rom 12: 1-2; 9-21) and the Bishop’s Catechesis (Our Spiritual Worship), a few testimonies from a family, a Franciscan sister, and a teacher followed.

The first testimony was that of the Mihălcuț family. Prayer was the one that gave strength and confidence during the pandemic: prayer with the whole family. And the living room was transformed into a church, creating an environment conducive to listening to the Holy Mass and reciting the Rosary. This crisis made him think that they must reorganize the pyramid of life and put the family first, then other things, at its base.

Another testimony was given by the Franciscan Missionary Sisters of Assisi, who work in the Day Centre in Hălăucești. We were told about our experiences during this time of trial and how only love for our neighbour “took them out of the house” when the pandemic put restrictions, trying to bring relief to the lives of the helpless.

The last testimony was given by the religion teacher, from the “Bogdan Vodă” Theoretical High School, from Hălăucești, the undersigned Lidia Petrescu. During this time of trial, the family, the church and the school had to adapt to the new conditions and restrictions.

Children follow our example, and if we are confident and hopeful in God, then so will they. Therefore, we must be responsible and keep in mind that their souls are like sounding boxes for our words. And the supreme model of any teacher must be Jesus - the Great Teacher, who looked upon all with meekness and knew, in simple words, how to convey the great truths of our

salvation. Whoever has Jesus in his/her heart has the hope that s/he can give to others joyfully.

Albert Einstein

Prof. *Enoiu Lenuța*
Liceul Teoretic *Bogdan Vodă* Hălăuțești

Albert Einstein s-a născut în anul 1880, în orașul Munich din Germania. În jurul anului 1886, a început școala studiind vioara până la vârstă de 13 ani. Doi ani mai târziu a intrat în școala Luitpold. A studiat matematica și, începând cu anul 1891, calculul.

În anul 1894, familia sa s-a mutat în Milan, dar Einstein a rămas în Munich. În 1895, a picat un examen care îi permitea să studieze pentru o diplomă de inginer-electrician la facultatea Eidgenossischen Technise din Zurich. Mai târziu, a picat și examenul de intrare în ETH, urmând școală secundară Aarau, unde a scris un eseu cuprinzând planurile sale pentru viitor:

“Dacă voi avea noroc și voi trece cu bine examenele, voi merge la Zurich și voi sta acolo 4 ani pentru a studia matematica și fizica. Mă imaginez profesor printre marile ramuri ale științei naturale, alegând părțile teoretice.”

În 1900, planul său a avut succes. A absolvit facultatea și a devenit profesor de matematică și fizică. Dar abia în anul 1901 a reușit să obțină un post temporar ca profesor de matematică la liceul tehnic din Winterthur. În acest timp, și-a pierdut speranța de a ajunge la o universitate. În anul 1902, tatăl unui fost elev l-a ajutat să obțină un post temporar la Bern, unde a fost numit expert tehnic de clasa a III-a. Abia în anul 1906 a devenit angajat permanent și a fost numit expert tehnic de clasa a II-a.

În anul 1907, a descoperit că masa gravitației era identică cu masa inerției.

În 1909, a devenit profesor de fizică la Universitate din Zurich, demisionând de la Bern. În 1911, a devenit profesor la Universitatea Karl-Ferdinant din Praga. De fapt, anul 1911 a fost foarte semnificativ pentru Einstein deoarece în acest an a fost capabil să facă primele previziuni cuprinzând o rază de lumina venită de pe o stea îndepărtată văzându-se trecând pe lângă Soare. Acest lucru a fost foarte important deoarece a dus la primul experiment care să-i dovedească teoria.

În anul 1912, Einstein începe o nouă serie de cercetări asupra gravitației, ajutat de prietenul său Marcel Grossman. S-a mutat din Praga în Zurich pentru a ocupa un post la Universitate de Tehnică Eidgenossische.

În 1914, s-a întors în Germania, dar nu a cerut cetățenie. A acceptat un post de cercetare la Academia Prussiană de Știință și la Universitatea Berlinului. I s-a oferit și postul de director la Institutul de Fizică Kaiser Wilhelm din Berlin.

În anul 1921, a făcut prima sa vizită Statelor Unite ale Americii pentru a strânge fonduri pentru Universitatea Hebrew din Ierusalim. A primit acolo medalia Bernard.

În anul 1922, i-a fost oferit premiul Nobel, dar nu a fost prezent pentru a-l primi, fiind plecat plecat într-o călătorie în Japonia. Tot în acest an a vizitat Parisul și Palestina.

În anii 1925-1926, a primit numeroase medalii printre care medalia Copley și medalia de aur din partea Societății Astronomice.

În anul 1928, a suferit un colaps psihic. În decembrie 1923, a părăsit Germania plecând în Statele Unite ale Americii. În același an, în Europa, a vizitat Oxford, Glasgow și Bruxelles.

În 1940, a devenit cetățean oficial al SUA. În anul 1949, Einstein a început să se simtă rău. A fost internat în spital o lungă perioadă de timp unde a reușit să se refacă parțial. Apoi, în 1950, și-a pregătit moartea scriindu-și testamentul.

În 1952, o ocazie specială s-a ivit pentru Einstein. Președintele Israelului murise, iar lui i s-a oferit postul de vicepreședinte pe care, din păcate, l-a refuzat.

Cu o săptămână înainte de moartea sa, Einstein a scris ultima scrisoare adresată lui Bertrand Russell.

La 18 aprilie 1955, s-a stins din viață unul dintre cei mai mari matematicieni și fizicieni ai lumii, Albert Einstein. A fost incinerat la Trenton, la ora 16:00.

Târgul de știință *Pagina veselă*

Prof. *Enoiu Lenuța*
Liceul Teoretic *Bogdan Vodă*, Hălăucești

Un student a câștigat premiul I la *Greater Idaho Falls Science Fair*, în anul 2010. El a încercat să arate cum poate fi semănată panică răspândind "pseudo-știință" și cât de creduli sunt oamenii.

În proiectul său, el îndemna cetățenii să semneze o petiție în care să ceară un control strict sau totală eliminare a oxidului de hidrogen (dihydrogene monoxyde) enunțând o serie de motive:

- Poate cauza transpirație excesivă și vomă;
- E un component major al ploii acide;
- În stare gazoasă poate produce arsuri;
- Contribuie la eroziunea solului;
- Inhalarea accidentală poate ucide;
- Micșorează eficiența frânelor automobilelor;
- A fost găsit în tumorile canceroase.

Supunându-se la vot propunerea, dintr-un juriu de 50 de persoane, 43 au aprobat-o, 6 s-au abținut și doar unul a știut că este vorba de... **apă**.

Dicționar hazliu

Aditiv (s) - o substanță adăugată premeditat într-un produs natural, în absența sa.

Aprobat (adj) - nepoluant, sigur, netoxic etc., referitor la un compus insuficient investigat.

Bec Bunsen (s) - un instrument inventat de Robert Bunsen pentru fiertul cafelei în laborator, permițându-i acestuia să se otrăvească fără a mai merge la cafenea.

Cercetare (s.f.) - ceea ce eu fac pentru binele omenirii, tu pentru bani, iar el se alege cu toată gloria și banii.

Chimicală (s.f.) - o substanță pe care chimistul organician o transformă în ceva ce miroase urât, chimistul analist într-o procedură, specialistul în chimie-fizică într-o dreaptă, biochimistul într-o elice, iar inginerul chimist în profit.

Chimie (s.f.) - ~ organică - chimie bisericească, ~ fizică - o încercare demnă de mila de a aplica ecuația $y=mx+b$ la orice fenomen din univers.

Digliceridă (s.f.) - ceea ce tu exclami când înhami o gliceridă la trăsură.

Energie de activare (s.f.) - cantitate de energie pe care simțim nevoia să o preluăm dintr-o ceașcă de cafea.

Farmacologie (s.f.) - utilizarea iepurilor și câinilor în loc de cobai (vezi și testarea clinică).

Grignard (s.m.) - o clasă de compuși care se găsește des în testele de chimie organică, dar niciodată în viața adevărată (în natură).

Halucinogen (adj) - medicament ce a dat în darul beției.

Inginerie (s.f.) - ~chimică - obicei de a scoate profit din ceea ce chimistul face din plăcere; ~ genetică - obiceiul de a face și desface prost ceea ce Dumnezeu a făcut mult mai bine.

Instalație pilot - o instalație modestă folosită pentru a confirma erorile de proiectare înainte de a cheltui banii pe instalația industrială.

Junk food - un amestec de aditivi.

Mercur (s.) - după L. Mercurius - mesager prostut al zeilor. Elementul cu numărul 80, denumit astfel după viteza cu care un compus al său (calomelul, Hg Cl - purgativ) străbate tractul digestiv uman. Elementul este probabil greșit denumit, deoarece zeilor nu le face plăcere mesajul fiziologic pe care acesta îl transmite.

Monomer (s.m.) - un mer (compară cu polimer).

Metodă științifică (s) - un concept filosofic larg răspândit prin care nici o teorie nu poate fi aprobată / dovedită, ci doar dezaprobaă. Conform ei, de cele mai multe ori, încercările de a explica un fenomen sunt sortite eșecului.

ORGAnic (s) - ceva legat de muzica bisericească.

Polimer (s.m.) - mai multi meri, policași, poliperi, poliprune etc.

Produs natural (s.m.) - o substanță care aduce oricărui chimist organician glorie și faimă, atunci când reușește să o sintetizeze extraordinar de greu. Natura, în schimb, nu primește absolut nimic, deoarece ea o sintetizează mult mai ușor.

Pur (adj) - orice, lipsit de chimicale.

Reacție de ordinul I (s.f.) - reacție care are loc "prima", dar care nu întotdeauna conduce la produsul dorit. De exemplu, formarea unui clei galben-marونی într-o sinteză organică.

Spectrofotometrie (s.f.) - un cuvânt lung, folosit mai ales pentru intimidarea studenților.

Tratare clinică (s.f.) - utilizarea ființelor umane pe post de cobai.

Vitamină (s.f.) - substanță mărinimoasă care se găsește în produsele naturale și care ne face inimoși la ingerare.

Zinc, seleniu, crom, cupru (s) - 1. oligoelemente prezente în produse naturale, utile păstrării stării de sănătate a organismelor vii; 2. otrăvuri când se găsesc chiar în părți per milion în compuși de sinteză.

(după R. D. Butler, *The Ultimate Scientific Dictionary, The Lost Word, Chemtech*, 1992)

Bancuri

Un chimist a intrat odată într-o farmacie și a întrebat:

- Aveți acid acetilsalicilic?
- Adică aspirină? a întrebat farmacistul.
- Exact; niciodată nu pot ține minte acest cuvânt...

* * *

Un fizician, un biolog și un chimist s-au dus la mare pentru prima dată în viață.

Fizicianul a văzut marea și a fost fascinat de valuri. A spus că se duce să mai facă niște cercetări despre dinamica fluidelor și despre valuri, a intrat în apă, și dus a fost.

Biologul a fost fascinat de faună și flora acvatică specifică, a intrat în apă ca să o poată studia mai bine, și nu s-a mai întors.

Chimistul a așteptat un timp și după aceea și-a notat în carnet: "Fizicienii șiologii sunt solubili în apa mării."

* * *

Ce i-a spus fluorul hidrogenului?

- Sunt atras de tine...

* * *

De ce este heliul așa antisocial?

Pentru că nu vrea să se "combine" cu nimeni...

* * *

La ora de chimie profesorul îl întreabă pe un elev:

- Ce crezi, dacă arunc această monedă în recipientul acesta plin cu acid se va dizolva?

- În nici un caz, răspunde elevul.
- Corect. Și de unde știi acest lucru?
- Păi, dacă s-ar dizolva, nu ați arunca-o în recipient.

Globalizarea

prof. doctor Spiridon Lucian

1.O perspectivă istorică asupra primilor pași spre globalizare

De-a lungul istoriei, comunitățile umane au avut ca obiectiv o strângere a legăturilor dintre ele, apărând și dezvoltându-se rute comerciale și de comunicații. Cu toate acestea, interacțiunea dintre oameni putea fi întreruptă de izbucnirea unor războaie, epidemii etc. Perioada modernă și mai ales epoca contemporană a dus la dezvoltarea mijloacelor de comunicare și la dezvoltarea interacțiunii și interrelaționării dintre indivizi și state în cadrul mai multor procese sociale și instituționale.

Un prim pas în acest proces, ce a avut conotații sociale, politice, economice etc, a fost prezentat și susținut după primul război mondial, când, după modelul formării și evoluției SUA, s-a propus apariția Statelor Unite ale Europei și pentru a atenua impactul desființării Imperiului Austro Ungar, după 1918. Această formă de cooperare a fost înăbușită însă de izbucnirea revoluției bolșevice din 1917¹, a crizei economice dintre 1929-1933, a instaurării regimului național socialist în Germania² și izbucnirea celui de al doilea război mondial.

Pe parcursul celui de al doilea război mondial, această idee a creării a unor instituții la nivel internațional a fost prefigurată de Carta Atlanticului, iar după 1945, de apariția ONU. După război, declarația lui Churchill din 1946 de la Fulton și doctrina Jidanov³ au fost alte momente care au oprit reconectarea la

¹ Pentru mai multe detalii referitoare la confruntări ideologice din secolul al XX lea cu precădere ideologia bolșevică și aceea nazistă vezi Ernst Nolte, *Războiul civil european 1917-1945. Național socialism și bolșevism*. Cu prefața autorului la ediția în limba română . Cuvânt înainte Florin Constantiniu. Traducere Irina Cristea, Runa Grupul Editorial Corint, București, 2005. Referitor la o confruntare de ordin cultural imagologic cu precădere a marxismului vezi detalii în lucrarea lui Leonidas Donskis, *Forme ale urii. Imaginația bătută a filosofiei și literaturii moderne*. Traducere Mircea Anghelinu, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2013.

² Pentru detalii asupra instaurării și evoluției regimului național socialist vezi Norbert Frei, *Statul Fuhrerului. Regimul național socialist 1933-1945*, Ediție revăzută și adăugită. Traducere Irina Cristea, Grupul Editorial Corint, București, 2007; Ian Kershaw, *Hitler*, Traducere din limba engleză de Dan Cristea, Ed. Meteor Press, București, 2012.

³ Pentru mai multe detalii referitoare la politica bolșevicilor și ulterior a sovieticilor vezi Laurențiu Constantiniu, *Uniunea sovietică între obsesia securității și insecurității. Glacisul strategic în politica externă sovietică 1917-1949*, Cuvânt înainte de Acad. Dinu C. Giurescu, Ed.

o lume care să coopereze și să pună bazele unor colaborări temeinice între statele lumii. Această situație s-a păstrat până în anii '80 ai secolului al XX-lea. După anii '80, acest proces de globalizare s-a accelerat în toate direcțiile mai pregnant în statele vest-europene, dar și în state din estul și centrul Europei.

Definiții și abordări ale globalizării

Astfel, globalizarea devine un proces de transformare social-istorică din istoria omenirii, cea mai mare provocare a secolului al XXI-lea antrenând în direcție comună întreaga societate și planeta. Termenul este des utilizat în literatura anglo-saxonă⁴, literatura franceză utilizând cu precădere termenul de mondializare. Putem vorbi de o „ciocnire a civilizațiilor”⁵ în ceea ce privește acest proces care prin evoluția lui poate duce la eliminarea „unității în diversitate” europene și reconfigurarea hărții la nivel planetar. Cu toate acestea deși este un proces care cuprinde toate palierele societății, este considerat un proces în plină formare și conceptualizare în funcție de școala de unde provin promotorii acestui concept.

Pentru unii autori⁶, globalizarea este un proces confuz, greu de definit sau definit doar parțial în funcție de latura din care privește respectivul procesul globalizării. Privit din perspectiva lui George Ritzer, procesul de globalizare „pune accentul pe capacitatea unor state moderne și organizații în mare măsură capitaliste de a-și spori puterea și influența pe glob” sub multiple aspecte. Conform lui Ritzer există o globalizare economică, socială, culturală prin impunerea culturii americane în lume și, mai ales, o globalizare a deciziilor politice.

Alți specialiști din spațiul anglo-saxon au încercat să definească globalizarea din perspectivă sociologică. Conform lui Antony Giddens, globalizarea „schimbă fundamental natura experimentelor noastre cotidiene. Cum societățile în care trăim suferă transformări profunde instituțiile întemeietoare care le susțineau au devenit nepotrivite”⁷.

Corint, București, 2010; Oleg V. Hlevniuk, *Stalin. O nouă biografie a unui dictator*. Traducere din limba engleză Anca Simitopol, Editura Litera, București, 2019.

⁴ Utilizarea de către literatura anglo-saxonă a termenului de globalizare implică nuanțe și viziuni ale leadershipului de peste ocean cu precădere asupra acestui proces și mai puțin viziunea europeană a evoluției acestuia.

⁵ Samuel P. Huntington, *Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale*. Traducător Radu Carp. Prefață Iulia Motoc, Editura Antet, Filipeștii de Târg, Prahova, f.a.

⁶ Vezi detalii la Tiberiu Brăilean *Globalizarea numele nimicului*, Editura Institutul European, Iași, 2006.

⁷ Sergiu Lucian Raiu, *Procesul globalizării în România* în Revista Română de Sociologie, serie nouă, an XXII, nr 3-4, pp. 373-380.

A apărut, astfel, în literatura care tratează acest subiect un trinom strâns legat de globalizarea ca proces de evoluție al societății- ideologia globalistă și globalitate privită din perspectiva mondializării.

Există și globalizarea impusă de multiconporații care doresc să se impună în cât mai multe arii geografice. În cadrul interrelaționărilor de ordin economic, a apărut și s-a dezvoltat interdependența legată de resurse, materii prime și piețele de desfacere pentru a își vinde bunurile și serviciile. O dată cu acest proces economic, s-a dezvoltat așa numita globalizare lingvistică prin utilizarea limbii engleze în cadrul relațiilor economice și nu numai. Referitor la acest model de globalizare Thomas Fridman afirma că este un „proces la nivel mondial al piețelor financiare, a statelor naționale și tehnologiilor în cadrul unei piețe libere capitaliste la o scară nemaiîntâlnită până în prezent”⁸. Conform lui Z. Brzezinski acest proces este un „mod de ordonare și reordonare economică și politică a lumii, ultima manifestare a principiului fiind hegemonismul american”⁹. De aceeași părere, referitor la hegemonia americană și mijloacele prin care ea este impusă, Hubert Vedrin, ministru de externe al Franței între 1997-2002, menționa că Statele Unite sunt un pește mare care înoată cu ușurință în apele globalizării și le domină. Conform opiniei sale „americani obțin cele mai multe avantaje din acest proces de globalizare din mai multe motive: lingvistice, economice”¹⁰. Referindu-se la noua situație internațională de după perioada războiului rece, în octombrie 1990, președintele George Bush menționa că „avem viziunea unui parteneriat bazat pe consultare, cooperare și activitate colectivă, în special prin intermediul unor organizații internaționale și regionale”¹¹ pentru ca în septembrie 1993, noul președinte Bill Clinton să reafirme că „obiectivul nostru prioritar trebuie să fie extinderea și întărirea comunității internaționale a democrațiilor bazate pe economia de piață”¹². Procesul de globalizare post război rece este unul foarte instituționalizat apărând regionalizarea și multipolaritatea într-o primă etapă. Contrar viziunii lui Brzezinski și a lui Vedrin, Malcom Waters considera globalizarea cea mai bună abordare și ar trebui să se specifice unde s-ar termina procesul și cum ar arăta lumea. Privit din perspectivă istorică și geografică, Paul Virilio susține că

⁸ Vezi detalii la Alina Petronela Negrea, *Globalizarea și dilema identitară* în Teorie și aplicare economică, vol. XXI(2012), Nr.9(574) pp. 93-116.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ Anca Dinicu, *Globalizarea contemporană și formele sale de manifestare* pe [www. Răsfoiesc.com-Economie](http://www.Rasfoiesc.com-Economie),

¹¹ *Ibidem*.

¹² *Ibidem*.

nu putem vorbi despre “sfârșitul istoriei din perspectiva lui F. Fukuiama”¹³, însă putem vorbi de sfârșitul geografiei prin dispariția distanțelor și a granițelor geofizice care duc însă și la o răzbunare a geografiei¹⁴. Deși globalizarea duce la libertate de mișcare între diferite spații geografice, economice, culturale, totuși ea crează și acea dependență dintre state, instituții, oameni cu avantajele și dezavantajele sale. Principalele cauze ale globalizării sunt de ordin tehnologic, economic și politic, cultural. Plecându-se de la implicațiile tehnologice asupra economiei, se consideră de către specialiști în domeniu că „globalizarea economică este procesul deosebit de dinamic al creșterii interdependențelor dintre statele naționale ca urmare a extinderii și adâncirii legăturilor transnaționale în tot mai largi și variate sfere ale vieții”¹⁵. Conform aprecierilor FMI, globalizarea reprezintă o integrare internațională a piețelor de bunuri și servicii, cât și a celor de capital. Prin globalizare se merge spre acțiune selectivă, impunere, pierderea suveranității și a identității naționale. Ideologia globalistă are ca obiectiv să înlocuiască comunismul și capitalismul. Alături de globalizarea economică, un alt factor al securității colective este reprezentat de factorii militari¹⁶, ecologici, sociali și culturali. Factorul militar s-a manifestat încă din timpul războiului mondial și ulterior prin apariția blocurilor militare apărând astfel o ordine militară cu factor de globalizare. Facem referire mai cu seamă la progresul tehnologic din domeniul militar în timpul războiului rece. Factorii de ordin cultural în cadrul procesului de globalizare au avut și au un rol esențial fiind vorba de relația spiritual-mentală a fiecărei persoane și națiuni în parte. Pentru a ajunge la o înțelegere reciprocă o înțelegere a celuilalt este nevoie de cunoaștere, educație și instruire spirituală conform lui Etien Davignon. Așa cum afirma în antichitate Epictet trebuie „să fim grijulii ca fiii noștri să fie bine educați înainte de a fi bogați, pentru că speranțele vor fi mai

¹³ Referitor la perspectiva sfârșitului istoriei vezi Francis Fukuyama, *Sfârșitul istoriei și ultimul om*, Traducere de Mihaela Eftimiu, Editura Paideia, București, 1994.

¹⁴ Pentru o analiză profundă a interrelaționărilor pe parcursul secolului alXXlea și secolul alXXI lea dintre statele lumii, dar și conflictele izbucnite vezi lucrarea lui Robert D. Kaplan, *Răzbunarea geografiei. Ce ne spune hata despre conflictele viitoare și lupta împotriva destinului*. Prefață de Paul Dobrescu, Editura Litera, București, 2015.

¹⁵ Ioana Adriana Morariu, *Cauzele și implicațiile procesului globalizării economiei mondiale în Studia Universitatis Vasile Goldiș-Seria Științe Economice*, nr 2(21)/2011, pp. 329-333.

¹⁶ Referitor la aspectele de ordin militar și confruntările apărute între diferiți poli de putere globală vezi detalii la Jakub J. Grygiel & A. Wess Mitchell, *Frontiera neliniștită. Rivali emergenți, aliați vulnerabili și criza puterii americane*. Cuvânt înainte de George Cristian Maior, Traducere din limba engleză de Ondine Cristina Dascălița, Editura Comunicare.ro, 2018.

mari în cei educați decât în bogăția ignoranților”¹⁷. Deși dorește ca procesul de globalizare să fie unul ireversibil, Occidentul se confruntă cu tot mai multe crize de ordin spiritual. Conform istoricului literar Gheorghe Buluță, autor al lucrării *Criza lumii moderne* și care oferă o interpretare cultural-sociologică în spiritul profesorului Petre Andrei și a filosofului Oswald Spengler acesta afirmă pe bună dreptate că „bogăția materială nu mai este în serviciul unor scopuri superioare ale vieții, ci a devenit ea însăși un scop.....Cultura trebuie să dezvolte conștiința valorii personalității umane”. Cu toate acestea apariția crizei spiritual umane este transpusă în cadrul crizei societății „conștiința unei stări de criză a societății, a gândirii este una comună în epocă și reapare ciclic”, Făcând referire la criza și domnia cantității Florian Neagu, menționa în articolul *Criza lumii moderne dintr-o perspectivă pe termen lung, apărut în unul din volumele dedicate lui Rene Guenon*¹⁸, că occidentul se află într-o criză având drept consecință a reduce “totul la cantitate. Domnia cantității în detrimentul unui echilibru între cantitate și calitate, este elementul care a generat criza și care este accentuată acum”¹⁹.

România în vârtoarea globalizării

La fel ca toate statele lumii și România face parte din cadrul procesului de globalizare²⁰. Astfel prin interrelaționarea economică, politică, socială, militară România a fost parte sau decident alături de alte state la luarea unor decizii cu impact regional sau chiar global. Sub influența deciziilor UE, a deciziilor SUA, România poate lua decizii care să fie în favoarea dezvoltării țării sub multiple aspecte. În cadrul Uniunii, există două tendințe și anume o mai strânsă cooperare cu Statele Unite sau o încercare de impunere mult mai pregnant a politicii UE la nivel global. Astfel, la nivel planetar sunt mai mulți factori și evenimente care influențează statele central și est europene. Începând cu anul 2017, în cadrul întâlnirilor la nivel înalt s-a putut observa faptul că statele din centrul și estul Europei sunt mult mai deschise către o colaborare cu SUA și

¹⁷ Napoleon Pop, Valeriu Ioan Franc, *Globalizarea, o realitate a timpului nostru* în Cultură și economie- Caiete critice, p.70.

¹⁸ Pentru mai multe detalii asupra societății lui Rene Guenon vezi lucrarea elaborată de acesta Rene Guenon, *Criza lumii moderne*. Traducere de Anca Manolescu. Prefață de Florin Mihăescu și Anca Manolescu, Editura Humanitas, București, 2008.

¹⁹ Napoleon Pop, Ioan Franc Valeriu, *op. cit.* p. 74.

²⁰ Pentru detalii asupra procesului de globalizare în România vezi detalii la Ion Pârgaru, Oleg Margină, Cristina Partal, Roxana Simona Pătărlăgeanu, *Globalizarea și efectele ei în România* în volumul *Culegere de articole selective ale Conferinței Științifice Internaționale Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii*, vol. 1, Editura Poligrafic al ASEM, Chișinău, 2017, pp.177-184.

datorită antecedentelor din perioada celui de Al Doilea Război Mondial²¹. O mai strânsă cooperare SUA-Europa de Est a fost oficializată prin lansarea, nu întâmplător la Varșovia, a parteneriatului SUA- Europa de Est. Întâlnirile G.20, cât și cele dintre Trump și Putin au influențat și vor influența deciziile la nivel global, deși state ca Germania și China doresc o balansare a puterii la nivel global prin preluarea stindardului de lider al lumii de la americani. În ceea ce privește procesul de globalizare care influențează major și România, trebuie să se țină cont de localizarea și de poziția geografică a României. Prin acești factori esențiali, România își poate consolida poziția geostrategică în această zonă a Europei și în cadrul UE. Deși integrarea în UE a reprezentat pentru România o mare oportunitate, totuși nu s-a reușit o dezvoltare pe multiple paliere a statului român. Procesul globalizării pentru România „nu a făcut decât să accentueze și să îngreuneze capacitatea de recuperare mai rapidă a timpului și oportunităților pierdute”²². Astfel, principalele canale ale globalizării în România sunt:

- canalul de securitate;
- canalul economico-financiar;
- canalul de cooperare bilateral;
- canalul de cooperare multilateral.

Influențele venite prin intermediul acestor mijloace de cooperare trebuie să fie strâns conexe de apartenența României la NATO, UE și alte instituții internaționale cu impact global așa cum sunt ONU, OSCE, FMI, OMC sau la nivel regional relațiile cu Polonia și Turcia, ambele state făcând parte în perioada interbelică din alianțe regionale²³ sau conflictele înghețate din Transnistria.

Factorul militar trebuie să țină cont de relațiile NATO -Rusia, de implicarea UE în asigurarea securității, deși încă aceasta este doar la nivel declarativ²⁴ și relațiile cu vecinii.

Factorul economic din cadrul UE este influențat atât de economia Germaniei, dar și de declanșarea crizei economice din 2008-2010. În ceea ce privește acest factor pentru România, trebuie să se aibă în vedere scăderea inegalităților sociale din țară și participarea mai activă la problemele economice

²¹ Facem referire la evenimentele tragice din timpul războiului împărțirea Poloniei între U.R.S.S. și Germania, ocuparea Basarabiei de către sovietici.

²² Napoleon Pop, Valeriu Ioan Franc, *România în globalizare*, Academia Română, Centrul de Informare și documentare economică, București, 2018, p.189.

²³ Facem referire la Mica Înțelegere și Înțelegerea Balcanică inițiate de diplomatul român Nicolae Titulescu.

²⁴ Se are în vedere înființarea unei armate europene la care să participe statele membre U.E.

ale UE, transformându-ne și trecând doar de la piață de desfacere (colonialism nou) la producător activ pe piața europeană și globală. În economia românească, dar și în economiile statelor central europene companiile transnaționale, deși au realizat investiții importante în cadrul unor sectoare, ele au preluat firme locale care puteau fi concurente la nivel global. Această situație s-a datorat și faptului că acele companii transnaționale au avut acces mult mai ușor la finanțare internațională, dar și la mână de lucru calificată atrasă spre acele companii datorită reputației acestora, cât și dimensiunii acestor firme. Pe piața concurențială, astfel de firme pot ajunge să impună un monopol sufocând firmele locale sau transformându-le în firme care depind într-o foarte mare măsură de companiile transnaționale prin comenzile primite de la acestea²⁵. Un alt factor important în realizarea de investiții din partea firmelor multinaționale este reprezentat de politicile comerciale și de concurență din România sau din alt stat care primește investiția respectivă. Companiile transnaționale investesc mai cu seamă în filialele unde este o mai mare eficiență din punct de vedere al costurilor sau al obiectivelor pe termen lung. Aceste firme sunt atrase și de posibilitatea de absorbție a pieței/ piețelor în ceea ce privește bunurile și serviciile oferite, dar și de existența unei infrastructuri bine pusă la punct în respectivele state. În privința relațiilor bilaterale în plan economic, România a exportat către UE 80% din exporturile totale, dar cu toate acestea această creștere a raporturilor economice nu a dus la creșterea influenței României în luarea deciziilor din UE în alte probleme așa cum este cazul în problema Schengen, atragerea de fonduri pentru infrastructură care ar fi sporit și creșterea valorii raporturilor comerciale. Deși România exportă către UE un procent așa de mare de mărfuri, balanța comercială este una negativă, datorită faptului că și importurile din state UE, la produse pe care și noi am putea să le realizăm, este foarte mare.

Referitor la relațiile bilaterale cu state din UE, pentru România acestea au fost mai mult sau mai puțin fructuoase. Astfel, în plan politic România a fost un simplu spectator în luarea deciziilor de la nivelul UE respectând doar ceea ce decideau statele mari ale Uniunii. România a preluat încă dinainte de integrare părți din IQ comunitar. Armonizarea legislației și a instituțiilor la cerințele UE a ajutat în procesul de transmitere a elementelor de globalizare dinspre forul european către România. Integrarea în UE ar trebui să ne determine pe noi ca și

²⁵ Ca exemplu a se vedea situația firmelor care depind de comenzile primite de la compania Dacia.

stat să devenim mai competitivi și puternici economic în UE²⁶, iar la nivel politic să ne implicăm mult mai mult în luarea alături de parteneri a deciziilor în cadrul Consiliului European²⁷. De-a lungul istoriei noastre, apariția și modernizarea statului român a fost legată de Europa. Poziția geostrategică a României a influențat evoluția statului român și a societății, în general.

Conform unui studiu elaborat în 2016 cu privire la cooperarea între statele UE „există derogări către state ale UE,... care sunt derapaje de la o viziune coerentă unificatoare a statelor membre”. Aceste derapaje fac parte dintr-o politică de negociere forte. Pentru România ca stat membru al UE, ca și pentru multe alte state din uniune „globalizarea este o provocare raportată la ritmul lent sau la întârzierea desfășurării proiectului integrării”²⁸. Astfel, în raportul *O viziune împărtășită, o acțiune comună pentru o Europă puternică* se deplânge faptul că „Uniunea ca prim partener comercial și investitor pentru aproape toate țările lumii, și care investește cel mai mult în cooperarea pentru dezvoltare, nu își folosește potențialul la nivelul responsabilității unui factor major în lumea globalizată”²⁹. UE și România ca parte a acesteia trebuie să lucreze la integrare europeană în sensul menționat de Kaplan și anume să țină cont de răzburarea geografiei vecinătăților Uniunii³⁰.

Globalizarea și impactul asupra populației și pieții muncii

Globalizarea contemporană este astfel rezultatul transformărilor de ordin tehnologic, economic³¹, politic, cultural-mediatic. Ea este strâns legată de modernizarea societăților de schimbarea paradigmei mentale de interconexiunea statală la nivel mondial. Procesul de globalizare cuprinde tot

²⁶ Conform unei analize economice deși economia României este mai dezvoltată, structura economiei diversificându-se, inflația fiind mică, totuși creșterea economică care nu se resimte în viața cotidiană va crea probleme și tensiuni.

²⁷ Napoleon Pop, Valeriu Ioan Franc, *op. cit.*, p. 209.

²⁸ *Ibidem*, p.204.

²⁹ *Ibidem*, p. 205.

³⁰ Ne referim aici la raporturile sensibile cu Federația Rusă care a fost și rămâne reticentă la apropierea de granițele ei ale NATO și UE pierzând brâul de securitate prin integrarea în NATO și UE a fostelor state comuniste și lansarea Parteneriatului estic între UE și foste republici din cadrul defunctei Uniuni-Ucraina, Moldova. Pentru detalii referitor la politica coordonată de Putin vezi lucrarea lui Vladimir Belcovski *Putin. Biografia interzisă*. Traducere din limba rusă și note de Antoaneta Olteanu. Prefață de Emil Hurezeanu. Editura Corint, București, 2014.

³¹ Referitor la investițiile directe în economia românească investiții provenite din companii transnaționale putem aminti faptul că până în 2001 România atrăsese doar 50% din astfel de investiții raportat la statele din zonă care primiseră investiții cuprinse între 57% și 100%. Pentru mai multe detalii referitor la această problemă vezi Academia Română, Grupul de reflecție. Evaluarea Stării Economiei Naționale. *Impactul societăților transnaționale asupra economiei mondiale*.

globul sub diverse forme de conexare a oamenilor, societăților, cu domeniile de dezvoltare din cadrul lor, mentalităților, deschiderea pieței către mână de lucru calificată sau necalificată care să fie absorbită de state dezvoltate din UE (a se vedea cazul Germaniei). Migrația mâinii de lucru calificată din centrul și estul Europei a ajutat economiile vest-europene să încerce să țină pasul cu dezvoltarea economică a USA. Migrația mâinii de lucru a fost pentru spațiul european unul benefic din multiple perspective și anume: facilitarea integrării economice și a dialogului intercultural și regional; generarea unor transferuri de fluxuri bănești către statele mai puțin dezvoltate; facilitarea transferurilor de cunoștințe și tehnologie către țările de proveniență ale migranților. Pe lângă partea pozitivă a utilizării creierelor din statele Europei centrale și de Est state vest-europene, care au și o populație în descreștere sau îmbătrânită, s-au confruntat cu procesul de migrație al familiilor persoanelor care lucrau în diferite sectoare economice din vest. Pentru a face față unui astfel de proces, state din UE au impus unele restricții sau au permis accesul doar către unele sectoare ale economiei cetățenilor veniți din aceste state. Un caz aparte este reprezentat de migrația populației din state non UE afectate de război sau în căutare de un loc de muncă pentru supraviețuire. Un astfel de caz a fost reprezentat de migrația populației din Siria, care, încurajați și de un apel înțeles greșit al cancelarului german, au plecat în căutarea „pământului făgăduinței”. Astfel, a apărut pe parcursul acestor ani criza refugiaților care implică consecințe majore atât pe piața muncii din UE, în relațiile dintre statele membre ale UE³² sau relațiile cu alte state non UE. Migrația în interiorul UE în căutarea unui loc de muncă³³ sau din afara uniunii a dus la stimularea procesului de globalizare pe această piață în dublu beneficiu, atât pentru economia statelor UE, cât și pentru familiile celor plecați care au găsit o stabilitate financiară.

Plecând de la principiile democrației, globalizarea dorește o extinsă democratizare politică, libertatea de exprimare, dreptul de asociere, libertate de conștiință.

³² Facem referire aici la relațiile unor state ca Grecia, Italia, Ungaria care au preluat valuri de refugiați și care au fost susținute mai mult sau mai puțin de statele puternic dezvoltate în gestionarea crizei refugiaților. Un caz aparte este reprezentat de relația U.E. –Turcia în problema migrației. UE susține cu sume mari de bani funcționarea taberelor de migranți de pe teritoriul turc de la granița cu Siria.

³³ Cătălin Clipa, *Globalizarea și migrația forței de muncă din România*, în *Analele Științifice ale Universității Alexandru Ioan Cuza-Științe Economice*, tom L/LI, 2004-2005, pp. 91-97. Referitor tot la procesul de migrație și fenomenul globalizării vezi și Drd Alina Ardeleanu, *Migrația internațională în contextul fenomenului de globalizare* în *Revista de Științe Militare*, nr.4/2019, pp. 136-144.

Putem afirma că procesul de globalizare se pare că este unul ireversibil, cuprinzând un set de valori comune globale. Prin acest proces se deschide spațiul național către persoane, bunuri, capital, tehnologie, informație, determinând sub influența factorului politic și economic stabilirea de legături dintre diferitele spații de organizare a societății. Cu toate acestea, există și factori care încetinesc acest proces, dar împotriva cărora numai efortul comun al statelor poate să se confrunte. Conform fostului secretar general al ONU, Kofi Anan „, globalizarea este o sursă de noi provocări pentru umanitate. Când acționăm împreună suntem mai puțin vulnerabili față de catastrofele ce ne lovesc pe fiecare dintre noi. Criminalitatea și terorismul vor putea fi combătute eficient numai prin efortul comun al statelor, efort înlesnit de globalizare prin aplicarea de sancțiuni diplomatice și economice pentru statele care le finanțează”³⁴. Acest proces al globalizării pe piața europeană și atragerea de noi locuitori proveniți din alte spații cultural-istorice a dus la exacerbarăa unor tendințe fie naționaliste, fie radicale în ceea ce privește valorile religioase. Deși poate nu sunt la prima generație în cadrul statelor UE, există cetățeni proveniți fie din fostele colonii, fie refugiați, care nefiind integrați pe piața muncii și neregăsindu-se în valorile culturale ale Europei au fost atrași și convinși de grupări extremist religioase să acționeze violent în diferite state UE sau non UE.

Concluzii

Globalizarea este un fenomen complex care a fost privit diferit de către cei care au tratat și analizat acest proces. Procesul de globalizare deși a ajutat economia, relațiile interstatale, a provocat și regres în ceea ce privește cultura tradițională care fie se transformă devenind mai comercială și bazată pe invazia tehnică, fie este asimilată. Populația sub presiunile cotidiene se axează mai mult pe latura economică, consumeristă, lăsând în plan secundar aspecte ce țin de păstrarea tradițiilor, a obiceiurilor, istoriei și valorilor naționale. Prin procesul de globalizare se trece peste aceste valori, unele fiind înglobate de acest proces prin transformarea acestora în elemente de consum, fie dispar.

Bibliografie selectivă - Lucrări generale:

- Constantiniu, Laurențiu, *Uniunea sovietică între obsesia securității și insecurității. Glacisul strategic în politica externă sovietică 1917-1949*, Cuvânt înainte de Acad. Dinu C. Giurescu, Ed. Corint, București, 2010

³⁴ Isac, Claudia, *Efectele globalizării*, p.53. Cu privire la ciocnirea civilizațiilor și declanșarea terorismului putem menționa acțiunile din fostul spațiu sovietic, dar și acțiuni desfășurate în state din vestul Europei(atentatele de la Paris) și SUA din 2001.

- Donskis, Leonidas, *Forme ale urii. Imaginația bântuită a filosofiei și literaturii moderne*. Traducere Mircea Anghelinu, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2013
- Frei, Norbert, *Statul Fuhrerului. Regimul național socialist 1933-1945*, Ediție revăzută și adăugită. Traducere Irina Cristea, Grupul Editorial Corint, București, 2007
- Guenon, Rene, *Criza lumii moderne*. Traducere de Anca Manolescu. Prefață de Florin Mihăescu și Anca Manolescu, Editura Humanitas, București, 2008
- Hlevniuk, V. Oleg, *Stalin. O nouă biografie a unui dictator*. Traducere din limba engleză Anca Simitopol, Editura Litera, București, 2019
- Kershaw, Ian, *Hitler*, Traducere din limba engleză de Dan Criste, Ed. Meteor Press, București, 2012
- Nolte, Ernest, *Războiul civil european 1917-1945. Național socialism și bolșevism*. Cu prefața autorului la ediția în limba română . Cuvânt înainte Florin Constantiniu. Traducere Irina Cristea, Runa Grupul Editorial Corint, București, 2005

Lucrări speciale:

- Ardelean, Alina, Drd, *Migrația internațională în contextul fenomenului de globalizare* în Revista de Științe Militare, nr.4/2019, pp. 136-144
- Belkovski, Stanislav, *Putin. Biografia interzisă*. Traducere din limba rusă și note de Antoaneta Olteanu. Prefață de Emil Hurezeanu. Editura Corint, București, 2014.
- Brăilean, Tiberiu, *Globalizarea nenumele nimicului*, Editura Institutul European, Iași, 2006
- Clipa, Cătălin, *Globalizarea și migrația forței de muncă din România*, în Analele Științifice ale Universității Alexandru Ioan Cuza-Științe Economice, tom L/LI, 2004-2005, pp. 91-97
- Dinicu, Anca, *Globalizarea contemporană și formele sale de manifestare* pe [www. Răsfoiesc.com-Economie](http://www.Răsfoiesc.com-Economie)
- Fukuiama, Francisc, *Sfârșitul istoriei și ultimul om*, Traducere de Mihaela Eftimiu, Editura Paideia, București, 1994
- Huntington, P. Samuel, *Ciocnirea civilizațiilor și rețacerea ordinii mondiale*. Traducător Radu Carp. Prefață Iulia Motoc, Editura Antet, Filipeștii de Târg, Prahova, f.a.

- Grygiel J. Jakub & Mitchell Wess A., *Frontiera neliniștită. Rivali emergenți, aliați vulnerabili și criza puterii americane*. Cuvânt înainte de George Cristian Maior, Traducere din limba engleză de Ondine Cristina Dascălița, Editura Comunicare.ro, 2018
- Kaplan, D. Robert, *Răzbunarea geografiei. Ce ne spune hata despre conflictele viitoare și lupta împotriva destinului*. Prefață de Paul Dobrescu, Editura Litera, București, 2015
- Morariu, Adriana Ioana, *Cauzele și implicațiile procesului globalizării economiei mondiale* în Studia Universitatis Vasile Goldiș-Seria Științe Economice, nr 2(21)/2011, pp. 329-333
- Negrea, Petronela Alina, *Globalizarea și dilema identitară* în Teorie și aplicare economică, vol. XXI(2012), Nr.9(574) pp. 93-116
- Pârgaru, Ion, Margină, Oleg, Partal, Cristina, Pătărlăgeanu, Simona Roxana, *Globalizarea și efectele ei în România* în volumul *Culegere de articole selective ale Conferinței Științifice Internaționale Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii*, vol. 1, Editura Poligrafic al ASEM, Chișinău, 2017, pp.177-184
- Pop, Napoleon, Franc, Ioan Valeriu, *Globalizarea, o realitate a timpului nostru* în Cultură și economie- Caiete critice
- Idem, *România în globalizare*, Academia Română, Centrul de Informare și documentare economică, București, 2018.
- Raiu, Lucian Sergiu, *Procesul globalizării în România* în Revista Română de Sociologie, serie nouă, an XXII, nr 3-4, pp. 373-380

Globalization

Globalization is a complex phenomenon that has been viewed differently by those who have treated and analyzed this process. The process of globalization, although it has helped the economy, interstate relations, has also caused a regression in terms of traditional culture, which either transforms into more commercial and based on technical invasion, or is assimilated. The population under daily pressures focuses more on the economic, consumerist side, leaving in the background aspects related to the preservation of traditions, customs, history and national values. The process of globalization goes beyond these values, some of which being incorporated by this process by transforming them into elements of consumption, or disappear.

În acest număr:

• “Proiectul câștigat de Liceul Teoretic Bogdan Vodă din Hălăuțești - Students Actively Learning Entrepreneurial Skills, în anul 2020 [...] se referă la parteneriate de schimb interșcolar KA 229, are un buget de 30 480 euro.” (pag. 14)

• “Mă adresez vouă, dragi elevi ai claselor a VIII-a, într-un moment în care va trebuie să alegeți liceul în care vă veți petrece următorii patru ani.

În calitate pe care o am astăzi, vă pot asigura că vă vom susține pe fiecare în parte să finalizați cu succes cursurile liceale.” (pag. 29)

• “Anii de liceu pentru mine au însemnat prietenie, implicare, responsabilitate, comuniune și dezvoltare. Ca absolventă a celor 12 ani de școală la Liceul Teoretic „Bogdan Vodă” din Hălăuțești, pot spune că mă simt profund recunoscătoare că am ales să îmi termin studiile liceale în această unitate de învățământ.” (pag. 79)

“The project carried out at “Bogdan Vodă” Theoretical High School from Hălăuțești - Students Actively Learning Entrepreneurial Skills, in 2020 (Reference No. 2020-1-BE02-KA229-074685_2) refers to KA 229 interschool exchange partnerships, has a budget of 30,480 euro and will run for a period of two years. Due to the pandemic, the current main activities, namely the reciprocal visits of the partners, could not be carried out, requiring a shift in the project schedule and calendar.”

"Am primit cu mare bucurie invitația de a scrie acest Cuvânt înainte pentru că mă leagă multe și profunde amintiri din copilărie, dar și din timpuri recente, Hălăuceștiul fiind nu doar un sat de veche tradiție cultural-religioasă, cu un învățământ de o istorie seculară, ci și locul natal al tatălui meu, învățătorul Aurel Tălmăcel, și unde au trăit, până nu demult, bunicii paterni.

Tematica propusă în acest număr vine, firesc, în consonanță cu schimbările profunde din sistemul educațional aflat în context pandemic, încercând să dezvolte și să pună accente importante pe probleme stringente de ordin didactic și nu numai: demersuri manageriale eficiente și bune practici, activitățile educative- posibilități de dezvoltare în cadrul actual, educație digitală, vocea elevilor, prezentări de carte, abordări de natură psihologică, articole științifice de interes larg, elemente cultural-religioase din comunitate etc.

Fie că sunt autori sau simpli cititori, elevii și colegii profesori din Liceul Teoretic Hălăucești au oportunități de informare și dezvoltare consistente, demonstrând faptul că educarea elevilor și tinerilor din comunitate presupune, în permanență, căutări, tatonări educaționale și culturale, precum și împărtășirea acestora "

Prof. dr. Genoveva Farcaș
Colegiul Pedagogic "Vasile Lupu " Iași

"Școala - o șansă pentru un viitor mai bun"

ERASMUS +

LICEUL TEORETIC
BOGDAN VODĂ

HĂLĂUCEȘTI
TEL. 0232 717 513
FAX 0232 715 671

www.liceulhalaucesti.ro

Print realizat la

www.pimcopy.ro

ISSN: 2668 - 1196